

คัมภีร์ตรีนิสิงเห: การตรวจสอบชำระและบทบาทในสังคมไทย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาบาลี-สันสกฤต และพุทธศาสนศึกษา ภาควิชาภาษาตะวันออก

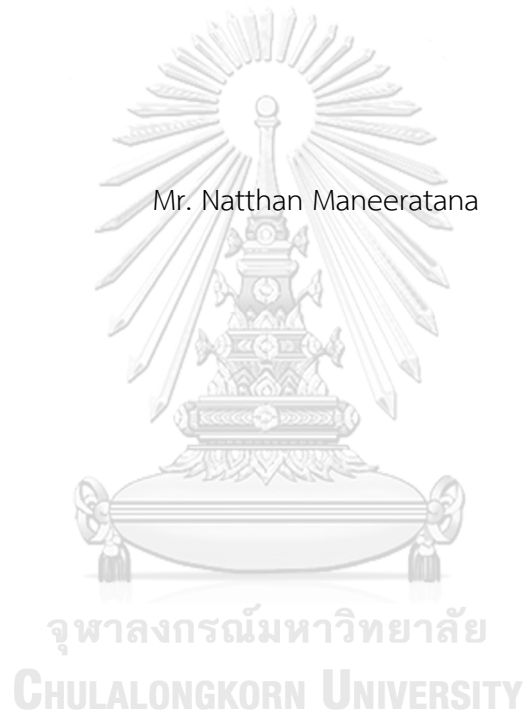
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TRINISINGHE: A CRITICAL EDITION AND ITS ROLES IN THAI SOCIETY

Mr. Nathan Maneeratana

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Pali-Sanskrit and Buddhist Studies

Department of Eastern Languages

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2017

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

คัมภีร์ตรีนิสิงเห: การตรวจสอบชำระและบทบาทใน
สังคมไทย

โดย

นายณัฐธัญ มณีรัตน์

สาขาวิชา

ภาษาบาลี-สันสกฤต และพุทธศาสนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชานบีวิชช์ ทัดแก้ว

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ชีรวณิชย์กุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชานบีวิชช์ ทัดแก้ว)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สมพรนุช ตันศรีสุข)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ดาวเรือง วิทยารัฐ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์สุกัญญา สุจฉายา)

ณัฐฉัญ มณีรัตน์ : *คัมภีร์ตรีนิสิงเห*: การตรวจสอบชำระและบทบาทในสังคมไทย
(*TRINISINGHE: A CRITICAL EDITION AND ITS ROLES IN THAI SOCIETY*) อ.ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: ผศ. ดร.ชานปวีช ทัตแก้ว, 242 หน้า.

วิชาเลขยันต์เป็นสิ่งสำคัญของการศึกษาไสยศาสตร์ในประเทศไทย เลขยันต์มีบทบาทในวิถีชีวิตของผู้คนจากอดีตถึงปัจจุบัน การศึกษาวิชาไสยศาสตร์แบบโบราณ ผู้ศึกษาจะต้องศึกษาคัมภีร์ลพผงเป็นอย่างแรก เริ่มต้นด้วยคัมภีร์ปถมัง จากนั้นจึงศึกษาคัมภีร์ลพผงสำคัญอีก 4 คัมภีร์ เนื่องจากคัมภีร์ลพผงเป็นบาทฐานสำคัญในการเข้าใจระบบเลขยันต์ คัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นหนึ่งในคัมภีร์ลพผงสำคัญทั้ง 5 คัมภีร์ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเลข การแทนค่าตัวเลขและที่มาของตัวเลขต่าง ๆ ช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจเลขที่ใช้ในระบบเลขยันต์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

คัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นคัมภีร์ที่หลงเหลือต้นฉบับอยู่น้อยที่สุด การสืบทอดองค์ความรู้ก็เหลืออยู่น้อยเช่นกัน การตรวจสอบชำระต้นฉบับจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อรักษาองค์ความรู้ไว้ไม่ให้สูญหาย คัมภีร์ตรีนิสิงเหประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ บทนมัสการครู การทำอัตราทวาสมงคล ที่มาของอัตราทวาสมงคล การคูณหารอัตราทวาสมงคลและอุปเท่ห์ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเหจำนวน 6 สำนวนมา ปರಿวรรตและตรวจสอบชำระ เพื่อศึกษาลักษณะภาษา เนื้อหา โครงสร้างและแนวคิดสำคัญในเนื้อหา โดยเฉพาะแนวคิดทางพุทธศาสนา และบทบาทสำคัญที่มีต่อสังคมไทย

คัมภีร์ตรีนิสิงเหไม่เพียงประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับศาสนา แต่ยังมีบทบาทสำคัญในสังคมไทยนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ด้านวิทยาการความรู้โบราณ ด้านศาสนาและความเชื่อ ด้านสังคมและวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องยืนยันความสำคัญของคัมภีร์ตรีนิสิงเหต่อสังคมไทย และความจำเป็นในการศึกษาและอนุรักษ์องค์ความรู้ของคัมภีร์นี้เอาไว้

ภาควิชา ภาษาตะวันออก ลายมือเขียนิต .....

สาขาวิชา ภาษาบาลี-สันสกฤต และพุทธศาสน์ ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

ศึกษา

ปีการศึกษา 2560

5780532722 : MAJOR PALI-SANSKRIT AND BUDDHIST STUDIES

KEYWORDS: TRINISINGHE / YANTRA / KHAM PI LOB PHONG

NATTHAN MANEERATANA: *TRINISINGHE: A CRITICAL EDITION AND ITS ROLES IN THAI SOCIETY*. ADVISOR: ASST. PROF. CHANWIT TUDKEAO, Ph.D., 242 pp.

The study of *Yantra* is principle knowledge of the studying mysticism in Thailand. *Yantra* plays an important role in the Thai traditional way of life from the past until the present day. To study Thai traditional mysticism, the learners must study *Kham Pi Lob Phong* (The *Lop Pong* scriptures) by beginning with *Pattamang* book before following with the rest of 4 manuscripts. Since *Lob Phong* scriptures are the fundamental knowledge for comprehending of *Yantra* system, *Trinisinghe* – one of the 5 important books in *Lop Phong* scripture focusing on number, numeric substitute and the origin of the numbers will help the learner to understand *Yantra* system correctly.

Trinisinghe is a Thai *Yantra* manuscript which is rarely left in Thailand while the knowledge is nearly extinct. The revision of the manuscript is crucial to preserve this knowledge so that it will not be lost. The book consists of 5 chapters: encomium, computing the twelve sacred numbers, the source of the twelve sacred numbers, calculating sacred digits from the twelve sacred numbers and making practical uses. In this research, the researcher selected 6 manuscripts to transliterate and examine for studying linguistic characters, content, structures and the important concepts in its content, especially Buddhist ideas and its important roles in Thai society.

Trinisinghe does not only contain religious concept but also the concept of its social role in Thai society up to the present time; such as ancient knowledge, sense of religion and belief, sense of social and culture which remains essential and worth to be preserved.

Department: Eastern Languages Student's Signature .....

Field of Study: Pali-Sanskrit and Buddhist Studies
Advisor's Signature .....

Academic Year: 2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดีด้วยความเมตตาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชานปวีชช์ ทัดแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางด้าน พุทธศาสนศึกษาให้ ช่วยแนะนำแนวทางการเขียนเสนอโครงร่างการทำวิจัย ให้คำแนะนำอันเป็น ประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์ และยังได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา อ่าน ตรวจสอบ แก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ สุกัญญา สุกฉายา ที่เมตตาให้คำแนะนำอัน เป็นประโยชน์ และช่วยขัดเกลาเนื้อหาวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ชีรวณิชกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สมพรนุช ต้นศรีสุข และ อาจารย์ ดร.ดาวเรือง วิทยารัฐ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อสังเกตอันเป็น ประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับ ทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2558 และ ทุนมูลนิธิเคนเซ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอน้อมน้อมสักการและระลึกถึงพระคุณของบูรพาจารย์ผู้รจนาคัมภีร์ตรีนิสิงเห และ ปกรณ์เลขยันต์ทั้งหลาย อันทรงคุณค่าซึ่งเป็นประโยชน์อันสูงยิ่งต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอกราบ ขอบพระคุณ อาจารย์อารี สวัสดิ์ ที่กรุณาสละเวลาให้ความรู้เรื่องดาราศาสตร์และโหราศาสตร์ รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญเลขยันต์อีกหลายท่านที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อันมีส่วนให้เนื้อหาของ วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณ คุณวุฒินันท์ ป้องป้อม คุณเอก นาครทรรพ และ คุณอธิโรจน์ เจริญจิรฐากรณ์ ที่ช่วยเหลือจัดหาหนังสืออันเป็นประโยชน์แก่การทำวิจัย คุณเทวัญ ฉวางวงศานุกูล คุณวันเฉลิม ฉัตรทอง และคุณพิชญ์พิมล กานตารักษ์ ที่คอยช่วยพิมพ์เอกสาร ต่าง ๆ รวมทั้งช่วยตรวจสอบความถูกต้อง คุณบุญทริกา บุญโณ ที่ช่วยตรวจคำแปลภาษาบาลี กัลยาณมิตรผู้ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนกระทั่งงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
สารบัญตัวอย่าง.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
1.3 สมมุติฐานในการวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.7 ทบทวนวรรณกรรม.....	8
บทที่ 2 ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเหและการตรวจสอบชำระ.....	15
2.1 การสำรวจข้อมูลต้นฉบับ.....	17
2.2 ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่ใช้ในงานวิจัย.....	19
2.2.1 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก.....	19
2.2.2 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ข.....	20
2.2.3 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ค.....	21
2.2.4 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ง.....	21

2.5.5 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน จ	22
2.2.6 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ฉ	23
2.3 การปริวรรตและการตรวจสอบชำระ	24
2.4 อักษรและรูปแบบอักษรวิธี	30
2.4.1 อักษรที่ใช้ในการจารึก	30
2.4.2 รูปแบบอักษรวิธี	31
2.4.2.1 อักษรวิธีภาษาไทย	32
2.4.2.2 อักษรวิธีภาษาบาลี	35
2.5 ภาษาเฉพาะที่ใช้ในกลุ่มผู้ศึกษาวิชาเลขยันต์	38
2.6 การเปรียบเทียบโครงสร้างคัมภีร์ตรีนิสิงเห	41
บทที่ 3 การศึกษาโครงสร้างคัมภีร์ตรีนิสิงเห	44
3.1 คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาและบทนมัสการครู	44
3.1.1 คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเห	44
3.1.2 บทนมัสการครู	47
3.2 การทำอัตราทวาทสมงคล	51
3.2.1 ตัวเลขในคัมภีร์ตรีนิสิงเห	52
3.2.2 วิธีคำนวณเลขทวาทสมงคล	53
3.2.3 วิธีคำนวณอัตราทวาทสมงคล	54
3.3 ที่มาอัตราเลขทวาทสมงคล	56
3.3.1 ที่มาของเลข 3	56
3.3.2 ที่มาของเลข 7	58
3.3.3 ที่มาของเลข 5 ตัวแรก	60
3.3.4 ที่มาของเลข 4	61

3.3.5	ที่มาของเลข 6	63
3.3.6	ที่มาของเลข 5 ตัวที่สอง	64
3.3.7	ที่มาของเลข 1	65
3.3.8	ที่มาของเลข 9	66
3.3.9	ที่มาของเลข 5 ตัวที่สาม	66
3.3.10	ที่มาของเลข 2	67
3.3.11	ที่มาของเลข 8	68
3.3.12	ที่มาของเลข 5 ตัวที่ 4	70
3.4	การคูณ หารอัตราทวาทสมงคล	80
3.4.1	การนำผลลัพธ์อัตราทวาทสมงคลไปทำเป็นยันต์	86
3.4.1.1	การนำอัตราทวาทสมงคลไปทำเป็นยันต์	86
3.4.1.2	การนำผลหารอัตราทวาทสมงคลไปทำเป็นยันต์	88
3.5	อุปเท่ห์และการนำไปใช้	90
3.5.1	การนำผงวิเศษไปใช้โดยตรง	90
3.5.2	การนำเอากลเลขและกลยันต์ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไปใช้สร้างเครื่องราง	97
บทที่ 4	บทบาทของคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่มีต่อสังคมไทย	104
4.1	ด้านวิทยาการความรู้โบราณ	104
4.1.1	ด้านคณิตศาสตร์โบราณ	104
4.1.2	ด้านความรู้เกี่ยวกับโหราศาสตร์และดวงดาว	109
4.1.3	ด้านเวชศาสตร์โบราณ	112
4.1.4	ด้านพิธีกรรม	116
4.1.4.1	กลเลขที่ใช้ในการจัดกระบวนทัพ	119
4.1.4.2	คาถาอาคมที่ใช้ในการศึกสงคราม	125

4.1.4.3 ยันต์ที่ใช้ในการศึกสงคราม	129
4.2 ด้านศาสนาและความเชื่อ.....	132
4.3 สังคมและวัฒนธรรม	138
4.3.1 เกี่ยวกับพิธีกรรมเนื่องในการเกิด.....	139
4.3.2 เกี่ยวกับเคหสถาน.....	140
4.3.3 การสร้างคัสตราวุธ.....	144
4.3.4 พิธีฝังหลักพระนคร.....	148
4.3.5 การสร้างพระพิมพ์และเครื่องรางของขลัง.....	151
4.3.5.1 พระที่สร้างจากวัสดุที่ไม่ใช่โลหะ	151
4.3.5.2 พระที่สร้างด้วยโลหะ	158
4.3.5.3 การสร้างเครื่องรางของขลัง.....	163
4.3.5.4 เหรียญพระพุทธรูปและพระคณาจารย์.....	165
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	167
5.1 สรุปผลการวิจัย	167
5.2 ข้อเสนอแนะ	171
รายการอ้างอิง.....	172
ภาคผนวก	178
ภาคผนวก ก ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก	179
ภาคผนวก ข ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก	206
ภาคผนวก ค ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ค	218
ภาคผนวก ง ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ง	228
ภาคผนวก จ ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน จ	231
ภาคผนวก ฉ ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ฉ	236

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์ 242

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สารบัญภาพ

หน้า

รูปที่ 3.1 ยันต์ตรีนิสิงเห เติงกลม้าหมากรุก ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนักวน ค.....	87
รูปที่ 3.2 ยันต์อัตรเลข 3 คุณ 3 หาร ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนักวน ข.....	87
รูปที่ 3.3 ยันต์ตรีนิสิงเหที่ประกอบด้วยตัวเลขและตัวอักษร ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนักวน ค.	88
รูปที่ 3.4 ยันต์อัตรเลข 5 คุณ 5 หาร ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนักวน ข.....	89
รูปที่ 3.5 ยันต์องค์พระจากอัตรเลข 5 คุณ 5 หาร ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนักวน จ.....	89
รูปที่ 4.1 การถอดอัตรทวาทสมงคล จากยันต์จตุโร (จัตุรัสกลแบบ 3x3).....	104
รูปที่ 4.2 ยันต์โสฬสมงคล.....	106
รูปที่ 4.3 จารึกยันต์โสฬสมงคลวัดหน้าพระเมรุ.....	107
รูปที่ 4.4 ยันต์อริยสัจโสฬส	108
รูปที่ 4.5 แผนภูมิธาตุและทิศที่ดาวอัฐเคราะห์สถิต ใช้นับกำลังดาว.....	111
รูปที่ 4.6 ยันต์พุทธจักร.....	129
รูปที่ 4.7 ยันต์ห่อลูกกระสุนปืน ลงด้วยอัตรเลข คุณ 5 หาร 5.....	130
รูปที่ 4.8 ยันต์พระภควัม 7 องค์.....	131
รูปที่ 4.9 การสร้างองค์พระจากเลข ๐ ทั้งสาม.....	135
รูปที่ 4.10 ยันต์แม่เชื้อ	139
รูปที่ 4.11 ยันต์ลงสูบ สำหรับตีศาสราวุธ	146
รูปที่ 4.12 ยันต์ลงทั้ง สำหรับตีศาสราวุธ.....	147
รูปที่ 4.13 ยันต์โสฬสมงคล เกณฑ์ 34	150
รูปที่ 4.14 ยันต์องค์ครักษ์ธาตุทั้ง 4 เกณฑ์ 108.....	150
รูปที่ 4.15 ยันต์ปทุมจักร 5 ดวง.....	162

สารบัญตัวอย่าง

หน้า

ตัวอย่างที่ 2.1 การปริวรรตข้อความจาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ก ที่เขียนด้วยอักษรขอม ภาษาบาลี เป็น อักษรไทย ภาษาบาลี.....	24
ตัวอย่างที่ 2.2 การปริวรรตยันต์จาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ก ที่เขียนด้วยอักษรขอม ภาษาบาลี เป็น อักษรไทย ภาษาบาลี	24
ตัวอย่างที่ 2.3 การปริวรรตยันต์ที่มีตัวเลขจาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ฉ ที่เขียนด้วยเลขโหราศาสตร์ เป็นเลขไทย	25
ตัวอย่างที่ 2.4 การตรวจสอบข้อความที่ร่างเลื่อนจาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ก ที่เขียนด้วยอักษรไทย.....	26
ตัวอย่างที่ 2.5 การตรวจสอบข้อความที่ร่างเลื่อนจาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ก ที่เขียนด้วยอักษรขอมในยันต์ และเลขที่ล้อมยันต์.....	26
ตัวอย่างที่ 2.6 ข้อความที่ร่างเลื่อนมาก จนไม่สามารถอ่านได้ จาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ก	26
ตัวอย่างที่ 2.7 การตรวจสอบข้อความจาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ค ที่มีการย่อไว้.....	27
ตัวอย่างที่ 2.8 การตรวจสอบตัวเลขจาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ข ที่บันทึกผิดพลาด.....	27
ตัวอย่างที่ 2.9 การตรวจสอบข้อความจาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ค ที่ไม่สมบูรณ์	28
ตัวอย่างที่ 2.10 การตรวจสอบข้อความจาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ง ที่เนื้อความที่ไม่ถูกต้อง	28
ตัวอย่างที่ 2.11 วิธีการชำระต้นฉบับ เนื้อความจาก คัมภีร์ไตรปิฎกสังเขป ส่วนวน ก.....	29

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ในบัญชีรายชื่อเอกสารโบราณ หมวดไสยศาสตร์ หอสมุดแห่งชาติ.....	17
ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบโครงสร้างคัมภีร์ตรีนิสิงเห ทั้ง 6 ส่วน.....	42
ตารางที่ 3.1 สรุปรูปการแทนความหมายอัตราทวาทสมงคลทั้ง 4 ระดับ.....	79
ตารางที่ 3.2 การคูณ ทวารอัตราทวาทสมงคลและชื่อเรียกแต่ละชั้น.....	83

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คัมภีร์ลพพวงเป็นงานประพันธ์ในหมวดไสยศาสตร์ของชาวไทยโบราณ ซึ่งถือเป็นแม่บทสำคัญในการศึกษาวิชาเลขยันต์ เนื่องจากผู้ศึกษาจะต้องผ่านขั้นตอนการเขียนลพพวงเสียก่อน จึงสามารถเข้าใจรูปแบบ สัญลักษณ์และเลขที่อยู่ในยันต์ต่าง ๆ ได้ คำว่า “ลพพวง” ในที่นี้หมายถึง การเขียนอักขระเลขยันต์บนกระดาษแล้วลบบตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคัมภีร์ลพพวงแต่ละคัมภีร์ เพื่อเป็นการฝึกทักษะการเรียกสูตร เรียกนาม และยังช่วยให้เข้าใจที่มาของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบเลขยันต์ไทยได้ เช่น สุรย์ จันทร อุโองการ มหาเมฆ มหานิล มหาไวย รวมถึงตัวเลขต่าง ๆ โดยอธิบายผ่านขั้นตอนการเขียน-การลบ ดังนั้นการศึกษาวินิจฉัยเลขยันต์ให้แตกฉานจำเป็นต้องเรียนรู้จากคัมภีร์ลพพวงเป็นบาทฐาน คัมภีร์ลพพวงที่ถือเป็นแม่บทสำคัญมีอยู่ด้วยกัน 5 คัมภีร์ ได้แก่ คัมภีร์ปถมัง คัมภีร์อิระเจ คัมภีร์ตรีนิสิงเห คัมภีร์มหาราชและคัมภีร์พุทธคุณ (รัตนมาลา) ซึ่งแต่ละคัมภีร์มีความแตกต่างกันไปในด้านเนื้อหาและขั้นตอนการเขียน การลบ รวมทั้งอุปเท่ห์การนำไปใช้

คัมภีร์ปถมัง เป็นคัมภีร์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยเริ่มจากสัญลักษณ์ “พินทุ” ที่ถือว่าเกี่ยวพันกับเรื่องปฐมอักขระ “น โม พุท ธา ย” ตามตำนาน ท้าวสหัมบดีพรหมพยากรณ์ชื่อกับ (ดูเพิ่มในบทที่ 3) จากนั้นจะมีการเขียน-ลบ สัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นลำดับไป โดยเฉพาะวรรคที่ 9 สัญลักษณ์ที่มีในคัมภีร์ปถมังปรากฏอยู่ในยันต์ต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อผู้ศึกษาเขียนและลบสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในคัมภีร์ปถมังก็จะสามารถเข้าใจวิธีเรียกสูตรสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น องค์พระ อุโองการ จันทร สุญ และอุณาโลมได้ คนไทยโบราณเชื่อว่าลพพวงมีอำนาจทางอยู่ยงคงกระพัน แคล้วคลาด กำบังกายตลอดถึงล่องหนหายตัว เป็นตบะเดชะ สามารถป้องกันภัยอันตรายทุกประการ

คัมภีร์อิระเจ เป็นการเขียน-ลบบตามสูตรในคัมภีร์มูลกัจจายน์ ซึ่งเป็นตำราไวยากรณ์ภาษาบาลี ปัจจุบันได้ถูกยกเลิกไปแล้ว หลังจากปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาคณะสงฆ์ การลพพวงอิระเจเริ่มต้นจากการตั้ง พยัญชนะและสระต่าง ๆ ตามวิธีการทำรูปศัพท์แบบบาลี โดยใช้สูตรทำตัวสระ พยัญชนะ มาสมาสและสนธิกันจน สำเร็จเป็น *อิ ธ เจ ต โส ทฬ หัง คณ หา หิ ถา ม สว* เป็นอันขาด

ตัวในสูตรสนธินี้ วิธีการตั้งเป็นประโยคแล้วแยกศัพท์ การฝึกกลบผงอิจเจงช่วยให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจเรื่องสระและพยัญชนะที่มีอยู่ในยันต์ต่าง ๆ มากขึ้น รวมถึงการเรียกสูตรอักขระต่าง ๆ ทำให้สามารถเรียกสูตรอักขระในยันต์ได้อย่างไม่ผิดพลาด อานุภาพของผงอิจเจงนั้นคนโบราณเชื่อว่าเป็นเมตตาและเป็นเสน่ห์แก่คนทั้งหลาย

คัมภีร์ตรีนิสิงเห เป็นคัมภีร์ว่าด้วยเรื่องเลข กลเลขและหัวใจ โดยมีหลักสำคัญที่ อัตราทวาทสมงคล ที่เกิดจากอัตรากำลึงเทวดานพเคราะห์ ประกอบด้วยเลข 12 ตัว แบ่งเป็น 4 ชุด ชุด ละ 3 ตัว และทุกชุดจะบวกกันได้เท่ากับ 15 ได้แก่ “3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5” มีความหมายใช้แทนคุณพระตลอดจนเทพดาในโลกรธาตุ จากนั้นนำเลขอัตราทวาทสมงคลมาคูณหารกันตามลำดับไป มีการลงยันต์ประทับแล้วเสก การฝึกกลบเลขต่าง ๆ ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหนี้จะช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจถึงที่มาของตัวเลขต่าง ๆ ที่มีอยู่ในยันต์ได้ เนื่องจากมียันต์อยู่หลายแบบที่มีตัวเลขอยู่ในยันต์ด้วย ผงที่ลบจากกลเลขในคัมภีร์ตรีนิสิงเหเรียกว่าผงตรีนิสิงเห เชื่อกันว่ามีอานุภาพใช้ป้องกันคุณไสยและภูตผีปีศาจ การกระทำย่ำยีทั้งคุณผีคุณคนได้ทุกประการ ทั้งยังเป็นตะเบเตชะมหาอำนาจ คงกระพันชาตรี ทั้งคมอาวุธและป้องกันสัตว์ร้าย ยันต์ตรีนิสิงเหนี้ โบราณจารย์ท่านใช้ในการป้องกันบ้านเรือนให้พ้นจากอาถรรพ์ต่าง ๆ รวมถึงป้องกันอวมงคล โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ได้

คัมภีร์มหาราช เป็นการเขียน-ลบนามของคนทั้งหลาย ที่กำหนดใช้เรียกแทนมนุษย์หญิง-ชายทั้งปวง โดยตั้ง **เจ้า นาง ออ สพเพชชา พหุชชา** นามทั้ง 5 เป็นสิ่งสมมุติใช้แทนมนุษย์หญิงชายในโลก จากนั้นลบเป็น **น โม พุท ธา ย** ลบเป็น **ม อ อุ** ลบเป็นอุโองการ แล้วลบเป็นยันต์มหาราช ประกอบด้วยอักขระ **ง ญ น ม** โบราณเรียกว่าหัวใจสนธิ ถือเป็นพยัญชนะที่สุตวรรคและตัวพยัญชนะนาสิกในบาลีไวยากรณ์ การฝึกกลบผงมหาราชจะทำให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจเรื่องวิธีการลากเส้นของยันต์ต่าง ๆ รวมถึงการนำเอาอักขระเข้าไปไว้ในยันต์ ผงที่ได้จากการลบยันต์ตามคัมภีร์มหาราชเชื่อกันว่ามีอานุภาพทางด้านมหานิยม อำนวยความเจริญรุ่งเรือง และเป็นมหานิยมแก่ผู้คนที่ทั่วไป

คัมภีร์พุทธคุณ (คัมภีร์รัตนมาลา) เป็นการเขียน-ลบ คาถาในตัวคัมภีร์ โดยอาศัยเค้าโครงจากบทสรรเสริญพุทธคุณ อิติปิโสสาธกคาวติ แต่ขยายความให้พิสดารแต่ละพยางค์ด้วยปรัชญาวัตร จำนวน 56 บท ในการเขียน-ลบจะตั้งทีละอักขระนับแต่ **อิ ตี ปิ โส ภ ค วา** เป็นต้นจนถึง **ภ ค วา ตี** ลบเป็น **น โม พุท ธา ย** แล้วลบเป็น **ม อ อุ** แล้วลบเป็น **อิ สวา สุ** แล้วลบเป็น **โส ธา ย** จากนั้นทำเป็นองค์พระ

เข้าในห้องลองวิชาประสาเด็ก	แทงจนเหล็กแหลมลู่ขู่ขยับ
มหาทะมึนยืนยงคงกระพัน	ทั้งเลขยันต์ลากเหมือนไม่เคลื่อนไหว
แล้วทำตัวหัวใจตีปิไล	สะเดาะโซ่ตรวนได้ตั้งใจหมาย
สะกดคนมนตรีจิ้งจกกำบังกาย	เมฆฉายสุริยจันทร์ขยับดี
ทั้งเรียนธรรมกรรมฐานนิพพานสูตร	ร้องเรียกภูตพรายปราบกำราบผี
ผูกพยนต์หุ่นหญ้าเข้าราว	ทองประศรีสอนหลานชำนาญมา ³

จะเห็นได้ว่าเนื้อความที่ยกมา กล่าวถึงชื่อคัมภีร์ปถมัง และกระบวนการเรียนรู้เนื้อหาในคัมภีร์ด้วย โดยกล่าวไว้เป็นอันดับแรก จากนั้นจึงกล่าวชื่อวิชาไสยศาสตร์ต่าง ๆ อีกหลายวิชา แสดงให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์มีความรู้เรื่องคัมภีร์ลอบผิง และเข้าใจกระบวนการศึกษาวิชาไสยศาสตร์ว่าต้องเรียนคัมภีร์ลอบผิงให้แตกฉานเสียก่อน แล้วจึงเรียนวิชาไสยศาสตร์อื่น ๆ

ในส่วนของผู้วิจัยได้เลือกคัมภีร์ตรีนิสิงเหเพื่อทำการศึกษาวิจัย ซึ่งเป็นหนึ่งในคัมภีร์ที่ประกอบด้วยความรู้ต่าง ๆ หลายแขนง ไม่ว่าจะเป็น คณิตศาสตร์ โหราศาสตร์ เวชศาสตร์และไสยศาสตร์ อันที่จริง คัมภีร์ตรีนิสิงเหมีความใกล้ชิดกับชีวิตผู้คนในอดีตอย่างมาก เนื่องจากต้องใช้รูปยันต์ในคัมภีร์ใช้ในการปลุกเรื้อน ตั้งศาลพระภูมิหรือแม้แต่ใช้ร่วมกับคัมภีร์เวชศาสตร์ในการรักษาโรคต่าง ๆ คนไทยรู้จักและคุ้นเคยกับคำว่า “ตรีนิสิงเห” จากเครื่องหมายการค้า ยาน้ำสำหรับสตรีชนิดหนึ่ง เรียกติดปากว่ายาดตรีนิสิงเห แสดงให้เห็นถึงความคิดที่ว่า ยันต์ตรีนิสิงเหเกี่ยวข้องกับการรักษาโรค จึงนำมาเป็นเครื่องหมายการค้า หรือมีการนำเอายันต์นี้ประทับไว้บนปิ่นชาโบราณที่คนไทยจ้างผลิตจากเมืองอิซซิงประเทศจีน เรียกว่าปิ่นยันต์ตรีนิสิงเห ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะอุปเท่ห์ที่กล่าวไว้ว่ายันต์นี้สามารถป้องกันคุณไสยต่าง ๆ ได้ ดังนั้นชาวไทยโบราณจึงนำเอายันต์ตรีนิสิงเหไปประทับไว้บนปิ่นชา

จากหลักฐานทางโบราณคดี ได้พบอัตราเลขในคัมภีร์ตรีนิสิงเหประทับอยู่บนศิลาแลงประดับลายเป็นนกสิบนิ้วเล็ก ๆ เป็นปริมณฑล ปัจจุบันศิลาจารึกยันต์ตรีนิสิงเหทั้งสองชิ้นอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติวัดป่าโมกข์ จังหวัดอ่างทอง ประวัติน่าได้มาจากวัดหน้าพระเมรุ ประดับอยู่ในพระอุโบสถ สันนิษฐานตามอายุของ

³ องค์การการค้าคุรุสภา, เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เล่ม 2, พิมพ์ครั้งที่ 20 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์ไทย, 2546), หน้า 167-168.

โบราณสถานว่าจารึกสองชิ้นนี้น่าจะมีอายุในราวพุทธศตวรรษที่ 21 (วัดหน้าพระเมรุสร้างขึ้นใน พุทธศักราช 2046 ในรัชสมัยของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2) ซึ่งอัตราเลขเหล่านี้สอดคล้องกับบันทึก ของ Simon de La Loubère ราชทูตของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส ซึ่งเคยเดินทางมายังกรุงศรีอยุธยาในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เพื่อเจริญสัมพันธไมตรีกับกรุงศรีอยุธยาในพุทธศักราช 2230 La Loubère เล่าเอาไว้ในหนังสือที่มีชื่อว่า *จดหมายเหตุ ลาลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม* ว่า ได้พบกลเลขชนิดหนึ่งที่ชาวยุหรยานับถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งก็คืออัตราเลขชุดหนึ่งใน *คัมภีร์ตรีนิสิงเห* La Loubère จึงขนานนามตัวเลขชุดนี้ว่า Siamese Method ในบันทึกของ La Loubère ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่าเคยพบตัวเลขชุดเดียวกันนี้ที่เมืองสุรัตประเทศอินเดียและอีกหลายแห่ง⁴ มีความเป็นไปได้ที่อาณาจักรอยุธยาจะได้รับเอาความคิดทางคณิตศาสตร์มาจากอาณาจักรโพ้นทะเลอาณาจักรใด อาณาจักรหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวไทยรู้จักระบบคณิตศาสตร์ที่มีความซับซ้อนกว่าการบวก ลบ คูณ หาร ทัวไปมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาหรือก่อนหน้านั้น

ผู้วิจัยได้เลือกคัมภีร์ลบบง คือคัมภีร์ตรีนิสิงเหซึ่งเป็นปกรณ์ที่ 3 มาทำการศึกษาวิเคราะห์ ด้วยเหตุผลที่คัมภีร์ปกรณ์นี้ไม่เพียงประกอบด้วยระบบเลขยันต์ คาถาอาคม แต่ยังมีความรู้ทางด้าน คณิตศาสตร์โบราณ ดาราศาสตร์ เวชศาสตร์และเรื่องของพุทธศาสนาประกอบอยู่ด้วย ในส่วนที่เป็น คณิตศาสตร์ได้รับการกล่าวถึงโดย Simon de La Loubère ราชทูตของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งฝรั่งเศส แสดงถึงความสำคัญขององค์ความรู้ในคัมภีร์ และเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งคือตัวตนฉบับของ คัมภีร์ตรีนิสิงเหจัดว่าหาได้ยากที่สุด และมีผู้ที่สืบทอดองค์ความรู้ในคัมภีร์นี้เหลืออยู่น้อยมากจนเรียก ได้ว่าแทบสูญหายแล้ว เพราะเนื้อหาในคัมภีร์ต้องอาศัยความรู้คณิตศาสตร์โบราณมาประกอบ จึง สามารถเข้าใจได้ คนโบราณทั่ว ๆ ไปอาจไม่มีความเชี่ยวชาญก็เป็นได้ดังที่ เทพย์ สาริกบุตร กล่าวไว้ใน *คัมภีร์พระเวทพุทธศาสนาราคม* ว่า

*ที่พิสดารออกไปก็คือตำราตรีนิสิงเหเท่านั้น ที่กระทำตามสูตรการคิดเลขของ
โบราณที่เลิกล้มกันไปหมดแล้ว จุดประสงค์ก็คือต้องการให้ทราบว่า ตัวเลขที่
นำมาใช้ในเวทย์มนต์เลขยันต์นั้น ตัวเลขทุก ๆ ตัวเป็นเครื่องหมายรวมใช้แทนเวทย์*

⁴ ลาลูแบร์, ซีมอน เดอ. *จดหมายเหตุ ลาลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม*. แปลโดย สันต์ ท. โกมลบุตร, (นนทบุรี: ศรีปัญญา, 2557), หน้า 622-626.

มนต์ต่าง ๆ ทั้งนี้ เช่นต้องการจะเขียนอติปิไลทั้งบทลงไป ก็ใช้เขียนเพียงเลข 56 แทนเท่านั้นหรือเขียนสวากขาโตทั้งบทก็เขียนเพียง 38 ลงไปแทน ใช้แทนมนต์คาถาที่เป็นหมวด ๆ หมวดหนึ่งมีเท่าไรก็ลงเลขจำนวนเท่านั้นลงไป เช่นอติปิไลทั้งหมดมี 56 อักษรก็ลงเลข 56 แทน สวากขาโตทั้งบทมี 38 อักษรก็ลง 38 แทน เช่นนี้เป็นต้น⁵

ส่วนเกณฑ์ในการคัดเลือกคัมภีร์ตรีนิสิงเห่นั้น อาศัยโครงสร้างหลักที่คัมภีร์ตรีนิสิงเหต้องมี ได้แก่ บทนมัสการครู การทำอัตราทวาทสมงคล ที่มาอัตราทวาทสมงคล การคุณ การอัตราทวาทสมงคล และอุปเท่ห์ การนำไปใช้ โดยทั่วไปเอกสารที่จัดเป็นคัมภีร์ตรีนิสิงเห จะต้องประกอบด้วย ส่วนที่วาดด้วยการทำอัตราทวาทสมงคล ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่เป็นหัวใจของคัมภีร์ ดังนั้นแม้ว่าจะประกอบด้วยโครงสร้างเพียงส่วนเดียว ก็จัดว่าเป็นคัมภีร์ตรีนิสิงเห โครงสร้างส่วนอื่นเป็นส่วนประกอบในด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหาของคัมภีร์

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและตรวจสอบชำระคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่เป็นลายลักษณ์
2. ศึกษาบทบาทของคัมภีร์ตรีนิสิงเหในสังคมไทย

1.3 สมมุติฐานในการวิจัย

1. คัมภีร์ตรีนิสิงเหที่เป็นลายลักษณ์มีอยู่หลายฉบับ แต่ที่พิมพ์เผยแพร่มีเพียง 2 สำนวน ทั้งยังไม่สมบูรณ์ ซึ่งจำเป็นต้องมีการตรวจสอบชำระ
2. คัมภีร์ตรีนิสิงเหมืองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ บทนมัสการ ที่มาของอัตรเลข การคุณ การอัตรเลข และการนำไปใช้
3. คัมภีร์ตรีนิสิงเหมีบทบาทในสังคมหลายด้าน ได้แก่ ด้านวิทยาการความรู้โบราณ ศาสนา และความเชื่อ และสังคมและวัฒนธรรมนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

⁵ เทพย์ สาริกบุตร, คัมภีร์พระเวทพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ), 2516. หน้า

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้คัมภีร์ตรีนิสิงเห จำนวน 6 ส่วน ได้แก่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วน ก ส่วน ข ส่วน ค ส่วน ง ส่วน จ และส่วน ฉ ดังรายละเอียดในบทที่ 2 โดยจะใช้ คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วน ก เป็นส่วนหลักในการศึกษาวิเคราะห์บทบาทในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านวิทยาการความรู้โบราณ ด้านศาสนาและความเชื่อ ด้านสังคมและวัฒนธรรม เพราะคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วน ก เป็นส่วนที่เก่าแก่ที่สุด และมีเนื้อหาสมบูรณ์ที่สุด ประกอบด้วยโครงสร้างหลักถึง 4 ส่วนด้วยกัน อีกทั้งยังไม่เคยมีการพิมพ์เผยแพร่ ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้ถือว่าเป็นการศึกษาและเผยแพร่วรรณคดีคัมภีร์ตรีนิสิงเห ที่เก่าแก่ที่สุดเป็นครั้งแรก ส่วนคัมภีร์เลขยันต์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรืออาศัยองค์ความรู้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเห และตำรามหาพิชัยสงคราม ฉบับวัดควนอินนิมิต จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบการในการศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้เท่านั้น ไม่ใช่เนื้อหาหลักที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาโดยตรง

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยอาศัยเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษารวบรวมเอกสารปฐมภูมิ ได้แก่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห จำนวน 6 ส่วน และเอกสารทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ คัมภีร์เลขยันต์ คัมภีร์เวชศาสตร์ คัมภีร์โหราศาสตร์ ตำรากลเลข และบทความด้านคติชนวิทยา
  2. รวบรวม ปรึวรรต และตรวจสอบชำระคัมภีร์ตรีนิสิงเห
    - 2.1 รวบรวมและคัดกรองเอกสารที่จัดเป็นคัมภีร์ตรีนิสิงเห
    - 2.2 ปรึวรรตคัมภีร์ตรีนิสิงเหจากอักษรขอมและอักษรไทยโบราณให้เป็นอักษรไทยปัจจุบัน
    - 2.3 ตรวจสอบชำระและศึกษาโครงสร้างของคัมภีร์ตรีนิสิงเห
3. วิเคราะห์บทบาทของคัมภีร์ตรีนิสิงเหในสังคมไทยด้านวิทยาการความรู้โบราณ ศาสนา ความเชื่อ สังคมและวัฒนธรรมจากอดีตจนถึงปัจจุบัน
4. เรียบเรียงผลการวิจัย
5. อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่มาและพัฒนาการของกลเลขใน *คัมภีร์ตรีนิสิงเห* อันจะสามารถให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความรู้เรื่องคณิตศาสตร์ของชาวสยามโบราณ
2. เข้าใจอิทธิพลความเชื่อเรื่องเลขยันต์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนวิทยา
3. เข้าใจเรื่องพิธีกรรมต่าง ๆ อันสืบเนื่องจากระบบเลขยันต์ใน *คัมภีร์ตรีนิสิงเห* ที่นำไปสู่พิธีกรรมต่าง ๆ รวมถึงการสร้างพระพิมพ์และวัตถุมงคลต่าง ๆ ด้วย
4. เข้าใจเจตคติและจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ *คัมภีร์ตรีนิสิงเห* ที่ใช้เป็นแบบแผนในการศึกษาเล่าเรียนของชาวพุทธโบราณ

1.7 ทบทวนวรรณกรรม

คัมภีร์ลอบผงเป็นพื้นฐานความรู้สำคัญในการศึกษาวิชาเลขยันต์ ซึ่งถือเป็นแขนงหนึ่งของไสยศาสตร์ เป็นความรู้ที่ว่าด้วยการทำอักขระยันต์และสัญลักษณ์ต่าง ๆ การศึกษาเกี่ยวกับคัมภีร์ลอบผง โดยเฉพาะคัมภีร์ตรีนิสิงเห นั้น ส่วนงานเขียนที่มีการพิมพ์เผยแพร่ ปรากฏอยู่ในหนังสือ 2 เล่ม ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

หนังสือ *ปริอรรถาธิบายแห่งพระเครื่องฯ เล่ม 1 พระสมเด็จฯ* โดย ตรียมปวายหรือ พ.อ. ผจญ กิตติประวัติ เป็นผู้ที่เผยแพร่งานเขียนเกี่ยวกับพระเครื่องสกุลต่าง ๆ ถือเป็นผู้ที่บุกเบิกให้เกิดกระแสความนิยมในการสะสมพระเครื่อง เนื้อหาในหนังสือรวบรวม ประวัติและกรรมวิธีการสร้างพระสมเด็จฯ อย่างละเอียด การจำแนกพิมพ์ทรง เนื้อหามวลสาร ฯลฯ พร้อมด้วยรูปภาพประกอบ(ขาว-ดำ) เนื้อหาในปริเฉทที่ 4 มีตำราและวิธีการลอบผงพิเศษ โดยมีเนื้อหาตั้งแต่ การทำดินสอสำหรับใช้ในการเขียนผง การเรียกสูตร การจัดเครื่องบูชาครู บทอัญเชิญครู เกี่ยวกับการศึกษาวิชาลอบผง ตรียมปวาย กล่าวว่า

ธาตุแท้แห่งคุณวิเศษ ในมวลสารของพระสมเด็จฯ คือ ผงวิเศษ 5 ประการ อันประกอบด้วย ผงปถมัง อิธะเจ มหาราช พุทธคุณ และตรีนิสิงเห ซึ่งมีได้หมายความว่า เป็นผงแต่ละชนิด แล้วเอามารวมกัน หากเป็นผงชุดเดียวกันแต่ผ่านกรรมวิธีซับซ้อนถึง 5 ชั้น ในขั้นต้นทำผงปถมังก่อน แล้วเอาผงปถมังมาทำเป็นผงอิธะ

เจ และต่อ ๆ ไปตามลำดับจนถึง ผงตรีนิสิงเห ด้วยเหตุนี้ ผงวิเศษ 5 ประการจึงทรง
กฤตियาคมเข้มข้นที่สุด⁶

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้เขียนอธิบายเรื่องการลบผง โดยให้เริ่มต้นจากคัมภีร์ปถมัง
ก่อน แล้วจึงทำผงในคัมภีร์อื่น ๆ ต่อไป โดยทำเป็นลำดับต่อเนื่องกันไป แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนคุ้นเคย
และมีความเข้าใจการลบผงเป็นอย่างดี และยังกล่าวถึงผงปถมัง ดังนี้

ผงปถมัง เป็นผงเริ่มต้นสำหรับการศึกษาวิทยาคม ใช้สำหรับการลง น ทุก
ชนิดตามสูตร ปฐมพิณรุ เริ่มตั้งแต่ปฐมกัลป์ที่โลกยังว่างเปล่าปราศจากชีวิต มีแต่น้ำ
ซึ่งกำลังงวดลงไป แต่แผ่นดินเพิ่งโผล่ขึ้นมา ท้าวสหัมบดีมหาพรหมได้เสด็จญาณเห็น
ดอกบัว 5 ดอก ก็ทราบวว่าในอนาคตกาลพระพุทธเจ้าจะเสด็จมาในโลก 5 พระองค์
ด้วยกัน จึงไปรยหญ้าคาลงมา พื้นน้ำก็งวดเป็นแผ่นดินส่งกลิ่นหอมหวาน พวกพรหมก็
ลงมาเสพยาจวันดินเป็นอาหาร เลยกินหลงกลับไปพรหมโลกไม่ได้ จึงสืบเผ่าพันธุ์
เป็นมนุษย์อยู่ในโลกตราบเท่าปัจจุบันกาลนี้ ด้วยเหตุนี้ สหัมบดีมหาพรหม จึงเป็น
ปฐมเหตุแห่งโลกธาตุ⁷

นอกจากนี้ตรียมปวายยังได้กล่าวถึงความสำคัญ และการทำผงตรีนิสิงเห โดยต้นฉบับที่นำมา
พิมพ์เผยแพร่เป็นฉบับเดียวกับที่ เทพย์ สาริกบุตร เผยแพร่ในหนังสือ คัมภีร์พระเวท ตติยบรรพ คือ
ฉบับที่ พรหม ขมาลา ปรีวรตจากต้นฉบับของพระสมุห์เฉื่อย วัดสังเวช บางลำพู กรุงเทพฯ แต่ไม่
สมบูรณ์เนื่องจาก ไม่มีรูปภาพรูปยันต์ จึงยากแก่การเข้าใจ หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ ปี พ.ศ.
2495 และมีการจัดพิมพ์อีกอย่างน้อย 5 ครั้งจวบจนถึง ปี พ.ศ. 2515 ถือเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยม
อย่างมากในยุคนั้น และอาจกล่าวได้ว่าเป็นหนังสือพระเครื่องยุคแรกของเมืองไทย

หนังสืออีกชุดหนึ่งที่สำคัญต่อการศึกษาตำมภีร์ลบผง คือชุดคัมภีร์พระเวททั้ง 6 เล่ม ของ
เทพย์ สาริกบุตร ซึ่งเป็นผู้ที่บุกเบิกที่นำเสนอวิชาไสยศาสตร์และวิชาเลขยันต์สู่สังคมไทย ได้ทำการ
ปรีวรตคัมภีร์ไสยศาสตร์ และตำราเลขยันต์โบราณจำนวนมาก

⁶ ตรียมปวาย, ปรีวรตอธิบายแห่งพระเครื่องฯ เล่ม 1 พระสมเด็จฯ, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพฯ: เพื่อ
อักษร, 2515), หน้า 204.

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 210-211.

ในหนังสือเคล็ดลับของวิชาไสยศาสตร์ ของ เทพย์ สาริกบุตร พิมพ์เผยแพร่ โดยอุตสาหกรรม การพิมพ์ ปี พ.ศ. 2494 มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้ต่าง ๆ ในวิชาไสยศาสตร์ มนต์คาถา การใช้พระ ปริตร คาบ ปราณ ธาตุ การเขียนยันต์ ที่สำคัญมีวิชาการลบบง ปถมัง อิธะเจ ตรินิสิงเห และมหาราช รวมอยู่ด้วย โดยใช้คัมภีร์ทางพุทธศาสนา เช่น วิสุทธิมรรค และคัมภีร์เลขยันต์โบราณเป็นแหล่งข้อมูล ในการเขียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเล่าเรียนวิชาไสยศาสตร์ โดยได้รับความช่วยเหลือจาก พรหม ขมาลา (เปรียญ) สำนักวัดพระเชตุพน ผู้ชำนาญทางพงวิเศษ เพราะสืบสายวิชามาจากสายสมเด็จพระ พุฒาจารย์ (โต) วัดระฆัง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการแสวงหาดำรับตำราต่าง ๆ เพื่อมาชำระสอบทาน และ พระมงคลราชมุนี (สนธิ) วัดสุทัศน์ ฯ เป็นที่ปรึกษา หลังจากนั้น ได้มีการรวบรวมคัมภีร์ไสยศาสตร์โบราณ ใช้เวลารวบรวมและตรวจชำระนานหลายปี จึงสำเร็จออกมาเป็นชุดคัมภีร์พระเวท 6 เล่ม ตั้งแต่ฉบับ ปฐมบรรพ ถึง ฉัฎฐบรรพ ซึ่งได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไปจำนวนมาก ทำให้มีการพิมพ์ เผยแพร่หลายครั้ง เนื้อหาในหนังสือชุดคัมภีร์พระเวท 6 ซึ่งแต่ละเล่มมีเนื้อหาต่างกันดังนี้

- คัมภีร์พระเวท ปฐมบรรพ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคาถาอาคม โองการ และตำรายาที่ใช้สำหรับ รักษาอาการเจ็บป่วยจากคุณไสย และโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ซึ่งใช้กันมาตั้งแต่อดีต
- คัมภีร์พระเวท ทุตติยบรรพ มีเนื้อหาเกี่ยวกับคาถาอาคม ที่ใช้ในทางคุ้มครองป้องกัน อยู่ ยงคกงระพันชาติรี ตลอดจนวิธีการฝึกฝนเพื่อสร้างอิทธิปาฏิหาริย์ตามหลักวิชาไสย ศาสตร์
- คัมภีร์พระเวท ตติยบรรพ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำผงวิเศษต่าง ๆ ซึ่งมีคัมภีร์ลบบงทั้ง 5 คัมภีร์ ได้แก่ คัมภีร์ปถมัง คัมภีร์อิธะเจ คัมภีร์ตรินิสิงเห คัมภีร์มหาราชและคัมภีร์ พุทธคุณเป็นเนื้อหาหลัก พร้อมรูปประกอบและสูตรการเขียนอักขระอย่างครบถ้วน เกี่ยว คัมภีร์ตรินิสิงเหที่มีการพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือเล่มนี้ คือ คัมภีร์ตรินิสิงเห ปรีวรรต โดย นายพรหม ขมาลา ที่ได้มาจากพระสมุห์เฉื่อย วัดสังเวช ต้นฉบับเดิมเป็นของหลวงคช ริชษฐ์(ไผ่) หรือที่ในงานวิจัยเรียกว่า สำนักน ข และ คัมภีร์ตรินิสิงเห ปรีวรรต โดย นาย พรหม ขมาลา ที่ได้มาจากพระสมุห์เฉื่อย วัดสังเวช ต้นฉบับเดิมเป็นของหมอบุญ หรือที่ ในงานวิจัยเรียกว่า สำนักน ค แม้ว่าคัมภีร์ตรินิสิงเหทั้ง 2 สำนักจะมีการพิมพ์เผยแพร่ แต่ไม่ได้มีการตรวจสอบชำระแต่อย่างใด ในส่วนที่เนื้อหาไม่สมบูรณ์ ผู้พิมพ์เผยแพร่คงไว้

เช่นเดิม และไม่ได้มีการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาในคัมภีร์ ผู้เขียนกล่าวถึงการศึกษาคัมภีร์ จรีนสิงเหเพียงเล็กน้อย ว่า

ผงดรีนสิงเห เป็นผงดุคสุดท้ายเกี่ยวกับ สูตรเลขไทยโบราณ รวบรวมผงดุคที่ลอบ
ได้เอามาบันทึกเป็นดินสอ เรียกสูตร อัตราทวาทสมงคล 12 และทำต่อไปจนบังเกิด
เป็น อัตราดรีนสิงเห สำเร็จเป็น อัตรายันต์ 12 ยันต์สุดท้าย คือ ยันต์นารายณ์ถอด
รูป คือ ยันต์ประจำขององค์ดรีนสิงเห แล้วมี ยันต์ภควัมบดี และยันตราพระราชสิทธิ์
ประทับลงเป็นประการสุดท้าย⁸

- คัมภีร์พระเวท จัตตุลบรรพ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเลขยันต์สำคัญต่าง ๆ โดยเฉพาะจากคัมภีร์ พิชัยสงคราม และคัมภีร์โบราณของสำนักวัดประดู่โรงธรรม พระนครศรีอยุธยา และจาก สำนักเรียนสำคัญอีกจำนวนมาก
- คัมภีร์พระเวท ปัญจบรรพ มีเนื้อหาเกี่ยวกับ มนต์คาถา เลขยันต์และพิธีกรรมในลัทธิ มายาศาสตร์ ที่ใช้ในการทำให้รัก ทำให้ชัง หรือทำให้เจ็บป่วย ที่ใช้กันทุกภาคของ ประเทศไทยซึ่งรวบรวมเอาไว้อย่างครบถ้วน
- คัมภีร์พระเวท ฉกฐบรรพ มีเนื้อหาเกี่ยวกับพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ทั้งในพระราชพิธี และที่ประกอบกันโดยทั่วไป โดยมีรายละเอียด ตั้งแต่ โองการ เครื่องสังเวท ตลอดจน การจัดประรำพิธี เพื่อที่จะนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง⁹

อย่างไรก็ตาม ในการรวบรวมองค์ความรู้เหล่านี้ ต้องใช้เวลายาวนานหลายปี เนื่องจากผู้เขียน ต้องทำการสอบทานแก้ไขให้มีความถูกต้อง สำหรับบางตำหรับไม่สามารถหาต้นฉบับอื่นมาสอบทาน ผู้เขียนจะคงตามต้นฉบับเดิมไว้ทุกประการ ดังนั้นคัมภีร์พระเวทชุดนี้ ถือเป็นหนังสือที่ใช้เป็นคู่มือใน การศึกษาวิชาไสยศาสตร์และเลขยันต์ ทำให้คัมภีร์ไสยศาสตร์เป็นที่รู้จักมากขึ้น

หนังสือ *คัมภีร์ไสยศาสตร์ ฉบับสมบูรณ์* โดย ญาณโชติหรือชัยมงคล อุดมทรัพย์ เป็นผู้เขียน ได้รวบรวมความรู้เกี่ยวกับวิชาไสยศาสตร์และเลขยันต์เอาไว้ โดยรวบรวมจากสรรพตำราของโบราณาจารย์ และตำราของพระเกจิอาจารย์ผู้ทรงวิทยาคมร่วมสมัยหลายท่าน ผู้เขียนได้อธิบายวิธีการทำ

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 226-227.

⁹ เทพย์ สาริกบุตร, *พระคัมภีร์พระเวท ฉบับปฐมบรรพ* (กรุงเทพฯ: อุตสาหกรรมกรมการพิมพ์, 2515), หน้า

อย่างละเอียด สามารถใช้เป็นคู่มือในการศึกษาและประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ได้ เนื้อหาส่วนหนึ่งกล่าวถึงการลบผงด่าง ๆ ดังนี้

ยันต์ปะถะมังมีหลายแบบหลายนัยด้วยกัน มีบทความเรียกสูตรลงอักขระยัตยาว สลับซับซ้อนพิสดารมากกว่ายันต์การลงอักขระทำผงดมหาอิธะเจ ผงดมหาปะถะมัง จึงมีอิทธิปาฏิหาริย์สูงสุด สามารถกำบังกายหายตัวได้ และอานุภาพทางเสน่ห์เมตตามหานิยมก็สูงดุจกัน ยันต์ปะถะมังแบบใหญ่ มหาปะถะมัง เรียกว่า ปะถะมัง 8-9 วรรค มีแจ้งอยู่ในคัมภีร์ปะถะมัง เรียนสำเร็จได้ยาก ผู้ที่มีบุญวาสนามีความพากเพียรจริง ๆ จึงจะเรียนได้สำเร็จ ซึ่งมีพระเถรอาจารย์ผู้รู้เรื่องวิทยาคมทรงคุณวิเศษในอดีต ได้แก่ สมเด็จพระพุฒาจารย์ ชุน วัดท้ายตลาด ธนบุรี สมเด็จพระสังฆราช สุก ไก่เถื่อน วัดพลับ ธนบุรี สมเด็จพระพุฒาจารย์ โต วัดระฆัง ธนบุรี หลวงปู่ภู วัดอินทร์ บางขุนพรหม กรุงเทพฯ หลวงปู่ศุข วัดปากคลองมะขามเฒ่า ชัยนาท หลวงพ่อเผือก วัดกึ่งแก้ว สมุทรปราการ หลวงพ่อแก้ว วัดเครือวัลย์ ชลบุรี หลวงพ่อปาน วัดนมโค ออยุธยา ท่านคณาจารย์เหล่านี้ ล้วนแต่เรียนการกระทำผงดวิเศษสำเร็จคือ ผงดมหาปะถะมัง ผงดมหาอิธะเจ ผงดมหาราช ผงดมหาตรีนิสิงเห ผงดมหาพุทธคุณ ผงดธาตุทั้ง 4 ผงดหน้าทอง ผงดต่าง ๆ ซึ่งท่านได้รวบรวมนำเอาผงดเหล่านี้มาทำเป็นพระพิมพ์ เพื่อเป็นพุทธบูชาเผยแผ่พัฒนาการพุทธศาสนา มีชื่อเสียงเกียรติคุณเป็นที่รู้จักกันทั่วไป¹⁰

จากที่กล่าวมา ผู้เขียนมีความรู้เกี่ยวกับการลบผงดอยู่บ้าง แต่ผู้เขียนได้อ้างอิงชื่อพระเถรจารย์ในยุคโบราณที่ได้รับการบอกเล่าสืบต่อกันมาว่าสำเร็จวิชาลบผงด 5 คัมภีร์ และนำมาสร้างเป็นพระพิมพ์เพื่อสักการบูชา จนปรากฏชื่อเสียงเกียรติคุณเป็นที่เสาะแสวงหาจนถึงปัจจุบัน ญาณโชติกล่าวเกี่ยวกับผงดตรีนิสิงเห ว่า

การทำผงดตรีนิสิงเห มีคาถาเรียกสูตรสลับซับซ้อนยัตยาวพิสดารมาก มีแจ้งอยู่ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห และยังมียันต์ตรีนิสิงเหอีกชนิดหนึ่ง มีผู้จะมีความพิสดารมากนัก มีคาถาเรียกสูตรแบบง่าย ๆ เรียนรู้และเข้าใจได้รวดเร็ว เมื่อจะเรียนท่านให้แต่ง

¹⁰ ญาณโชติ, คัมภีร์ไสยศาสตร์ ฉบับสมบูรณ์ (กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์, 2550), หน้า 494-495.

เครื่องบูชาครู กล่าวคำนมัสการและกล่าวคำนมัสการนามเทพเทวาเรียงกัน
ตามลำดับ¹¹

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนรู้จักคัมภีร์ตรีนิสิงเห แต่เพราะมีเนื้อหาเกี่ยวกับ
คณิตศาสตร์ปนอยู่มาก จึงไม่ได้นำมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน อีกทั้งไม่บอกอุปเท่ห์ เพียงแค่บอก ว่า
“ใช้ในทางป้องกันอันตรายต่าง ๆ บำบัดโรคร้ายไข้เจ็บ แก้ออดถอนคุณไสย ที่เขาทำมาด้วยประการ
ต่าง ๆ ป้องกันภูต ผี ปีศาจ ป้องกันเสนียดจัญไรทั้งปวง”¹² ลักษณะเป็นการพูดถึงจากประสบการณ์
ตามที่คุณเขียนได้ยินได้ฟังมา แต่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือดังกล่าว

งานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคัมภีร์ลอบมง มีอยู่ 2 เล่ม ได้แก่ อิทธิพลของพุทธศาสนามหายานที่
มีต่อระบบยันต์ในประเทศไทย ของ ญัฐธัญ มณีรัตน์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี พ.ศ. 2550 งานวิจัย
ฉบับนี้เสนอแนวคิดที่ว่ายันต์ต่าง ๆ ที่เราเห็นอยู่ในปัจจุบันนี้ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางด้านแนวคิด
และปรัชญาจากพุทธศาสนามหายาน มีการกล่าวถึง การศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเห ดังนี้

ในการการทำผงตรีนิสิงเหซึ่งเป็นที่มาของยันต์ตรีนิสิงเหได้มีการนำเอาเลข
อัตราทวาทลมงคล (375 465 195 285) ซึ่งเลขดังกล่าวใช้แทนกำลังเทพดาต่าง ๆ
จากนั้นนำมาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์เป็น 750 930 390 570 จากนั้นให้นำเอาศูนย์ทั้ง
สามตัวมาทำเป็นองค์พระ ดังที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ว่า “จึงให้นำศูนย์ทั้งสาม
นี้มาทำเป็นองค์พระ ศูนย์หน้าเป็นพระเศียร ศูนย์กลางเป็นองค์ ศูนย์ท้ายเป็นพระ
บาท...” หลักการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านิรมานกายของพระตถาคตเกิดขึ้นจาก
พระธรรมกายคือศูนย์ตลภาวะนั่นเอง¹³

เกี่ยวกับองค์ความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหบางส่วน ปรากฏในงานวิทยานิพนธ์ ชื่อ การศึกษาคำ
สอนในพุทธศาสนาที่ปรากฏในเลขยันต์ไทย โดย เอก นาครทรรพ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2560 โดยงานวิจัยดังกล่าวมีเนื้อหาการศึกษาประวัติความเป็นมาของเลขยันต์

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 511.

¹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 516.

¹³ ญัฐธัญ มณีรัตน์ “อิทธิพลของพุทธศาสนามหายานที่มีต่อระบบยันต์ในประเทศไทย”
(มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), หน้า 47-48.

ไทย เพื่อศึกษาคำสอนของพุทธศาสนาที่มีอยู่ในเลขยันต์เหล่านั้น ในงานวิจัยดังกล่าวได้กล่าวถึงการใช้อย่าง
เลขแทนความหมาย โดยยกตัวอย่างการใช้เลขแทนความหมายที่มีอยู่ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ในเบื้องต้น
เลขต่าง ๆ ใช้แทนดาวนพเคราะห์ในระบบสุริยะ ได้แก่ 1 แทน ดวงอาทิตย์ 2 แทน ดวงจันทร์ 3 แทน
ดาวอังคาร 4 แทน ดาวพุธ 5 แทน ดาวพฤหัสบดี 6 แทน ดาวศุกร์ 7 แทน ดาวเสาร์ 8 แทน ราหู 9 แทน
เกตุ และ 0 แทน มฤตยู นอกจากนี้ เลขยังสามารถใช้แทนคาถาต่าง ๆ ได้อีกด้วย เช่น 3 เรียกว่า ตรีนิ
สิงเห แทนอักษร มะ อะ อุ 7 เรียกว่า สัตตนาเค แทนโพชฌงค์ 7 หรืออภิรกรรม 7 คัมภีร์ เป็นต้น¹⁴

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้สัมภาษณ์ผู้วิจัยในประเด็นดังกล่าว แต่ในงานวิจัยของ เอก นาคทรพรพ
ไม่ได้ศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเห ถึงแม้ว่าจะมีหนังสือ 2 เล่มพิมพ์เผยแพร่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห 2 ส่วน แต่
คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วน ก ที่มีเนื้อครบถ้วนที่สุด และมีความเก่าแก่มากที่สุด ยังไม่เคยได้รับการพิมพ์
เผยแพร่ ทั้งยังไม่เคยมีการปริวรรต และตรวจสอบชำระ ร่วมกับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนอื่น ส่วน
งานวิจัยสองเล่มที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่มาจากคัมภีร์ตรีนิสิงเหเพียง
เล็กน้อย ไม่ได้เป็นวัตถุประสงค์หลักในการศึกษาวิจัย ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้ที่ปริวรรตและตรวจสอบ
ชำระคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 ส่วน พร้อมทั้งศึกษาโครงสร้างและบทบาทที่มีต่อสังคมไทย จึงถือว่าเป็น
องค์ความรู้ใหม่ ที่ยังไม่มีเคยมีผู้ศึกษามาก่อน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁴ เอก นาคทรพรพ, “การศึกษาคำสอนในพุทธศาสนาที่ปรากฏในเลขยันต์ไทย” (มหาจุฬาลงกรณ์ราช
วิทยาลัย, 2560), หน้า 79.

บทที่ 2

ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเหและการตรวจสอบชำระ

ดังที่กล่าวแล้วในบทที่ 1 ว่าคัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นหนึ่งในคัมภีร์ลพวงสำคัญ 5 ปกรณ์ ซึ่งเป็นงานประพันธ์ในหมวดไสยศาสตร์ ถือเป็นแม่บทสำคัญของการศึกษาเลขยันต์โบราณของชาวไทย การศึกษาเลขยันต์ต่าง ๆ นั้น ผู้ศึกษาจะต้องผ่านขั้นตอนการเรียนลพวงเสียก่อน จึงจะถือว่าถูกต้อง การฝึกลพวงนั้นคือ การฝึกเขียนอักขระเลขยันต์ให้เกิดความชำนาญ เพราะการเขียนไปลบไป เป็นการฝึกทักษะการเรียกสูตร เรียกนาม ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญสามารถจดจำกระบวนการต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว อีกทั้งในคัมภีร์ลพวงยังกล่าวถึง ที่มาของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบเลขยันต์ เช่น สุรย์ จันทร์ อุโองการ มหาเมฆ มหานิล มหาไวย รวมถึงตัวเลขต่าง ๆ โดยอธิบายผ่านขั้นตอนการลพวง การศึกษาเวทย์มนต์ให้แตกฉานจำเป็นต้องเรียนรู้จากคัมภีร์ลพวงเหล่านี้เป็นพื้นฐานเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อกระบวนการลงเลขยันต์แบบต่าง ๆ การศึกษาของชาวไทยนั้นมีแบบแผนที่ชัดเจน โดยกำหนดให้ผู้ศึกษาต้องผ่านขั้นตอนการเรียนลพวงก่อนที่จะเรียนตำราเลขยันต์อื่นใด วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการลพวงสามารถแบ่งเป็นสองส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่เป็นตัวคัมภีร์ที่มีลักษณะเป็นคู่มือ หรือการจดบันทึกสำหรับป้องกันการลืมเลือน และส่วนที่เป็นมุขปาฐะ ที่ถ่ายทอดโดยตรงให้กับศิษย์ในสำนัก วิธีการหลังนี้ เป็นการถ่ายทอดที่เป็นเคล็ดวิชา ซึ่งแต่ละสำนักจะมีความแตกต่างกันไป ทำให้เกิดสายวิชาต่าง ๆ ในระบบการศึกษาเลขยันต์ ดังปรากฏสำนักเรียนที่สำคัญ ดังนี้

พระนครศรีอยุธยา

วัดประดิษฐาราม วัดลอดช่อง วัดตูม วัดพุทธไสยวรรค์ วัดพระญาติ วัดสะแก วัดหน้าต่างนอก วัดศักดิ์ วัดบึง วัดบางปลาหมอ วัดพิบูลโสคัน วัดศาลาปูน วัดบางมอญ ฯลฯ

กรุงเทพฯ

วัดราชสิทธิาราม วัดระฆังฯ วัดหนังฯ วัดท่าพระ วัดโสมนัส ฯลฯ

สมุทรสาคร

วัดท่ากระเปาะ วัดบางน้ำวน วัดบางปลา ฯลฯ

สมุทรสงคราม	วัดประดู่ วัดบางวันทอง วัดพวงมาลัย วัดช่องลม ฯลฯ
ราชบุรี	วัดอู่หม่พร วัดยางงาม วัดแก้วเจริญ วัดเสด็จ ฯลฯ
กาญจนบุรี	วัดหนองบัว วัดบ้านทวน ฯลฯ
นครปฐม	วัดกลางบางแก้ว วัดพะเนียงแตก ฯลฯ
อุทัยธานี	วัดหนองเต่า วัดหนองสะแก ฯลฯ
เพชรบุรี	วัดคงคาราม วัดโตนดหลวง ฯลฯ
ชลบุรี	วัดเขาคันธมาศ วัดนอก วัดตะเคียนเตี้ย ฯลฯ
ฉะเชิงเทรา	วัดชำป่างาม วัดบางกะเบา ฯลฯ
พิจิตร	วัดบางคลาน วัดขะมัง ฯลฯ
นครสวรรค์	วัดหนองโพ วัดเขาแก้ว วัดสระทะเล ฯลฯ ¹⁵

สำนักเรียนวิชาเลขยันต์ที่กล่าวมานี้ แต่เดิมสันนิษฐานว่ามีการเรียนลพวงแหวนทุกสำนัก จากหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์ ได้แก่ ตำราเลขยันต์ต่าง ๆ ที่สืบทอดในสายวิชา แต่เมื่อเวลาผ่านไปสำนักเรียนสำคัญส่วนใหญ่ขาดผู้สืบทอดองค์ความรู้ ทำให้วิชาบางส่วนเกิดการสูญหาย วิชาลพวงถือเป็นวิชาในส่วนใหญ่สูญหายเป็นอันดับแรก เนื่องจากเรียนรู้ได้ยาก ต้องอาศัยการเรียนการสอนแบบตัวต่อตัว จึงจะสามารถเข้าใจได้ อีกทั้งผู้ศึกษายังต้องมีพื้นฐานความรู้พุทธศาสนาดีพอสมควร รวมทั้งต้องมีความรู้ภาษาบาลีเบื้องต้น ดังนั้นในการศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหจึงต้องอาศัยหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์

¹⁵ อนุรักษ์ มณีรัตน์, เลขยันต์: แขนงอันศักดิ์สิทธิ์ (กรุงเทพฯ: สถาบันพิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ, 2559), หน้า 123.

เป็นสิ่งสำคัญ จากนั้นผู้วิจัยได้เสาะหาแหล่งข้อมูลคัมภีร์ตรีนิสิงเหเบื้องต้น คือ ส่วนงานเอกสารโบราณ หอสมุดแห่งชาติ ที่ยังคงเก็บรักษาต้นฉบับเอกสารโบราณจำนวนมากเอาไว้

2.1 การสำรวจข้อมูลต้นฉบับ

ดังที่กล่าวไว้แล้วใน บทที่ 1 ว่า คัมภีร์ตรีนิสิงเหมีความเสี่ยงในการสูญหายมากที่สุด อีกทั้งมี ผู้รู้เกี่ยวกับคัมภีร์นี้เหลืออยู่น้อยมาก ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจแหล่งสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ที่เป็นลายลักษณ์ ในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้สำรวจคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่เก็บรักษาไว้ที่ส่วนงานเอกสารโบราณ หอสมุดแห่งชาติ จากการตรวจสอบบัญชีเอกสารโบราณ หมวดไสยศาสตร์ที่มีจำนวน ราว 400 เล่ม มี เอกสารโบราณที่ใช้ชื่อคัมภีร์ตรีนิสิงเห จำนวน 9 ฉบับ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ในบัญชีรายชื่อเอกสารโบราณ หมวดไสยศาสตร์ หอสมุดแห่งชาติ

ตำราตรีนิสิงเห เลขที่	วัสดุ	วิธีบันทึก	หมายเหตุ
15	สมุดไทยดำ	เขียนด้วยเส้นดินสอขาว	
450	กระดาษฝรั่ง	เขียนด้วยหมึก	
451	กระดาษฝรั่ง	ตัวพิมพ์ดีด	มีเนื้อหาเหมือน เลขที่ 450
452	กระดาษฝรั่ง	ตัวพิมพ์ดีด	มีเนื้อหาเหมือน เลขที่ 450
453	กระดาษฝรั่ง	ตัวพิมพ์ดีด	มีเนื้อหาเหมือน เลขที่ 450
454	กระดาษฝรั่ง	เขียนด้วยหมึก	
455	กระดาษฝรั่ง	ตัวพิมพ์ดีด	มีเนื้อหาเหมือน เลขที่ 454
456	กระดาษฝรั่ง	ตัวพิมพ์ดีด	มีเนื้อหาเหมือน เลขที่ 454
457	กระดาษฝรั่ง	ตัวพิมพ์ดีด	มีเนื้อหาเหมือน เลขที่ 454

เมื่อผู้วิจัยได้ศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหเหล่านี้อย่างถี่ถ้วน สามารถจัดกลุ่มคัมภีร์ตรีนิสิงเห ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่มีการคัดลอกซ้ำ โดยมีเลขทะเบียนหรือเลขเรียกต่างกัน แต่เนื้อหาเหมือนกันทุกประการ ต่างกันเพียง ฉบับหนึ่งเขียนด้วยลายมือ ส่วนอีกฉบับอาจเป็นตัวพิมพ์

2. กลุ่มคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่ชำรุดเสียหาย จนไม่สามารถอ่านประวัติประต่อนือความได้ ซึ่งเกิดจากความเก่าของคัมภีร์
3. กลุ่มคัมภีร์ตรีนิสิงเห ที่ปรากฏแต่เพียงยันต์และคาถาเสก ไม่มีโครงสร้างที่เป็นส่วนสำคัญ ในกลุ่มนี้ผู้วิจัยไม่จัดว่าเป็นคัมภีร์ตรีนิสิงเห เพราะขาดความสมบูรณ์ด้านโครงสร้างและเนื้อหาหลักตามเกณฑ์ ซึ่งจะนำมาพิจารณาประกอบ แต่ไม่ถือเป็นข้อมูลหลักในการวิจัย

จากการศึกษาในเบื้องต้น พบว่ามีคัมภีร์ตรีนิสิงเหจำนวน 4 ฉบับที่มีความต่างกัน ถือเป็น 4 ส่วน ตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 คือ ตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 15 ตำราปถมังและตำราลพวง เลขที่ 58 ตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 450 และตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 454 ถึงแม้ว่ายังมีเอกสารโบราณที่ระบุว่า เป็นตำราตรีนิสิงเหอีกหลายรายการ แต่เมื่อขอดูเอกสารแล้วปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีเนื้อหาซ้ำกัน เช่น ตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 453 มีเนื้อหาซ้ำกับ ตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 450 ต่างกันตรงที่ ตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 453 บันทึกด้วยตัวพิมพ์ ในขณะที่ ตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 450 บันทึกด้วยลายมือเขียน ตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 457 มีเนื้อหาซ้ำกับตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 454 เช่นเดียวดับสองฉบับแรก ตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 457 บันทึกด้วยตัวพิมพ์ ในขณะที่ ตำราตรีนิสิงเห เลขที่ 454 บันทึกด้วยลายมือเขียน ดังนั้นผู้วิจัยได้เลือกฉบับที่เป็นลายมือเขียนเพื่อใช้ในการวิจัย เพราะการเขียนด้วยลายมือนั้นถือว่าเป็นการบันทึกเนื้อความโดยตรง ในขณะที่ฉบับที่เป็นตัวพิมพ์ สันนิษฐานว่าคัดลอกมาจากฉบับที่เป็นลายมือเขียนอีกทอดหนึ่ง ส่วนเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารต้นฉบับ ผู้วิจัยคัดเลือกจากสภาพของตัวคัมภีร์ และโครงสร้างเนื้อหาเป็นสำคัญ กล่าวคือ สภาพของคัมภีร์ต้นฉบับต้องมีความสมบูรณ์ สามารถอ่านได้เกือบทั้งหมด ไม่ชำรุดฉีกขาด เนื้อหาของคัมภีร์ต้องประกอบด้วยโครงสร้างสำคัญที่จัดเป็นคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนแหล่งสืบค้นอื่น ๆ ได้แก่ วัดโบราณที่เคยมีพระเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงหรือเคยเป็นสำนักเรียนเลขยันต์ และจากนักสะสมเอกสารโบราณเอกชน ผู้วิจัยได้พบคัมภีร์ต้นฉบับอีก 2 ส่วน มาใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกข้างต้น จากการสำรวจคัมภีร์ต้นฉบับ ผู้วิจัยได้เลือกคัมภีร์ตรีนิสิงเหมาทั้งหมด 6 ส่วนที่มีความแตกต่างกันในรายละเอียด ดังจะได้กล่าวในข้อต่อไป

2.2 ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่ใช้ในงานวิจัย

คัมภีร์ตรีนิสิงเหมีความสำคัญยิ่งในฐานะเป็นคัมภีร์ที่อธิบายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเลข ที่มาของเลข การทำกลเลขและคาถาที่เป็นหัวใจที่ปรากฏในยันต์ ผู้วิจัยเลือกศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเห ด้วยเหตุผลที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ในส่วนการคัดเลือกต้นฉบับผู้วิจัยเลือกเอาเพียง 6 สำนวนเท่านั้น โดยเลือกคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่มีแหล่งที่มาแตกต่างกัน เพื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบข้อมูล ส่วนคัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวนอื่น ๆ แม้ไม่ได้ใช้ศึกษาเป็นหลัก แต่ได้นำมาใช้ศึกษาเป็นส่วนประกอบของงานวิจัยนี้ เนื่องจากชำรุดมาก หรือมีเฉพาะองค์ความรู้บางส่วนที่ไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถนำมาเทียบเคียงกับสำนวนอื่นได้ อย่างไรก็ตามในการเทียบเคียงคัมภีร์ต้นฉบับทั้ง 6 สำนวน ไม่สามารถใช้วิธีเทียบแบบ 1 ต่อ 1 ได้ บางสำนวน ในส่วนที่ชำรุดเสียหาย มีข้อความที่ขาดหายไป ไม่สามารถที่จะนำข้อความจากสำนวนอื่นมาเติมให้สมบูรณ์ได้ เพราะไม่มีคัมภีร์ตรีนิสิงเหฉบับใดเลยที่มีเนื้อความเหมือนกันทุกประการ อาจเป็นเพราะการสืบทอดในสมัยโบราณที่เป็นแบบมุขปาฐะ แต่สิ่งที่สามารถเทียบกันได้ คือ โครงสร้างหลักที่คัมภีร์ตรี-นิสิงเหหรือควรจะมี ได้แก่ 1. บทนมัสการครู 2. การทำอัตราเลขทบาทสมงคล 3. ความหมายของอัตราเลขทบาทสมงคล 4. การคุณหารอัตราทบาทสมงคล 5. อุปเทห์วิธีการนำเอาผงตรีนิสิงเหและยันต์ที่ได้ไปใช้ โดยคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 สำนวนที่คัดเลือกมาเพื่อใช้ในงานวิจัยฉบับนี้มีความเป็นมาดังนี้

2.2.1 คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก

- แหล่งที่มา: ส่วนงานเอกสารโบราณ หอสมุดแห่งชาติ พระนคร เลขที่ 15
- วัสดุ: สมุดไทดำ เขียนด้วยดินสอ(ขาว)
- อายุ/สมัย: รัตนโกสินทร์ตอนต้น
- ตัวอักษรและภาษาที่ใช้ในการบันทึก: ตัวอักษรไทยใช้เขียนภาษาไทย ในส่วนที่เป็นคำอธิบาย และอุปเทห์ ตัวอักษรขอมใช้เขียนภาษาบาลี คาถาต่าง ๆ และโองการ
- สภาพเอกสาร: ลักษณะทางกายภาพของตัวคัมภีร์จัดว่ามีความสมบูรณ์มาก

- ส่วนประกอบ: การทำอัตราทวาทสมงคล ที่มาของเลขทวาทสมงคล การคุณหารอัตราทวาทสมงคล และอุปเท่ห์วิธีการนำเอาผงตรีนิสิงเหไปใช้สร้างวัตถุมงคล

- ความสำคัญของต้นฉบับ: เป็นสำนวนที่เก่าที่สุด มีโครงสร้างเนื้อหามากที่สุดถึง 4 ส่วนด้วยกัน ที่สำคัญเป็นเพียงหนึ่งในสองสำนวนที่ปรากฏที่มาของอัตราเลขทวาทสมงคล ซึ่งใช้ในการศึกษาแนวคิดด้านความเชื่อและศาสนา คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก นี้พบต้นฉบับที่เหลืออยู่เพียงฉบับเดียว

2.2.2 คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ข

- แหล่งที่มา: ส่วนงานเอกสารโบราณ หอสมุดแห่งชาติ พระนคร เลขที่ 450 นายพรหมขมาลา คัดลอกจากต้นฉบับของพระสมุห์เฉื่อย วัดสังเวช ได้มาจากหลวงศรชรั้ง (ไผ่) คัดลอกเมื่อ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2481

- วัสดุ: กระดาษฝรั่ง เขียนด้วยหมึก

- อายุ/สมัย: 80 ปี

- ตัวอักษรและภาษาที่ใช้ในการบันทึก: ตัวอักษรไทยใช้เขียนภาษาไทย และภาษาบาลีในส่วนที่เป็นคาถาต่าง ๆ และตัวอักษรในยันต์

- สภาพเอกสาร: ลักษณะทางกายภาพของตัวคัมภีร์จัดว่ามีความสมบูรณ์มาก

- ส่วนประกอบ: บทนมัสการครู การทำอัตราทวาทสมงคล การคุณหารอัตราทวาทสมงคล และอุปเท่ห์

- ความสำคัญของต้นฉบับ: เป็นสำนวนที่ได้รับการคัดลอกจากผู้ที่มีความรู้ด้านการลอบงที่เชื่อถือได้ในอดีต เป็นสำนวนที่มีการพิมพ์เผยแพร่ ปรากฏในหนังสือพระสมเด็จฯ ของ ตรียมปวาย และ หนังสือ คัมภีร์พระเวท ตติยบรรพ ของ เทพย์ สาริกบุตร

2.2.3 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ค

- แหล่งที่มา: ส่วนงานเอกสารโบราณ หอสมุดแห่งชาติ พระนคร เลขที่ 454 นายพรหมขมาลา คัดลอกจากต้นฉบับของพระสมุห์เฉื่อย วัดสังเวช ได้มาจากหมอบุญ (สันนิษฐานว่าเป็นอาจารย์ด้านเลขยันต์และหมอฟันบ้าน) คัดลอกเมื่อ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2481

- วัสดุ: กระดาษฝรั่ง เขียนด้วยหมึก

- อายุ/สมัย: 80 ปี

- ตัวอักษรและภาษาที่ใช้ในการบันทึก: ตัวอักษรไทยใช้เขียนภาษาไทย และภาษาบาลีในส่วนที่เป็นคาถาต่าง ๆ และตัวอักษรในยันต์

- สภาพเอกสาร: ลักษณะทางกายภาพของตัวคัมภีร์จัดว่ามีความสมบูรณ์มาก

- ส่วนประกอบ: การทำอัตราวาทสมงคล การคูณหารอัตราวาทสมงคล

- ความสำคัญของต้นฉบับ: เป็นสำนวนที่ได้รับการคัดลอกจากผู้ที่มีความรู้ด้านการลบผงที่เชื่อถือได้ในอดีต เป็นอีกหนึ่งสำนวนที่มีการพิมพ์เผยแพร่ ปรากฏในหนังสือพระสมเด็จฯ ของตรียมปวาย และ หนังสือ คัมภีร์พระเวท ตติยบรรพ ของ อาจารย์แพทย์ สารีกบุตร

2.2.4 คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ง

- แหล่งที่มา: ส่วนงานเอกสารโบราณ หอสมุดแห่งชาติ พระนคร เลขที่ 58 หลวงภักดีอดิศัย (ปาน วิมุกตกุล) บันทึกเมื่อ ปี พ.ศ. 2481

- วัสดุ: กระดาษฝรั่ง เขียนด้วยหมึก

- อายุ/สมัย: 80 ปี

- ตัวอักษรและภาษาที่ใช้ในการบันทึก: ตัวอักษรไทยใช้เขียนภาษาไทย ในส่วนที่เป็นคำอธิบาย และอุปเท่ห์ ตัวอักษรขอมใช้เขียนภาษาบาลี คาถาต่าง ๆ และโองการ

- สภาพเอกสาร: ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากเนื้อหาบางส่วนหายไป แต่ส่วนที่เหลืออยู่สามารถอ่านได้ชัดเจน
- ส่วนประกอบ: การทำอัตราทบาทสมงคล ที่มาของเลขทบาทสมงคล
- ความสำคัญของต้นฉบับ: เป็นสำนวนที่ได้รับการคัดลอกโดยผู้ที่มีความรู้ และเป็นหนึ่งในสองสำนวนที่ปรากฏที่มาของอัตราทบาทสมงคล สามารถนำมาใช้เปรียบเทียบกับคัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวน ก ได้

2.5.5 คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน จ

- แหล่งที่มา: สมบัติของวัดบางคณทใน เดิมเป็นของ พระครูพิศาลสมุทรวงคุณ (หลาสุขวโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดบางคณทใน อำเภอบางคณท จังหวัดสมุทรสงคราม
- วัสดุ: กระดาษฝรั่ง เขียนด้วยหมึก
- อายุ/สมัย: ประมาณ 50-60 ปี โดยเทียบจากช่วงเวลาของผู้บันทึกมีชีวิตอยู่ (พ.ศ. 2464-2536)
- ตัวอักษรและภาษาที่ใช้ในการบันทึก: ตัวอักษรไทยใช้เขียนภาษาไทย ในส่วนที่เป็นคำอธิบาย และอุปเท่ห์ ตัวอักษรขอมใช้เขียนภาษาบาลี คาทาต่าง ๆ และโองการ
- สภาพเอกสาร: ลักษณะทางกายภาพของตัวคัมภีร์จัดว่ามีความสมบูรณ์มาก
- ส่วนประกอบ: การทำอัตราทบาทสมงคล การคูณหารอัตราทบาทสมงคล และอุปเท่ห์
- ความสำคัญของต้นฉบับ: คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน จ มีความน่าสนใจอย่างยิ่งเพราะเป็นสำนวนที่เคยถูกใช้จริง โดยพระเกจิอาจารย์ผู้เป็นที่เคารพนับถือของชุมชน อีกทั้งลักษณะการบันทึกของคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน จ นี้มีความแตกต่างจากคัมภีร์ตรีนิสิงเหฉบับอื่น ด้วยเนื้อความมีลักษณะเป็นคำบอกเล่า ในบางช่วงคล้ายกับงานประพันธ์ประเภทร้อย มีสัมผัสนอกในบ้าง สันนิษฐานว่าพระครูพิศาลสมุทรวงคุณ ได้เล่าเรียนคัมภีร์ตรีนิสิงเหมาจากพระสำนักเรียนไสยศาสตร์ของจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งส่งผ่านความรู้จากรุ่นสู่รุ่นจนมาถึงตัวของท่าน ดังนั้นตัวคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน จ

ได้รับการบันทึกโดยผู้ศึกษา เพื่อนำไปใช้งานจริงในช่วงเวลาร่วมสมัย จึงควรนำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงการสืบทอดองค์ความรู้สืบทอดไป

2.2.6 คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ฉ

- แหล่งที่มา: เดิมเป็นสมบัติของ อาจารย์พิทยา ปะทีปเสน อาจารย์วิชาเลขยันต์และไสยศาสตร์ ได้มาจาก นายเจริญ (ไม่ทราบนามสกุล) ศิษย์ของอาจารย์เทพย์ สาริกบุตร อาจารย์ด้านเลขยันต์ที่มีชื่อเสียง และเป็นผู้เขียนหนังสือคัมภีร์พระเวททั้ง 6 เล่ม โดยนายชาติรี ศิววัฒน์ ศิษย์ของอาจารย์เทพย์ สาริกบุตร และอาจารย์ พิทยา ปะทีปเสน ได้ทำสำเนาไว้

- วัสดุ: กระดาษฝรั่ง จารึกตัวอักษรด้วยหมึก

- อายุ/สมัย: ประมาณ 80-90 ปี

- ตัวอักษรและภาษาที่ใช้ในการบันทึก: ตัวอักษรไทยใช้เขียนภาษาไทย ในส่วนที่เป็นคำอธิบาย และอุปเท่ห์ ตัวอักษรขอมใช้เขียนภาษาบาลี คาลาต่าง ๆ และโองการ ตัวเลขในยันต์ใช้เลขโหราศาสตร์ซึ่งเป็นตัวเลขเฉพาะในการเขียน

- สภาพเอกสาร: ลักษณะทางกายภาพของตัวคัมภีร์มีความเลือน แต่ยังพอที่จะอ่านได้

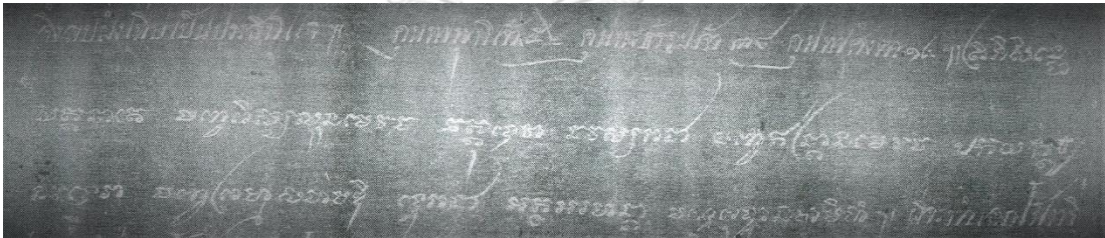
- ส่วนประกอบ: การทำอัตราทวารวาทสมงคล การคูณหารอัตราทวารวาทสมงคล และอุปเท่ห์

- ความสำคัญของต้นฉบับ: คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ฉ มีความน่าสนใจในข้อที่ว่าเป็นเล่มที่อาจารย์ธรรมาวาสผู้มีชื่อเสียงเคยใช้จริง อีกทั้งลักษณะการบันทึกของคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ฉ มีความแตกต่างจากคัมภีร์ตรีนิสิงเหฉบับอื่น ๆ เนื่องจากมีลักษณะเป็นการจดไว้กันลืม ไม่ปรากฏรายละเอียดในเนื้อหามากนัก มีเพียงตัวเลขและตัวคาถาสำหรับเสกเท่านั้น ไม่มีวิธีการทำ ไม่มีวิธีใช้โดยละเอียด แสดงให้เห็นว่าคัมภีร์เล่มนี้ต้องอาศัยผู้รรรถาธิบายจึงสามารถเข้าใจได้ อีกทั้งคัมภีร์ตรีนิสิงเหฉบับ ฉ นี้มีการหารอัตราเลขทวารวาทสมงคลที่ไม่เหมือนที่กล่าวไว้ในสำนวนอื่น และไม่เคยพบวิธีการนี้ในตำราเลขยันต์ใด ๆ ผู้วิจัยจึงเห็นว่ามีสำคัญในการนำมาศึกษาเปรียบเทียบ

2.3 การปริวรรตและการตรวจสอบชำระ

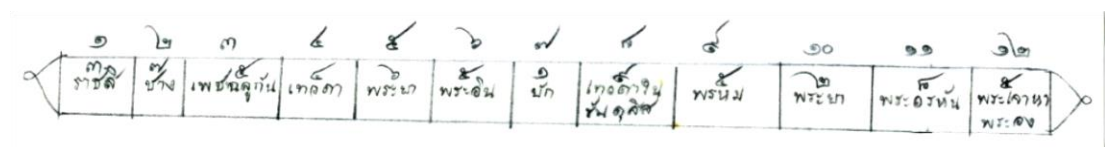
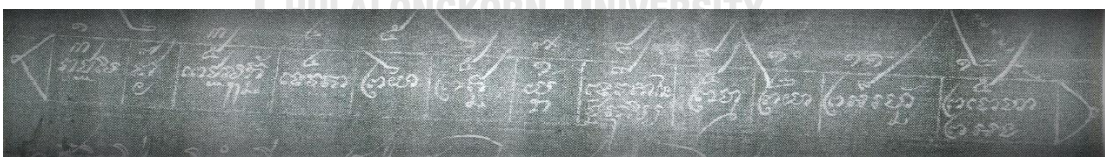
การปริวรรต คือ การแปลงอักษรหรืออักษรวิธีจากระบบการเขียนหนึ่งไปสู่อีกระบบการเขียนหนึ่ง แบบคำต่อคำหรืออักษรต่ออักษรอย่างมีหลักการ เมื่อทำการปริวรรตแล้วสามารถแปลงกลับเป็นอักษรและอักษรวิธีเดิมได้ ซึ่งผู้วิจัยได้ปริวรรตอักษรขอม ภาษาบาลี และอักษรขอม ภาษาไทย เป็นอักษรไทย รวมทั้งอักษรในตารางยันต์ เป็นอักษรไทย การปริวรรตคัมภีร์ตรีนิสิงเหทุกสำนวน ผู้วิจัยจะคงอักษรวิธี เนื้อหา รวมทั้งรูปแบบภาษาและยันต์ต่าง ๆ ไว้ตามต้นฉบับทุกประการ

ตัวอย่างที่ 2.1 การปริวรรตข้อความจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก ที่เขียนด้วยอักษรขอม ภาษาบาลี เป็น อักษรไทย ภาษาบาลี

ตรีนิสิงเห สตตนาเค ปญจพิสสุ นเมว จ จตตุเทวา ฉวสสุราชา ปญจอินตรา นเมว จ เอก ยกุช นวเท วา ปญจ พุรหมาสหบดี ทเวราชา อตถอรหนตา ปญจพุทธา นนามิหิ

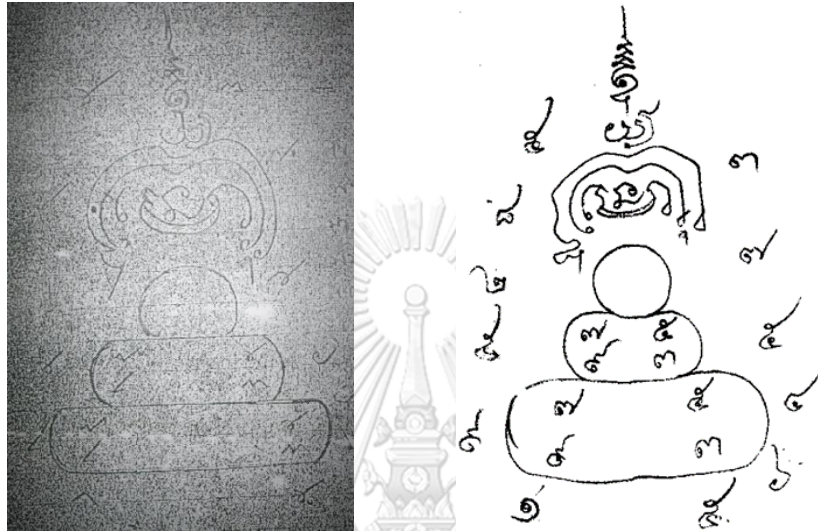
ตัวอย่างที่ 2.2 การปริวรรตยันต์จาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก ที่เขียนด้วยอักษรขอม ภาษาบาลี เป็น อักษรไทย ภาษาบาลี

มีข้อน่าสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ เลขที่ใช้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ฉ ไม่ได้ใช้เลขไทย เหมือนคัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวนอื่น ๆ แต่ใช้เลขโหราศาสตร์แทน การที่คัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวนนี้ใช้เลขโหราศาสตร์ อาจเป็นเพราะเป็นสำนวนที่ตกทอดในสำนักของ อาจารย์เทพย์ สาริกบุตร ซึ่งเป็นผู้ที่มี

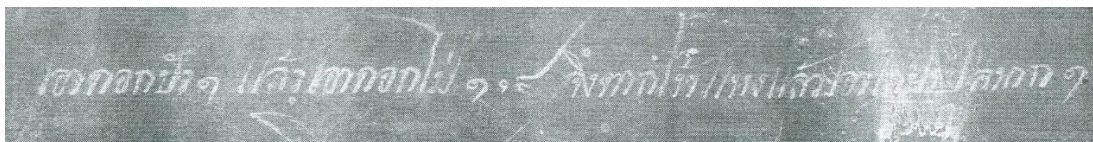
ความรู้ด้านโหราศาสตร์เป็นอย่างดี ดังนั้นจึงใช้เลขโหราศาสตร์แทนเลขไทย ซึ่งผู้ที่ไม่มีความรู้โหราศาสตร์จะไม่มีทางรู้ว่า เป็นตัวเลขหรือตัวอักษรอะไร

ตัวอย่างที่ 2.3 การปริวรรตยันต์ที่มีตัวเลขจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ฉ ที่เขียนด้วยเลขโหราศาสตร์ เป็น เลขไทย

การตรวจสอบต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ผู้วิจัยได้พิจารณาความเรียบร้อย และตรวจดูความถูกต้องของต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 สำนวน ได้แก่ คำต่าง ๆ อักษรในยันต์ เลขทั้งในเนื้อหา และเลขในยันต์ รูปสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น พระเจ้า 5 พระองค์ องค์พระ อุณาโลม อุโองการ สุรย์ จันท์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ เนื้อหาในคัมภีร์ตรีนิสิงเหแบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อความ และส่วนที่เป็นรูปยันต์ ในกรณีที่ต้นฉบับบางเล่ม ผู้วิจัยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือช่วยในการตรวจสอบ จนสามารถอ่านได้ มีเพียงไม่กี่กรณีที่ตัวอักษรลบเลือนไปมาก จนไม่สามารถอ่านได้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องเว้นว่างไว้

ตัวอย่างที่ 2.4 การตรวจสอบข้อความที่ร่างเส้นจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก ที่เขียนด้วยอักษรไทย ภาษาไทย ในส่วนที่ขีดเส้นใต้เป็นส่วนที่ร่างเส้นมาก แต่ยังพอที่จะสามารถอ่านได้ โดยอาศัยเทคโนโลยีช่วย จึงสามารถสันนิษฐานคำอ่านได้

เอาดอกบัว ๑ แล้วเอาดอกไม้ ๑๐๘ จึงตากให้แห้งแล้วเอาเกษรบุหลนา ๑

ตัวอย่างที่ 2.5 การตรวจสอบข้อความที่ร่างเส้นจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก ที่เขียนด้วยอักษรขอมในยันต์ และเลขที่ล้อมยันต์

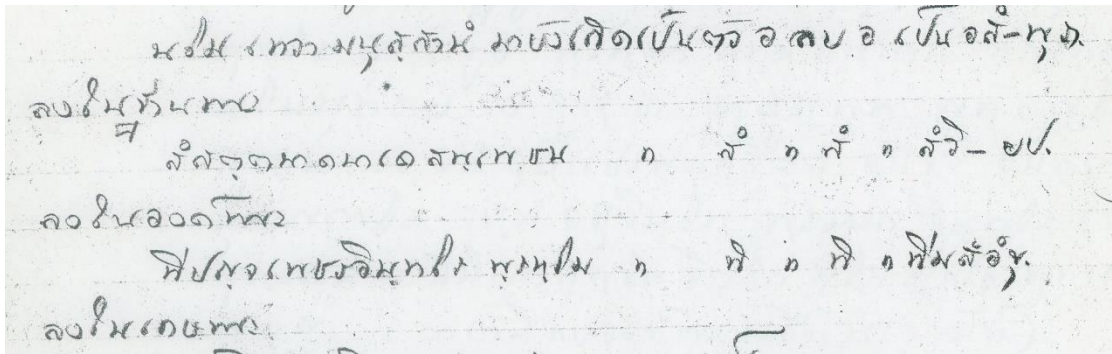
ตัวอย่างที่ 2.6 ข้อความที่ร่างเส้นมาก จนไม่สามารถอ่านได้ จาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก

เนื้อความนี้อ่านได้เพียง ..... อกุขรยนต์ วิกริงขเรา ข้อความก่อนหน้านี้อ่านไม่ได้

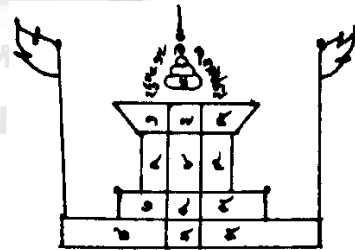
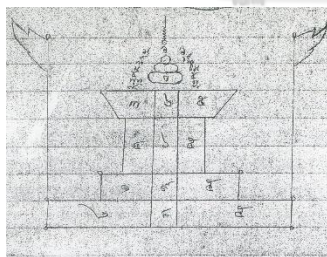

ตัวอย่างที่ 2.7 การตรวจสอบข้อความจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ค ที่มีการย่อไว้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าหาข้อมูลที่สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจส่วนที่ย่อได้ โดยให้รายละเอียดในเชิงอรรถ ภาษาบาลีเป็น อักษรไทย ภาษาบาลี

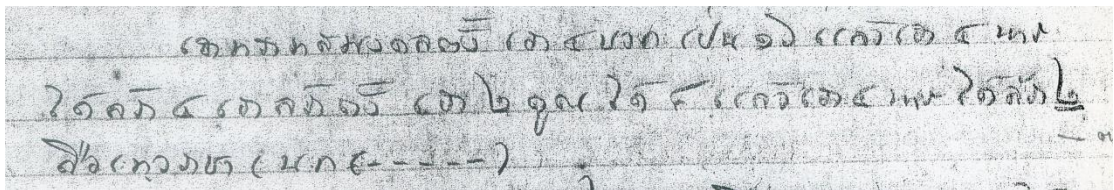
นโม เทวา มนุสสานัง มาบังเกิดเป็นตัว อ ลบ อ เป็น อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภ ลงในฐานพระ
สั สตตนาค นาคะ สพเพ ชน มาบังเกิดเป็นตัว ส ลบ ส เป็น ส วิ ธา ปุ ก ย ป

ตัวอย่างที่ 2.8 การตรวจสอบตัวเลขจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ข ที่บันทึกผิดพลาด ในกรณีที่ตรวจพบ ผู้วิจัยได้แก้ตัวเลขให้ถูกต้องสมบูรณ์ไว้ในเชิงอรรถ เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบได้ว่า ต้นฉบับเดิมเป็นเช่นไร และส่วนที่แก้ไขให้ถูกต้องเป็นเช่นไร

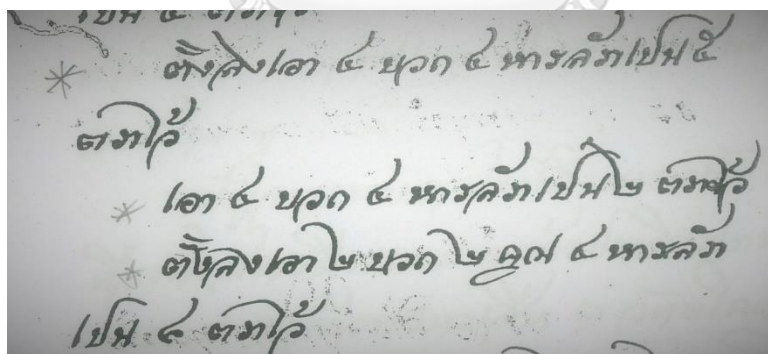
ปรับแก้อัตราเลขใน ยันต์ตราพระราชสีห์ ให้ถูกต้อง 3 6 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5 เป็น 3 7 5 4
6 5 1 9 5 2 8 5

ตัวอย่างที่ 2.9 การตรวจสอบข้อความจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ค ที่ไม่สมบูรณ์ เนื้อหาเป็นการย่อ โดยผู้บันทึกใช้เครื่องหมายบุพสัญลักษณ์ (๘) และเครื่องหมายยัติภังค์ (-) ในการบอกความซ้ำหรือการย่อความ ในส่วนที่อ่านเข้าใจได้ชัดเจน ไม่มีปัญหา ผู้วิจัยคงได้ตามต้นฉบับเดิม แต่ในส่วนที่มีการย่อ ในการตรวจสอบชำระ ผู้วิจัยได้ค้นคว้า และให้ความรู้เพิ่มเติมไว้ในเชิงอรรถ

เอาทบาทสมงคลตั้ง เอา ๔ บวก เป็น ๑๖ แล้วเอา ๔ ทหาร ได้ลัก ๔ เอาลักตั้ง เอา ๒ คุณ ได้ ๘ แล้วเอา ๔ ทหารได้ลัก ๒ คือ เทวราชา (ทเวราชา) (น ร (นาม รูป) ต้นฉบับเว้นที่ว่างไว้ ไม่ได้อธิบายว่า น ร คือหัวใจอะไร คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ค ฉบับที่พิมพ์เผยแพร่ในหนังสือ คัมภีร์พระเวท ดติยบรรพของ อาจารย์เทพย์ สาริกบุตร ไม่ได้ให้ที่มาเอาไว้เช่นกัน

ตัวอย่างที่ 2.10 การตรวจสอบข้อความจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ง ที่เนื้อความที่ไม่ถูกต้อง

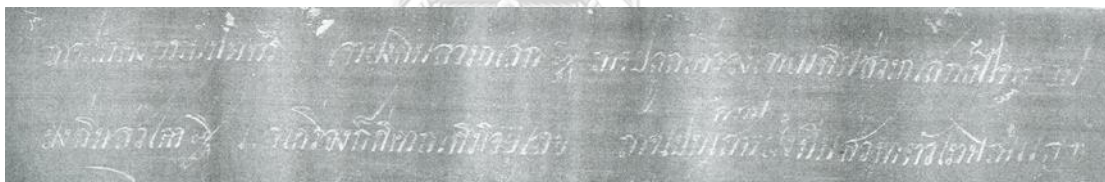

เนื้อความในคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ง มีเนื้อความว่า ตั้ง (เลขทบาทสมงคล หรือ เลข ๑๒) เอา ๔ บวก ๔ ทหารลักเป็น ๕ ตราไว้ เอา ๔ บวก ๔ ทหารลักเป็น ๒ ตราไว้ ตั้ง (เลขทบาทสมงคล หรือ เลข ๑๒) เอา ๒ บวก ๒ คุณ ๔ ทหารลักเป็น ๘ ตราไว้ เมื่อทำการ บวก ลบ คุณ ทหาร แล้วไม่ได้ผลลัพธ์ ดังนั้น เนื้อความที่ถูกต้องควรเป็นดังนี้

ตั้ง (เลขทบาทสมมกค หรือ เลข ๑๒) เอา ๒ ลบ เอา ๒ คูณ เอา ๔ หารลัฎเพน ๕ ตราไว้ เอา ๔ ลบ ๔ หารลัฎเพน ๒ ตราไว้ ตั้ง (เลขทบาทสมมกค หรือ เลข ๑๒) เอา ๒ บวก ๒ คูณ เอา ๔ บวก ๔ หารลัฎเพน ๘ ตราไว้ จึงจะได้ผลลัฎที่ถูกต้ง

ในส่วนการชำระ ผู้วิจัยได้วินิจฉัยข้อความตกหล่นหรือไม่ชัดเจน โดยให้ข้อสังเกตหรือคำอธิบายไว้ในเชิงอรรถคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 สำนวน ซึ่งได้ทำการชำระตัวอักษรไทย ภาษาไทย และตัวอักษรไทย ภาษาบาลี โดยใช้รูปแบบการชำระแบบรักษารูปแบบอักษรวิธีเดิม ยกเว้นสำนวน ก ที่ใช้การชำระทั้งแบบรักษารูปแบบอักษรวิธีเดิมและปรับเป็นภาษาปัจจุบัน เนื่องจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก ใช้ภาษาไทยโบราณ สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ทำให้อ่านเข้าใจยากมาก เนื่องจากอักษรและอักษรวิธีในช่วงเวลาดังกล่าวมีความต่างจากอักษรวิธีปัจจุบัน ส่วนคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวนอื่น ๆ ซึ่งบันทึกในเวลาย้อนหลังไปไม่เกิน 100 ปี รูปแบบอักษรวิธีจึงใกล้เคียงกับปัจจุบัน สามารถอ่านเข้าใจได้ไม่ยาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2.11 วิธีการชำระต้นฉบับ เนื้อความจาก คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก

(เนื้อความตามอักษรวิธีเดิม) ถ้าจะให้คงกระพันชาตรี เอาผงดินส้อมาเสก ๕ ถ้าจะปลุกเครื่องเอาผงดินส้อมาเสกในใจอม ผงดินสอเสก ๕ แลเครื่องก็ตีคาถาตีมีอยู่เลย ถ้าจะเปนความเสกผงดินสอทาตัวเราฉนแล

(เนื้อความที่ปริวรรตเป็นอักษรวิธีปัจจุบัน) ถ้าจะให้คงกระพันชาตรี เอาผงดินสอมาเสก ๗ ที่ถ้าจะปลุกเครื่องเอาผงดินสอมาเสกในใจอม ผงดินสอเสก ๗ ที่ แลเครื่องก็ตีคาถาตีมีอยู่เลย ถ้าจะเป็นความเสกผงดินสอ ทาตัวเราชนะแล

2.4 อักษรและรูปแบบอักษรวิธี

ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 ส่วนน หากแบ่งตามรูปแบบอักษรและอักษรวิธีที่ใช้เขียนสามารถแยกออกได้เป็นสองกลุ่ม คือ ต้นฉบับที่มีอายุในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (ก่อนสมัยรัชกาลที่ 3) ซึ่งได้แก่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก และต้นฉบับที่มีอายุหลังจากสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งได้แก่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ข ส่วนน ค ส่วนน ง ส่วนน จ และส่วนน ฉ ซึ่งจะได้ทำการศึกษาแยกเป็นสองกลุ่ม เพราะต้นฉบับส่วนน ก มีรูปแบบอักษรและอักษรวิธีที่แตกต่างจากสมัยปัจจุบันมาก ส่วนต้นฉบับในกลุ่มที่สองนี้มีรูปแบบอักษรและอักษรวิธีแทบไม่ต่างจากปัจจุบัน มีเพียงคำบางคำที่ยังใช้ภาษาแบบเก่าอยู่ และด้วยอายุของต้นฉบับกลุ่มนี้มีความใกล้เคียงกัน จึงทำการวิเคราะห์ร่วมกันได้

2.4.1 อักษรที่ใช้ในการจารึก

จากการศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก พบว่ามีการใช้อักษร 3 ประเภท ได้แก่

- อักษรไทย ภาษาไทย ใช้ในส่วนที่เป็นการบรรยายขั้นตอนการทำอัตราทวาทสมงคล การอธิบายที่มาของเลขและหัวใจคาถาต่าง ๆ ตลอดจนอุปเท่ห์และวิธีการนำเอาความรู้ในคัมภีร์ไปใช้

- อักษรขอม ภาษาไทย ใช้ในส่วนที่เป็นยันต์ และใช้ในส่วนที่เป็นมนต์ใช้ร่วมกับภาษาบาลี เช่น

พุทธมุต ธรรมมุต สงมมุต

- อักษรขอม ภาษาบาลี ใช้ในส่วนที่เป็นมนต์ เช่น

อติปารมิตาศีลา ฯลฯ อติปิโสจเตนโมพุททาย ฯ อุนาโลมกั สุมพนธั และใช้ในคาถาที่เป็นหัวใจ เช่น

อติปารมิตาศีลา อติปิโสจเตนโมพุททาย อุนาโลมกั สุมพนธั

สั วิ ธา พุ ก ย ป, น โม พุ ท ธา ย, อ สั วิ สุ โล พุ ส พุ ภา เป็นต้น

สำนวน ข และ สำนวน ค ใช้อักษรไทยในการเขียนทั้งภาษาไทย และภาษาบาลี ไม่มีการใช้อักษรขอม โดยส่วนที่เป็นคาถานมัสการใช้ทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย ส่วนคาถาสำหรับเสกหัวใจต่าง ๆ อักษรในยันต์ต่าง ๆ ใช้อักษรไทย ภาษาบาลีเขียน วิธีทำและอุปเท่ห์การนำความรู้ไปใช้เขียนด้วยภาษาไทย

สำนวน ง ใช้อักษรในการเขียน 2 ประเภท โดยใช้อักษรขอม ภาษาบาลี ในการเขียนคาถา และหัวใจต่าง ๆ อักษรไทย ภาษาไทย ใช้ในการอธิบายอัตราเลข และที่มาของเลข

สำนวน จ ใช้อักษรในการเขียน 2 ประเภท โดยใช้อักษรขอม ภาษาบาลี ในการเขียน คาถา และหัวใจต่าง ๆ อักษรไทย ภาษาไทย ใช้ในการอธิบายวิธีทำยันต์ และอุปเท่ห์ในการเอาผงไปใช้

สำนวน ฉ ใช้อักษรในการเขียน 3 ประเภท โดยใช้อักษรขอม ภาษาบาลี ในการเขียนอักษรในยันต์ และหัวใจต่าง ๆ อักษรไทย ภาษาบาลี ใช้ในการเขียนคาถาสำหรับเสกอัตราเลข อักษรไทย ภาษาไทย ใช้ในการอธิบายวิธีทำยันต์ และอุปเท่ห์

2.4.2 รูปแบบอักษรวิธี

อักษรวิธีที่ใช้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหแต่ละสำนวนมีความแตกต่างกัน เนื่องมาจากช่วงเวลาที่ถูกบันทึกก่อนหลังไม่เท่ากัน โดยรูปแบบอักษรวิธีสามารถนำไปกำหนดช่วงเวลาที่ยันต์ตรีนิสิงเหถูกเขียนหรือบันทึก โดยเฉพาะคัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวนที่ 1 ซึ่งมีความเก่าแก่ที่สุด ดังนั้นอักษรวิธีที่ใช้จึงมีความแตกต่างจากอักษรวิธีในปัจจุบันมาก ส่วนอักษรวิธีที่ใช้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวน ข สำนวน ค สำนวน ง สำนวน จ และสำนวน ฉ มีความแตกต่างจากอักษรวิธีปัจจุบันไม่มาก ยังมีรูปแบบการสะกดและสัญลักษณ์พิเศษไม่ที่สัญลักษณ์เท่านั้น จึงทำการศึกษารูปแบบภาษาโดยแบ่งคัมภีร์ตรีนิ-สิงเหออกเป็นสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอายุเกิน 100 ปี ได้แก่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก และกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 100 ปี ได้แก่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ข ค ง จ และ ฉ โดยลักษณะของอักษรวิธีคัมภีร์ตรีนิสิง-เหเท่าที่รวบรวมได้มีลักษณะ ดังนี้

2.4.2.1 อักษรวิธภาษาไทย

ก. คัมภีร์ตรีนิสิงเห จำนวน ก

- พยัญชนะ ข ที่เป็นพยัญชนะต้นพยางค์ มีการใช้ ข แทน เช่น คำว่า ของ หอม เขียนเป็น ของหอม

- พยัญชนะ ข ที่เป็นพยัญชนะต้นพยางค์ มีการใช้ ค แทน เช่น คำว่า ขี้ผึ้ง เขียนเป็น คีผึ้ง เป็นต้น

- พยัญชนะ ฉ และ ช ที่เป็นพยัญชนะต้นพยางค์มีการใช้ สลับกัน เช่น คำว่า ฉัททันต์ เขียนเป็น ชัดทัน ชนะ เขียนเป็น ฉ่น

- พยัญชนะ ซ ที่เป็นอักษรต้นพยางค์ มีการใช้ ทร แทน เช่น คำว่า ซ้าย เขียนเป็น ทราย เป็นต้น

- พยัญชนะ พ และ ภ ที่เป็นพยัญชนะต้นพยางค์ มีการใช้สลับกัน เช่น คำว่า โภยภัย เขียนเป็น โภยไพ โภคา เขียนเป็น โพคา เป็นต้น

- พยัญชนะ ษ ศ ส ที่เป็นพยัญชนะต้นพยางค์ มีการใช้สลับกัน เช่น คำว่า (วัน) ศุภร์เขียนเป็น สุก ศากยะ เขียนเป็น สากยะ อิศวร เขียนเป็น อินสวณ ศุนย์ เขียนเป็น สุน มุสา เขียนเป็น มุษา เกศา เขียนเป็น เกษา ศील เขียนเป็น สีน สารพัต เขียนเป็น ษาระพัต ศัตรุ เขียนเป็น สัตรุ เป็นต้น

- พยัญชนะ อย ที่เป็นพยัญชนะต้นพยางค์ มีการใช้ ญ แทน เช่น คำว่า อย่า สนเทห์เลย เขียนเป็น ญาสนเทเลย

- พยัญชนะ อ และ ห ที่เป็นอักษรนำ มีการใช้มากกว่าคำในปัจจุบัน เช่น คำว่า ยันต์ ใช้เป็น อยัน มิ ใช้เป็น หมิ

- พยัญชนะ ต ฐ ษ ส ที่เป็นตัวสะกดในแม่กด มีการใช้ ด แทน เช่น คำว่า พุด สะกดเป็น พุด ประสาท สะกดเป็น ประสาท โพรสิษฐ์ สะกดเป็น โพรสิษฐ์ โสฬส สะกดเป็น โสฬส วิเศษสะกดเป็น วิเสด กระจดาษ เขียนเป็น กระจดาต วัตถุ เขียนเป็น วัตถุ เป็นต้น

- พยัญชนะ น ที่เป็นตัวสะกดในแม่กน มีการใช้ ล แทน เช่น คำว่า มนต์ สะกดเป็น มนต์

- พยัญชนะ ญ ที่เป็นตัวสะกดในแม่กน มีการใช้ ญ แทน เช่น คำว่า บานมีรุ้โรย สะกดเป็น บานูหมิรุ้โรย

- พยัญชนะ ร ที่เป็นตัวสะกดในแม่กน มีการใช้ ฃ แทน เช่น คำว่า อังคาร สะกดเป็น อังคาน อิศวร สะกดเป็น อิศวาน กระจบวน สะกดเป็น กระจบวร

- การใช้สระ อะ ในคำที่ประสมด้วยสระ อะ หรือคำที่อ่านออกเสียงสระ อะ นิยมใช้เครื่องหมายฝนทอง เช่น ทศมิ่งคล นาคเสณ มหาพหรม โลกบาญ กระจทง เขียนเป็น ก่ทง และ คำที่ประสมสระ อะ ที่มีตัว น สะกด นิยมใช้ รร เช่น คำว่า น้ำมัน เขียนเป็น น้ำมันรร และคำที่ประสมสระ อะ ที่มีตัว ง สะกด นิยมใช้ ฅง เช่น คำว่า ทัง เขียนเป็น ทังง คำว่า ดัง เขียนเป็น ดังง เป็นต้น

- การใช้สระ ไอ คำที่มีสระ ไอ นำหน้าจะนิยมมีพยัญชนะ ย ตามหลัง เช่น คำว่า ไตรเขียนเป็น ไตรย คำว่า ได้ เขียนเป็น ไดย คำว่า ชัย เขียนเป็น ไชย เป็นต้น

- การใช้สัญลักษณ์ขีดในคำที่มีเสียงสระ “โอะ” เช่น พระปุกคัลบัญญัติ เขียนเป็น ปุกคัลปันยัด ทศมงคล เขียนเป็น ทศมิ่งคิล องค์ เขียนเป็น อังค์ ฅรณคสังคราม เขียนเป็น ฅร็งสังคราม คงกระจพัน เขียนเป็น คังกระจพัน กัสสปะ เขียนเป็น กัษสัพ กระจทง เขียนเป็น ก่ทัง คงทง เขียนเป็น คังทัน ลง เขียนเป็น ลัง เป็นต้น

- วรรณยุกต์ วรรณยุกต์ที่นิยมใช้มี 2 รูป ได้แก่ วรรณยุกต์เอก และ วรรณยุกต์โท แต่ในบางกรณีคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เอกหรือวรรณยุกต์โทไม่นิยมใช้รูปวรรณยุกต์ เช่น ก่อณ เขียนเป็น กอร ได้ เขียนเป็น ได นี้ เขียนเป็น นิ เป็นต้น

- อักษรวิธิต่างไปจากปัจจุบัน อักษรวิधिที่ใช้ในตำราตรีนิสิงเห สำนวน ก คำเดียวกันมีทั้งลักษณะที่ใช้อักษรวิधिที่เหมือนกัน อักษรวิधिที่ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัว สันนิษฐานว่า เกิดจากการถ่ายทอดด้วยระบบมุขปาฐะ มีผลให้รูปแบบอักษรวิधिที่ใช้ในคัมภีร์เล่มนี้ไม่มีความแน่นอน คำเดียวกัน บางแห่งเขียนเหมือนกัน บางแห่งเขียนแตกต่างกัน แต่เมื่ออ่านออกเสียง ได้เสียงเดียวกัน หรือเสียงที่คล้ายกัน สามารถสื่อความได้ เนื่องจากเวลาบันทึก บันทึกตามคำบอกเล่า ที่ผู้บันทึกทรงจำ หรือได้ยินมา นอกจากนี้ยังมีคำที่ใช้รูปแบบอักษรที่แตกต่างไปจากปัจจุบันอีกหลายคำ เช่น คือ เขียนเป็น ครี เสาร์ เขียนเป็น เสา เศษ เขียนเป็น เสถ ลัทธิ เขียนเป็น ลัถ จาตุมหาราชิกา เขียนเป็น เจ้าตุ มมหาราชิกะ ดาวดึงสา เขียนเป็น ดาววดึงษา ดุสิตา เขียนเป็น ดุฐุสิตา นิมานรดี เขียนเป็น นิมาณะ ระดี จักรพรรดิ เขียนเป็น จักกระพัต นางแก้ว ม้าแก้ว เขียนเป็น หม้าแก้ว โสฬสมงคล เขียนเป็น โส ลดมงคล ผงดินสอ เขียนเป็น ผงดินสอ พระพุทธเจ้า เขียนเป็น พพุติเจ้า อุปเทห์ เขียนเป็น อุปะเท เถิด เขียนเป็น เทีย ภควัมบดี เขียนเป็นภักควัมปติ เสนียดจัญไร เขียนเป็น สะเนียดจังไร ภูติ เขียนเป็น พุด สีหนาท เขียนเป็น สิงหนารถ ตบะเดชะ เขียนเป็น กระบะเดชะ จำเริญสุสวัสดิ์ เขียนเป็น รำเริญสุสะ วัตดี สถาน เขียนเป็น สะถาร แหลนหลาว เขียนเป็น แล่นหล้าว โรค เขียนเป็น โรก สำริด เขียนเป็น สำริษ ดอกบานไม่รู้โรย เขียนเป็นบาญหมี่รู้โรย เนาวโลกอุดร เขียนเป็น เนาวโลกอุดอร

- การเขียนด้วยสัญลักษณ์พิเศษที่ไม่มีใช้ในภาษาไทยปัจจุบัน เช่น คาบ เขียนเป็น ฏาญ พญา เขียนเป็น พญ พระ เขียนเป็น พ ที่เขียนด้วยเลข ใช้เชิงตัว ท ขอมใส่สระอี เช่น ๗ ที่ เขียนเป็น ๗

- การสลับเสียง ยืดเสียงหรือหดเสียง เช่น ตะกรุดเขียนเป็นกระตุค อรหันต์ เขียนเป็น อารหัน บายศรี เขียนเป็น ไบยศรี นิโรธสัจ เขียนเป็น นิโรดสัด เป็นต้น

- คำที่ออกเสียง อะ กิ่งเสียงซึ่งอักษรวิधिปัจจุบันไม่ปรากฏสระ อะ แต่ อักษรวิधिในคัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวน ก มีการใส่สระ อะ เพิ่มเข้าไป เช่น อนิจจัง เขียน เป็นอะนิตจัง อนันตดา เขียนเป็น อะนันตา จัตตริยสังจธรรม เขียนเป็น จัตตริยะสังจะท่ามะ อชาตศัตรู เขียนเป็น อชะตัสต์ตรุ โอลโก เขียนเป็น อะโลโพ ปัญจขันธ์ เขียนเป็น ปันจะขัน เป็นต้น

ข. คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ข ค ง จ และ ฉ

- พยัญชนะ พ ที่เป็นตัวสะกดในแม่กน มีการใช้ ภ แทน เช่น คำว่า ลัภ สะกดเป็น ลัภ

- พยัญชนะ ศ และ ส ที่เป็นพยัญชนะต้นพยางค์ มีการใช้สลับกัน เช่น คำว่า ศูนย์ เขียนเป็น สุน เสก เขียนเป็น เสก ศัตรุ เขียนเป็น สัตรุ

- การเขียนด้วยสัญลักษณ์พิเศษที่ไม่มีใช้ในภาษาไทยปัจจุบัน เช่น คาบ เขียนเป็น คาว พญา เขียนเป็น พุ พระ เขียนเป็น พ

- อักษรวิธี่ไม่ครบ เช่น คำว่า ศุกร์ เขียนเป็น ศุกร เป็น เขียนเป็น เปน

จะเห็นว่าต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเหกลุ่มหลังนี้มีอักษรวิธี่ภาษาไทยที่ต่างจากปัจจุบันไม่มาก ในส่วนอักษรวิธี่ภาษาบาลี และภาษาเฉพาะที่ใช้ในกลุ่มผู้ศึกษาวิชาเลขยันต์ ไม่แตกต่างจากสำนวน ก

2.4.2.2 อักษรวิธี่ภาษาบาลี

ก. คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก

ดังที่กล่าวไว้แล้วในเบื้องต้นว่า คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก มีการใช้ภาษาบาลี ซึ่งเขียนด้วยอักษรขอมในส่วนที่เป็นมนต์คาถา อักษรระในยันต์และหัวใจต่าง ๆ โดยส่วนที่เป็นมนต์คาถาสสามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภท คือ

- ประเภทแรกแต่งเป็นร้อยกรองที่เรียกว่าปัฐยาวัตร¹⁶ เช่น

อิติปารมิตาศีลา อติสพพญุมาคตา อติโพธิมนุปัตโต อติปิโสจเตน
โมฯ (คำแปล พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้นผู้บรรลุโพธิญาณแล้ว ด้วยบารมีทั้งหลาย
30 ประการ อันนำมาแล้วสู่ความเป็นผู้รู้สิ่งทั้งปวง ขอความนอบน้อมจงมีแด่พระผู้มี
พระภาคพระองค์นั้น)

¹⁶ คำประพันธ์ที่บังคับฉันทลักษณ์ด้วยครุหลุ เป็นคาถา 4 บาท ๆ ละ 8 คำ

โสฬสมงคลยเจว นวโลกุตตรธมมตัจจตาโร จ มหาที่ปาปญจ
 พุทธามหามุนี ติปิฏกาธมมกชนธา ฉกามาจจรา ตถา ปญจทส ภเว สจจํ ทสมสิลเมว
 จ เตรสสชุตตีคา จ ปาฎิหารณ จ ทวาทส เอกเมรุ จ สุรา อฏฐ ทเวจนท์ สุริยํ สคคา
 สตตโพชฌงคา เจว จุฑทส จกกวตติ จ เอกาทสวิสสุรราชา สพเพทเววา สมากตาทา

(คำแปล มงคลสิบหกประการ และธรรมเหนือโลกเก้าประการ
 มหาทวีปทั้งสี่ พระมุนีผู้ยิ่งใหญ่ทั้งห้า กองแห่งธรรม คือ ปิฎกทั้งสาม ฉกามา-
 จจรรววรรคหกนั้น สัจจบารมีสิบห้า และคุณแห่งศีลสิบด้วย และคุณแห่งธุดงค์สิบสาม
 ประการและปาฎิหาริย์สิบสองประการ พระสุเมรุหนึ่งเทวดาทั้งแปด พระจันทร์และ
 พระอาทิตย์ทั้งสอง สวรรค์ทั้งหลาย โพชฌงค์เจ็ดประการด้วย และจักรพรรดิสิบสี่
 วิชฌนุราชาทั้งสิบเอ็ด ขอเทวดาทั้งหลายมาชุมนุมกัน)

- ประเภทที่สอง แต่งเป็นร้อยแก้ว ซึ่งมีลักษณะเป็นภาษาบาลีผสม แต่งขึ้น
 โดยการนำคำภาษาบาลีมาต่อกัน ไม่คำนึงว่าจะถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ มีการผสมมนต์ที่เป็นหัวใจ
 เช่น อิติปิโสภควา อรหํสมสมพุทโธ อนตพเตชา โสตัจจติผล อนาคามิเตโช ธิธิสิทธิ เตโช ชยย
 สพสตตฐวินาสนติ ฯ โอมอมรนิชวันติ เย ม อ อุ อุ อ ม อ ม อุ สิวพุทฺธมา สวาห นรานรทิตติวา
 ภาวา อรหํ สวาสุติ ฯ อิติปิโส จเตนโม พุทธาย อุณาโลมกํ สุมฺพนรํฯ ดังนั้นในส่วนที่เป็นคาถาหรือ
 มนต์ ผู้วิจัยจะไม่แปลเป็นภาษาไทย เนื่องจากไม่สามารถแปลให้ได้ใจความที่เข้าใจได้

- ประเภทที่สาม เป็นการนำพระปริตรบางตอน มาใส่เนื้อความที่เป็นคาถา
 คั่นเอาไว้เป็นช่วง ๆ ดังจะเห็นได้จากคาถาชื่อ สัมพุทธะหงษา ที่นำบทสวด สัมพุทธะ มาใช้ดังนี้

สมพุทฺธะ อฏฐวิสญจ พุทฺธะ เม อมหากํ ปาการํ ทวาทสญจ จ
 สหสสเก ธมฺโม เม อมหากํ ปาการํ ปญจสตสทสฺสทานิ สงฺฆो เม อมหากํ ปาการํ
 นนามิ สิริสา อหํ สิทธิ พุทฺธา ชนา จิตฺตํ เตสํ ธมฺมญจ สงฺฆญจ สิทธิธมฺมา ชนาจิตฺตํ
 อาทเรน นนามิหํ สิทธิสงฺฆา ชนา จิตฺตํ นมการานุกาเวณ ม อ อุ หนตฺวา สพเพ
 อุปทฺทเว อุ อ ม อเนกา อนตฺรยาปิ นโมพุทฺธาย วินสฺสนตุ อสฺสโต ยธาพุทฺธโมน

(คำแปล พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย หัวแสนหนึ่งหมื่น สองพัน ยี่สิบแปด
 พระองค์ ขอพระพุทธเจ้าโปรดมาเป็นปรากฏให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอนอบน้อม ขอ

พระธรรมเจ้าโปรดมาเป็นปรากฏให้ข้าพเจ้า ด้วยเศียรเกล้า ขอพระสังฆเจ้าโปรด
มาเป็นปรากฏให้ข้าพเจ้า พระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วย ของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น
ข้าพเจ้า จิตชนทั้งหลายพึงสำเร็จด้วยพระพุทธ ขอนอบน้อม จิตชนทั้งหลายพึง
สำเร็จด้วยพระธรรม โดยเคารพด้วยอานุภาพ แห่งการกระทำความนอบน้อม จิตชน
ทั้งหลายพึงสำเร็จด้วยพระสงฆ์ ม อ อุ จงขจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งปวง อุ อ ม นโม
พุทฺธาย แม้อันตรายทั้งหลายเป็นอนเก ยธาทุโมน จงพินาศไป โดยไม่เหลือ)

- ประเภทที่สี่เป็นการแต่งคาถาโดยใช้ภาษาบาลี สลับด้วยภาษาไทย ซึ่ง
ภาษาไทยมีความหมายใกล้เคียงกับภาษาบาลี แต่ไม่ใช้การแปลความมาโดยตรง ดังเช่น **ม อ อุ พรหม
จิตต์ มนุษย์ชายหญิงทั้งแผ่นดิน มามา นีนี้ อากจเฉย อากจฉาหิ จิตต์ จงมาหาทุกคนผู้ทุกคน ม อ
อุ เกลือ่นกล่นกันมา ม อ อุ บูชากูอย่าได้ขาด สพพบูชา มหาลาภ ภาวนตุเมฯ**

- ประเภทที่ห้าเป็นการใช้ภาษาบาลี โดยไม่คำนึงถึงการสื่อความใด ๆ แต่ใช้
เป็นมนต์เพื่อประกอบพิธี หรือเพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ ในกรณีนี้มักจะมีการท่องแบบอนุโลมและ
ปฏิโลม เช่น **น โม พุท ธา ย ม อ อุ ย ธา พุท โม น อุ อ ม อิ สวา สุ พุททสส อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ
ภฯ** **น กำบังจิตต์ โม กำบังใจ พุท กำบังหน้า ธา กำบังหลัง ย หายตัวบัดนี้ฯ** เป็นต้น

ข. คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนักน ง ค ง จ และ ฉ

จากการศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนักน ง สำนักน จ และสำนักน ฉ พบว่า มี
การใช้ภาษาบาลีในส่วนที่เป็นมนต์คาถา เช่น เนื้อหาใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนักน จ ว่า **จตุโร นวโม
ทเวโซ ตรีนิ ปญจ สตต อฏฐ เอก ฉสมภโว ตรีนิสิงเห สตตนาเค ปญจเพชฉลุ นเมว จ จตุเท
วาวตต-ราชา ปญจอินทรามหิทธิกา เอกยทุกขา นวเทวา ปญจพรมาสหบดี ทเวราชา อฏฐ
อรหนตา ปญจพุธา นนามิหิ** และใช้ในคาถาที่เป็นหัวใจ เช่น **ส วิ ธา ปุ ก ย ป, น โม พุท ธา ย, อ
ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภ** เป็นต้น ส่วนสำนักน ข และ สำนักน ค ใช้ตัวอักษรไทย ภาษาบาลีแทน ส่วน
ลักษณะการประพันธ์ไม่ต่างจากคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนักน ก

2.5 ภาษาเฉพาะที่ใช้ในกลุ่มผู้ศึกษาวิชาเลขยันต์

คำและสัญลักษณ์บางอย่างที่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเห เป็นความรู้ที่รู้จักเฉพาะในกลุ่มผู้ศึกษาไสยศาสตร์ ในวัฒนธรรมการเรียนเวทมนต์นั้นจะแบ่งการสอนออกเป็นสองส่วน คือตำราซึ่งเป็นวัฒนธรรมลายลักษณ์ ถือเป็นสิ่งสำคัญประการแรก แต่ผู้สอนจะไม่ได้จดทุกอย่างเอาไว้โดยละเอียด โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นพื้นฐาน เช่นมนต์บางบท และเครื่องใช้ในพิธีกรรมบางประการ ซึ่งในการสั่งสอนศิษย์ในสำนักในส่วนนี้จะใช้ระบบมุขปาฐะซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญสิ่งที่สอง ซึ่งต้องทรงจำสืบต่อกันมาในแต่ละสำนักเรียน ในทางไสยศาสตร์เรียกว่า เคล็ด(วิชา) เนื่องด้วยคนโบราณต้องการสงวนความรู้บางอย่างไว้ในสำนักของตน และไม่ต้องการเผยแพร่สู่สาธารณะ ดังนั้นเมื่อขาดผู้สืบทอด องค์ความรู้ที่เป็นเคล็ดต่าง ๆ จึงสูญหายไป จนในที่สุดเหลือเพียงตัวคัมภีร์ ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหมีภาษาที่ใช้เฉพาะกลุ่มผู้ศึกษาไสยศาสตร์ปรากฏอยู่มาก ดังเช่น

- คาบ-ที คือการกำหนดมนต์ที่ใช้ปลุกเสกยันต์ต่าง ๆ โดยทั่วไปยันต์ต่าง ๆ จะมีการวางคาถาสำหรับปลุกเสกไว้เฉพาะ ในการปลุกเสกนั้นสำคัญอยู่ที่การวางจิตให้เป็นสมาธิ เฟงรูปแบบยันต์นั้น ๆ กระทำให้เกิดเป็นอุคคหนิมิต¹⁷และปฏิภาคนิมิต¹⁸ การกำหนดคาบคาถานั้นคือการท่องพระคาถาด้วยจิตที่เป็นสมาธิ มีการเฟงอารมณ์ไปที่รูปแบบของยันต์ที่ทำการประจุอาคม บางครั้งต้องมีการกำหนดลมหายใจซึ่งเรียกว่าคาบคาถา กล่าวคือจะต้องว่าคาถาภายในจิตใจเดียวเรียกว่า 1 คาบคาถา ถ้ายันต์ที่ท่านกำหนดให้เสก 9 คาบก็ตี 16 คาบ หรือ 108 คาบก็ตีคือการทำคาบคาถาตามจำนวนครั้งที่กำหนดนั้น

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์พระเถระผู้มีความรู้เรื่องคาบคาถา คือ พระมหาชาบโกวิท ท่านเป็นหลานของหลวงพ่อบ วัดถ้ำแก้ว พระเกจิอาจารย์ผู้มีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี ในภายหลังได้ฝากตัวเป็นศิษย์ของ อาจารย์ประสงค์ ยงค์พลจุลศร อาจารย์ใหญ่สายวิชาการลงน้ำมันคง กระพันชาตรี หลังจากถ่ายทอดวิชาให้พระมหาชาบไม่นาน อาจารย์ประสงค์ก็ได้ถึงแก่กรรม นับว่าพระ

¹⁷ อุคคหนิมิต หมายถึง การเฟงภาพนิมิตอย่างใดอย่างหนึ่งจนสามารถจดจำภาพดังกล่าวได้อย่างชัดเจน

¹⁸ ปฏิภาคนิมิต หมายถึง ภาพนิมิตที่เกิดขึ้นในจักขุวารอย่างชัดเจน กล่าวคือเห็นเหมือนกับการลืมตา ดูทั้งยังสามารถย่อหรือขยายภาพนิมิตดังกล่าวได้ตามที่ต้องการ

มหาชาบเป็นศิษย์คนสุดท้ายของท่าน พระมหาชาบพูดถึงเรื่องคาบคาถาได้อย่างน่าสนใจเป็นปริศนาธรรม ดังนี้

เรื่องคาบคาถานั้นเปรียบเหมือนคนที่อกตัญญูที่หายใจทิ้งไปวัน ๆ หายใจเข้าก็เสียเปล่า หายใจออกก็เสียเปล่า ไม่รู้จักคุณค่าของลมหายใจ แต่คนที่รู้จักตัญญูก็จะหายใจเข้ารู้ “พุท” หายใจออกรู้ “โธ” และคนที่รู้จักตัญญูก็จะหัดเก็บกักลมหายใจ และลมหายใจตรงนั้นนั่นแหละคือคาบ¹⁹

สำหรับอาจารย์ฆราวาสระดับอาวุโสอีกท่านที่มักจะพูดถึงและให้ความสำคัญกับคาบคาถาคือท่านอาจารย์ประคอง รุ่งเจริญ เป็นฆราวาสผู้มีความเชี่ยวชาญในไสยเวทท่านหนึ่ง ปัจจุบันท่านอายุ 79 ปี โดยได้รับการสืบทอดวิชาลงน้ำมันโสฬสจาก อาจารย์อยู่โร มนตรีกุล เรียนเลขยันต์จากอาจารย์ออด สนั่นทุ่ง และ เรียนวิชาฝังเข็มทองจาก หลวงพ่อพิมพ์ มัลโย อดีตเจ้าอาวาสวัดหุบมะกร้า อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้อธิบายเกี่ยวกับ วิชาเลขยันต์ทางภาคกลาง ว่า

การเรียนเลขยันต์จะประสบความสำเร็จได้ล้วนต้องอาศัยสมาธิ สมาธิเป็นบาทฐานของจิต ทำให้จิตมีกำลัง สิ่งเหล่านี้ไม่ต่างจากการฝึกสมถกรรมฐานในพระพุทธศาสนา เมื่อได้มานี่ไม่ว่าจะเป็นขั้นปฐมฌานเรื่อยไปจนถึงปัญจฌาน เมื่อฝึกจนคล่องแคล่วจนทำภิญญาได้ ย่อมแสดงฤทธิ์ได้ การทำให้เลขยันต์ต่าง ๆ มีฤทธิ์ก็เช่นกัน ต้องเกิดจากการฝึกฝนจิต ทางภาคกลางนิยมฝึกจิตด้วยการลบผง จากการที่ผู้ให้สัมภาษณ์เคยได้ศึกษาวิชาลบผงรัตนมาลา จึงได้ทราบว่า การเขียน-ลบอักขระยันต์ต่าง ๆ บนกระดานเข้าไปเข้ามา นอกจากจะช่วยให้จดจำสูตรยันต์ต่าง ๆ ได้ดีแล้วยังช่วยให้จิตมีสมาธิ ไม่ฟุ้งซ่านไปในอารมณ์ต่าง ๆ เรื่องคาบคาถาก็เช่นเดียวกัน เกิดจากการหัดภาวนา รักษาลมหายใจด้วยองค์ภาวนา เช่น พุทโธ เป็นต้น เมื่อภาวนาจนคล่องแคล่วแล้ว ก็สามารถกำหนดลมหายใจสั้นยาวตามบาทคาถาได้ ดังนั้นการฝึกลบผงเปรียบกับการฝึกให้เข้าใจรูปแบบของอักขระเลขยันต์ อาจารย์ที่เชี่ยวชาญวิชาเลขยันต์ต้องลบผงได้ เพราะการลบผงเป็นทั้งการฝึกเขียนสูตร เรียก

¹⁹สัมภาษณ์ พระมหาชาบ โกวิท นามสกุล โททวี, ป.ธ.5 (2510) M.A. (โบราณคดีทั่วไป) 2524 ปุณเประเทศอินเดีย, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร, 14 เมษายน 2561.

สูตร สมัยหลังนี้คนไม่ค่อยทำกันแล้ว ในส่วนการฝึกภาวนาเพื่อให้สามารถใช้คาถาใน
การปลุกเสกยันต์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง²⁰

ส่วนคำว่า “ที่” หมายถึงจำนวนครั้ง เช่น คาถาที่กำหนดให้เสก 3 ที่ คือการเสกจน
ครบจำนวนโดยไม่ต้องกังวลใจเหมือนคาบ อาจใช้วิธีท่องไปเรื่อย ๆ จนครบจำนวน

- เลขในกรณีที่ใช้แทนวันเพื่อกำหนดวันที่เหมาะสมในการลงเลขยันต์หรือประกอบ
พิธีกรรม เช่น วัน 3 วัน 7 การเขียนเช่นนี้หมายถึงวันอังคารหรือวันเสาร์ หากเขียนเดี่ยว ๆ วัน 1 จะ
หมายถึงวันอาทิตย์ วัน 2 หมายถึงวันจันทร์ วัน 3 หมายถึงวันอังคาร วัน 4 หมายถึงวันพุธ วัน 5
หมายถึงวันพฤหัสบดี วัน 6 หมายถึงวันศุกร์ วัน 7 หมายถึงวันเสาร์ ในการลงเลขยันต์นั้นวันเป็นสิ่ง
สำคัญ เนื่องจากผู้ที่ศึกษาวิชาเลขยันต์มีความเชื่อเกี่ยวกับการลงยันต์ในวันต่าง ๆ ว่าให้ผลต่างกัน เช่น
หากต้องการลงยันต์ทางคงกระพันชาตรีให้ลงในวันอังคารหรือเสาร์ หากต้องการลงยันต์ทางเมตตา
ค้าขายให้ลงในวันจันทร์หรือวันศุกร์ เป็นต้น

- ชื่อคาถาหรือมนต์ต่าง ๆ ส่วนมากเขียนย่อเอาไว้ ไม่ได้เขียนมนต์ทั้งบท หากไม่
เข้าใจอาจคิดว่าให้เสกตามที่เขียนก็เป็นได้ เช่น เสกด้วยคาถาพระเจ้า 5 พระองค์หมายถึงให้เสกด้วย
น โม พุท ธา ย เสกด้วยคาถาอรัญในที่นี่คือใช้เสกด้วยคาถาที่ใช้สำหรับเรียกสูตรเลขตรีนิสิงเห คือ ม
อ อู ตรีนิสิงเห ส ธ วิ ปี ป ส อู สดตนาเค อา ปา ม จู ป ปลูกเพชรฉลุภฏเจว น ม พ ท จตุเทวา ป ท
น ท ส ม ฉวชชราชา อา ปา ม จู ป ปลูกอินทรา นเมว จ มิ เอกยกุขา อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภา นวเทวา
ส ห ช ฎ ตรี ปลูกพรหมาสหบดี พุทโร ทเวราชา พา มา นา อู ก ส น ทู อฏฐอรหนตา น โม พุท ธา
ย ปลูกพุทธา นนามิหให้เสกด้วย อติปารมิตา หมายถึง ให้เสกด้วยคาถาบาร์มี 30 ทศทั้งบท คือ อ
ติปารมิตาตีสา อติสพพญูมาคตา อติโพธิมนุปปตโต อติปิโสจเตนโม ให้เสกด้วย อิระเจ หมายถึงให้
เสกด้วยคาถาสำหรับทำผงอิระเจ คือ อิธเจตโสทพหคณหาหิถามสา ให้เสกด้วยจตุโร หมายถึงให้เสก
ด้วยคาถาจตุโร คือ จตุโร นวโม ทเวโซ ตรีนิ บัญจ สดต อฏฐ เอก ฉวชช เสกด้วยคาถาพินธุ หมายถึง
ให้เสกด้วยคาถาสำหรับเสกพินธุในคัมภีร์ปถมัง คือ พินธุเอก สุมพันธ์ พินธุโทอูกุส ยถา พินธุตรีธมม
วิชาลัษบท เอกพินธุ วิชานเยฯ

²⁰ สัมภาษณ์ อาจารย์ประคอง รุ่งเจริญ, เขตธนบุรี, 17 เมษายน 2561.

ตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบโครงสร้างคัมภีร์ตรีนิสิงเห ทั้ง 6 ส่วนวน

คัมภีร์ตรีนิสิงเห	บทนมัสการ	การทำอัตราเลข	ที่มาของอัตราเลขทวาทสมงคล	การคูณหารอัตราเลขทวาทสมงคล	อุปเท่ห์วิธีการนำไปใช้
ส่วนวน ก		✓	✓	✓	✓
ส่วนวน ข	✓	✓		✓	✓
ส่วนวน ค		✓		✓	✓
ส่วนวน ง		✓	✓		
ส่วนวน จ		✓		✓	✓
ส่วนวน ฉ		✓		✓	✓

จากตารางส่วนประกอบโครงสร้างคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 ส่วนวน จะเห็นได้ว่า ประกอบด้วย การทำอัตราเลขทวาทสมงคล ซึ่งถือเป็นหัวใจของคัมภีร์ตรีนิสิงเห โดยอัตราเลขดังกล่าวนำไปใช้ในยันต์ตรีนิสิงเห และยันต์ตัวเลขอื่น ๆ ซึ่งจะกล่าวถึงในบทต่อไป โครงสร้างสำคัญอีกส่วน คือ การทำกลยันต์จากการคูณหาร อัตราเลขทวาทสมงคล ซึ่งปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเห 4 ส่วนวน ยกเว้น ส่วนวน ง สันนิษฐานว่าขาดหายไป เพราะไม่มีเนื้อหาตั้งแต่ที่มาของเลขทวาทสมงคล ตามข้อสันนิษฐานดังกล่าว ก่อนที่ตัวต้นฉบับจะชำรุดเสียหาย คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ง น่าจะมีเนื้อหาในส่วนคือ การทำกลยันต์จากการบวก ลบ คูณ หาร อัตราเลข ซึ่งถือว่ามีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นการนำเอาอัตราทวาทสมงคลมาบวก ลบ คูณ หาร เพื่อสร้างเป็นกลเลข และกลยันต์ เพื่อนำไปใช้ตามอุปเท่ห์ ซึ่งแต่ละชั้นตอนมีอาณาเขตแตกต่างกันไป

ส่วนอุปเท่ห์หรือวิธีการนำเอาผงตรีนิสิงเห และรูปยันต์ในคัมภีร์ไปใช้ ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเห 4 ส่วนวน ยกเว้นส่วนวน ง ตามเหตุผลที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น เกี่ยวกับอุปเท่ห์นั้น คัมภีร์ตรีนิสิงเห แต่ละส่วนวนกล่าวเอาไว้ไม่เหมือนกัน โดย ส่วนวน ก กล่าวไว้โดยละเอียด แต่ส่วนวนอื่น ๆ อีก 3 ส่วนวน กล่าวไว้โดยสังเขปเท่านั้น ส่วนบทนมัสการครุมีอยู่ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ข แม้ว่าคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก จะไม่มีบทนมัสการครุ ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่า แต่เดิม คัมภีร์ลบผงทั้ง 5 ปรภณ์ ต้องศึกษาเป็นลำดับไป เริ่มจากคัมภีร์ปถมังเป็นเบื้องต้น ดังนั้นบทนมัสการครุสามารถใช้ร่วมกับคัมภีร์ปถมังได้ ต่อมาเมื่อมีการศึกษาแยกแต่ละคัมภีร์จึงมีการเพิ่มเนื้อหาในส่วนบทนมัสการครุเข้าไป ซึ่งไม่

แตกต่างจากบทนมัสการครูในคัมภีร์ปถมมังมากนัก โครงสร้างสำคัญของคัมภีร์ตรีนิสิงเหอีกประการหนึ่ง คือ ที่มาของอัตราเลขทวาทสมงคล ซึ่งมีในคัมภีร์ตรีนิสิงเห เพียง 2 ส่วนน ได้แก่ ส่วนน ก และส่วนน ง และไม่เคยพบที่มาอัตราเลขนี้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหส่วนอื่น และเป็นน่าเสียดายที่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ง เนื้อหาขาดหายไป เหลือเพียงส่วนเดียวที่สามารถนำมาเทียบเคียงได้ อย่างไรก็ตาม ที่มาของอัตราเลขทวาทสมงคลมีความสำคัญในการที่จะสามารถนำมาอธิบายแนวคิดของผู้ประพันธ์ และอิทธิพลทางด้านศาสนาที่มีต่อคัมภีร์ตรีนิสิงเห

คัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 ส่วนนถือเป็นเอกสารในหมวดตำราไสยศาสตร์ที่หาได้ยาก อีกทั้งยังไม่เคยมีการศึกษาเปรียบเทียบกัน คัมภีร์ตรีนิสิงเหที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มีที่มาที่แตกต่างกัน และเขียนขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกันด้วย ยกเว้นส่วนนที่ 2 และส่วนนที่ 3 ที่ได้รับการคัดลอกจากนายพรหมขมาลา ในปีเดียว แต่กระนั้นตัวต้นฉบับก็มีที่มาต่างกัน อีกทั้งต้นฉบับทั้งสองก็อาจจะไม่ได้เขียนขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันก็เป็นได้ ถือได้ว่าคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 ส่วนนมีคุณสมบัติเหมาะสมครบถ้วนในการใช้ทำการศึกษาวิเคราะห์ ในลำดับต่อไปจะเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างคัมภีร์ตรีนิสิงเห

บทที่ 3

การศึกษาโครงสร้างคัมภีร์ตรีนิสิงเห

เมื่อได้ศึกษาชำระต้นฉบับ ตลอดจนที่มาและอักขรวิธีที่ใช้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 ส่วนแล้ว ดังในบทที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบคัมภีร์ตรีนิสิงเหทุกสำนวน ผู้วิจัยพบว่า คัมภีร์ตรีนิสิงเหต้องประกอบด้วยเนื้อหาหลัก 5 ส่วนสำคัญด้วยกัน ได้แก่ (1) คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาและบทนมัสการครู (2) การทำอัตราทวาสมงคล (3) ที่มาของอัตราทวาสมงคล (4) การคุณหาอัตราทวาสมงคล และ (5) อุปเทห์ การนำเอาไปใช้ ในบทนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างทั้ง 5 ส่วนของคัมภีร์ตรีนิสิงเห ตามลำดับอย่างละเอียด

3.1 คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาและบทนมัสการครู

3.1.1 คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเห

ในการเล่าเรียนวิชาเลขยันต์แบบโบราณ ในแต่ละวิชาจะกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่สมควรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ เพราะความรู้ในตำราเลขยันต์สามารถนำไปใช้ทั้งในทางที่เป็นคุณและเป็นโทษต่อผู้อื่น ซึ่งอาจสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้คนหรือแม้แต่บ้านเมืองได้ ดังนั้นจึงมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหเอาไว้ จากการศึกษาพบว่ามี คัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวน ข เพียงสำนวนเดียว ที่มีการกล่าวถึงคุณสมบัติของผู้จะศึกษาไว้ ดังนี้

ลิตถิการิยะ ถ้าผู้ใดจะเรียนตรีนิสิงเห ให้อาจารย์พิเคราะห์ดูผู้จะเรียนนั้น เมื่อเห็นว่าเป็นผู้ตั้งอยู่ในโอวาท รู้จักคุณแก้ว ๓ ประการ คุณบิดามารดา และตั้งอยู่ในศีล ๕ ศีล ๘ แล้วจึงสอนให้ ถ้าไม่ได้ตั้งว่านี่อย่าสอนให้เลย

จะเห็นได้ว่าการเรียนคัมภีร์นี้มีข้อบังคับขั้นพื้นฐานสำหรับผู้ศึกษาว่าจะต้องรู้จักคุณพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งในข้อนี้พึงหมายเอาว่าเป็นพุทธานุภาพ และมีศีล 5 หรือศีล 8 บริบูรณ์ เนื่องจากการเรียนคัมภีร์เล่มนี้ในสมัยโบราณก่อนที่การศึกษาสมัยใหม่จะเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยกระทำกันในวัด ผู้ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ คือ พระสงฆ์ที่ทรงคุณพิเศษเป็นที่ยอมรับ ดังนั้นระเบียบแบบแผนในการเล่าเรียนจึงอิงหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา รวมทั้งเกณฑ์ในการ

คัดเลือกผู้ที่สมควรศึกษาและข้อวัตรปฏิบัติเบื้องต้นด้วย การที่เนื้อหาใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห กล่าวว่า ผู้ศึกษาจะต้องรู้จักคุณแก้วสามประการหรือคุณพระรัตนตรัย ได้แก่ คุณพระพุทธ คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ ซึ่งเป็นความหมายโดยทั่วไปแล้ว ยังต้องสามารถเข้าใจคุณแก้วสามประการตามมโนทัศน์ของวิชาเลขยันต์ด้วย กล่าวคือ โดยทั่วไปเมื่อกล่าวถึงพระพุทธคุณจะหมายถึง พระคุณของพระพุทธเจ้า 3 ประการ ได้แก่ พระมหากุโรณาธิคุณ พระบริสุทธิ์คุณ และพระมหาปัญญาธิคุณ หรือพระนพคุณ คือ คุณทั้งเก้าประการของพระพุทธเจ้า ได้แก่

- 1) อรหํ เป็นพระอรหันต์
- 2) สมมาสมพุทโธ เป็นผู้ตรัสรู้โดยชอบ
- 3) วิชชาจรมสมปนโน ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ
- 4) สุกโต เสด็จไปแล้วด้วยดี
- 5) โลกวิทู เป็นผู้รู้แจ้งโลก
- 6) อนุตตโร ปุริสทมมสารถิ เป็นสารถิฝึกคนที่ฝึกได้ไม่มีใครยิ่งกว่า
- 7) สตถา เทวมนุสฺสานํ เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
- 8) พุทโธ เป็นผู้ตื่นและเบิกบานแล้ว
- 9) ภควา เป็นผู้มีโชค²¹

แต่ในการศึกษาวิชาเลขยันต์จะกล่าวถึง พุทธคุณ 56 ซึ่งมีที่มาจากคัมภีร์รัตนมาลาที่อธิบายพุทธคุณโดยพิสดาร ตามจำนวนพยางค์ในบทสรรเสริญพระพุทธคุณ (อิติปิโส ฯลฯ พุทโธ ภควาติ) นอกจากนี้ยังมีการอธิบายถึงคุณพระพุทธเจ้าที่สัมพันธ์กับธาตุ โดย น (พระกกุสันโธ) คือธาตุน้ำมีกำลัง 12 โม (พระโกนาคมน) คือธาตุดินมีกำลัง 21 พุท (พระกัสสป) คือธาตุไฟมีกำลัง 6 ธา (พระศากยมุนี) คือธาตุลมมีกำลัง 7 ย (พระเมตไตรย) คือธาตุอากาศมีกำลัง 10 เมื่อเอากำลังธาตุมารวมกันจะได้จำนวน 56 เช่นกัน

องค์ความรู้ดังกล่าวมีความสำคัญอย่างมากในการเรียนคัมภีร์ตรีนิสิงเหและคัมภีร์เลขยันต์อื่น ๆ หากปราศจากความรู้พื้นฐานผู้ศึกษาจะไม่สามารถเข้าใจว่าเหตุใด พุทธคุณจึงมี 56

²¹ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ 12 (กรุงเทพฯ : เอส อาร์พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์, 2547), หน้า 160.

หรือแทนด้วยเลข 56 ดังเช่น ตำราทำตะกรุดจักรพรรดิตราธิราช ตำรับวัดประดู่โรงธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่นำเอาพุทธคุณ 56 ธรรมคุณ 38 และสังฆคุณ 14 มาใช้ในการลงตะกรุด²² ดังนั้นผู้ที่ศึกษาเล่าเรียนคัมภีร์เลขยันต์ ต้องเรียนรู้คัมภีร์ลบผง 5 เล่มก่อน ในส่วนของคัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นคัมภีร์รวบยอดครอบคลุมพิเศษกว่าเล่มอื่น เพราะมีเนื้อหาที่อธิบาย หัวใจ ตัวเลข ยันต์และวิชาไสยศาสตร์

ส่วนเกณฑ์ความประพฤติ ที่กำหนดให้ผู้ที่ศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหต้องดำรงอยู่ในศีล 5 หรือศีล 8 ซึ่งจัดเป็นศีลเบื้องต้น และศีลอย่างกลาง สันนิษฐานว่า เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ความรู้ตกไปอยู่กับผู้ทุศีล ดังนั้นศีลถือเป็นข้อปฏิบัติขั้นต้นเพื่อการฝึกตนในทางพระพุทธศาสนา ศีลแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ (1) จุลศีล (ศีลอย่างน้อย) ได้แก่ คหฺฐศีลทั้ง 2 มีศีล 5 ซึ่งถือเป็นศีลหรือข้อพึงปฏิบัติสำหรับคนทั่วไป และอาชีวะฐมกศีล²³ (ศีลมีอาชีวะเป็นอันดับที่ 8) ในคัมภีร์วิสุทธิมรรคเรียกศีลทั้งสองไว้อีกชื่อหนึ่งว่า “อาทิพรหมจรรย์าศีล” โดยอธิบายว่าที่เรียกอย่างนี้เพราะเป็นเบื้องต้นของมรรคพรหมจรรย์ซึ่งผู้ปฏิบัติพึงรักษาให้บริสุทธิ์ในเบื้องต้น (2) มัชฌิมศีล (ศีลอย่างกลาง) คือ บรรพชาศีลทั้งสอง ได้แก่ ศีล 8 และศีล 10 (3) มหาศีล (ศีลอย่างสูง) ได้แก่ ภิกษุณีวินัย และภิกษุวินัย²⁴

การที่กำหนดให้ผู้ที่ศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหต้องรักษาศีลอย่างน้อยหรือศีลอย่างกลางก็เพื่ออาศัยข้อห้ามเหล่านี้ป้องกันไม่ให้ผู้ศึกษาเอาความรู้ไปใช้ในทางที่ไม่สมควร อีกทั้งศีลยังเป็นบาทฐานในการฝึกสมาธิ การศึกษาคัมภีร์ลบผง ผู้ที่ศึกษาจะต้องอาศัยสมาธิจิตเป็นบาทฐาน เพราะศีลที่สมบูรณ์พร้อมเป็นเหตุให้เกิดสมาธิได้ง่าย ศีลยังเป็นเครื่องระงับกายทุจริตและวจีทุจริต ช่วยให้สมาธิมีความมั่นคงดำรงความเป็นเอกัคคตารมณด้วย ที่สำคัญข้อกำหนดเรื่องศีลเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า คัมภีร์เล่มนี้ใช้แนวคิดของพระพุทธศาสนาในการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่ศึกษา

²² เทพย์ สาริกบุตร, คัมภีร์พระเวทย์ พุทธศาสนาราคม, หน้า 141.

²³ อาชีวะฐมกศีล ได้แก่ เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เว้นจากการประพฤติดิฉินกาม เว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดคำหยาบ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ เว้นจากการอาชีพที่ผิด.

²⁴ พระพุทธโกษาจารย์, คัมภีร์วิสุทธิมรรค แปลโดย มหาวงศ์ ชาญบาลี (กรุงเทพฯ : ธรรมบรรณาคาร, 2535), หน้า 50.

3.1.2 บทนมัสการครู

การนมัสการครูถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติของผู้ศึกษาเล่าเรียนวิชาเลขยันต์และวิชาลอบพง ที่ต้องกล่าวคำบูชาคุณพระรัตนตรัยและครูอาจารย์รวมถึงเทพดาต่าง ๆ ก่อนเสมอเมื่อจะทำการศึกษาเล่าเรียน บทนมัสการครูจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาเล่าเรียนวิชาเลขยันต์อย่างมาก เนื่องจากเป็นบทที่ผู้ศึกษาเล่าเรียนจะต้องใช้ในการนมัสการครู ไม่เพียงแต่คัมภีร์ตรีนิสิงเหเท่านั้น การศึกษาคัมภีร์อื่นในทางไสยศาสตร์ต้องมีการกล่าวบูชาครูเป็นเบื้องต้นเสมอ จะขาดไม่ได้ ครูในที่นี้ นอกจากพระรัตนตรัยและพรหมเทวดาแล้ว ยังหมายรวมถึงครูผู้ประพันธ์คัมภีร์และครูผู้ถ่ายทอดความรู้ในคัมภีร์ให้แก่ผู้เล่าเรียนด้วย ถึงแม้ว่า คัมภีร์ตรีนิสิงเหและคัมภีร์ลอบพงอื่น ๆ รวมทั้งตำราเลขยันต์โดยทั่วไปจะไม่ระบุนามผู้แต่งก็ตาม การนมัสการครูก็เป็นการนอบน้อมและระลึกถึงครูในบริบทนี้ด้วย

คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ข มีบทนมัสการครูทั้งหมด 8 บท การศึกษาวิชาเลขยันต์และไสยศาสตร์ให้ความสำคัญกับผู้ถ่ายทอดความรู้จากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่น คาถานมัสการครูจึงถือเป็นส่วนสำคัญในคัมภีร์ เริ่มต้นด้วยการนมัสการพระรัตนตรัย และเทพต่าง ๆ โดยมีพื้นฐานความเชื่อมาจากศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู สันนิษฐานว่าในอดีต น่าจะนับถือเทพเหล่านี้ร่วมกัน โดยไม่ได้แบ่งแยกว่ามาจากศาสนาใดศาสนาหนึ่ง

บทนมัสการครูในคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ข มีดังนี้

1) พุทธิ ชีวิต ยาวนิพพาน สรรณคจฉามิ ธมม ชีวิต ยาวนิพพาน
 สรรณคจฉามิ สงฆ์ ชีวิต ยาวนิพพาน สรรณคจฉามิ (คำแปล ข้าพเจ้าขอถึง
 พระพุทธเจ้าเป็นสรณะจนตราบชีวิต ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรมเป็นสรณะจน
 ตราบชีวิต ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์เป็นสรณะจนตราบชีวิต)

บทนมัสการครูบทแรกเน้นการถือพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง สะท้อนให้เห็นความสำคัญ
 ของพระรัตนตรัย รวมถึงการถึงพระนิพพานอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของพุทธศาสนิกชน

2) นโม ข้าจะไหว้พระสัพพัญญุตญาณอันเลิศแล้ว ประดุจดวงแก้ว
 วิเชียร อันเพียรด้วยพระคุณ ๕๖ ข้าจะขอยกนมัสการพระไตรปิฎกรัตน

ไตรยวรรณาณอันเลิศพิเศษ มีคุณประเภท ๓๘ ขำขอนมัสการพระอัครภูมิจารย์
สงฆ์ ผู้ทรงญาณอันเลิศล้ำ ทรงพระคุณ ๑๔ ประการ แก้วทั้งสามดวง ขอให้
โชติช่วงผ่องใส ด้วยคุณพระศรีรัตนไตรย์ จงมาตั้งอยู่เหนือเกล้าของข้าพเจ้า
ณ บัดนี้

บทนมัสการครุบทที่ 2 เป็นการนมัสการคุณของพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์
ตามแบบคัมภีร์รัตนมาลา โดยกำหนดให้พระพุทธรูปมีคุณ 56 ประการเท่ากับจำนวนพยางค์ในบทสวด
สรรเสริญพระพุทธรูป (อิติปิโส ฯลฯ ภควาติ) พระธรรมมีคุณ 38 ประการเท่ากับจำนวนพยางค์ในบท
สวดสรรเสริญพระธรรมคุณ (สวากขาโต ฯลฯ วิญญูหิติ) คุณของพระสงฆ์กำหนดไว้เพียง 14 โดยนับ
เพียง สุปฏิปันโน ภควโต สวากสงโฆ จำนวน 14 พยางค์เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้พอดีกับจำนวน 108 ซึ่งถือเป็น
เลขมงคลสำหรับกลุ่มผู้ศึกษาวิชาเลขยันต์

3) นมสลิตตวา อิลลิตฺติ โลกนาถํ อนุตฺตรํ อิลลิตฺติ จ พุทฺธํ มหา
สาตรา อหํ วรฺทามิตํ อิลลิตํ (คำแปล ข้าพเจ้าถวายนมัสการ พระจอมฤๅษี
ผู้สำเร็จ ผู้เป็นที่พึ่งของโลก (หมายถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า) ผู้ยอดเยี่ยม
และพระธรรมของพระจอมฤๅษีผู้สำเร็จที่เป็นประดุจมหาศาสตราสำหรับตัด
เครื่องผูก (คืออาสวะกิเลส) ให้ขาดสะบั้น เรียบร้อยแล้ว จะขอไหว้ พระสงฆ์
สาวกของพระจอมฤๅษีพระองค์นั้น)

บทนมัสการครุบทที่ 3 กล่าวถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระจอมฤๅษี ในวัฒนธรรม
การเรียนวิชาเลขยันต์และวิชาไสยศาสตร์อื่น ๆ มีการนับถือพระฤๅษีต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นครูต้นสาย
วิชา อีกทั้งยังเป็นผู้ที่ช่วยให้บังเกิดความสำเร็จ ดังนั้นในคัมภีร์เลขยันต์และคัมภีร์ไสยศาสตร์จึงปรากฏ
นามพระฤๅษีหลายตนด้วยกัน เช่น พระฤๅษีดาววู พระฤๅษีตาไฟ พระฤๅษีกโกลโกฏิ บทนมัสการครุบทนี้
กล่าวถึง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า เป็นจอมฤๅษี ด้วยเหตุที่พระองค์สามารถตัดอาสวะกิเลสได้ แสดงให้
เห็นว่าผู้ประพันธ์มีความเคารพในพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งกว่าพระฤๅษีอื่นใด และนับถือในคุณสมบัติ
การละกิเลสให้หมดสิ้นไป ได้แก่ อาสวกขยญาณ (ญาณที่ทำให้อาสวะสิ้นไป) ว่าเหนือกว่าฤทธิ์อำนาจ
อื่น ๆ ในโลกก็ยกย่องบูชาเบื้องต้น 5 ได้แก่ อิทธิวิธี (ความรู้ที่ทำให้แสดงฤทธิ์ต่าง ๆ ได้) ทิพยโสต (ญาณ

ที่ทำให้มีหุทิพย์) เจโตปริยญาณ (ญาณที่ทำให้กำหนดใจคนอื่นได้) ปุพเพนิวาสานุสสติ (ญาณที่ทำให้ระลึกถึงชาติได้) และ ทิพพจักขุ (ญาณที่ทำให้มีตาทิพย์)

4) วณทิตตวา สุตตํ นาถํ พุทธญ จ ธมมญ จ สงฆญ จ นโม พุทธาย
 ทิพพมนต์ ปวกุขามิ ยถาพลํ (คำแปล (ข้าพเจ้า) ไหว้ครูบาอาจารย์แล้ว ขอ
 อันตรายทั้งหลายจงฉิบหายมลายสิ้นไป ขอให้กิจจงสำเร็จ ขอให้การงานจง
 สำเร็จ ขอให้พระตถาคตเจ้าจงอำนวยให้กิจที่ควรทำประสบผลสำเร็จ ขอเดช
 จงสำเร็จ ขอจงประสพชัยชนะตลอดกาลเป็นนิตย์ ขอการงานทั้งปวงของ
 ข้าพเจ้าจงประสบผลสำเร็จ เทอญ)

บทนมัสการบทที่ 4 เป็นการน้อมไหว้พระรัตนตรัย และขอให้อำนวยผลในการเรียน
 เวทมนต์ (ในที่นี้เรียกว่า ทิพพมนต์) ในคำนมัสการมีคำว่า นโม พุทธาย แปลว่าน้อมไหว้พระพุทธเจ้า แต่
 ในบริบทของผู้ศึกษาวิชาเลขยันต์ คำว่า นโม พุทธาย หมายถึงพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ที่อุบัติใน
 ภัทรกัปนี้ ซึ่งจะอธิบายในข้อต่อ ๆ ไป ดังนั้นบทนมัสการนี้มีความหมายแฝงถึงการน้อมไหว้
 พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ด้วย

5) เสฏฐํ ตีโลกมหิตํ อภิวันทียคคํ พุทธญจ ธมมมมลํ คณมุตตมญจ
 สตถุสส ตสส วจนตถาวรํ สุพุทฺธํ วุกขามิ สุตตหิตเมตถ สฺสนธิกปฺปํ เอตถ เสยฺยํ
 ชินเรตินเยน พุธา ลภนตติถยาปิ ตสส วจนตถสุโพธเนน อตถญจ อกฺขร
 ปเทสุ อโมททาวา เสยฺยตถิโก ปทมโต วิวิธํ สุณเยยฺยํ (คำแปล ข้าพเจ้า ขอ
 ถวายอภิวัตแล้ว ซึ่งพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ผู้อันชาวไตรโลกบุชาแล้ว เป็น
 ผู้เลิศ ด้วย ขอถวายอภิวัตแล้ว ซึ่งพระธรรม อันปราศจากมลทินด้วย ขอ
 ถวายอภิวัตแล้วซึ่งหมู่ สูงสุด ด้วย แล้วจักกล่าว ซึ่งสนธิปกรณ์เป็นที่
 เชื่อมโยงคือการจัดแบ่งอันดี ที่เกี่ยวแก่สูตร เพื่อการเข้าใจอย่างดี ซึ่งอรรถ
 แห่งพระคัมภีร์อันประเสริฐ แห่งพระศาสนานั้น ในอรรถแห่งพระคัมภีร์อัน
 ประเสริฐนั้น โลกุตระธรรมอันประเสริฐสุดใด มีอยู่ บุคคลผู้รู้ ทั้งหลาย ย่อมได้
 ซึ่งโลกุตระธรรมอันประเสริฐสุดนั้น โดยนัยอันพระชินเจ้าตรัสแล้ว, อนึ่ง ย่อม
 ได้ แม้ซึ่งนัยอันพระชินเจ้าตรัสแล้วนั้น เพราะเข้าใจอรรถแห่งพระคัมภีร์อัน

ประเสริฐเป็นอย่างดี ของพระศาสดา. อีกทั้ง จะได้ ความหมายทั้งโลกียะ และโลกุตระ เพราะมีความรู้ ในอักษระและบท ดังนั้น กุลบุตรผู้ปรารถนา โลกุตระธรรมอันประเสริฐสุด ควรศึกษา มีประการต่างๆ เทอญ)

บทนมัสการครุบทที่ 5 ชื่อ “เสฏฐัน” ประพันธ์ด้วยฉันทปัฐยาวัตร คาถาภาษาบาลี ในที่นี้มีความแตกต่างกับบทอื่น ที่มีลักษณะเป็นการผสมผสานระหว่างคำไทยกับคำบาลี อีกทั้งเนื้อหา ในบทนี้มีความพิสดารลุ่มลึก มีการกล่าวถึงอักษระและบท ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ปรารถนาจะ ศึกษาพระธรรมคัมภีร์ อันจะนำพาให้ถึงโลกุตระธรรม คาถานมัสการบทนี้ยกมาจากบทนมัสการใน คัมภีร์มูลกัจจายน์ สนธิกัปปี ปฐมกัณฑ์ ดังเห็นได้จากการกล่าวถึงสูตรสนธิในบาลี เนื่องจากในสมัย โบราณเชื่อว่า คัมภีร์ลอบงทั้ง 5 คัมภีร์มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับคัมภีร์มูลกัจจายน์ นอกจากการเรียนเลข ยันต์ ลอบง ผู้เรียนจะต้องแตกฉานภาษาบาลี รู้พระไตรปิฎก ตำราในการศึกษาภาษาบาลีในสมัย โบราณ ก็คือคัมภีร์มูลกัจจายน์นี่เอง

6) วนทิตตวา อาจารย์ย โอนตรายั วินาสสนติ สิทธิกิจจัม สิทธิกมมัม สิทธิการียตถาคโต สิทธิเตโซ ชโยนิจจัม สพพกมมัม ปลิทธิเม ฯ (คำแปล ข้าพเจ้าครั้นไหว้พระพุทเจ้า พระสฤตผู้เป็นที่พึ่งพร้อมด้วยพระธรรมและ พระสงฆ์แล้ว ขอนอบน้อมพระพุทเจ้า จักเรียนเอาทิพยมนต์ตามกำลัง)

บทนมัสการครุบทที่ 6 เป็นการขอพรจากพระตถาคตให้พ้นจากอันตรายต่าง ๆ และ ขอให้เกิดความสำเร้งในกิจ ในที่นี้น่าจะหมายถึงการเรียนลอบง และขอให้ประสบชัยชนะต่ออุปสรรค สะทอนถึงความเชื่อว่าพระพุทเจ้าเป็นที่พึ่ง และมีเดชสามารถยังให้เกิดความสำเร้งได้

7) ทีนี่ย้าจะขอนมัสการ พระอิศวร พระนารายณ์ พระฉินเคร้ พระฉินัย พระอินทร์ พระพรหม พระยม พระกาฬ แลท้าวจตุโลกบาลอันมี ฤทธิ์ ขอจงมาช่วยข้าพเจ้าผู้จะกระทำกรวิทยาคุม ขอจงประสิทธิทุก ประการ โอม ชัยยะ ชัยยะ ปลิทธิเมฯ

บทนมัสการครุบทที่ 7 ปรากฏนามของเทพเจ้าสูงสุดของศาสนาพราหมณ์-ฮินดูทั้ง 3 และเทพอื่น ๆ ซึ่งมีชื่อปรากฏทั้งในฝ่ายพราหมณ์-ฮินดูและฝ่ายพุทธรวมกัน

8) สี่โร เม พุทธเทวณฺจ นลาเต พรหมเทวตา ททยํ นรายกญฺเจว
 ทว หตฺเถ ปรมสุรา ปาเท วิสฺสนกญฺเจว สุขา คฺงคาย ปสิทฺธิ เม (คำแปล ขอ
 อารารณาพระพุทธเจ้าประทับบนเศียรของข้าพเจ้า พระพรหมประทับบน
 หน้าผาก พระนารายณ์ประทับที่หทัย พระปรเมศวร (พระคิ่วะ) ประทับที่มีมือ
 ทั้งสองข้าง พระวิสสุกัมประทับที่เท้า ขอความสุขและความสำเร็จ (ทุก
 ประการ) จงบังเกิดมีแก่ข้าพเจ้า เทอญ)

บทนมัสการครูบที่ 8 เป็นการอารารณาพระพุทธเจ้า และเทพเจ้าไปประทับตาม
 ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย และขอให้บังเกิดความสำเร็จแก่ตนเอง

เมื่อศึกษาเนื้อความในบทนมัสการครูทั้ง 8 บท จะเห็นได้ว่า การนมัสการครูจะ
 ขึ้นต้นด้วยการแสดงความเคารพต่อพระรัตนตรัย และต่อเทพเจ้าต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์
 และความสำเร็จแก่ผู้ศึกษาเล่าเรียน ในส่วนต่อไปผู้วิจัยจะกล่าวถึงบทวิเคราะห์อัตราเลข ซึ่งถือเป็น
 ส่วนสำคัญที่สุดของคัมภีร์ตรีนิสิงเห

3.2 การทำอัตราทวาทสมงคล

ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้ว ส่วนประกอบที่ถือเป็นหัวใจของคัมภีร์ตรีนิสิงเห คือ การทำ
 อัตราทวาทสมงคล โดยเนื้อหาในส่วนนี้สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินได้ว่า คัมภีร์เล่มใดเป็นคัมภีร์
 ตรีนิสิงเห หรือเป็นเพียงตำราทำยันต์ตรีนิสิงเหเท่านั้น ดังนั้นเอกสารโบราณที่ใช้ แม้ว่าจะ
 ประกอบด้วยเนื้อหาส่วนนี้เพียงส่วนเดียว ก็จัดว่าเป็นคัมภีร์ตรีนิสิงเหได้

“อัตราทวาทสมงคล” หมายถึงชุดตัวเลข 12 ตัว ซึ่งมีที่มาจากกำลังดาวและกำลังพระ
 รัตนตรัย บวก ลบ คูณ ทหารกัน ส่วน คำว่า “ทวาทสมงคล” หมายถึงเลข 12 เพียงเลขเดียว เป็นเลข
 ต้นกำเนิด ในการคำนวณตัวเลขทั้ง 12 ตัวในอัตราทวาทสมงคล ซึ่งประกอบด้วย ชุดตัวเลข 4 ชุด ๆ
 ละ 3 ตัว ได้แก่ 3 7 5, 4 6 5, 1 9 5, 2 8 5 ตัวเลขทั้ง 12 ตัวนี้เป็นตัวเลขชุดสำคัญที่ใช้ในการทำกล
 เลขและกลยันต์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเห หากปราศจากอัตราทวาทสมงคล ก็ไม่มีทางเข้าใจ
 ที่มาของเลขที่อยู่ภายในยันต์ตรีนิสิงเห และยันต์อื่น ๆ ได้เลย

จากการศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 ส่วน พบว่าอัตราเลขทวาทสมงคลนั้นแทบไม่มีความแตกต่างกัน และลำดับตัวเลขทั้ง 12 ตัวตรงกันทุกฉบับ ในที่นี้ เลข หมายถึง ตัวเลขตัวใดตัวหนึ่งเท่านั้น ส่วนอัตราเลข หมายถึง ชุดตัวเลขที่กำหนดไว้ตามเกณฑ์ในคัมภีร์ เช่น อัตราทวาทสมงคล หมายถึง ชุดตัวเลขที่มีความหมายเป็นมงคล 12 ตัว แบ่งออกได้เป็น 4 ชุดคือ 3 7 5 ชุดหนึ่ง 4 6 5 ชุดหนึ่ง 1 9 5 ชุดหนึ่ง และ 2 8 5 ชุดหนึ่ง แต่หากกล่าวถึง “เลขทวาทสมงคล” จะหมายถึงเลข 12 เพียงจำนวนเดียว ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทั้งสองส่วน โดยจะศึกษาตัวเลข อัตราเลข และที่มาของตัวเลขในคัมภีร์ตรีนิสิงเหตามลำดับ

3.2.1 ตัวเลขในคัมภีร์ตรีนิสิงเห

ตัวเลขที่ปรากฏในยันต์ตรีนิสิงเหมีลักษณะเป็นตัวเลขจำนวนเต็มพื้นฐานทั้ง 9 ตัว เลขดังกล่าวมีที่มาจากยันต์จตุโร ซึ่งเป็นหนึ่งในยันต์สำคัญในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนดวงดาวในระบบสุริยะทั้ง 9 ดวง ยันต์ที่มีแนวคิดจากดวงดาวได้รับความนิยมและเชื่อว่าจะมีความศักดิ์สิทธิ์ เนื่องจากมีเลขพระเคราะห์ ซึ่งถือว่าสามารถบันดาลความเป็นไปต่าง ๆ ต่อสรรพชีวิต ในคัมภีร์โลกธาตุ อธิบายถึงกำเนิดดวงดาวและกำลังของดวงดาวในระบบสุริยะไว้ดังนี้

เลขประจำพระเคราะห์ นามพระเคราะห์ทั้งหลาย เรียกกันต่าง ๆ ตามไวพจน์ เช่นอาทิตย์ วารวิบ่าง สุระบ่าง อักกะบ่าง เพื่อให้เป็นการยืมที่ และสะดวกในการเขียน ท่านใช้เลขเป็นเครื่องหมาย เลขนั้นออกมาจากวารทั้ง ๗ ในข้อ ๑๒ ๑ อาทิตย์ ๒ จันทร์ ๓ อังคาร ๔ พุธ ๕ พฤหัสบดี ๖ ศุกร์ ๗ เสาร์ เพราะเมื่อวันที่ ๑ ในลับดาห์เป็นวันอาทิตย์ เลข ๑ ก็ใช้เป็นเครื่องหมายของวันอาทิตย์ เป็นต้น พระเคราะห์อีก ๓ ต่อจากนี้ไปคือ ๘ ราหู ๙ เกตุ และ ๐ มฤตยู²⁵

อัตราทวาทสมงคล ประกอบด้วยตัวเลขพื้นฐาน 1-9 เป็นหลัก ซึ่งเลขแต่ละตัวจะแทนดวงดาวในระบบสุริยะ ส่วนขั้นตอนการทำอัตราทวาทสมงคล มีวิธีคิดโดยใช้กำลังของดาว

²⁵ พระสารประเสริฐ, โลกธาตุ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, 2538), หน้า

อัฐเคราะห์มาคำนวณ ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก ว่า “สิทธิการียะ ถ้าจะทำตรีนิสิงเห ท่านให้ตั้งกำลังเทวดาลงคือ อาทิตย์ ๖ จันทร์ ๑๕ อังคาร ๘ พุธ ๑๗ พฤหัส ๑๙ ศุกร์ ๒๑ เสาร์ ๑๐ ราหู ๑๒ เอาประสมกันเข้าได้ ๑๐๘” กำลังเทวดาหรือกำลังดาว 108 นี้ มีคำอธิบายอยู่ในคัมภีร์ โลกธาตุ ซึ่งเป็นคัมภีร์โหราศาสตร์สำคัญเล่มหนึ่ง ดังนี้

ในโศติศาสตร์แสดงนัยว่าด้วยธาตุทั้ง ๔ อันดาวเทวดาแปดดวง ครอบอยู่ เรียกว่าอัฐเคราะห์ และรวมกำลังทั้งหมดได้จำนวน ๑๐๘ ซึ่งนับ ถือกันว่าเป็นกำลังที่มีส่วนสัมพันธ์กับโลกและสิ่งมีชีวิตที่อุบัติในโลกทั้งสิ้น ดังนั้นตามความเชื่อนี้ในการประกอบพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของไทยโบราณ อาศัยจำนวน ๑๐๘ เป็นเกณฑ์ เช่นการสวดคาถา ๑๐๘ คาบ การชกประจำ ภาวนาก็ต้อง ๑๐๘ จบ²⁶

3.2.2 วิธีคำนวณเลขทวารสมงคล

การทำอัตราทวารสมงคล เริ่มต้นด้วยการทำเลขทวารสมงคล (เลข 12) เป็นอันดับแรก เนื่องจากเป็นเลขตั้งต้น ในการคำนวณอัตราทวารสมงคล ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก ว่า “สิทธิการียะ ถ้าจะทำตรีนิสิงเหท่านให้ตั้งกำลังเทวดาลง ครี อาทิตย์ ๖ จันทร์ ๑๕ อังคาร ๘ พุธ ๑๗ พฤหัส ๑๙ ศุกร์ ๒๑ เสาร์ ๑๐ ราหู ๑๒ เอาประสมกัน ลับ ๑๐๘”

ขั้นแรก นำเลขกำลังเทวดาอัฐเคราะห์ทบวกเข้าด้วยกันได้ 108 แล้วจากนั้น เอาคุณพระสงฆ์ 14 คูณกำลังเทวดาทั้งหมดคือ 108 ได้ 1512

ขั้นที่สอง ให้เอาคุณพระธรรม 38 ทาร ได้ 39 เศษ 30 เอา 30 มาหาร 39 ได้ผลลัพธ์ 1 เศษ 9 เอาผลลัพธ์กับเศษทบกัน (1+9) ได้ 10 เอาไปทบกับ 108²⁷

²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-15.

²⁷ เลข 108 อย่างหลังนี้มีที่มาจากกรรวมคุณของพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ตามแบบคัมภีร์รัตนมาลา กล่าวคือ กำหนดให้พระพุทธคุณโดยพิสดารมีกำลัง 56 ตามบทสรรเสริญพระพุทธคุณที่มี 56 พยางค์ พระธรรมคุณโดยพิสดารมีกำลัง 38 ตามบทสรรเสริญพระธรรมคุณมี 38 พยางค์ พระสังฆคุณโดยพิสดารมีกำลัง 14 ตามบทสรรเสริญพระสังฆคุณ ตัดเอามาเพียง สุปฏิปันโน ภควโต สาวกสงโฆ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนเลข 108

ชั้นที่สาม เมื่อได้ผลลัพธ์ 118 จากนั้นให้เอา 9 หาร ได้ผลลัพธ์ 13 เศษ 1

ชั้นที่สี่ให้เอาผลลัพธ์มาลบกับเศษ (13-1) ได้ 12 ชื่อ “ทวาทสมงคล”

เลขทวาทสมงคล (เลข 12) ถือว่าเป็นเลขสำคัญที่สุดในการคำนวณอัตราทวาทสมงคล สันนิษฐานว่า ผู้ประพันธ์คัมภีร์ต้องการให้เลขทวาทสมงคลสื่อถึงกลุ่มดาวจักรราศีทั้ง 12 กลุ่มดาว โดยใช้แทนค่า เลข 12 เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า ดาวในระบบสุริยะมีดวงอาทิตย์เป็นประธาน ตามหลักโหราศาสตร์ถือว่าพระอาทิตย์อุบัติก่อนพระเคราะห์ดวงอื่น เมื่อดวงอาทิตย์โคจรผ่านหมู่ดาวที่ปรากฏอยู่ตามแนวเส้นสุริยวิถีทั้ง 12 กลุ่ม ที่เรียกว่า กลุ่มดาวจักรราศี เริ่มตั้งแต่ กลุ่มดาวราศีเมษ กลุ่มดาวราศีพฤษภ กลุ่มดาวราศีเมถุน กลุ่มดาวราศีกรกฎ กลุ่มดาวราศีสิงห์ กลุ่มดาวราศีกันย์ กลุ่มดาวราศีตุลย์ กลุ่มดาวราศีพิจิก กลุ่มดาวราศีธนู กลุ่มดาวราศีมังกร กลุ่มดาวราศีกุมภ์ กลุ่มดาวราศีมีน ตามลำดับ เกิดเป็นจักรราศีทั้ง 12 กลุ่มดาวจักรราศีเหล่านี้เป็นแบบแผนให้เกิดเป็นดวงสำหรับผูกดวงและวางลักษณะในวิชาโหราศาสตร์ ในส่วนวิชาเลขยันต์ โบราณจารย์ได้พัฒนาแผนภูมิจักรราศีขึ้นเป็นตารางยันต์ตรีนิสิงเห ที่ประกอบด้วยช่อง 12 ช่อง จึงไม่น่าแปลกที่นักปราชญ์หลายท่าน สันนิษฐานว่า ยันต์คือแผนภูมิดวงดาว ดังนั้นความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหอาศัยแนวคิดพื้นฐานมาจากดวงดาวและปรากฏการณ์บนท้องฟ้าเช่นเดียวกับวิชาโหราศาสตร์ เมื่อได้เลขทวาทสมงคลแล้ว ลำดับถัดไปเป็นการทำอัตราทวาทสมงคล

3.2.3 วิธีคำนวณอัตราทวาทสมงคล

ชั้นที่หนึ่ง ตั้งทวาทสมงคล (12) เอา 4 หาร ได้ 3 เป็นเลขตัวที่ 1

ชั้นที่สอง ตั้งทวาทสมงคล (12) เอา 2 บวก เอา 2 คูณ เอา 4 หาร ได้ผลลัพธ์ 7 เป็นเลขตัวที่ 2

ชั้นที่สาม ตั้งทวาทสมงคล (12) เอา 2 ลบ เอา 2 คูณ เอา 4 หาร ได้ 5 เป็นเลขตัวที่ 3

ชั้นที่สี่ ตั้งทวาทสมงคล (12) เอา 4 บวก 4 หาร ได้ผลลัพธ์ 4 เป็นเลขตัวที่ 4

เลข 108 อย่างหลังสะท้อนให้เห็นว่าพระรัตนตรัยนั้นก็ทรงไว้ด้วยคุณอนเนกประการไม่แพ้เทวดานพเคราะห์ ตัวเลข 108 ในการบวกครั้งแรกกับตัวเลขที่ได้ 108 ในครั้งที่สองจึงไม่ถือว่าเป็นจำนวนเดียวกัน เพราะสื่อความหมายคนละแบบกัน.

ชั้นที่ห้า ตั้งทวารทสมงคล (12) เอา 2 คุณ เอา 4 หาร ได้ผลลัพธ์ 6 เป็นเลขตัวที่ 5

ชั้นที่หก²⁸ ตั้งทวารทสมงคล (12) เอา 2 ลบ เอา 2 คุณ เอา 4 หาร ได้ 5 เป็นเลขตัวที่ 6

ชั้นที่เจ็ด²⁹ ตั้งทวารทสมงคล (12) เอา 2 คุณ เอา 4 หาร เอา 2 ลบ เอา 4 หาร ได้ผลลัพธ์ 1 เป็นเลขตัวที่ 7

ชั้นที่แปด³⁰ ตั้งทวารทสมงคล (12) เอา 2 คุณ เอา 4 หาร เอา 6 คุณ เอา 4 หาร ได้ผลลัพธ์ 9 เป็นเลขตัวที่ 8

ชั้นที่เก้า ตั้งทวารทสมงคล (12) เอา 2 ลบ เอา 2 คุณ เอา 4 หาร ได้ผลลัพธ์ 5 เป็นเลขตัวที่ 9

ชั้นที่สิบ³¹ ตั้งทวารทสมงคล (12) เอา 4 ลบ เอา 4 หาร ได้ผลลัพธ์ 2 เป็นเลขตัวที่ 10

ชั้นที่สิบเอ็ด³² ตั้งทวารทสมงคล (12) เอา 2 ลบ เอา 3 คุณ เอา 2 บวก เอา 4 หาร ได้ผลลัพธ์ 8 เป็นเลขตัวที่ 11

ชั้นที่สิบสอง ตั้งทวารทสมงคล (12) เอา 2 ลบ เอา 2 คุณ เอา 4 หาร ได้ 5 เป็นเลขตัวที่ 12

เมื่อกระทำตามขั้นตอนดังกล่าว จะได้อัตราทวารทสมงคล (เลขตรีนิสิงเห) ตามลำดับดังนี้ 3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5 สำหรับลำดับเลขและการทำอัตราทวารทสมงคลนั้น มีความต่างกันเพียงเล็กน้อยในคัมภีร์แต่ละฉบับ โดยสำนวน ก สำนวน ง และสำนวน จ มีรายละเอียดในส่วนการคำนวณเลขทวารทสมงคลแบบเดียวกัน คือ ใช้กำลังเทวดาอัฐเคราะห์บวกัน เป็นเลขเริ่มต้น ส่วนสำนวน ข และ ค ตัดในส่วนกำลังอัฐเคราะห์ออก เริ่มด้วย กำลังพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ บวกันแล้วคำนวณเป็นเลขทวารทสมงคล

²⁸ สำนวน ฉ ให้ เอา 2 ลบ เอา 2 หาร.

²⁹ สำนวน ข และสำนวน ง ให้ เอา 4 บวก 4 หาร แล้วเอา 4 หาร.

³⁰ สำนวน ข ให้เอา 3 คุณ เอา 4 หาร, สำนวน ฉ ให้ เอา 6 บวก เอา 2 คุณ เอา 4 หาร.

³¹ สำนวน ข ให้ เอา 4 ลบ 4 หาร แล้วเอา 2 คุณ เอา 4 หาร, สำนวน ฉ ให้เอา 2 คุณ 4 หาร บวก 2 หาร 4.

³² สำนวน ข ให้เอา 10 ลบ 3 คุณ แล้ว เอา 2 บวก เอา 4 หาร, สำนวน ง ให้เอา 2 บวก 2 คุณ 4 หาร.

3.3 ที่มาอัตราเลขทวาทสมงคล

ในบรรดาคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้งหมด 6 ส่วนวนที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ มีอยู่เพียง 2 ส่วนวนคือ ส่วนวน ก และส่วนวน ง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแทนค่าอัตราเลขทวาทสมงคล ส่วนในส่วนวนอื่น ๆ จะบอกเพียงวิธีการนำอัตราเลขดังกล่าวไปใช้เท่านั้น ดังนั้นการแทนค่าตัวเลขถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจแก่นแท้ของผู้นิพนธ์คัมภีร์เล่มนี้

การแทนค่าตัวเลขต่าง ๆ ในอัตราทวาทสมงคล มีการแทนค่าเอาไว้หลายระดับ โดยเนื้อความที่สมบูรณ์ ปรากฏใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก ส่วนวนเดียว ในการให้ความหมายของเลขแต่ละเลข จะประกอบด้วยคำอธิบายความ 4 ชุด ได้แก่ การแทนค่าในเชิงรูปธรรม การแทนด้วยคาถาหัวใจตามจำนวนของเลข และการแทนความหมายด้วยข้อธรรมหรือปรมัตถธรรมอีกสองระดับ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ที่มาของเลข 3

- ในการอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 3 ด้วย พญาราชสีห์ทั้ง 3 ซึ่งใช้เป็นชื่อของคัมภีร์ เพราะเป็นเลขตัวแรกในอัตราทวาทสมงคล ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก กล่าวว่า **“ตรีนิสิงเห เป็นสิงห์สามตัว คือ ธรรมราชสีห์อันเป็นโพธิสัตว์เจ้าตัวหนึ่ง กภาพราชสีห์ตัวหนึ่ง”**³³ **บัณฑิตุราชสีห์ตัวหนึ่ง**³⁴

- ในการอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 3 ด้วย ม อ อุ ดังที่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก อธิบาย ว่า **“ม นั้นศรีสุต อ นั้นศรีพระอพิทาทัง ๗ คำภี อุ นั้นคือพระวิในทั้ง ๕ คำภี”** จากคำอธิบายดังกล่าว ม อ อุ หมายถึง ปิฎกทั้ง 3 คือ พระสุตฺร พระอภิธรรมและพระวินัยตามลำดับ

- ในการอธิบายขั้นที่สาม เลข 3 แทนด้วย อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ดังที่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก อธิบาย ว่า **“สิง ๓ ตัว ศรี ทุกขัง อะนิจจัง อะนัตตา”** ธรรม 3 ประการนี้เรียกว่า ไตรลักษณ์ เป็นสามัญลักษณะที่ครอบงำทุกสิ่ง และมีเสมอกันแก่สังขาร (ธรรมที่มีเหตุปัจจัยปรุงแต่ง) ทั้ง

³³ กภาพสีหะ เป็น ๑ ใน ๔ ราชสีห์แห่งป่าหิมพานต์ นอกจากนี้ยังเป็นราชสีห์ที่กินพืชเป็นอาหารเท่านั้น กภาพสีหะมีกายดำสนิท และใหญ่ราวโคหนุ่ม.

³⁴ บัณฑุราชสีห์ เป็น ๑ ใน ๔ ราชสีห์แห่งป่าหิมพานต์ บัณฑุราชสีห์มีผิวกายสีเหลืองและ เป็นสัตว์กินเนื้อ มีขนาดร่างกายใหญ่เท่ากับวัวหนุ่ม.

ปวง กล่าวคือ อนิจจัง สิ่งทั้งหลายย่อมมีความไม่เที่ยง ไม่คงที่ เกิดขึ้นแล้วย่อมเสื่อมสลายไป ทุกข์ ภาวะที่ถูกบีบคั้นให้ทนอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ เพราะเหตุที่อาศัยปัจจัยปรุงแต่งทำให้ต้องมีความเปลี่ยนแปลงไป และอนัตตา ความไม่ใช่ตัวตนหรือไม่มีตัวตนแท้จริง หรือ ไม่ได้เป็นที่ตั้งแห่งตัวตน³⁵

- ในการอธิบายขั้นที่สี่ เลข 3 แทนด้วย อโลภะ อโทสะ อโมหะ ดังที่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก อธิบายว่า “ตรีสิง ๓ ตัว ครี อะโทโส อะโมโห อะโลโพ” ธรรม 3 ประการนี้ เรียกว่า กุศล เหตุ ดังที่มีคำอธิบายใน ธรรมสังคณีปกรณ์ ดังนี้

บรรดากุศลเหตุ ๓ นั้น อโลภะ เป็นไฉน การไม่โลภ กิริยาที่ไม่โลภ ความไม่โลภ ความไม่กำหนด กิริยาที่ไม่กำหนด ความไม่กำหนด ความไม่เพ่งเล็ง กุศลมูลคืออโลภะ นี้เรียกว่า อโลภะ. อโทสะ เป็นไฉน การไม่คิดประทุษร้าย กิริยาที่ไม่คิดประทุษร้าย ความไม่คิดประทุษร้าย ฯลฯ ความไม่พยาบาท ความไม่คิดเบียดเบียน กุศลมูลคืออโทสะ นี้เรียกว่า อโทสะ อโมหะ เป็นไฉน? ความรู้ในทุกข์ ความรู้ในทุกข์สมุทัย ความรู้ในทุกข์นิโรธ ความรู้ในทุกข์นิโรธคามินีปฏิปทา ความรู้ในส่วนอดีต ความรู้ในส่วนอนาคต ความรู้ทั้งในส่วนอดีตและส่วนอนาคต ความรู้ในปฏิจจสมุปบาทธรรม ว่า เพราะธรรมนี้เป็นปัจจัยธรรมนี้จึงเกิดขึ้น ปัญญา กิริยาที่รู้ชัดความวิจย ความเลือกสรร ความวิจยธรรม ความกำหนดหมาย ความเข้าไปกำหนด ความเข้าไปกำหนดเฉพาะภาวะที่รู้ ภาวะที่ฉลาด ภาวะที่รู้ละเอียด ความรู้แจ่มแจ้ง ความค้นคิด ความใคร่ครวญปัญญาเหมือนแผ่นดิน ปัญญาเครื่องทำลายกิเลส ปัญญาเครื่องนำทาง ความเห็นแจ้ง ความรู้ชัดปัญญาเหมือนปลูก ปัญญาปัญญินทรีย์ ปัญญาพละ ปัญญาเหมือนคัสตรา ปัญญาเหมือนปราสาท ความสว่างคือปัญญา แสงสว่างคือปัญญา ปัญญาเหมือนประทีป ปัญญาเหมือนดวงแก้ว ความไม่หลง ความวิจยธรรม สัมมาทิฎฐิ ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์ อันเป็นองค์แห่งมรรคนับเนื่องในมรรค นี้ชื่อว่า อโมหะ³⁶

³⁵ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, พิมพ์ครั้งที่ 11, (กรุงเทพฯ: สหธรรมิก, 2544), หน้า 60.

³⁶ อภ.สง. (ไทย มมร.) 76/690/352.

3.3.2 ที่มาของเลข 7

- ในการอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 7 ด้วย พญาข้างทั้ง 7 ดังที่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ก กล่าวว่า “**สตนาคะ** เป็นข้างทั้งเจ็ดคือ พญาฉัททันต์ตัวหนึ่ง³⁷ ข้างป่าเลไลยก์ตัวหนึ่ง³⁸
ข้างไอยราพรตตัวหนึ่ง³⁹ ข้างศิริเมฆตัวหนึ่ง ข้างศิริวันตัวหนึ่ง⁴⁰ ข้างราชหัตถ์หนึ่ง ข้างปัจฉิมายาเคนทร์
ตัวหนึ่ง⁴¹ เป็นสตนาคะทั้ง ๗”

- ในการอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 7 ด้วย ส วิ ธา ปุ ก ย ป ดังที่ คัมภีร์ตรีนิสิง
เห สำนวน ก กล่าวว่า “**สตนาคะ** ครี ขางทงง ๗ จะได้แก่อักขรตัวใดบางครีได้แก **ส วิ ธา ปุ ก ย ป**
ส นั้น พระสังคินี **วิ** นั้นครี พระวิพัง **ธา** นั้นครี พระธาตุกถา **ปุ** นั้นครี พระบุคล์ปณัติ **ก** นั้นครี พระ
กถาวัด **ย** นั้นครี พระยมก **ป** นั้นครี พระปะถานคำภี... พระสังคินีมีอักขร ๑๓๖,๐๐๐ พระวิพังมี
อักขร ๒๓๖,๐๐๐ พระธาตุกถามีอักขร ๔๔,๐๐๐ พระบุคล์ปณัตติมีอักขร ๔๔,๐๐๐ พระกถาวัด
มีอักขร ๒๗,๐๐๐ พระยมกมีอักขร ๙๖,๐๐๐ พระมหาปะถานมีอักขร ๑,๔๕๖,๐๐๐” จะเห็นได้ว่า
การอธิบายในขั้นนี้ ผู้ประพันธ์กล่าวถึงอักษรธรรม 7 คัมภีร์และจำนวนอักขรในแต่ละคัมภีร์ เนื้อความ
ตอนนี้ คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก และ สำนวน ง มีข้อความตรงกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

³⁷ เป็นพระชาติหนึ่งของพระพุทธเจ้า ปรากฏในฉัพพทานชาดก.

³⁸ ปรากฏอยู่ในพุทธประวัติในคราวที่พระพุทธเจ้าเสด็จไปจำพรรษาอยู่ในป่าแถบหมู่บ้านपालิเลยกะ โดยมีพญาข้างपालิเลยกะคอยปรนนิบัติ.

³⁹ ข้างเอราวัณหรือในหนังสือไตรภูมิใช้ชื่อเรียกว่าข้างนี้ว่า ไอยราพรต และมีอรรถาธิบายว่าไม่ใช่สัตว์
เดรัจฉาน เพราะบนสวรรค์สัตว์เดรัจฉานจะขึ้นไปอยู่ไม่ได้ ข้างไอยราพรตหรือข้างเอราวัณเป็นเทพบุตรองค์หนึ่งชื่อ
เอราวัณเทพบุตร เมื่อพระอินทร์จะเสด็จไปแห่งใด เอราวัณเทพบุตรก็เนรมิตตนเป็นช้างเผือกตัวหนึ่งใหญ่ โดยสูงได้
1,200,000 วามีเศียร 33 เศียร.

⁴⁰ สันนิษฐานว่ามีเค้ามาจากทศศิริวันและทศศิริธร ซึ่งเป็นยักษ์ฝาแฝดที่เกิดจากทศกัณฐ์กับนางข้างพัง
ทศกัณฐ์ยกให้เป็นบุตรบุญธรรมแก่ ท้าวอัศรกรรมมาลา เจ้าเมืองดรัม.

⁴¹ ข้างปัจฉิมายาเคนทร์เป็นลูกนางข้างอากาศจารินิ เมื่อข้างผู้เป็นมารดา ท่องเที่ยวมาถึงแคว้นสีพีได้นำ
ลูกข้างเผือกขวามือมาไว้ในโรงข้างต้น ของพระเจ้ากรุงสุโขทัยในวันเดียวกับที่พระเวสสันดรประสูติ แล้วนางข้างผู้
เป็นมารดาก็จากไป ข้างปัจฉิมายาคจึงเป็นข้างคู่บุญบารมีของพระเวสสันดร.

- ในการอธิบายขั้นที่สาม เลข 7 แทนด้วย โฆษณงค์ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนัก ก กล่าวว่ “*สตตนาเคชางทัง ๗ ครี โภัดชงทัง ๗*” ในลำดับต่อมามีการเปรียบเทียบข้างทั้ง 7 กับ โฆษณงค์ 7 ธรรมที่เป็นองค์แห่งการตรัสรู้ หรือองค์ของผู้ตรัสรู้ ได้แก่

1. สติสัมโฆษณงค์ ความระลึกได้ สำนึกพร้อมอยู่ ใจอยู่กับกิจ จิตอยู่กับเรื่อง
2. ัมมวิจยสัมโฆษณงค์ ความเพียรธรรม ความสอดส่องสืบค้นธรรม
3. วิริยสัมโฆษณงค์ ความเพียร
4. ปีตีสัมโฆษณงค์ ความอิมใจ
5. ปัสสัทธิสัมโฆษณงค์ ความสงบกายใจ
6. สมาริสัมโฆษณงค์ ความมีใจตั้งมั่น จิตแน่วในอารมณ์
7. อุเบกขาสัมโฆษณงค์ ความมีใจเป็นกลาง⁴²

ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าการเปรียบโฆษณงค์ 7 กับพญาช้างทั้งเจ็ด เป็นการเทียบโฆษณงค์ อันเป็นธรรมเครื่องตรัสรู้กับพญาช้างที่มีกำลัง

- ในการอธิบายขั้นที่สี่ เลข 7 แทนด้วยเวทนา 7 ดังที่กล่าวว่ “*สตตนาเค ครี เวทนา ๗ ตวัรบอารมทังปวง*” เวทนาทั้ง 7 เกิดจากการที่จิตรับอารมณ์ จักขุสัมผัสชาเวทนา หมายถึง เวทนาอันเกิดจากสัมผัสทางตา โสตสัมผัสชาเวทนา หมายถึง เวทนาอันเกิดจากสัมผัสทางหู ฆานสัมผัสชาเวทนา หมายถึง เวทนาอันเกิดจากสัมผัสทางจมูก ชิวหาสัมผัสชาเวทนา หมายถึง เวทนาอันเกิดจากสัมผัสทางลิ้น กายสัมผัสชาเวทนา หมายถึง เวทนาอันเกิดจากสัมผัสทางกาย มโนสัมผัสชาเวทนา หมายถึง เวทนาอันเกิดจากสัมผัสทางใจ⁴³ กับเวทนาขันธ รวมเป็น 7

⁴² พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*, หน้า 166.

⁴³ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), *พุทธธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ 11, หน้า 31.

3.3.3 ที่มาของเลข 5 ตัวแรก

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 5 ด้วย พระเพชรฉลู 5 องค์ ดังที่คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าวว่า “**ปญจเพชรฉลู นเวม จ** คือ พระเพ็ชฉลูหนึ่ง⁴⁴ พระเพทยาทรรหนึ่ง⁴⁵ พระพฤษภสดีหนึ่ง พระอิศวรองค์หนึ่ง พระอุมาภควดีองค์หนึ่ง พระนารายณ์องค์หนึ่งเป็น ๕ องค์แล” การอธิบายในขั้นแรกใช้นามของเทพเจ้าซึ่งเป็นที่รู้จักและนับถือโดยทั่วไป

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 5 ด้วย ปา อ ก มุ สุ ดังที่คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าวว่า “**ปญจพิสสสุ นเวม จ** ครีพระพิศสุกันทั้ง ๕ ครีจะได้แก่อักษรตัวโดย ครีได้แก่ **ปา อ ก มุ สุ** อักษรทั้ง ๕ ตัวได้แก่สัททั้ง ๕ ครีปานา ครีอทินนาทาน ครีกาเมลูมิดฉา ครีมุสา ครีสุรา” ปา อ ก มุ สุ ถอดมาจากพยางค์ต้นของ ศีล 5 ได้แก่ ปาณาติปาตา เวรมณี อทินนาทานา เวรมณี กาเมสุ มิจฉาจารา เวรมณี มุสาวาทา เวรมณี สุราเมรยมชชปมาทภูฐานา เวรมณี

- การอธิบายขั้นที่สาม เลข 5 แทนด้วย พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ดังที่กล่าวว่า “**ปญจพิสสสุ นเวม จ** ครี พพุติเจ้าทั้ง ๕ พ้อง” ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ในที่นี้ไม่ได้มุ่งอธิบายพระพุทธเจ้าโดยความหมายที่เป็นบุคคล แต่มุ่งแสดงถึงคุณสมบัติของจิต ดังที่ปรากฏในบทนมัสการพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ในคัมภีร์ปถมัง

- การอธิบายขั้นที่สี่ เลข 5 แทนด้วย เบญจขันธ์ ดังที่กล่าวว่า “**พิสสสุ** ครี ปันจะขันทั้ง ๕” ขันธ์ 5 ได้แก่ รูป ได้แก่ส่วนประกอบที่เป็นรูปธรรมทั้งหมด รวมทั้งร่างกายและพฤติกรรมต่าง ๆ เวทนา ได้แก่ ความรู้สึกสุข ทุกข์หรือเฉย ๆ อันเกิดจากผัสสะ สัญญา ได้แก่ความจำได้หมายรู้ในอาการและลักษณะต่าง ๆ สังขาร ได้แก่ การปรุงแต่ง ในที่นี้หมายถึงองค์ประกอบหรือคุณสมบัติของจิต ที่ปรุงแต่งจิตให้เป็น กุศล อกุศล และอัปยากฤต วิญญาณ ได้แก่ ความรู้ในอารมณ์ที่กระทบกันระหว่างอายตนะภายนอกและภายใน⁴⁶ เมื่อจัดขันธ์ห้าในปรมัตถธรรม วิญญาณขันธ์ จัดเข้าในจิต เวทนาขันธ์, สัญญาขันธ์, สังขารขันธ์ จัดเข้าในเจตสิก รูปขันธ์ จัดเข้าใน รูป

⁴⁴ พระวิษณุในบางตำราบอกว่าเป็นพระวิสสุกรรม

⁴⁵ พระเพทยาทรรหรือเพชรพญาธร เป็นภูมิมเทวดาสถิตอยู่ในป่าหิมพานต์ เป็นเทพที่มีเสน่ห่ขวนหลงไหล.

⁴⁶ พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, หน้า 21-22.

3.3.4 ที่มาของเลข 4

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 4 ด้วย ท้าวจตุโลกบาล ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าวว่า “**จตุเทวา** คือจตุโลกบาลทั้ง ๔ ท้าวธรรมาธิบดี ท้าววิรุฬหกองค์หนึ่ง ท้าววิรูปักษ์องค์หนึ่ง ท้าวกุเวรองค์หนึ่ง เป็น ๔ องค์แล” ถือเป็นการใช้นามของเทพเจ้าอันเป็นที่รู้จักของคนโดยทั่วไปเช่นกัน ในที่นี้ คือ ท้าวจตุโลกบาล

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 4 ด้วย น ม พ ท ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าวว่า “**จตุเทวา** ศรีเทวดา ๔ พระองค์ ศรีจตุโลกบาลทั้ง ๔ นั้นได้แก่อักษรตัวโดย ศรีได้แก่ **น ม พ ท** น นั้นพระกุกกุสันธ ม นั้นพระโกนาคัม พ นั้นพระกัษสัพ ท นั้นศรีพระลิริสาเกษมุนี น นั้นปฏิวิทาทศุโยไหล่ซ้าย **ม** นั้นอาโปทศุโยคาง **พ** นั้นเตโชทศุโยนาภี **ท** นั้นวาโยทศุโยอุทร ๆ ทศุมี ๒๑ เปนอักษร ๒๑ เกษาศรี **ก** โลมาศรี **ข** นักขาศรี **ค** ทันทาศรี **ฌ** ตะโจศรี **ง** มังสังศรี **จ** นะหาโรศรี **ฉ** อัญญีศรี **ช** อัญญิมินชังศรี **ณ** วกังศรี **ญ** หัตถยงศรี **ฎ** ยกนังศรี **ฐ** กิลมะกังศรี **ฑ** ปิยะกังศรี **ฒ** ปัพพาสังศรี **ณ** อันตังศรี **ต** อันตคุนทังคือ **ถ** อุทริยงศรี **ท** กรีสังศรี **ธ** มัทโทศรี **พ** มัทลุงศรี **อ** ๆ ณีรูปธรรมคุณบิดา ๒๑ ทศุนำ ๑๒ เปนอักษร ๑๒ ปีตั้งศรี **น** เส่มหังศรี **ป** บุบโภศรี **ฝ** โลทีทตั้งศรี **พ** เสโทศรี **ภ** เมโทศรี **ม** อัดสุศรี **ย** อัดศาศรี **ร** เขโลศรี **ล** สังตานิภาศรี **ว** ละลีภาศรี **ส** อักษร ๑๒ ตัวนี้เป็นนำธรรมศรีคุณพระมารดาแล” การถอดเอาพยางค์ น ม พ ท มาจาก อักษร 4 ตัวแรกจากคาถาพระเจ้า 5 พระองค์ น โม่ พุท ธา ย และยังมีการอธิบายธาตุดิน คือ อวัยวะ 21 ชนิดที่มีลักษณะเป็นชิ้นเนื้อ และธาตุน้ำ คือ อวัยวะที่เป็นของเหลว 12 ชนิด แต่ธาตุไฟและธาตุลมในที่นี้ไม่ได้กล่าวถึง

- การอธิบายชั้นที่สาม เลข 4 แทนด้วย ธาตุทั้ง 4 ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าวว่า “**จตุเทวา** ศรี ทศุทั้ง ๔” รายละเอียดเกี่ยวกับธาตุทั้ง 4 ได้แก่ ดิน น้ำ ไฟ ลม มีดังต่อไปนี้

1. ปรวิธาตุ มีความแข็งเป็นลักษณะ แบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ ลกขณปรวิ คือ ธาตุดินที่แสดงลักษณะแข็งและอ่อน พิสุจน์ได้ด้วยกรุกต้องสัมผัส สสมภากรปรวิ คือ ธาตุดินอันเป็นส่วนประกอบของธาตุดินในสิ่งมีชีวิต ได้แก่อวัยวะที่มีลักษณะเป็นสสาร มี เกศา เป็นต้น และไม่มีชีวิต กลินปรวิ คือ ดินที่ใช้เป็นนิมิตเครื่องหมายในการเจริญสมถภาวนา สสมติปรวิ คือ ธาตุดินที่สมมติเรียกกันโดยทั่วไป

2. อาโปธาตุ มีลักษณะไหลไปมา แบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ ลกขณอาโป คือธาตุน้ำ ที่แสดงลักษณะไหลหรือเกาะกุมเมื่อต้องกับ สีสเตโช(ความเย็น) สสมภารอาโป ธาตุน้ำอันเป็นส่วนประกอบในสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต สำหรับในมนุษย์แสดงไว้ 12 ประการ มี ปิตัง เป็นต้น กลินอาโป น้ำที่ใช้เป็นนิมิตเครื่องหมายในการเจริญสมถภาวนา สมมติอาโป คือ น้ำที่สมมติเรียกกันโดยทั่วไป
3. เตโชธาตุ หากมีลักษณะร้อน เรียกว่า อุณหเตโช หากมีลักษณะเย็น เรียกว่า สีสเตโช แบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ ลกขณเตโช ธาตุไฟที่แสดงลักษณะร้อน-เย็น พิสูจน์ได้จากการสัมผัสถูกต้อง สสมภารเตโช ธาตุไฟอันเป็นส่วนประกอบที่มีในร่างกาย หมายถึงไฟภายใน ได้แก่ ไฟธาตุที่ให้ความอบอุ่นในร่างกาย ไฟธาตุที่ทำหน้าที่ย่อยอาหาร ไฟธาตุที่ทำให้ร่างกายทรุดโทรม และไฟธาตุที่ทำให้เกิดอาการเจ็บป่วยและไฟธาตุในสิ่งไม่มีชีวิต กลินเตโช ไฟที่ใช้เป็นนิมิตเครื่องหมายในการเจริญสมถภาวนา สมมติเตโช คือ ไฟที่สมมติเรียกกันโดยทั่วไป
4. วาโยธาตุ มีลักษณะทำให้เครื่องตั้งหรือเคลื่อนไหว แบ่งออกเป็น 4 อย่าง คือ ลกขณวาโย ธาตุลมที่มีความเคร่งตึงหรือเคลื่อนไหว สสมภารวาโย ได้แก่ ธาตุลมภายในร่างกายมนุษย์และสัตว์ มี ลมเบื้องสูง ลมเบื้องต่ำ ลมในช่องท้อง ลมในลำไส้ ลมที่ทำให้ร่างกายเคลื่อนไหว และลมหายใจเข้า-ออก และวาโยธาตุในสิ่งไม่มีชีวิต กลินวาโย ลมที่ใช้เป็นนิมิตเครื่องหมายในการเจริญสมถภาวนา สมมติวาโย คือ ลมที่สมมติเรียกกันโดยทั่วไป⁴⁷

- การอธิบายขั้นที่สี่ เลข 4 แทนด้วย อริยสัจ 4 ดัง คัมภีร์ตริปิณฑสังเขป สำนวน ก กล่าว ว่า “เทวดาทัง ๔ ครีจัตตุริยะ สัจจะทามังทัง ๔ ครีทุทกขลัดสมุทไทยลัดคัมคลัดนีโรทลัด” อริยสัจ คือ ความจริงอันประเสริฐ ประกอบด้วย ทุกขสัจ สมุทัยสัจ มัคคสัจ นิโรธสัจ อริยสัจ เป็นหลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนา จึงมีคำกล่าวที่ว่า “พระพุทธเจ้าตรัสรู้ อริยสัจ”⁴⁸ ที่สำคัญอริยสัจยังมีความสัมพันธ์กับ

⁴⁷ วรณสิทธี ไวยเสวี, คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริจเฉทที่ 6 รูปสังคหวิภาคและนิพพาน ปริมัตถ์, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี, 2545), หน้า 16-25.

⁴⁸ พระธรรมปิฎก(ป.อ. ปยุตโต), พุทธธรรม, หน้า 177.

หลักธรรมสำคัญอย่างปฏิเสธไม่ได้ด้วย อริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ หมายถึง ทุกขสภาวะ มีชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ เป็นต้น โดยสรุปอุปาทานชั้น (ความยึดมั่นในตัวตน) เป็นทุกข์ สมุทัย หมายถึง เหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ (ทุกขสมุทัย) ได้แก่ ตัณหา ความทะยานอยากแสวงหาความยินดีเรื่อยไป นิโรธ หมายถึง ความดับสิ้นไปของทุกข์ (ทุกขนิโรธ) คือ ภาวะแห่งพระนิพพาน ที่สังัดจากทุกข์ทั้งปวง ตัณหาและอุปาทานดับสิ้นแล้ว มรรค หมายถึง ทาง (แห่งการดับทุกข์-ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา) คือ มรรคมรรค 8⁴⁹

3.3.5 ที่มาของเลข 6

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 6 ด้วย พญาทั้ง 6 ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าวไว้ว่า “ฉวชชราชา คือพระยาทั้ง ๖ ท้าวองปาลราชองค์หนึ่ง ท้าวมหากบิลราชองค์หนึ่ง⁵⁰ ท้าวนิมลนิลราชองค์หนึ่ง⁵¹ ท้าวทศราชองค์หนึ่ง⁵² ท้าวยมราชองค์หนึ่ง ท้าวมลราชองค์หนึ่ง⁵³ เป็น ๖ องค์” ชื่อเหล่านี้เท่าที่ผู้วิจัยสืบค้นได้ ส่วนหนึ่งมาจากชื่อของพระราชานิพนธ์ในนิทานชาดก

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 6 ด้วย จ ต ย ต น ป ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าวไว้ว่า “ฉวชชราชา ครีพระยาทั้ง ๖ ได้แก่ อักษร ๖ ตัวนี้ จ ต ย ต น ป นั้นเจ้าตุ้มมหา ราชีกา ต นั้นครีตัววติงษา (ดาวติงส์) ย นั้นครียามา ต นั้นครีตุลลิตา (ตุลลิต) น นั้นครีนิมาณะระติ ป นั้นครีประณีมิต (ปรนิมิตวสวัตติ) กามาทั้ง ๖ ชั้นแล เบนที่อยู่แห่งสมเด็จพญาจักรระพัตตราทิวราช เจ้าแล ครีหังแก้ว ๑ หม้าแก้ว ๑ นางแก้ว ๑ พระชั้นแก้ว ๑ กำแพงแก้ว ๑ แก้วมณีโชด ๑ ประสาทแก้ว ๑” ในขั้นนี้ให้นำเอาอักษรตัวแรกของชื่อกามาพจนานุกรมตามแนวคิดพุทธศาสนาอธิบาย ชื่อนำ

⁴⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า179-180.

⁵⁰ ชื่อนี้สอดคล้องกับชื่อมหากบิลวานรซึ่งเป็นเรื่องราวของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพญาวานร.

⁵¹ ชื่อนี้สอดคล้องกับวิมลวานร หรือ พิมลวานร วานรฝ่ายเมืองขีดขิน ลักษณะ สีดำหมึก หัวโล้น ปากหุบ ชาติเดิมคือพระเสาร์ เทวดานพเคราะห์ และนิลราชวานร วานรฝ่ายเมืองชมพู ลักษณะ สีฟ้าอ่อนเงาเขียว หัวโล้น ปากหุบ ชาติเดิมคือพระสมุทร.

⁵² ท้าวทศราช หรือบางแห่งเรียกว่า ท้าวโศกราช กษัตริย์แห่งกรุงพลี พระบิดาของพระชัยมงคลและพี่น้องอีก ๘ องค์ตามตำนานพระภูมิ.

⁵³ ท้าวมลผู้ครองนครสามลในวรรณคดีเรื่องสังข์ทอง.

สังเกตประการหนึ่ง คือ รัตนะทั้ง 7 อันเป็นสมบัติของพระเจ้าจักรพรรดิ ที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก แตกต่างจากรัตนะทั้ง 7 ของพระเจ้าจักรพรรดิที่กล่าวไว้ในคัมภีร์เล่มอื่น ซึ่งได้แก่ จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว แก้วมณี นางแก้ว ขุนคลังแก้ว ขุนพลแก้ว⁵⁴

- ในการอธิบายชั้นที่สาม เลข 6 แทนด้วยชื่อสวรรค์ทั้ง 6 ชั้น ดังที่กล่าวว่า “ฉวสสรราชา ๗ ทั้ง ๖ อง ศรี ราชชิกาไปถึงนิมิตวัต” ที่มาของเลขส่วนนี้ต่างจากที่มาของเลขอื่น ๆ ที่เป็นหัวข้อธรรม

- การอธิบายชั้นที่สี่ เลข 6 แทนด้วย อินทรีย์ 6 ดังที่กล่าวว่า “ฉวสสรราชา ศรีอินทรี ทั้ง ๖” อินทรีย์ หมายถึง สภาพที่เป็นใหญ่ในกิจของตน ได้แก่อายตนะภายใน 6 คือ ตา เป็นใหญ่ในการมองเห็น หู เป็นใหญ่ในการได้ยิน จมูก เป็นใหญ่ในการได้กลิ่น ลิ้น เป็นใหญ่ในการรู้รส กาย เป็นใหญ่ในการสัมผัสใจ เป็นใหญ่ในการพิจารณาอารมณ์⁵⁵

3.3.6 ที่มาของเลข 5 ตัวที่สอง

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 5 ด้วย พระอินทร์ทั้ง 5 ดังที่คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก กล่าวว่า “ปญจอินทรา นเมว จ พระอินทร์ทั้ง ๕ คือ สมเด็จพระอินทร์องค์หนึ่ง พระศุภสีองค์หนึ่ง พระยมราชองค์หนึ่ง พระจิตภาคองค์หนึ่ง พระอินทร์องค์หนึ่ง เป็น ๕ องค์” นามพระอินทร์ทั้ง 5 มีอยู่สองชื่อเป็นคำเรียก พระอินทร์ ชื่ออื่นที่เหลือเป็นเทพเจ้า อย่าง พระศุภสี คือ พระอิศวร เป็นต้น

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 5 ด้วย รุ เว ส ส วิ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก กล่าวว่า “ปญจอินทรา นเมว จ ได้แก่ รุ เว ส ส วิ ศรีชั้นทั้ง ๕” หัวใจดังกล่าวย่อมาจาก พยางค์ต้น ของ เบญจขันธ์ ได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

⁵⁴ พจนานุกรมศัพท์วรรณคดีไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2544), หน้า 319.

⁵⁵ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า 356-357.

- การอธิบายชั้นที่สาม เลข 5 แทนด้วย พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ก กล่าวว่า “**ปญจอินทรา น(อ)มว จ พอินทัง ๕ พอง์ ครี น โม พุท ธา ย**”.ในที่นี้เหมือนกับ
เลข 5 ตัวแรกที่ไม่ใช่ชื่อของพระพุทธเจ้า แต่เป็นคุณสมบัติของจิต

- การอธิบายชั้นที่สี่ เลข 5 แทนด้วย ประสาททั้ง 5 ดังที่กล่าวว่า “**ปันจะอินตรา ครี ประ
สาททั้ง ๕ หมายถึง เครื่องนำความรู้สึก ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย**”

3.3.7 ที่มาของเลข 1

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 1 ด้วย พระยาวัสวดีมาร ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ง เนื้อหาส่วนนี้ ไม่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า มีการตกหล่น จาก
การบันทึก คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ง กล่าวว่า “**เอกยกุขา คือ พยามาราริราชองค์หนึ่ง**”⁵⁶

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 1 ด้วย อุ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าว
ว่า “**เอกยกุขา โดยแก่ อุ เอก ยกุขา** สันนิษฐานว่า มาจาก คำว่า “อุตตโม” ผู้สูงสุด หมายถึง พระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

- การอธิบายชั้นที่สาม เลข 1 แทนด้วย พระพุทธเจ้า ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก
กล่าวว่า “**อัยกัณันครี พพุติเจ้าองหนึ่ง**”

- การอธิบายชั้นที่สี่ เลข 1 แทนด้วย จิต ดังที่กล่าวว่า “**เอก ยกุขา ครี ดวงจิตร**”
จิตเป็นใหญ่ในการรับอารมณ์ เนื่องจาก “**จิตเป็นธรรมชาติรู้อารมณ์ อารมมณฺเ จินเตตฺติ ธรรมชาติใด
ย่อมรู้อารมณ์อยู่เสมอ ธรรมชาตินั้นชื่อว่า “จิต” โดยจำแนกการรู้อารมณ์ของจิตออกเป็น 3 ประเภท
คือ การรู้โดยอาการจำจด การรู้ตามเหตุผลตามความเป็นจริง และการรู้อารมณ์ตามทวารต่าง ๆ**”⁵⁷

⁵⁶ พระยาวัสวดีมาริราชผู้เป็นจอมเทพแห่งสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตตี.

⁵⁷ วรณสิทธิ ไวยเสวี, คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ 1 จิตปรมัตถ์, พิมพ์ครั้งที่ 8
(กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี, 2545), หน้า 20.

3.3.8 ที่มาของเลข 9

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 9 ด้วย เทวดานพเคราะห์ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ง (เนื้อหา คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าวไว้เพียง **นวเทวา** ครี ๗ ทัง ๙ พองค์ พ ๑ พ ๒
พ ๓ พ ๔ พ ๕ พ ๖ พ ๗ พ ๘ พ ๙ เพื่อความชัดเจนจึงเลือกใช้ สำนวน ง แทน) กล่าวว่า “**นว
เทวา เทวดาทัง ๙ พระองค์ คือ พระอาทิตย์องค์หนึ่ง พระจันทร์องค์หนึ่ง พระอังคารองค์หนึ่ง พระพุธ
องค์หนึ่ง พระพฤหัสบดีองค์หนึ่ง พระศุกร์องค์หนึ่ง พระเสาร์องค์หนึ่ง พระราหูองค์หนึ่ง พระเกตุองค์
หนึ่ง เป็นเทวดา ๙ พระองค์แล**”

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 9 ด้วย อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภ ดังที่กล่าวว่า
“**นวเทวา ได้แก่ อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภ**” เป็นคาถาหัวใจที่ถอดมาจากพยางค์ต้น ของนพเคราะห์หรือ
คุณของพระพุทธเจ้า 9 ประการ ตามที่ได้อธิบายไว้ในเบื้องต้นแล้ว

- การอธิบายขั้นที่สาม เลข 9 แทนด้วย โลกุตระธรรม 9 ประการ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ก กล่าวว่า “**นวเทวา เทวดาทัง ๙ พองค์ ครี พเนา โลกอุดร ทัง ๙ ครี อ ส วิ สุ โล ปุ ส
พุ ภ**” นวโลกุตระธรรม หรือ ธรรมอันเหนือโลก 9 ประการ ได้แก่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล
สกทาคามิมรรค สกทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตมรรค อรหัตผล และนิพพาน⁵⁸
แต่เนื้อหาในคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กลับอธิบายพระนพเคราะห์ หรือ คุณของพระพุทธเจ้า 9
ประการ

- การอธิบายขั้นที่สี่ เลข 9 ไม่ได้แทนด้วยชื่อธรรมเหมือนเลขอื่น ๆ ดังที่กล่าวว่า
“**นวเทวา ครี เทวดาทัง ๙**” หมายถึง เทวดานพเคราะห์

3.3.9 ที่มาของเลข 5 ตัวที่สาม

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 5 ด้วย พระพรหมทั้ง 5 ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ก กล่าวว่า **ปญจพรหมาสหบดี ครี พรหมทัง ๕ ครี ทังสะหัมปัตติมหาพรหมองค์ ๑ ครี**

⁵⁸ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า 218-219.

ท้าว จิตกระเทพพหรมองค์ ๑ ครี ฤาษีองค์ ๑ ครี อันณะโคตมองค์ ๑ ครี เทพพหรมภักบตีองค์

๑

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 5 ด้วย ปา อ กา มุ สุ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ก กล่าวว่า “**ปญจพหรมาสหปติ ได้แก่ สิบทรง ๕**”

- การอธิบายชั้นที่สาม เลข 5 แทน พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ก กล่าวว่า “**พระเจ้า 5 พระองค์ ดังที่กล่าวว่า “ปญจพหรมาสหปติ พหรม ๕ พ
องค์รี น โม พุท ธา ย”**

- การอธิบายชั้นที่สี่ เลข 5 แทนด้วย आयตนะ ทั้ง 5 ดังที่กล่าวว่า “**ปญจพหรม
ครี आयตมทั้ง ๕**” आयตนะ หมายถึง เครื่องต่อ แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ภายนอกและภายใน
อายตนะภายนอกได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ส่วนอายตนะภายใน ได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส⁵⁹

3.3.10 ที่มาของเลข 2

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 2 ด้วย พระยา 2 องค์ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ง เนื่องจากเนื้อหาส่วนนี้ ไม่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า มีการตก
หล่น คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ง กล่าวว่า “**ทเวราชา พระยาทั้งสอง คือพระรามเทพองค์หนึ่ง ท้าว
วิมลเสนาองค์หนึ่ง เป็น ๒ องค์แล**”

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 2 ด้วย น ร ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก
กล่าวว่า “**ทเวราชา ได้แก่ น ร**” เป็นคาถาหัวใจที่ถอดมาจาก นาม-รูป

- การอธิบายชั้นที่ 3 แทนเลข 2 ด้วย “**ทเวราชา พุ ทั้ง ๒ พองนั้นครี พุอะชาติ
ลัตตรุ หนึ่ง พุสิทโสกราชของหนึ่ง ครั้นนั้นยกปะถัมสังกยะนาย**” การอธิบายในข้อนี้ ระบุพระนามของ
กษัตริย์สองพระองค์ที่ทำการอุปถัมภ์การสังคายนาพระไตรปิฎก คือ พระเจ้าอชาตศัตรู เป็นผู้อุปถัมภ์

⁵⁹ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า 349.

การทำปฐมสังคายนา ณ ถ้ำสัตบรรณคูหา เมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ และพระเจ้าอโศกมหาราช เป็นผู้
อุปถัมภ์การทำตติยสังคายนา ณ อโศการาม กรุงปาตลีบุตร⁶⁰

- การอธิบายชั้นที่ 4 เลข 2 แทนด้วย นาม-รูป ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนัก ก กล่าว
ว่า “**ทเวราชา ครี รูปแล นามอาใส่แก่กัน**” รูป-นาม หมายถึง องค์ประกอบของชีวิต รูป ได้แก่ รูป
ชั้น 4 ส่วนนาม ได้แก่ นามชั้น 4 คือ เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

3.3.11 ที่มาของเลข 8

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 8 ด้วย พระอรหันต์ 8 องค์ ดังที่คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนัก ก กล่าวว่า “**อตถอรหันตา ครี พอระหังทั้ง ๘ ครี พโมกชะลาองค์ ๑ ครี พชารีปุดองค์
๑ ครี พกัปปะเถรองค์ ๑ ครี พสามเนนองค์ ๑ ครี พลังกับตะสามเนนองค์⁶¹ ๑ ครี พนาคเสนองค์
๑ ครี พโรมานาคเสนองค์ ๑ ครี พอังกุสิมารองค์ ๑**”

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 8 ด้วย ปา อ อ มุ สุ วิ มา อุ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิง
เห สำนัก ก กล่าวว่า “**อตถอรหันตา ได้แก่ ปา อ อ มุ สุ วิ มา อุ**” ปาณาติปาตา เวรมณี สีฆาปท
สมาதியามิ : เว้นจากการฆ่าสัตว์ อทินนา ทานา เวรมณี สีฆาปท สมาதியามิ : เว้นจากการขโมย
สิ่งของที่คนอื่นไม่ได้ให้ อพฺรหมจริยา เวรมณี สีฆาปท สมาதியามิ : เว้นจากการประพฤติด
พรหมจรรย์ มุสาวทา เวรมณี สีฆาปท สมาதியามิ : เว้นจากการพูดโกหก ไม่พูดหยาบคาย ส่อเสียด
เพื่อแฉอ ซึ่งเป็นสัมมาวาจา สุราเมรยมชชปมาทภูฐานา เวรมณี สีฆาปท สมาதியามิ : เว้นจากการกิน
เหล้า ที่เป็นที่ตั้งของความไม่ระมัดระวัง วิกาลโภชนา เวรมณี สีฆาปท สมาதியามิ : เว้นจากการกิน
ในยามวิกาล มาลาคนุจวิเลปนธารณมณฑปนวิภูฐานา เวรมณี สีฆาปท สมาதியามิ : เว้นจากการ
ประดับร่างกายด้วยดอกไม้ของหอม เครื่องประดับ เครื่องทา เครื่องย้อม อุจจาสนนมหาสยนา เวรมณี
สีฆาปท สมาதியามิ : เว้นจากการนั่งนอนเหนือเตียงตั้ง ที่เท้าสูงเกิน ภายในมีนุ่นหรือสำลี

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 261.

⁶¹ คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนัก ก เป็น พระสังกัจจามณเณร.

- การอธิบายขั้นที่สาม แทนเลข 8 ด้วย มรรค 8 ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก กล่าว
ว่า “**อตถอรหนตา** พวอระหันทั้ง ๘ พองันนัครีสำมาทีถิ ไปถึงสำมาถิ” มรรคหรือทุกขนิโรธคามินี
ปฏิบัติ คือหนทางแห่งการดับทุกข์ มี 8 ประการ ได้แก่

1) สัมมาทิฐิ (ความเห็นที่ถูกต้อง) หมายถึง ความเห็นที่ถูกต้องตามความเป็น
จริง มีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ กัมมัสสกตาสัมมาทิฐิ คือ ปัญญาเห็นชอบว่า
สัตว์ทั้งหลาย มีกรรมเป็นของตน ฌานสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบในการทำให้อัตต
มันอยู่ในอารมณ์เดียว ย่อมสามารถข่มกิเลสได้ วิปัสสนาสัมมาทิฐิ คือ ปัญญา
เห็นชอบในการพิจารณาชั้นธ โดยความเป็นไตรลักษณ์ มัคคสัมมาทิฐิ ปัญญาใน
การเข้าถึงอริยสัจ ผลสัมมาทิฐิ ปัญญาที่รู้ในผล เพื่อเสวยวิมุตติของพระนิพพาน
ปัจจุเวกขณะสัมมาทิฐิ คือ ปัญญาในการพิจารณาอารมณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว

2) สัมมาสังกัปปะ หมายถึง ความดำริชอบ ที่ประกอบในกุศลธรรม ได้แก่
เนกขัมมวิตก คือ ความดำริออกจากกามและภพ อพาปาทวิตก คือ ความดำริที่
ประกอบด้วยความไม่พยายาบาท และอวิหิงสาวิตก คือ ความดำริที่ประกอบด้วย
ความไม่เบียดเบียน

3) สัมมาวาจา หมายถึง การเว้นจากวจีทุจริต ได้แก่ เว้นจากการพูดเท็จ เว้น
จากการพูดหยาบคาย เว้นจากการพูดส่อเสียด และเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ

4) สัมมากัมมันตะ หมายถึง การกระทำชอบ คือเจตนาละเว้นจากกายทุจริต
มีการฆ่า การลักทรัพย์ และการประพฤติดินในกาม

5) สัมมาอาชีวะ หมายถึง การเลี้ยงชีพชอบ การเว้นจากมิจฉาวณิชา

6) สัมมาวายามะ หมายถึง ความเพียรชอบ ดำเนินไปตามสัมมัปปธาน 4 คือ
ความพยายามป้องกันอกุศลที่ยังไม่เกิด ละอกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ทำกุศลที่ยังไม่เกิด
และดำรงรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้ว

7) สัมมาสติ หมายถึง ความระลึกชอบ การระลึกรู้ในอารมณ์สติปัฏฐาน 4

8) สัมมาสมาธิ หมายถึง ความตั้งใจมั่นชอบ มีความตั้งมั่นในสติปัฏฐาน
มรรคมีองค์ 8 นี้ 2 ข้อแรกสงเคราะห์ใน ปัญญาสิกขา 3 ข้อต่อมาสงเคราะห์
ใน ศีลสิกขา 3 ข้อท้ายสงเคราะห์ใน สมาธิสิกขา⁶²

- การอธิบายขั้นที่สี่ เลข 8 แทนด้วย เทวดาที่รักษาในนาสิก 8 องค์ “**อภิสุธอรหตา**
ครี เทวดาอันรักษานาสิกทั้งสองคาง ๆ ละ ๔ ตัว” ที่มาของหัวข้อธรรมนี้ผู้วิจัยได้ค้นคว้าแล้ว ไม่พบ
เนื้อความที่สอดคล้องกับการแทนค่าดังกล่าว

3.3.12 ที่มาของเลข 5 ตัวที่ 4

- การอธิบายเชิงรูปธรรม แทนเลข 5 ด้วย พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิง
เห สำนวน ก กล่าวว่า “**ปญจพุทธา นนามิหัง คือพระพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ คือ พระกุกกุสันโทองค์**
หนึ่ง พระโกนาคมนองค์หนึ่ง พระกัสสปองค์หนึ่ง พระคากยมน้องค์หนึ่ง พระศรีอาริยมตไตรยองค์หนึ่ง
เป็น ๕ องค์แล”

- การอธิบายด้วยคาถาหัวใจ แทนเลข 5 ด้วย น โม พุท ธา ย ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ก กล่าวว่า “**ปญจพุทธา นนามิหัง ได้แก่ น โม พุท ธา ย**”

- การอธิบายขั้นที่สาม แทนเลข 5 ด้วย พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ดังที่ คัมภีร์ตรีนิสิง
เห สำนวน ก กล่าวว่า “**ปญจพุทธา นนามิหัง พุทธิเจ้าทั้ง ๕ พ้อง**”

- การอธิบายขั้นที่สี่ เลข 5 แทนด้วยพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ดังที่ คัมภีร์ตรีนิสิงเห
สำนวน ก กล่าวว่า **ปญจพุทธา ครี พุเจ้าทั้ง ๕ พ้องค**”

ในการแทนความหมายตัวเลขทั้ง 12 ตัว ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า การอธิบายที่มาขั้นที่ 3 ของ
เลข 5 ทั้งสี่ตัว คือ น โม พุท ธา ย หรือ คาถาพระเจ้า 5 พระองค์ โดยเฉพาะเลข 5 ตัวที่สี่ อธิบายทั้ง
ในเชิงรูปธรรม คาถาหัวใจ และหัวข้อธรรมทั้งสองส่วนว่า คือ พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ แสดงให้เห็น
มนทัศน์ของผู้ประพันธ์คัมภีร์ ที่ให้ความสำคัญกับพระพุทธเจ้า 5 พระองค์อย่างสูง อย่างไรก็ตามการ

⁶² วรณสิทธิ ไททยเสวี, คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริจเฉทที่ 2 เจตติยสังคหวิภาค, พิมพ์ครั้งที่ 8 (กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธ, 2545), หน้า 101-104.

ตีความเรื่องพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ที่ปรากฏในคัมภีร์ลพพง มีความหมายที่กว้าง ตั้งแต่การให้ความหมายเชิงรูปธรรม ไปจนถึงขั้นนามธรรม เนื้อความในคัมภีร์ปถมังกล่าวย้อนไปถึงกำเนิดโลกไว้ดังนี้ เมื่อโลกถือกำเนิดในครั้งแรกนั้น เต็มไปด้วยน้ำ ครั้งนั้น ท้าวสหัมบดีพรหม ได้เล็งญาณมาสู่โลกอันว่างเปล่าซึ่งขณะนั้นกำลังจะงวดยืนมาเป็นแผ่นดิน มองเห็นดอกบัว 5 ดอก งอกขึ้นมาท่ามกลางระลอกน้ำ และเห็นรูป นปะถมังพินธุ ปรากฏอยู่ที่พื้นระลอกน้ำประดุจว่าเป็นรากเหง้าของดอกบัวทั้ง 5 นั้น ซึ่งแต่ละดอกมีอักษรอยู่ดอกละ 1 ตัวอักษร คือ น โม พุท ธา ย ท้าวสหัมบดีจึงได้ตั้งชื่อกับนี้ว่า ภัทรกัป อันหมายถึง กัปแห่งความเจริญรุ่งเรืองด้วยว่า จะมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จมาอุบัติถึง 5 พระองค์ หลังจากนั้นจึงทรงเอาหย้าคาที่ตกลงมาบังเกิดเป็นแผ่นดินขึ้นมา สรรพชีวิตเริ่มวิวัฒนาการมาตั้งแต่บัดนั้น ดังนั้นจึงได้ชื่อว่า ปถมัง ผู้ที่จะเล่าเรียนจะต้องกล่าวคำน้อมรำลึกถึงท้าวสหัมบดีพรหมเสียก่อน⁶³ และในปฐมวรรคเมื่อลบบถมังพินธุ สำเร็จเป็นพระเจ้า 5 พระองค์แล้ว ท่านให้นมัสการด้วยพระคาถานี้

น กારโ กกุสันโธ โม กારโ โจนาคมนโน พุท กારโ กสสโปพุทโธ ธา
 กારโ โคตโมพุทโธ ย กારโ อริยมเตเตโย ปญจพุทธา นนามิหิ น กારโ ปถม ฌาน
 โม กારโ ทุติย ฌาน พุท กારโ ตติย ฌาน ธา กારโ จตุตถ ฌาน ย กારโ ปญจม
 ฌาน น โม พุท ธา ย ลกขณ สัพพพุทเธที เทลิต น กારโ รูปกฺขนโธ โม กારโ เวท
 นานกฺขนโธ พุท กારโ สลฺยาญกฺขนโธ ธา กારโ สงฺขารกฺขนโธ ย กારโ วิญญา
 นากฺขนโธ ปญจพุทธา นนามิหิ

คำแปล การทำ "น" คือ พระกกุสันโธ การทำ "โม" คือ พระโจนาคมน การทำ "พุท" คือ พระพุทธเจ้ากัสสป การทำ "ธา" คือ พระพุทธเจ้าโคตมะ การทำ "ย" คือ พระศรีอารีย์ ข้าพเจ้าขอนอบน้อมต่อพระพุทธเจ้าทั้งห้าพระองค์ การทำ "น" คือ ปฐมฌาน การทำ "โม" คือ ทุตติยฌาน การทำ "ธา" คือ จตุตถฌาน การทำ "ย" คือ ปญจมฌาน ขอความนอบน้อม (จงมี) แต่พระพุทธเจ้า ลักษณะเหล่านี้ อันพระพุทธเจ้าทั้งหลายทั้งปวง ได้ตรัสเทศนาไว้แล้ว การทำ "น" คือ รูปขันธ์ การทำ "โม" คือ เวทนา

⁶³ เทพย์ สาริบุตร, พุทธาภิเษกฉบับสมบูรณ์ (กรุงเทพมหานคร : ทวีการพิมพ์, 2528), หน้า 84-85.

ชั้น การทำ “พุท” คือสัญญาชั้น การทำ “ธา” คือ สังขารชั้น การทำ “ย” คือ วิญญาณชั้น ข้าพเจ้า
ขออนอบน้อมต่อพระพุทธเจ้าทั้งห้าพระองค์

จากนั้นให้เสกด้วยบทเสก นะ โม พุท ธา ย ตามลำดับ ดังนี้

นรารหิต์ เทวี	นรเทเวหิ ปุชิต์
นรานักามปีเกหิ	นนามิ สุกตฺ ชินิ

คำแปล (ข้าพเจ้า) ขอน้อมไหว้พระสุคตชินเจ้าของมนุษย์ทั้งหลาย เป็นเทพผู้แก้แค้นแก่มนุษย์
และอมมนุษย์อันยังมีเปลือกตม (คือราคะ) ผู้อันเทวดาและมนุษย์บูชาแล้ว

โมหมาณิ ปริชินิ	โมหมตฺ ปกาลิต์
โมหสพพญตฺตญาณิ	โมหธิตฺ นนามิหิ

คำแปล (ข้าพเจ้า) ขอนอบไหว้พระผู้ชนะความลุ่มหลงทะนงตน เป็นผู้รู้โดยรอบชนะความมัว
เมา (อัน) ถูกประกาศแล้ว

พุทโธ พุทธานํ พุทธตํ	พุทฺธยจ พุทธภาลิต์
พุทฺธตํ สมณูปตฺโต	พุทฺธโชตํ นนามิหิ

คำแปล (ข้าพเจ้า) ขอน้อมไหว้พระพุทธเจ้าผู้โชติช่วง ผู้บรรลุปันแล้วด้วยพระธรรม ผู้รู้บรรลุ
ถึงความเป็นพระพุทธเจ้า ถึงพร้อมแล้วซึ่งความเป็นพระพุทธเจ้า และได้ประกาศแล้ว (ซึ่งความเป็น
พระพุทธเจ้า)

ธาทานํ สพพธมมานิ	ธาทฺถุตํ ปกาลิต์
ธาทานํ สคฺคนิพพานิ	ธาทฺถุตํ นนามิหิ

คำแปล (ข้าพเจ้า) ขอนอบน้อมพระพุทธเจ้าผู้ทรงไว้ซึ่งธาตุของธรรมทั้งปวง ประกาศธรรมทั้ง
ปวง อันหยั่งลงซึ่งพระนิพพาน

ยทขนติ สวิธาน   ยทธมมา สปญญาน
 ยทสงฆา อนุปตโต   ยทติณณํ นมามิ⁶⁴

คำแปล (ข้าพเจ้า) ขอนอบน้อมพระพุทธเจ้า ผู้ประกาศธรรมทั้งปวง ธรรมของผู้ใด ประกอบด้วยปัญญา พระสงฆ์สาวกของพระองค์ใดเป็นผู้ข้ามพ้นไปแล้ว (ซึ่งวิภูฏสงสาร)

เนื้อความในคาถาที่ใช้นมัสการพระเจ้าพุทธเจ้า 5 พระองค์ แสดงให้เห็นลำดับของพระนามของพระพุทธเจ้าที่เสด็จมาอุบัติในภัทรกัป⁶⁵ เป็นการแสดงความหมายในเชิงรูปธรรม การที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาอุบัติถึง 5 พระองค์ในระยะเวลา 1 กัป ถือว่ามีจำนวนมากที่สุดแล้ว จึงเรียกกันนั้นว่า “ภัทรกัป” แปลว่า กัปที่มีความเจริญรุ่งเรือง ดังพุทธวจนะที่ตรัสว่า “ในภัทรกัปนี้มีพระพุทธเจ้า ๓ พระองค์ คือ พระกกุสันธะ พระโกนาคมนะ และพระกัสสปะ บัดนี้เราเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและจักมีพระเมตไตรยสัมพุทธเจ้า แม้พระพุทธเจ้า 5 พระองค์นี้ก็คือนักปราชญ์อนุเคราะห์โลก”⁶⁶

ในส่วนที่เป็นข้อธรรมนั้น เนื้อความในคาถานมัสการส่วนต่อมา กล่าวถึงพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์สัมพันธ์กับชั้น โดย พระกกุสันโธสัมพันธ์กับรูปชั้น พระโกนาคมนสัมพันธ์กับเวทนาชั้น พระกัสสปะสัมพันธ์กับสัญญาชั้น พระศากยมุนีสัมพันธ์กับสังขารชั้น และพระศรีอาริยเมตไตรยสัมพันธ์กับวิญญานชั้น คำสอนที่กล่าวถึงพระพุทธเจ้าสัมพันธ์กับชั้นไม่ปรากฏชัดเจนในคำสอนฝ่ายเถรวาท อาจเป็นเพราะโบราณจารย์ผู้ประพันธ์คาถา เห็นความสอดคล้องเรื่องจำนวนของพระพุทธเจ้ากับจำนวนของชั้น เนื่องจากไม่ปรากฏคำอธิบายใด ๆ ในคัมภีร์ลพพงเกี่ยวกับเรื่องนี้

อย่างไรก็ตาม การเทียบเคียงพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ด้วยชั้นนี้ คล้ายกับที่ ปิยสีโลอธิบายว่า เมื่ออธิบายในแง่ของจิต พระชินพุทธเจ้าทั้ง 5 มิได้ดำรงอยู่แยกกันเป็นอิสระโดยสมบูรณ์

⁶⁴ คัมภีร์ปถมัง เลขที่ 30 หมู่ 2 ส่วนเอกสารโบราณ หอสมุดแห่งชาติ.

⁶⁵ อุปมาความยาวนานของกัป ว่า เหมือนดั่งมีภูเขาศิลาใหญ่ มีฐานยาวออกไปด้านละ ๑ โยชน์ ทุก ๆ ๑๐๐ ปีมีเทวดานำผ้าเนื้อดีมาลูบภูเขานั้นครั้งหนึ่ง จนกระทั่งภูเขานั้นสึกราบเรียบเสมอแผ่นดิน กัปหนึ่งยาวนานกว่านั้น ดูเพิ่มใน พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า 7-8.

⁶⁶ ชุ.พุทธ. (ไทย มมร.) 73/27/640.

การเปรียบเทียบมณฑลของพระปัญญาชินพุทธกับชั้น 5 ถือว่าเป็นในส่วนของมณฑลภายใน เมื่อปราศจากกิเลสแล้วชั้นทั้งหลายย่อมบริสุทธิ์ ถือเป็นธรรมที่เป็นอนาสวะ⁶⁷

โดยทั่วไปจิตรับรู้อารมณ์สองส่วน คือ รับอารมณ์ภายนอก ผ่านทาง ตา หู จมูก ลิ้น กาย และรับรู้อารมณ์ภายในผ่านมโน (ใจ) ในการรับรู้ของจิตแบ่งออกเป็นสองระดับ ได้แก่ระดับที่ยังอยู่ในโลก หมายถึงการรับรู้โลกของจิตที่ยังประกอบด้วยกิเลส อีกระดับหนึ่งเป็นโลกุตระ (พ้นไปจากโลก) รับรู้โลกโดยปราศจากกิเลสโดยสิ้นเชิง ถือเป็น อนาสวะ เช่นการรับรู้โลกของพระอรหันต์ ที่ไม่มีการปรุงแต่งด้วยกิเลส ดังนั้นจิตที่เกิดขึ้นเรียกว่า “มหากริยาจิต” เป็นจิตที่เกิดเฉพาะพระอรหันต์ ในการรับรู้อารมณ์ในความเป็นเวทนาชนิดที่ไม่เป็นเหตุแห่งตัณหาและอุปาทาน ไม่ก่อให้เกิดผล คือ วิกาภได้⁶⁸ พระพุทธเจ้าในที่นี้จึงเป็นภาพลักษณ์ที่แสดงแง่มุมต่าง ๆ ของจิต กล่าวคือสัญลักษณ์และพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นเพียงอุบายไปสู่การตรัสรู้ธรรมเท่านั้นและจะถูกละทิ้งเมื่อเราเข้าถึงพุทธภาวะภายในโดยสมบูรณ์ คือการที่สามารถมีภาวะจิตแบบเดียวกับพระพุทธเจ้า พระชินพุทธแต่ละองค์จะเป็นสัญลักษณ์แทนชั้นแต่ละชั้น และเมื่อจิตนั้นรู้ความจริงระดับปรมาตม์ ปราศจากซึ่งทวิภาวะ (ความคิดแบ่งแยก) จึงถือเป็นความรู้ที่สามารถแปรเปลี่ยนสภาวะธรรมเป็นอนาสวะธรรมได้ เปรียบได้กับการได้เห็นพระธรรมกายของพระพุทธเจ้า ดังที่กล่าวไว้ใน อรรถกถาสังฆาฏิสูตร ดังนี้

ในคำว่า ธรรม น ปลสตี นั้น มีอธิบายว่า โลกุตระธรรม ๙ อย่าง
ชื่อว่า ธรรม ก็เธอไม่อาจจะเห็นโลกุตระธรรมนั้นได้ ด้วยจิตที่ถูกอกภิมมา
เป็นต้น ประทุษร้าย เพราะไม่เห็นธรรมนั้น เธอจึงชื่อว่า ไม่เห็นธรรมกาย
สมจริงตามที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ว่า ตุก่อนวักกลี เธอจะมี
ประโยชน์อะไร ด้วยกายอันเปื่อยเน่านี้ที่เธอได้เห็นแล้ว ตุก่อนวักกลี ผู้ใด
แล เห็นธรรม ผู้นั้น ก็เห็นเราตถาคต ผู้ใดเห็นเราตถาคต ผู้นั้น ก็เห็น
ธรรม ดังนี้⁶⁹

⁶⁷ Piyasilo, Mandala of The Five Buddhas, (Selangor: Academic Art and printing service, 1989), p. 21-22.

⁶⁸ วรณสิทธิ ไททยเสวี, คู่มือศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ 1 จิตปรมาตม์, หน้า 104-106.

⁶⁹ ชุ.อิตติ. (ไทย มมร.) 45/562.

การเปรียบเทียบพระพุทธรเจ้า 5 พระองค์ด้วยธาตุ โดย พระกุกกุสันโธ แทนด้วยตัว **น** เป็นบุคลาธิษฐานของ ธาตุน้ำ พระโกนาคม แทนด้วยตัว **ม** (มาจาก โม) พระกัสสปะ แทนด้วยตัว **พ** (มาจาก พุท) พระศากยมุนี แทนด้วย **ท** (มาจาก ธา) ส่วนพระศรีอาริยเมตไตรย์ ถือเป็นธาตุว่าง (อากาศธาตุ) ธาตุที่กล่าวไว้ในระบบเลขยันต์นี้สัมพันธ์กับธาตุในกาย โดยกำหนดให้ ธาตุน้ำ 12 ได้แก่ อวัยวะที่เป็นของเหลว 12 ชนิด ธาตุดิน 21 ได้แก่ อวัยวะที่เป็นชิ้นเนื้อ 21 ชนิด ดังที่ได้อธิบายไปแล้ว ในหัวข้อก่อนหน้านี้ ธาตุไฟ 6 ได้แก่ ปสาทรูป 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และหทัยวัตถุ (หัวใจ) ธาตุลม 7 ได้แก่ อารมณ์ คือ อารมณ์ที่เกิดทางตา อารมณ์ที่เกิดทางหู อารมณ์ที่เกิดทางจมูก อารมณ์ที่เกิดทางลิ้น อารมณ์ที่เกิดทางใจในส่วนที่เป็นความคิดจากปัจจัยภายใน (ตัวจิตเอง) อารมณ์ที่เกิดทางใจที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่การที่จิตพิจารณาอารมณ์ทั้ง 5 ในความเป็นกุศลหรืออกุศลหรืออัปยาคฤต ธาตุอากาศ 10 ได้แก่ ช่องตาซ้าย ช่องตาขวา ช่องจมูกซ้าย ช่องจมูกขวา ช่องหูซ้าย ช่องหูขวา ช่องทวารหนัก ช่องทวารเบา ช่องปาก ช่องในหัวใจ เมื่อนำกำลังธาตุมารวมกัน จะได้คุณพระพุทธรเจ้า 56 ในการคำนวณคุณพระธรรมเจ้า เอาคุณพระพุทธรเจ้า คือ 56 ตั้ง หาร 2 ได้คุณพระธรรมเจ้า 38 คุณพระสังฆเจ้าก็เช่นกัน เอาคุณพระพุทธรเจ้า คือ 56 ตั้ง หาร 4 ได้คุณพระสังฆเจ้า 14 เป็นคุณพระรัตนตรัย 108⁷⁰

หากเปรียบเทียบกับแนวคิดเรื่องธาตุ พระพุทธรเจ้า 5 พระองค์ถือเป็นส่วนที่พื้นโลกเปรียบได้กับอนาสวธาตุนั่นเอง ความเข้าใจเรื่องธาตุยังนำไปสู่การเปรียบกับรูปทรงต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเรขาคณิตและรูปทรงอิสระ โดยธาตุดินเปรียบได้กับรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส ธาตุน้ำเปรียบได้กับรูปทรงกลม ธาตุไฟเปรียบได้กับรูปสามเหลี่ยม ธาตุลมเปรียบได้กับรูปครึ่งวงกลม และธาตุอากาศเปรียบได้กับพินทุ⁷¹ ซึ่งรูปทรงทั้ง 5 เป็นส่วนประกอบหลักของยันต์ต่าง ๆ ด้วย

ในการเทียบมานทั้ง 5 กับพระพุทธรเจ้า 5 พระองค์ก็เช่นกัน โดยเปรียบเทียบพระพุทธรเจ้าตั้งแต่ปฐมฌานถึงปัญจฌาน โดยทั่วไป ปุถุชนสามารถทำให้ฌานจิตเกิดขึ้นได้ แต่ยังเป็นจิตที่มีอาสวะ เพราะฌานจิตนั้นประกอบด้วยภวตัณหาและวิภวตัณหา หากเปรียบเทียบกับมาน 5 ที่เกิดใน

⁷⁰ พระครูสังฆรักษ์วีระ ฐานวีโร, คู่มือ สมณะ-วิปัสสนากรรมฐาน มัชฌิมา แบบลำดับ ของสมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรมหาเถรเจ้า (สุก ไก่เถื่อน) วัดราชสิทธาราม ราชวรวิหาร (พลับ) กรุงเทพฯ, (หน้า 44-45).

⁷¹ Adrain Snodgrass, The Symbolism of the Stupa (3rd printing) (New York: Cornell University, 1991), p. 375.

พระอริยบุคคล ซึ่งถือเป็นอนาสวะ เพราะไม่ประกอบด้วยตัณหาอีกต่อไป กล่าวคือ เมื่อ โลกุตรจิต ประกอบกับอริยมรรคปนิชฌาน พิจารณาตามสุกฏไตรลักษณ์ เกิดความเบื่อหน่าย โลกุตรจิตนั้นถือว่า อาศัยฌานเป็นบาท ดังนั้นโลกุตรจิต 8 ได้แก่ โสตาปัตติมัคคจิต สกทาคามิมัคคจิต อนาคามิมัคคจิต อรหัตมัคคจิต โสตาปัตติผลจิต สกทาคามิผลจิต อนาคามิผลจิต และอรหัตผลจิตเมื่อประกอบด้วย ฌาน 5 จึงเกิดเป็น โลกุตรจิต 40 ดวง ซึ่งเป็นการจำแนกตามนัยพระอภิธรรม จะเห็นได้ว่าแนวคิดที่เปรียบพระพุทธเจ้าด้วย ชั้นธ ชาติและฌาน มีแนวคิดแบบเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบ รายชื่อสัตว์และรายชื่อเทพเจ้าระหว่างคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วน ก และคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วน ก มีความต่างกัน ดังนี้ ชื่อพระเพชรณู ทั้ง 5 องค์แรก ส่วน ก เป็น ลทอม ส่วน ส่วน ก เป็น พระเพทยธร คำว่า ลทอม เท่าที่สืบค้นจากเอกสารโบราณ และจากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น ศาสตราจารย์ภิธาน ล้อม เฟิงแก้วและอาจารย์บุญเตือน ศรีวรพจน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านอักษรศาสตร์ (ภาษาและวรรณกรรม) ยังไม่เคยได้พบคำว่า ลทอม ในเอกสารโบราณฉบับอื่นใดอีกเลย

ชื่อเทพเจ้า 4 องค์ใน จตุเทวา องค์สุดท้าย ส่วน ก เป็น ท้าวเวสสุวรรณหาราช (ท้าวเวสสุวรรณ) ส่วนส่วน ก เป็น ท้าวกุเวรรุราช ซึ่งชื่อทั้งสองหมายถึงเทพองค์เดียวกัน คือ หนึ่งในสี่ท้าวจตุโลกบาล ผู้ดูแลเหล่ากุมภัณฑ์ และดูแลโลกด้านทิศเหนือ

ชื่อพระยาทั้ง 6 ส่วน ก องค์แรก ท้าวองค์มารราช ส่วน ก เป็น ท้าวองค์มารราช องค์ที่ 2 ส่วน ก เป็น ท้าวลาทิตราชองค์ ส่วน ก เป็น ท้าวมหากบิลราช องค์ที่ 3 ส่วน ก เป็น ท้าวญารัณมุลนินราช ส่วน ก เป็น ท้าวนิมลินนินราช องค์ที่ 4 องค์ที่ 5 และองค์ที่ 6 ชื่อตรงกัน พระอินทร์ ทั้ง 5 และ ยักษ์ 1 ตน ส่วน ก ข้ามไป

เทวดาทั้ง 9 ส่วน ก ระบุ เป็น พระ 1-พระ 9 ซึ่งในคัมภีร์โบราณ เมื่อระบุเช่นนี้ หมายถึง เทวดานพเคราะห์ ได้แก่ พระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระพฤหัสบดี พระศุกร์ พระเสาร์ พระราหูและพระเกตุ ซึ่งตรงกับส่วน ก ที่ระบุว่า คือพระอาทิตย์-พระเกตุ เช่นกัน

พระพรหมทั้ง 5 ส่วน ก องค์แรก เป็น ท้าวสะทัมบีติมหาพรหม ส่วน ก เป็น ท้าวสหบดีพรหม เป็นองค์เดียวกัน ในตำราเลขยันต์มีการเรียกทั้งสองแบบ องค์ที่ 2 ส่วน ก เป็น ท้าวจิตกระเทพพรหม ส่วน ก เป็น ท้าวประจิตเทพพรหม องค์ที่ 3 ส่วน ก เป็น ฤาษี ส่วน ก เป็น ท้าว

พรหมสี่ทฤษฏี องค์ที่ 4 สำนวน ก เป็น อันณะโคดม สำนวน ง เป็น วัตตโคดม องค์ที่ 5 สำนวน ก เป็น เทพพรหมภักบดี สำนวน ง เป็น เทวพรหมภควดี เมื่อวิเคราะห์จากทั้งสองสำนวนจะเห็นว่า ชื่อพระพรหมมีความใกล้เคียงกันมาก อาจเป็นเพราะก่อนที่จะมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์ คัมภีร์ตรีนิสิงเห ถ่ายทอดด้วยระบบมุขปาฐะ มีการกร่อนเสียงบ้าง กลืนเสียงบ้าง เลื่อนคุณสมบัติพยัญชนะบ้าง ทำให้เสียงมีการเพี้ยนหรือต่างออกไป แต่ยังมีเค้าพอให้รู้ได้ว่าเป็นชื่อพระพรหมองค์เดียวกัน

พระอรหันต์ทั้ง ๘ องค์ รายชื่อมีความใกล้เคียงกัน แต่สลับตำแหน่งกัน โดย สำนวน ก โมกขะลา (พระโมคคัลลานะ) เป็นองค์แรก สำนวน ง พระสังกัจจามณเระเป็นองค์แรก ในส่วนของการสะกดชื่อ มีความต่างกัน ดังนี้ พระสารีบุตร สำนวน ก เขียนเป็น ซาริปุต สำนวน ง เขียนเป็น *พวสารีบุตร* พระสามสามณเระ สำนวน ก เขียนเป็น สามเนน สันนิษฐานว่า เกิดจากการเขียนตก สำนวน ง เขียนเป็น *พวสามสามณเระ* พระสังกัจจามณเระ สำนวน ก เขียนเป็น สังกัปะตะสามเนน สำนวน ง เขียนเป็น *พวสังกัจจามณเระ*

จากการเปรียบเทียบที่มาของอัตราทวาทสมงคล จะเห็นได้ว่าคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ง ซึ่งมีอายุใหม่กว่า สำนวน ก สอดคล้องกับสำนวน ก เป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า สำนวน ง อาจจะคัดลอกมาจากสำนวน ก หรือจากคัมภีร์ต้นฉบับที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับสำนวน ก หากแต่ได้แก้ไขเนื้อความบางส่วนและปรับปรุงอักขรวิธีเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

นอกจากการแทนค่าเลขต่าง ๆ ด้วยพระนามพระพุทธรเจ้า นามพระอรหันต์สาวกตลอดจนเทพดาทั้งที่มาจากคติพุทธและคติพราหมณ์-ฮินดูแล้ว ยังมีการใช้พยางค์ต้นของหัวข้อธรรมต่าง ๆ มาใช้ การตัดเอาพยางค์ต้นของคำมาใช้ในวัฒนธรรมการเรียนเลขยันต์เรียกว่า “หัวใจ” เช่น หัวใจพระอภิธรรม คือ **ส วิ ธา ปุ ก ย ป** ซึ่งเป็นพยางค์ต้นของชื่อคัมภีร์ทั้ง 7 ของอภิธรรมปิฎก การตัดพยางค์มาใช้เป็นหัวใจ ในบางกรณีที่เป็นบทสวดมนต์ขนาดยาว เช่น บทสรรเสริญพระพุทธรุคุณ อิติปิโส ฯลฯ จะใช้การตัดพยางค์ต้น พยางค์กลาง และพยางค์สุดท้าย เพื่อให้ครอบคลุมบทสวดทั้งบท ดังนั้นหัวใจิติปิโส จะได้พยางค์ต้น **อิ** พยางค์กลางมีสองพยางค์เนื่องจากบทสวดนี้มี 56 พยางค์ **ก วิ** และพยางค์ท้ายสุดของบทสวด **ติ** รวมกันได้คาถา **อิ ก วิ ติ** การใช้คาถาประเภทหัวใจนี้ พบว่ามีมากในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ที่สำคัญในคัมภีร์เลขยันต์อื่น ๆ แม้ว่าจะมีการใช้คาถาประเภทหัวใจ แต่ไม่มีการอธิบายไว้ว่าแต่ละหัวใจถอดมาจากหัวข้อธรรมหรือบทสวดอะไร ดังนั้นคัมภีร์ตรีนิสิงเหจึงเป็น

คัมภีร์เลขยันต์เพียงฉบับเดียว ที่มีการอธิบายที่มาของคาถาประเภทหัวใจต่าง ๆ เอาไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นผู้ศึกษาจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องหัวใจได้เลย ถ้าไม่ได้ศึกษาคัมภีร์เล่มนี้ให้แตกฉาน อย่างไรก็ตามวิธีการตัดพยางค์มาใช้เป็นหัวใจก็มีกล่าวไว้ใน อาทิสงเกต ของ คัมภีร์วชิรสารสังคหะ ดังนี้

อาทฤษกรว

พนธจเณโก กวิสโร

ยคถ ตํ อาทิสงเกตํ

วิญญูญยํ พนธวิญญา

กวีผู้ยิ่งใหญ่ฉลาดในพันธะ แสดงอักษรहनต้นเท่านั้น ในพันธะใด พันธะนั้น
ท่านผู้รู้พันธะพึงทราบ ว่า ชื่อ อาทิสงเกต สังกเกตอักษรहनต้น⁷²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁷² สิริรัตนปัญญาเถระ เขียน แยม ประพันธ์ทอง แปล พระคัมภีร์วชิรสารัตถสังคหะ, (กรุงเทพฯ : สหภูมิ
อยุธยา, 2512), หน้า 4.

ตารางที่ 3.1 สรุปการแทนความหมายอัตราทวาทสมงคลทั้ง 4 ระดับ

เลขทวาทสมงคล	รูปธรรม	หัวใจ/อักษรย่อ	ที่มาที่ 1	ที่มาที่ 2
เลข 3	ราชสีห์ 3 ตัว	ม อ อุ	อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา	อโลกะ อโทสะ อโมหะ
เลข 7	ช้าง 7 ช้าง	ส วิ ธา ปุ ก ย ป	โพชฌงค์ 7	เวทนา 7
เลข 5	พระเพชรณัฐ 5 องค์	ปา อ ก มุ สุ	ศีล 5	พระพุทธเจ้า 5 พระองค์
เลข 4	จัตุโลกลบาล	น ม พ ท	ธาตุ 4	อริยสัจ 4
เลข 6	พระยา 6 องค์	จ ต ย ต น ป	กามาพจร 6	อินทรีย์ 6
เลข 5	พระอินทร์ 5 องค์	รุ เว ส ส วิ	พระพุทธเจ้า 5 พระองค์	ประสาธ 5
เลข 1	พระยามาราริราช	อุ	พระพุทธเจ้า	จิต
เลข 9	เทวดานพเคราะห์	อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภ	นวโลกุตตรธรรม	เทวดานพเคราะห์
เลข 5	พระพรหม 5 องค์	ปา อ ก มุ สุ	พระเจ้า 5 พระองค์	อายตนะ 5
เลข 2	พระยา 2 องค์	น ร	พระเจ้าอาชาตศัตรู และพระเจ้าอโศก	นาม-รูป
เลข 8	พระอรหันต์ 8 องค์	ปา อ อ มุ สุ วิ มา อุ	มรรค 8	เทวดา 8 องค์
เลข 5	พระพุทธเจ้า 5 พระองค์	น โม พุ ท ธา ย	พระพุทธเจ้า 5 พระองค์	พระพุทธเจ้า 5 พระองค์

จากตารางสรุปการแทนความหมายอัตราทวาทสมงคลทั้ง 4 ระดับ จะเห็นได้ การแทนค่าในระดับรูปธรรม เป็นการนำเอาพญาศัตว์ เทพเจ้าต่าง ๆ พระอรหันต์ และพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามจำนวนเพื่อให้สอดคล้องกับลำดับเลขอัตราทวาทสมงคล ในการแทนความหมายด้วยคาถาหัวใจก็เช่นกัน จำนวนพยางค์คาถาจะสอดคล้องกับลำดับเลขอัตราทวาทสมงคล โดยนำเอาอักษรย่อของชื่อคัมภีร์ทางพุทธศาสนาบ้าง หลักคำสอนบ้าง จำนวนพระพุทธเจ้าในภัทรกัปบ้าง ส่วนการแทนความหมายขั้นที่สาม และขั้นที่สี่ มีการนำเอาบุคคลสำคัญของพุทธศาสนา และข้อธรรม โดยเฉพาะปรมัตถธรรมที่ลึกซึ้ง โดยมีจำนวนที่สอดคล้องกับลำดับเลขอัตราทวาทสมงคล ยกเว้นเลข 9 ที่แทนความหมายด้วย เทวดานพเคราะห์ เนื่องจากเป็นเทวดากลุ่มที่ปรากฏทั้งในศาสนาพุทธและพราหมณ์-ฮินดู การที่ผู้ประพันธ์แทนความหมายอัตราทวาทสมงคลด้วยปรมัตถธรรม แสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์มีความรู้ในข้อธรรมที่ลึกซึ้งเป็นอย่างดี และใช้สิ่งเหล่านี้เพื่อให้คัมภีร์ตรีนิสิงเหคงความสำคัญ ถือเป็น

คัมภีร์หลักที่ต้องศึกษาในหมู่ชาวไทยพุทธในอดีต และเพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถเข้าใจหลักธรรมบางประการของพระพุทธศาสนาผ่านการเรียนรู้คัมภีร์ตรีนิสิงเห

3.4 การคูณ หารอัตราทวาทสมงคล

ในข้อที่แล้วเป็นการคำนวณอัตราทวาทสมงคลทั้ง 12 จากเลขทวาทสมงคล(เลข 12) ในขั้นนี้เป็นการคูณ หาร อัตราทวาทสมงคล เนื้อหาส่วนนี้ปรากฏดดยละเอียดใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก และ ส่วนวน ข แต่มีเนื้อหาที่แตกต่างกันพอสมควร การคูณ หารอัตราทวาทสมงคลทำได้โดยนำอัตราทวาทสมงคล คือ 3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5 มาคูณ ด้วยตัวเลข ผู้วิจัยสันนิษฐานว่ามาจากเลขอัตราทวาทสมงคลที่ละตัว โบราณเรียกวิธีการนี้ว่า คูณ หารตัวเอง ผู้ศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับการคูณ-หารแบบโบราณ การคูณ-หารจะใช้อัตราทวาทสมงคลทั้ง 12 เลขเป็นตัวตั้ง แล้วนำมาคูณ-หารกับตัวเลขต่าง ๆ เป็นจำนวนครั้งเท่ากับเลขที่นำมาคูณ-หารในแต่ละครั้ง เช่น ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก กล่าวว่า “กลหนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเห ลงเอา ๓ คูณ ๓ หารให้ได้ ๕ ชื่อมงคลเทพตรี” มีวิธีทำดังนี้

- ตั้งอัตราทวาทสมงคล คือ 3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5 คูณ ด้วย 3 ตั้งบนกระดานดังนี้

3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5

3

จะได้ผลลัพธ์ 1 8 7 7 3 2 5 9 7 6 4 2 5

- จากนั้นเอาผลลัพธ์ที่ได้ คือ 1 8 7 7 3 2 5 9 7 6 4 2 5 หารด้วย 3 ตั้งบนกระดานดังนี้

3) 1 8 7 7 3 2 5 9 7 6 4 2 5

จะได้ผลลัพธ์ คือ 3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5

ถึงขั้นนี้ถือว่าสำเร็จ 1 ที ทำเช่นเดิมอีก 2 ครั้ง โดยเอาผลลัพธ์ที่ได้คือ 3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5 มาเป็นตัวตั้ง ทำครบดังนี้เรียกว่า คูณ หาร ได้ 3 ที การคูณ หารอัตราทวาทสมงคลด้วยเลขอื่น ๆ

ทำเหมือนกัน ซึ่งในแต่ละชั้นมีชื่อเรียกแตกต่างกัน ดังเช่น ชื่อเรียกลำดับการคุณหารที่ปรากฏใน
สำนวน ก ดังนี้

ถ้าจัดทำตรีนิสิงเหให้ตั้งลงเอา ๒ คุณ เอา ๒ หาร ให้ได้สองชื่อฉนวนรายเทพบุค
แบงภาคแล กลหนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเห ลงเอา ๓ คุณ ๓ หาร ให้ได้ ๓ ชื่อมงคลเทพตรีสิง
เอา ๔ คุณ ๔ หาร ให้ได้ ๔ ชื่อเพชร ๔ ด้านแล ฯ กลหนึ่งให้ตั้ง ตรีนิสิงเห ลงเอา ๕
คุณ ๕ หาร ให้ได้ ๕ ชื่อฉนวนรายแปล้งรูปแล กลหนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเห ลงเอา ๖ คุณเอา ๖
หาร ให้ได้ ๖ ชื่อดับสมุท แล กลหนึ่งให้ตั้ง ตรีนิสิงเห ลงเอา ๗ คุณ เอา ๗ หาร ให้
ได้ ๗ ชื่อเกราะเพชร กลหนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเห ลงเอา ๘ คุณ เอา ๘ หาร ให้ได้
๘ ชื่อ ฉนวนรายถอดรูป (หน้า ๕๕) ตั้งตั้งตรีนิสิงเห ลงเอา ๙ คุณ ๙ หาร ให้ได้ ๙ ชื่อ ฉ
นวนรายกลีนจักแล

หากทำการคุณ หารอัตราทบาทสมงคลด้วยจำนวนครั้งที่ต่างไป จะเรียกชื่อต่างออกไปด้วย
เช่น ถ้าตั้งอัตราทบาทสมงคล คุณ 7 หาร 7 ให้ได้ 1 ที่ เรียก มงคลเพชรสี่ด้าน ถ้าตั้งอัตราทบาทสม
งคล คุณ 5 หาร 5 ได้ 1 ที่ เรียก นารายณ์บังพล แต่หารคุณ หารด้วย 5 จำนวน 10 ที่ เรียก อัญจักร
อิศวรแบ่งภาค

ชื่อเรียกและลำดับการคุณ หารอัตราทบาทสมงคล ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ข จะทำการ
คุณ หารอัตราทบาทสมงคล ด้วยตัวเอง คือ คุณหารด้วย 3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5 ทีละลำดับ ชื่อ
เรียกในแต่ละลำดับใช้ชื่อเลขในอัตราทบาทสมงคลมาตั้ง ดังนี้

- ก. ท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทบาทสมงคล) ลง เอา ๓ คุณ ๓ หาร ให้ได้ ๓ หน
- ข. ท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทบาทสมงคล) ลง เอา ๗ คุณ ๗ หาร ให้ได้ ๗ หน ชื่อพระยาฉัททันต์
ถอดรูป
- ค. ท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทบาทสมงคล) ลง เอา ๕ คุณ ๕ หาร ให้ได้ ๕ หน ชื่อเพ็ชรฉลุกรรม
ถอดรูป
- ง. ท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทบาทสมงคล) ลง เอา ๔ คุณ ๔ หาร ให้ได้ ๔ หนชื่อเทวดาถอดรูป
- จ. ท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทบาทสมงคล) ลง เอา ๖ คุณ ๖ หาร ให้ได้ ๖ หน

- ฉ. ท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๕ คุณ ๕ หารชื่อพระอินทร์ถอดรูปไปหาชาว สวรรค์ทั้งปวง
- ช. กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๑ คุณ ๑ หารชื่อกุมภภัณฑ์ถอดรูป แผลงฤทธิ์เหาะข้ามฝั่งอินคาคต
- ซ. กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๙ คุณ ๙ หาร ชื่อนพหุคุณทั้ง ๙ ถอดรูป
- ฅ. กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๕ คุณ ๕ หาร ๕ หน ชื่อพระพรหม ถอดรูปแผลงฤทธิ์ให้เทวดากลับ
- ญ. กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๒ คุณ ๒ หาร ชื่อพระยาสององค์พี่น้อง ถอดรูปไปหานางทั้งปวง
- ฎ. กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๘ คุณ ๘ หาร ชื่อพระอรหันต์ทั้ง ๘ ถอดรูปแผลงฤทธิ์
- ฏ. กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๕ คุณ ๕ หาร ชื่อพระพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ถอดรูปเข้ามานสมาบัติ

ส่วนการคุณ หารอัตราทวาทสมงคลที่ปรากฏใน ส่วนน จ ใช้วิธีการทำแบบเดียวกับ คัมภีร์ ตรีนิสิงเห ส่วนน ก และส่วนน ข แต่จำนวนครั้งไม่เท่ากัน ส่วนชื่อเรียกคล้ายกัน ดังที่กล่าวว่า “ให้ ตั้ง ตรีนิสิงเห ลงทั้งนั้น เอา ๓ คุณ ๓ หาร ให้ได้ ๓ ที ชื่อ มงคลเพ็ชชาตรี อย่าสนเท่ เลยให้ ตั้ง ตรีนิ สิงเห ลง เอา ๕ คุณ ๕ หาร ให้ได้ ๓ ที ชื่อ เกราะเพ็ชชาตรี” ถึงแม้การคุณ หารอัตราทวาทสมงคล ของคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 3 ส่วนนจะมีวิธีการทำแบบเดียวกัน แต่ชื่อเรียกการคุณ หารในแต่ละขั้น ต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 การคูณ หารอัตราทวาทสมงคลและชื่อเรียกแต่ละชั้น

เลขที่ใช้ คูณ	เลขที่ใช้ หาร	จำนวน ครั้ง	ชื่อเรียกสำนวน ก	ชื่อเรียกสำนวน ข	ชื่อเรียกสำนวน จ
3	3	3	มงคลเทพตรี	-	มงคลพีชชาติรี
7	7	7	เกราะเพชรตรี	พระยาฉันทันต์ถอดรูป	
7	7	1	มงคลเพชรสี่ด้าน	-	
5	5	5	นารายณ์แปลงรูป	เพชรฉลุกรรมถอดรูป	
5	5	1	นารายณ์บังพล		
5	5	3			เกราะพีชชาติรี
5	5	10	อัญจักรอิศวรแบ่งภาค		
4	4	4	เพชรสี่ด้าน	เทวดาถอดรูป	
6	6	6	ดั่งสมุทร		
5	5	5		พระอินทร์ถอดรูปไปหาชาว สวรรค์ทั้งปวง	
1	1	1		กุมภัณฑ์ถอดรูปแปลงฤทธิ์ เหาะข้ามฝั่งโนนคาค	
9	9	9	นารายณ์กลืนจักร	ชื่อนวหกรคุณทั้ง ๙ ถอดรูป	
5	5	5		พระพรหมถอดรูปแปลงฤทธิ์ ให้เทวดากลับ	
2	2	2	นารายณ์เทพบุตรแบ่ง ภาค	พระยาสององค์พี่น้องถอด รูปไปหานางทั้งปวง	
8	8	8	นารายณ์ถอดรูป	พระอรหันต์ทั้ง ๘ ถอดรูป แปลงฤทธิ์	
5	5	5		พระพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ ถอดรูปเข้ามานสมาบัติ	

อย่างไรก็ตาม ยังมีการคูณ หารอัตราทบาทสมทกรรบบพิเศษ ดังที่ปรากฏ ในคัมภีร์ตรีนิสิง
 เท สำนวน ฉ ที่แตกต่างจาก 3 สำนวนข้างต้น โดยการคูณหารจะตั้ง อัตราทบาทสมทกรรบบด้วย 5
 ผลลัพธ์ที่ได้นำมาบวกกับเศษ หารไปเรื่อย ในที่สุดเหลือเศษ 1 การหารในลักษณะนี้ ไม่ปรากฏใน
 ตำราอื่นใด ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เป็นสูตรการคิดคำนวณที่เรียนสืบทอดกันเฉพาะในสำนัก จึงไม่มีการ
 เผยแพร่แต่อย่างใด มีวิธีทำดังต่อไปนี้

- ขั้นที่ 1 ให้ตั้งอัตราทบาทสมทกรรบบ 3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5 และนำมา 5 มาหาร ได้
 ผลลัพธ์ คือ 7 5 0 9 3 0 3 9 0 5 7
- ขั้นที่ 2 นำเอา 7 5 0 9 3 0 3 9 0 5 7 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 1 5 0 1 8 6 0 7
 8 1 1 เศษ 2 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (1+2) ได้ 3
- ขั้นที่ 3 นำเอา 1 5 0 1 8 6 0 7 8 1 3 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 3 0 0 3 7 2 1 5
 6 2 2 เศษ 3 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (2+3) ได้ 5
- ขั้นที่ 4 นำเอา 3 0 0 3 7 2 1 5 6 2 5 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 6 0 0 7 4 4 3 1
 3 เศษ 0
- ขั้นที่ 5 นำเอา 6 0 0 7 4 4 3 1 3 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 1 2 0 1 4 8 8 6 2
 เศษ 3 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (2+3) ได้ 5
- ขั้นที่ 6 นำเอา 1 2 0 1 4 8 8 6 5 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 2 4 0 2 9 7 7 3
 เศษ 0
- ขั้นที่ 7 นำเอา 2 4 0 2 9 7 7 3 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 4 8 0 5 9 5 4 เศษ 3
 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (4+3) ได้ 7
- ขั้นที่ 6 นำเอา 4 8 0 5 9 5 7 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 9 6 1 1 9 1 เศษ 2 นำ
 ผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (2+1) ได้ 3

- ชั้นที่ 7 นำเอา 9 6 1 1 9 3 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 1 9 2 2 3 8 เศษ 3 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (8+3) ได้ 11 โดย 1 ตัวแรกเป็นเลขหลักหน่วย และ 1 จากหลักสิบไปบวกกับ 3 จะได้เลขสองหลัก คือ 4 1
- ชั้นที่ 8 นำเอา 1 9 2 2 4 1 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 3 8 4 4 8 เศษ 1 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (8+1) ได้ 9
- ชั้นที่ 9 นำเอา 3 8 4 4 9 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 7 6 8 9 เศษ 4 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (9+4) ได้ 13 โดย 3 ตัวแรกเป็นเลขหลักหน่วย และ 1 จากหลักสิบไปบวกกับ 3 จะได้เลขสองหลัก คือ 4 1
- ชั้นที่ 10 นำเอา 7 6 9 3 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 1 5 3 8 เศษ 3 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (8+3) ได้ 11 โดย 1 ตัวแรกเป็นเลขหลักหน่วย และ 1 จากหลักสิบไปบวกกับ 3 จะได้เลขสองหลัก คือ 4 1
- ชั้นที่ 11 นำเอา 1 5 4 1 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 3 0 8 เศษ 1 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (8+1) ได้ 9
- ชั้นที่ 12 นำเอา 3 0 9 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 6 1 เศษ 4 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (1+4) ได้ 5
- ชั้นที่ 13 นำเอา 6 5 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 1 3 เศษ 0
- ชั้นที่ 14 นำเอา 1 3 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 2 เศษ 3 นำผลลัพธ์ตัวสุดท้ายบวกกับเศษ (2+3) ได้ 5
- ชั้นที่ 1 5 นำเอา 5 มาหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์ คือ 1 เศษ 0

3.4.1 การนำผลลัพธ์อัตราทวาทสมงคลไปทำเป็นยันต์

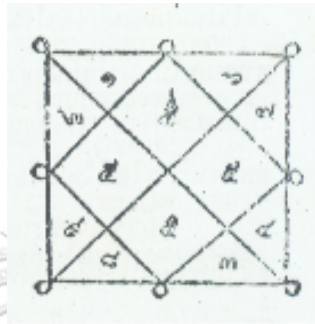
การนำเอาผลลัพธ์จากการคูณหารอัตราทวาทสมงคลไปทำเป็นยันต์รูปแบบต่าง ๆ สามารถทำได้สองแบบ คือ การนำผลที่เป็นเลขทวาทสมงคล คือ 3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5 ซึ่งเป็นผลในขั้นตอนสุดท้ายไปใช้ทำเป็นยันต์ต่าง ๆ หรือนำผลในชั้นที่ยังไม่ได้กลับเป็นรูปอัตราทวาทสมงคลไปใช้ “ยันต์” หรือ “กลยันต์” คือ การเดินอักขระหรือตัวเลขไปตามช่องว่างในตารางยันต์ ดังที่กล่าวไว้ก่อนหน้าเห็นว่า ยันต์แบบที่เป็นรูปเรขาคณิต จะมีการแบ่งช่องเป็นตาราง เพื่อใส่ตัวเลขหรืออักขระ ดังนั้นสูตรที่ใช้สำหรับใช้ในการลากเส้นยันต์ จะถูกกำหนดเอาอย่างมีแบบแผน ยันต์ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นจากโครงสร้างเลขาคณิตหรือรูปภาพจะต้องมีสูตรกำกับในขณะที่ลงเสมอ การลากเส้นยันต์จะต้องภาวนาสูตรคาถากำกับด้วย ต้องมีสมาธิควบคุมให้เส้นที่ลากและมนต์ที่ใช้กำกับจับพร้อมกัน

ส่วนประกอบอื่นของยันต์ที่เป็นรูปสัญลักษณ์ จะมีสูตรมาตรฐานที่ใช้เช่นกัน เช่น รูปองค์พระที่ใช้แทนพระพุทธเจ้า จะลงเป็นสามตอน คือ พระเศียร (วงกลมบนสุด) ลงด้วย **ม กาวโร สีส พุทธา ปนชายเต** องค์พระ (วงกลมตรงกลาง) ลงด้วย **อ กาวโร องค พุทธา ปนชายเต** และพระบาท (วงกลมด้านล่าง) ลงด้วย **อุ กาวโร ปาท พุทธา ปนชายเต** ส่วนพระอาทิตย์ และพระจันทร์ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่พบบ่อยในยันต์ที่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ใช้สูตร **อฒจจนทา ปนชายเต** และ **พินทุ สุรียา ปนชายเต** ส่วนอุณาโลมนั้นแสดงถึง โลกุตระธรรมจะใช้สูตรอุณาโลมาปนชายเต หากมีสามขั้วใช้ **ม อ อุ** ห้าขั้วใช้ **น โม พุทธา ย** เก้าขั้วใช้ **อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภ** ถึงแม้ว่ารูปแบบของยันต์จะมีจำนวนมากแต่ส่วนประกอบของยันต์จะคล้าย ๆ กันคือจะประกอบด้วยเส้นหลักเป็นรูปสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงกลม หรือรูปทรงเรขาคณิตซ้อนกัน อาจจะมีเส้นแกนแบ่งสัดส่วนภายใน ในช่องที่อยู่ภายในแต่ละช่องจะมีอักขระหนึ่งตัวหรือองค์พระหรือตัวเลขอย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับมนต์หรือคาถาที่ใช้ลงนั้นก็จะต้องคล้องกับจำนวนช่องหรือตาราง

3.4.1.1 การนำอัตราทวาทสมงคลไปทำเป็นยันต์

การนำเอาเลขทวาทสมงคลที่ได้จากการคูณหารไปทำเป็นยันต์ยังสามารถแยกได้เป็นสองแบบ ดังนี้

แบบที่ 1 การนำอัตราเข้าไปใส่ในยันต์ได้ทันที โดยชักตารางยันต์รูปสี่เหลี่ยมซ้อนกัน สองตารางมีขีดภายในจำนวน 12 ช่อง เดินเลขอัตราแบบกลม้าหมากรุก โดยเริ่มต้นเรียงลำดับ จาก 3 7 5 4 6 5 1 9 5 2 8 5 โดยจุดเริ่มต้นของการเดินนำเลขตัวแรกใส่เข้าไปในยันต์ลักษณะดังนี้

รูปที่ 3.1 ยันต์ตรีนิสิงเห เดินกลม้าหมากรุก ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ค.

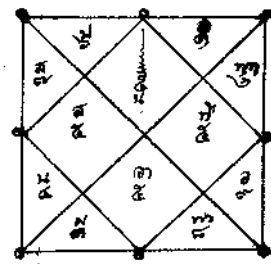
รูปที่ 3.2 ยันต์อัตราเลข 3 คูณ 3 หาร ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ข.

แบบที่ 2 เมื่อทำเลขอัตราท้าวทสมงคลสำเร็จแล้ว ให้เรียกสูตรกลับจากอัตราเลข เป็นคาถาหัวใจตรีนิสิงเห ดังนี้

ตรีนิสิงเห มาบังเกิดเป็น ม อ อุ สตตนาเค มาบังเกิดเป็น ส วิ ธา ปุ ก ย ป
 ปลายเพชรฉลุ นแมว จ มาบังเกิดเป็น ที ม ส อ ชุ จตุเทวา มาบังเกิดเป็น น ม พ ท
 ฉวชราชา มาบังเกิดเป็น ป ท น ท ส ม ปลายอินทรา นแมว จ มาบังเกิดเป็น อา ปาม
 จู ป เอกยภูเขา มาบังเกิดเป็น มิ นวเทวา มาบังเกิดเป็น อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภ
 ปลายพรมาสหปติ มาบังเกิดเป็น ส ท ช ฎ ตรี ทูราชา มาบังเกิดเป็น พุทุโส อภูฐ
 อรหนตา มาบังเกิดเป็น พว มา นา อุ ก ส น ทุ ปลายพทุธานมามีหัง มาบังเกิดเป็น น

โม พุทฺ ธา ย จากนั้นให้ลบ ม อ อุ ถึง น โม พุทฺ ธา ย ต่อไป ดังนี้ ลบ ม อ อุ มา
 บังเกิดเป็น ม ตติ ลบ ส วิ ธา ปุ ก ย ป มาบังเกิดเป็น ส สตต ลบ ที ม ส อ ชุ มา
 บังเกิดเป็น ที ปญจ ลบ น ม พ ท จตุ น ลบ ป ท น ท ส ม มาบังเกิดเป็น ม ญฐฺ ลบ
 อา ปา ม จุ ป มาบังเกิดเป็น อา ปญจ ลบ มิ มาบังเกิดเป็น มิ เอก ลบ อ ส วิ สุ โล ปุ
 ส พุ ภา มาบังเกิดเป็น อ นว ลบ ส ท ช ฎ ตรี มาบังเกิดเป็น ส ปญจ ลบ พุทฺ โธ มา
 บังเกิดเป็น พุ ทฺติ ลบ พา มา นา อุ ก ส น ท มาบังเกิดเป็น พา ญฐฺ ลบ น โม พุท
 ธา ย มาบังเกิดเป็น น ปญจ

จากนั้นให้นำทั้งตัวเลขและตัวอักษรเข้าสู่ตารางยันต์ สำเร็จเป็นยันต์ตรีนิสิงเห ดังรูป

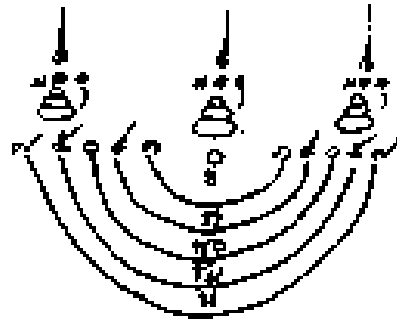
รูปที่ 3.3 ยันต์ตรีนิสิงเหที่ประกอบด้วยตัวเลขและตัวอักษร ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ค.

ในขั้นการทำกลยันต์ทั้งสองแบบนี้ เมื่อนำอัตราทวารทสมงคลไปใส่ไว้ในตาราง ซึ่ง
 ตารางยันต์จำลองแบบมาจากแผนภูมิจักรราศี ตารางยันต์มี 12 ช่องเท่ากับแผนภูมิดวงดาวยุคโบราณ
 ในขั้นนี้จึงเกิดเป็น “ยันต์ตรีนิสิงเห” ถือเป็นองค์ความรู้สำคัญอย่างหนึ่ง เนื่องจากยันต์นี้มีบทบาท
 อย่างมากต่อผู้คนในอดีต ไม่ว่าจะใช้ในการแพทย์ไทยโบราณ พิธีการเกิด พิธีปลูกเรือน พิธีตั้งศาล
 พระภูมิ ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในบทที่ 4

3.4.1.2 การนำผลหารอัตราทวารทสมงคลไปทำเป็นยันต์

ผลลัพธ์จากการหารอัตราทวารทสมงคลสามารถนำมาสร้างเป็นยันต์ได้เช่นกัน การใช้
 ผลหารอัตราทวารทสมงคลนิยมที่หารด้วย 5 เพราะเลข 5 หมายถึงพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ถือเป็น
 เลขที่มีความสำคัญในระบบเลขยันต์ไทย และเมื่อหารด้วย 5 จะได้ผลเป็นเลข 0 สามตัว ประกอบด้วย
 7 5 0 9 3 0 3 7 0 5 7 เป็นหลัก เมื่อสังเกตผลลัพธ์ จะได้เลขเป็นคู่ คือ 3 คู่หนึ่ง 5 คู่หนึ่ง 7 คู่หนึ่ง 9

คู่หนึ่ง และศูนย์ 3 ตัว เลขชุดนี้สามารถนำไปสร้างเป็นยันต์รูปแบบต่างได้ เช่น โยงเส้นจากตัวเลขแต่ละคู่ เหลือศูนย์อยู่กึ่งกลาง ลงอักขระ **น โม พุท ธา ย** โดยลำดับ และศูนย์อยู่เหนืออักขระพระเจ้า 5 พระองค์ มีองค์พระสามองค์ มีอักขระ **ม อ อุ** และสัญลักษณ์ อุณาโลมเหนือตัว **อ** ที่อยู่เหนือองค์พระอีกที ดังที่ปรากฏรูปยันต์ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ข ดังนี้

รูปที่ 3.4 ยันต์อัตราเลข 5 คุณ 5 หาร ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ข

คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน จ มีการทำองค์พระ จากผลหารอัตราทวาทสมงคลด้วย 5 เช่นกัน

ดังนี้

อนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเหลง ดังนี้ ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕ ลงแล้ว
เอาปัญจพุทธา คือ ๕ คุณแล้ว หารได้เลข ลับ ดังนี้ ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕
แล้ว เอาปัญจพุทธา หาร ลงไปอีก ได้ลับ ดังนี้ ๗ ๕ ๐ ๙ ๓ ๐ ๓ ๙ ๐ ๕ ๗ แล้ว
ทำเป็นองค์พระ ดังนี้

รูปที่ 3.5 ยันต์องค์พระจากอัตราเลข 5 คุณ 5 หาร ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน จ

อัตราทบาทสมงคลและชุดตัวเลขที่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไม่เพียงแต่มีบทบาทสำคัญในคัมภีร์ตรีนิสิงเหเท่านั้น แต่โบราณจารย์ยังได้นำเอาชุดตัวเลขเหล่านั้นไปสร้างเป็นยันต์หลายรูปแบบเพื่อใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวอย่างละเอียดในบทที่ 4

3.5 อุปเทห์และการนำไปใช้

การนำความรู้ที่ได้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเหไปใช้ ผู้ที่ศึกษาสามารถนำเอาผงที่ได้จากการเขียนและลบอักขระยันต์ตามกระบวนการที่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไปใช้ทำเครื่องรางของขลังหรือประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ โดยตรง ตามอุปเทห์ที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ โครงส่วนอุปเทห์พบในคัมภีร์ตรีนิสิงเหเกือบทุกสำนวน ยกเว้นสำนวน ข ซึ่งเนื้อหาในส่วนนี้ชำรุดหายไป แต่ที่กล่าวไว้ดดยละเอียดครบถ้วน คือสำนวน ก ซึ่งจะได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

3.5.1 การนำผงวิเศษไปใช้โดยตรง

การนำเอาผงที่ได้จากการเขียนและลบอักขระเลขยันต์ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไปใช้ เนื้อหาในคัมภีร์มีการอธิบายคุณวิเศษของผงดินสอที่เขียนและลบในแต่ละชั้นเอาไว้ ว่ามีคุณวิเศษแตกต่างกันออกไป การใช้ผงดินสอในบางชั้นจะมีการผสมเครื่องยาบางชนิด หรือประกอบพิธีกรรมบางอย่างเพื่อเพิ่มประสิทธิผลด้านความศักดิ์สิทธิ์ตามที่ผู้ใช้ปรารถนา ดังเช่นเนื้อความในคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก ที่กล่าวไว้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อจะเอาผงดินสอในตรีนิสิงเหให้ว่า พคาถา นี้ ๕ จึงลบผงพิเศษ

เป็นประสิทธิแล ฯ คุณ พพุทิเจ้า ๕๖ คุณ พธีธรรมเจ้า ๓๘ คุณ พคังเจ้า ๑๕ ฯ

ตรีนิสิงเห สดตนาเค ปณจพิสสุ นเมว จ จตตุเทวา ฉวสสรราชา ปณจอิน

ตรา นเมว จ เอก ยกข นวเทวา ปณจ พุทธมาสหบดี ทเวราชา อตถอรหน

ตา ปณจพุทธา นมามีหิ

ผิจะทำเลขในตรีนิสิงเห ให้ตั้งอัฐตราในรูปตรีนิสิงเหนี้ลงแล ฯ

๓๗๕๔๖๕๑๙๕๒๖๕ ตั้งดังนี้ให้ได้ ๑๒ ถาร แล้วจึงไวใจตามอุปเทห์นั้นเทีย

เมื่อแรกจะทำเทียนหนัก + ตามถวาย พพุทิเจ้า ตรงหน้า พประสิทธิแล

แล้วเอาผงดินส่อนั้นกุสีกว กับน้ำมรรหอมเอาทลาตัวเองเสก ๑๐๘ ทรงเอาไว้
เป็นผงดประทิวเสก หาคาหมีได้หลาย แล้วเอาผงดไว้ใช้ตามอุปะเทสไฟไปยเทษ ๗

จากที่ยกตัวอย่าง การนำผงดรีนสิงเหไปใช้ในบางชั้น ต้องมีการประกอบพิธีกรรม
เพิ่มเติม เพื่อยังให้เกิดผลเฉพาะทางตามที่ผู้กระทำปรารถนา โดยมีการเสกคาถาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น
คุณพระพุทธเจ้า 56 คุณพระธรรมเจ้า 38 คุณพระสังฆเจ้า 14 จากนั้นให้นำเอาผงดินสอดผสมกับน้ำมัน
หอม แล้วจึงนำไปใช้ การใช้ผงดรีนสิงเหยังมีอีกหลายรูปแบบ ผงดรีนสิงเหไม่ได้มีอานุภาพตายตัว
เสมอไป แม้แต่วิธีการใช้ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ยังให้เกิดผลที่แตกต่างเช่นกัน ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิ
สิงเห สำนวน ก ดังนี้

ถาจะทำตัวตรีนิสิงเห เอาผงดินส่อไว้แล้วจึงเอาดอกบัว ๑ อยันตรีนิ
สิงเหลงดอกไม่ทิ้งปวงให้ได้ ๑๐๐ ทรง จึงเปนประสิทธิเปนสะเนกก็ดี สะเดาะ
โซทรรวน คือตาก็ดี ถาจะถอยออกก็ดีเอาผงดินส่อมาอมแล้ว ภาวนา ๙ ทรง ลุด
สิ้นแลฯ ถาจะส่กบูกสาวท่ารก็ดีเอาผงดินส่อมาอมจนไป แม้รตามใดก็หมีรู้ ลิก
ตัวเลย อาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้ทำแต่ วัน ๗ แลทำเส้นหะทาว พูทั้งลัย เอา
ผงดินส่อมาห่อชายผาไว้ แม้นโหดถึงตายภาวนาเอาควรมีตายเลย ถ้าจะทำ
ให้อยู่แก่หอกดาบทั้งปวงเอาผงดินส่อมาละลายนำกินก็ดีเสก ๑๑ ทรง.คังทน
ชาติแล ถาจะกำบังเอาผงดินส่อมาอมไว้ ภาวนาให้ได้ ๑๐๐ หนึ่งไป วันหนึ่ง
อย่างคำ หมีเหนตัวเราเลย ถาจะทำมะหาจ้งจ้งก็ดีเอาผงดินส่อมาทา ภาวนา
ไปย หอกดาบลุยสิ้น ผันแทงหมีถูกให้อ่านำมรรตบ ผงดินส่อมาเสก ๑๙ ทรง
จึงทิ้งผงดินส่อลงในน้ำมรรก็ลุกขึ้นเปนไฟอยู่ปล่นำมรรแล ถาจะดับไฟเสีย เอา
ผงดินส่อกับน้ำมรรมาเสก ๓ ทรง เทลงโน่นำมรรไฟนั้นดับแล ถาจะให้สตรีภาพ
รักเอาพลู รวมใจสามใบเคกกับมากให้กินมาหาเราแล ทำผงดินส่อใสในปูนให้
เสก ๕ มรรไลดิส่อมรรรักเราแล ๗ ถาจะให้คังกระพันชาติรี เอาผงดินส่อมา
เสก ๕ ถาจะปลุกเครื่องเช่นผงดินส่อมาเสกในใจ ๓ ๕ ผงดินส่อเสก แลเครื่องก็
ดี คาถาดี มีอยู่เลย ถาจะเปนความเสกผงดินส่อ ทาตัวเราฉณแล ๗ ถาจะลุยไฟ
ตำนำลงตักัว เอาผงดินส่อทาแล้ว ลงเท็ดหมีแพ เลย ๗

จากเนื้อหาส่วนที่ยกมา จะเห็นได้ว่า การนำผงที่ได้จากการเขียน-ลบไปใช้ เมื่อประกอบกับเครื่องยาอื่นที่ใช้ร่วมกับผง เช่น ดอกไม้บางชนิด หรือพืชบางชนิด จะทำให้ผลของผงนั้นมี อานุภาพต่างไปจากเดิม หรือวิธีการใช้ที่แตกต่างกัน ก็ให้ผลไม่เหมือนกัน รวมถึงคาถาหรือมนต์ที่ใช้ ปลุกเสกผงก็มีผลโดยตรงกับอานุภาพ ที่ยังให้เกิดผลในรูปแบบที่ต่างออกไป ถึงแม้จะเป็นผงตรีนิสิงเห เหมือนกันก็ตาม

ในบางครั้ง โบราณจารย์จะมีการกำหนดส่วนผสมที่เป็นสมุนไพรบางชนิดหรือวัตถุ อารมณ์ เรียกว่า “เครื่องยา” เพื่อใช้ผสมกับผงตรีนิสิงเห ทำให้เกิดอานุภาพที่ยิ่งขึ้นไป เครื่องยา เหล่านี้ต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและไสยศาสตร์เป็นผู้ปรุง ไม่สามารถใช้ความรู้แพทย์ แผนไทยทั่วไปได้ เพราะส่วนผสมบางอย่างเป็นที่รู้เฉพาะในหมู่ผู้เล่าเรียนวิชาไสยศาสตร์เท่านั้น ดังเช่น ดอกกรักซ้อน ซึ่งลักษณะของดอกกรักซ้อนไม่เหมือนดอกกรักโดยทั่วไป ดอกกรักซ้อนจะมีกลีบเลี้ยงสองชั้น ใบพลูร่วมเกิดมาจากการที่ใบพลูแฝดติดกันตรงก้านพลู ใบพลูหน้าชนติดกัน ก้านส่วนที่ติดกับใบติด เป็นเนื้อเดียวกัน หัวโขมด มีผู้อธิบายไว้ว่า เป็นผีชนิดหนึ่ง มาจากภาษาเขมร "โขมจ" แปลว่าผีทั่วไป⁷³ ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายคำว่า โขมด ว่า

ชื่อผีชนิดหนึ่งในพวกผีกระสือหรือผีโพง เห็นเป็นแสง เรือง
วาวในเวลากลางคืน ทำให้หลงผิดนึกว่ามีคนถือไฟหรือจุดไฟอยู่
ข้างหน้า พอเข้าไปใกล้ก็หายไป ทางวิทยาศาสตร์ อธิบายว่า ได้แก่
แก๊สมีเทน ที่เกิดจากการเน่าเปื่อยมูลฟางของสารอินทรีย์แล้ว ติดไฟใน
อากาศ เป็นแสงวอบแวบในที่มืด⁷⁴

หากวินิจฉัยตามคำอธิบายที่ให้ไว้ “โขมด” น่าจะเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติไม่ น่าจะมีวัตถุนิสังหารใด ๆ ที่จะนำมาผสมกับผงตรีนิสิงเหได้ แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้ ในทางไสยศาสตร์ มีความเห็นว่า หัวโขมดที่ใช้ผสมในผงตรีนิสิงเห นี้ น่าจะเป็นกะโหลกของผีครู

⁷³ บรรจบ พันธเมธา, ศาสตราจารย์, ดร., ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514), หน้า 67

⁷⁴ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์, 2546), หน้า 208.

กล่าวคือ ในบางความเชื่อจะมีการบูชากะโหลกของครูอาจารย์ไว้บนที่บูชา นับถือว่าศักดิ์สิทธิ์ ส่วนหัวพรายหรือหัวผีพราย ในทางไสยศาสตร์หมายถึงกะโหลกของผู้ที่จมน้ำเสียชีวิต หัวผีตายโหงหมายถึงกะโหลกของผู้ที่เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ เครื่องยาเหล่านี้ผู้ที่จะนำมาใช้ต้องมีความเชี่ยวชาญในวิชาไสยศาสตร์พอควร ไม่เพียงต้องรู้จักเครื่องยาเป็นอย่างดี แต่ต้องทราบถึงรายละเอียดด้วยว่า ใช้อย่างไร และใช้ส่วนไหน อย่างเช่นคำว่าหัว มีใช้ว่าใช้ทั้งหมด ใช้เพียงส่วนกะโหลกโดยวิธีการนำเอาไปเผาให้เป็นผงแล้วจึงนำมาผสมเป็นเครื่องยา ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก ว่า

ดอกบัวหลวง ๆ ลงยั้งลงดอกไม้ทั้งปวงแล เอาดอกบัว ๑ แล้ว
เอาดอกไม้ ๑๐๘ จึงตากให้แห้งแล้วเอา บุณาก ๑กฤษณา ๑ จันทอม ๑
กะลำพัก ๑ ขอนดอก ๑ หัวขมิ้น ๑ หัวพราย๑ ดอกรักซ้อน ๑ หัวขมิ้นหัว
พราย เอาทากับเทา แม่่มือเผาให้จงไม่เปนเทาแล้ว บดกับดอกไม้ทั้งปวงนั้น
แล้ว เสนเลาเข้า เปลือก เนื้อปลาเครื่องอาห้านทั้งปวงให้มันแล้ว จงเอาฝัง
ดินสอใส่ลง เมื่อทำฝังดินสอขึ้นเสก ๑๐๐ ที่ ทั้ง ๑๒ บทนั้น แล้วปรองสมกัน
เขาก็ปิดดอกบัวนั้น ให้เสก ๑๐๘ ปันเปนแท่งไว้ เมื่อจะทำยานั้นให้ขาด ๓ วัน
แล้วให้อยู่แก่ ลิ่น ๕ จึงทำประสิทธิแลฯ

การใช้ผงตรีนิสิงเหในกรณีที่ต้องการให้ผลเกิดเฉพาะบุคคลทั้งผู้ที่ใช้หรือผู้ที่เป็นเป้าหมายของการใช้ ดังเช่นในกรณีที่ปรารถนาให้เจ้านายรัก จะมีการเขียนชื่อตัวเราไว้ในยันต์ที่กำหนด แต่หากปรารถนาให้เป็นผลแก่บุคคลอื่นให้เขียนชื่อบุคคลนั้นลงไป ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหจะใช้คำว่า ลงชื่อตามปรารถนา ยันต์ตรีนิสิงเหในแต่ละชั้น ที่เกิดจากการคูณ หารอัตราทวาทสมงคลด้วยเลขแต่ละอันดับ จะมีอานุภาพแตกต่างกันออกไป เช่น พระยาฉัททันต์ถอดรูปมีอานุภาพ เป็นเสน่ห์แก่คนทั้งหลาย เพชรฉลุกรรมถอดรูป มีอานุภาพทำให้คนเห็นว่างาม ทำสิ่งใดก็สำเร็จ เทวดาถอดรูปมีอานุภาพทำให้อยู่ยงคงกระพัน ใช้ในการเข้าสู่ศึกสงคราม ดังที่ปรากฏใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ข ดังนี้

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๗ คุณ ๗ หาร
ให้ได้ ๗ หน ชื่อพระยาฉัททันต์ถอดรูป ให้ลงภควัมบดีองค์เดียว ๗ หน แล้ว
ลงชื่อตามองค์พระตามปรารถนา หรือจะเขียนลงที่หน้าผากก็ได้ แล้วเสก

ด้วยคาถาภควัมบตี ๓ คาบ หรือตามกำลังวันก็ได้ เมื่อเสร็จแล้วลบผัดหน้าไป
เถิด คนทั้งหลายเห็นเรารักเราแล

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๕ คุณ ๕ หาร
ให้ได้ ๕ หน ชื่อเพ็ชรฉลุกรรมถอดรูป แล้วลงชื่อกลางยันต์ตามปรารภนา
เสกด้วยคาถาภควัมบตี ๕ คาบ อติปารมิตาติงสา อติสัพพัญญูมาคตา อติโพธิ
มนุப்புตโต อติปิโสจเตนโม ๕ คาบ นโม ๕ คาบ อติปิโส-ภควาติ ๕ คาบ
ประทับตราพระราชสิทธิ์ ๕ คาบ แล้วเอาผงทาตัวเป็นเส้นทแยงคนทั้งหลาย
เขาเห็นงามเหมือนเทวดา จะทำการอันใดก็ดีก็งาม

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๔ คุณ ๔ หาร
ให้ได้ ๔ หนชื่อเทวดาถอดรูปให้ลงยันต์แล้วลงชื่อในองค์พระ เสกด้วยคาถา
พระภควัมบตี ๔ คาบ ตัวเอง ๔ คาบอติปารมิตาติงสา อติสัพพัญญูมาคตา อี
ติโพธิมนุப்புตโต อติปิโสจเตนโม ๔ คาบ นโม ๔ คาบ อิธเจตโส ทพหคณ
หาภิถามสา ๔ คาบ ประทับตราพระราชสิทธิ์ ๔ คาบ แล้วเอาผงทาตัวไปหา
ขุนนางท้าวพระยาสมณะชีพราหมณ์และสตรี เห็นหน้าเรารักเราตั้งสามี่

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๖ คุณ ๖ หาร
ให้ได้ ๖ หนให้ลงยันต์ลงชื่อตามปรารภนา แล้วเสกด้วยตัวเอง ๖ คาบ คาถา
ภควัมบตี ๖ คาบอติปารมิตาติงสา อติสัพพัญญูมาคตา อติโพธิมนุப்புตโต อี
ติปิโสจเตนโม ๖ คาบ เหมือนกันแล้วเอาผงทาตัว เข้าการณรงค์สงคราม ตี
ปล้ำกันก็ได้ ไม่เจ็บไม่แตกไม่ฟกแวม และไม่แพ้เขาเลย ทั้งเป็นเส้นทแยงด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการใช้ผงตรีนิสิงเหที่สำเร็จแล้วในแต่ละชั้นผสมกับวัสดุบางอย่าง
เพื่อสร้างเป็นวัตถุมงคลที่มีรูปแบบเฉพาะตัว เช่น การนำผงไปผสมทำสีผึ้ง ซึ่งเป็นวัตถุมงคลที่ใช้ทา
บริเวณริมฝีปาก เรียกกริยาทา(ปาก) ว่า สี(ปาก) เชื่อว่ามีอำนาจทางด้านเมตตามหานิยมและ
มหาอำนาจ เป็นที่น่าสังเกตว่าสีผึ้งจะมีอำนาจไปในทางใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสองประการ
ประการแรก ผงที่นำมาผสม ถึงแม้ว่าจะเป็นผงจากการลบลเลขยันต์ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหเหมือนกัน แต่
ขึ้นอยู่กับว่าลบเอาผงที่ทำในชั้นใดมาผสมในสีผึ้งนั้น และประการที่สอง การใช้สีผึ้งมีรูปแบบเฉพาะ

ไม่ใช่เพียงแต่สีปากเท่านั้น คนโบราณเลือกนิ้วที่ใช้สีปากว่า นิ้วใดทำให้เกิดอานุภาพทางใด เช่น ไปหา
 ท้าวพญา สมณะ ชีพราหมณ์ให้ใช้นิ้วชี้ หากไปหาสตรีให้ใช้นิ้วนาง การทำสีผิวนั้นโบราณทำโดยการหุง
 หรือการนำเอาขี้ผึ้งตั้งบนไฟ การก่อไฟนั้นต้องใช้ไม้ตามที่ตำรากำหนด มาทำเป็นฟืนเพื่อให้ความร้อน
 เช่น ไม้รัก ไม้สัก เป็นต้น เมื่อขี้ผึ้งละลายดีแล้วจึงผสมส่วนประกอบต่าง ๆ รวมทั้งผงตรีนิสิงเหลงไป
 โดยนำผงตรีนิสิงเหเจือด้วยน้ำมันหอมใส่ลงในสีผึ้งที่ตั้งไฟไว้นั้น ในส่วนของพิธีกรรมจะมีเครื่องบูชาครู
 โดยเฉพาะ และบังคับทิศทางในการกระทำการหุงสีผึ้ง ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ข ดังนี้

เมื่อจะทำเอาเทียน ๕ เล่ม ข้าวตอกดอกไม้ลึงละ ๕ บูชาพระ

พุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และครูบาอาจารย์โดยเคารพ เงินติดเทียน ๒ สลึง
 ให้ทำดังนี้เหมือนกันทุก ๆ บท เมื่อจะทำให้บ้ายหน้าไปทิศบูรพา ตามเทวดา
 ตามกำลังวัน วิเศษนัก ตามแต่จะใช้เถิด ประสิทธิ์ทุกอัน

นอกจากนี้ผงตรีนิสิงเหที่ใส่ลงในสีผึ้งที่ทำสำเร็จในแต่ละชั้นถือว่ามีอานุภาพแตกต่างกันไป ดังนี้

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๙ คูณ ๙ หาร
 ชื่อนวหรรค์ทั้ง ๙ ถอดรูป ให้ลงพระภควัมบดี ๙ หน ลงชื่อกลางยันต์ ๙ หน
 ๆ ละ ๙ จบ แล้วเสกด้วยคาถาพระภควัมบดี ๙ คาบ ตัวเอง ๙ คาบ อิติปาร
 มิตาติงสา อติสัพพัญญูมาคตา อติโพธิมनुปปโต อติปิโสจเตนโม ๙ คาบ
 นโม ๙ คาบ อธิเจตโสทณหังคะนหาหิถามสา ๙ คาบ โสฬสมงคล ๙ คาบ
 ประทับตราพระราชสิทธิ์ ๙ คาบ แล้วเอาผงทาตัวเป็นตบะเดชะด้วย จะ
 ประรณาสิ่งใด ๆ ได้แสนหนึ่ง ลงประเจียดคงกะพัน เอาผงหุงสีผึ้งเป็นเสน่ห์
 ดิน္ฉัก

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๒ คูณ ๒ หาร
 ชื่อพระยาสององค์พี่น้องถอดรูปไปหานางทั้งปวง ให้ลงประทับพระภควัมบดี
 ๒ หน ถ้าทำตามกำลังวันได้วิเศษนัก ให้ลงชื่อกลางยันต์ เสกด้วยคาถาพระ
 ภควัม ๒ คาบ ประทับตราพระราชสิทธิ์ ๒ คาบ แล้วเอาผงทาตัวไปหาสตรีรัก
 เรายังนัก ถ้าพบผู้ใหญ่ทั้งปวงเห็นหน้าเรารักนัก เอาผงใส่น้ำมันหุงสีผึ้งสีปาก

เป็นเสน่ห์แก่คนทั้งเมือง ถ้าจะผูกไมตรีกับผู้ชายผู้หญิงทั้งปวงก็ดี ลูกค้า
พาณิช สมณะชีพราหมณ์และท้าวพระยาที่ดี เอาผงทาตัวก็ได้ ให้กินก็ได้รับ
เรา ถ้าจะมีทีไปแห่งใด ๆ ให้เสกด้วย ปิโยฯลฯ และ มออุ พรหมจิตต์ ฯลฯ
ตามกำลังวันอย่าสนเท่ห์เลย

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๘ คุณ ๘ ทาร
ชื่อพระอรหันต์ทั้ง ๘ ถอดรูปแผลงฤทธิ์ ให้ลงพระภควัมบดี ๘ หน ลงชื่อกลาง
ยันต์ตามปรารภณา แล้วเสกด้วยคาถาพระภควัม ๘ คาบ (เสก) ด้วย อิติปารมิ
ตาติงสา อิติสพพญญมาคตา อิติโพธิมนุปตโต อิติปิโสจเตนโม ๘ คาบ ด้วย
มนต์นี้อีก โอมสิทธิการ นโมพุทชาย พระครูอาจารย์เธอจึงให้กูมาสูบจิต
มนุษย์หญิงชายให้กลัวกู เหมือนเนื้ออันกลัวเสือ เหมือนงูอันกลัวครุฑ เหมือน
เขียดอันกลัวงู สิงโท วีย อิติ เม จิตต์ ภาวนติ สุมากลัวกูเหมือนพระยา
ราชสีห์ เมื่อแผลงฤทธิ์แผดเสียงร้องก้องพงไพร สรรพมนุษย์สัตว์ใดแพ้แก่กู
ทุกคน พยคุโฆ วีย อิติ เม จิตต์ ภาวนติ มาณพน้อยยอมสั่งอาวุธมาให้กู
ทั้งสิ้น ย มิงมาเหมือนกลัวกูใจจะขาดตาย โอมสิทธิสวาท สุวาโหม ๘ คาบ
แล้วประทับตราพระราชสีห์ ๘ คาบ เอาผงไว้ทาตัวไปหาท้าวพระยานารทั้ง
ปวง จะปรารภนาส่งใด ๆ ก็ได้ทุกประการ เอาผงใส่น้ำมันสีผึ้งสีปาก และใส่
หัวเป็นเสน่ห์ดีนัก ถึงจะใช้การหนักเราก็มิได้ใช้ ให้เล่าเรียนเอาเถิดดีนัก

CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากเนื้อหาที่ยกมาจะเห็นได้ว่า ผงในแต่ละชั้นถึงแม้จะมีอำนาจด้วยตัว
ของผงเองแล้ว หากมาหุงเป็นสีผึ้งจะมีอำนาจต่างไปจากเดิมได้บ้าง เช่น ผงในชั้นนพคุณทั้ง 9 ถอด
รูป ตัวผงเป็นคกงระพันชาติรี แต่เมื่อผสมลงในสีผึ้งจะเป็นเสน่ห์ ผงในชั้นพระยาสององค์พี่น้องถอดรูป
ไปหานางทั้งปวง ตัวผงเองเป็นมหานิยมต่อผู้ใหญ่ แต่เมื่อเอาผงใส่ลงในน้ำมันหอมแล้วหุงเป็นสีผึ้ง จะ
กลายเป็นมหานิยมแก่คนทั่วไปทั้งหมด ผงในชั้นพระอรหันต์ทั้ง 8 ถอดรูปแผลงฤทธิ์เป็นมหาอำนาจ
แต่หากนำมาหุงเป็นสีผึ้งก็จะทำให้ได้สิ่งของจากผู้ใหญ่ตามที่ปรารภณา

3.5.2 การนำเอาตัวเลขและกลยัตินในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไปใช้สร้างเครื่องราง

ในข้อ 3.4 ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วนั้นเป็นเรื่องของการลบผงและการทำกลเลขกลยัตินต์ แต่ยังไม่เป็นเนื้อหาของการนำไปใช้ ในโครงสร้างส่วนที่ 5 นี้ แม้จะเกี่ยวข้องกับกลเลขกลยัตินต์ก็ตาม ไม่ได้เน้นเรื่องวิธีการทำ หากแต่เน้นการนำไปใช้ในรูปแบบต่างๆ การใช้ประโยชน์องค์ความรู้ที่ได้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเห นั้น ไม่เพียงแต่การใช้ผงที่ได้จากการเขียนลบเลขยัตินต์ในคัมภีร์ในชั้นต่าง ๆ ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้อก่อนหน้านี้ แต่ยังมีการนำเอาตัวเลขและกลยัตินต์ต่าง ๆ ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไปใช้โดยตรง ในที่นี้หมายความว่าไม่จำเป็นต้องลบเป็นผง แต่สามารถนำเอาพระยัตินต์ต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ไปใช้ สร้างเป็นเครื่องรางของขลังได้ทันที ได้แก่

1) การทำสีผึ้ง ซึ่งเป็นเครื่องรางของคนโบราณ ใช้สีปาก การหุงสีผึ้งแบบโบราณ มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ฟืนที่ใช้ในการหุงต้องเป็นไม้ตามที่กำหนด ต้องใช้ใบไม้ชื่อมงคลรองก้อนสำหรับหุงด้วย ต้องมีการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่การบูชาครู ดังที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ในการหุงสีผึ้งมีขั้นตอนดังที่กล่าวไว้ ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก ดังนี้

ยันโสลดมกคนทำเมื่อเพงวันจัน สีผึ้ง ~~๕~~ หุงด้วยขันสำริชแล้วเขียน
 ยันโสลดลงทังหน้าทังหลัง ลังไปตวนแชนงไวในขันนั้น แล้วเอาดอกบายูหมี
 รัโรย ๕ ดอก ตากให้แห้ง ฟืนไม้รัก ๑๕ ดุน ไม้ลัก ๗ ดุน แล้วเขียน สพเพ
 ขนา พหูขนา ลงใบรักซอน ๙ ใบ รองกอรเซา ๓ กอร ๆ ละ ๓ ใบ แล้วแต่ง
 เพดาร์กันเพด ๗ ทอรไวจึงดี กอรจึงทำการ เอาเทียนนั๊ก ~~+~~ เงินติดเทียน
~~+~~ นั้งปนผ้ง เชิงบายูหน้าไปบูรภาเสกด้วยพคานานี้ ยัยย์ ปุรุสส อิตถิวา
 ๑๐๘ ราว ครันทอรสามวันปรุงด้วยของหอมทังปวง เมื่อจไซเสก ๗ ราว
 ด้วยยัยย์ ปุรุสส อิตถิวา สีปากเทษคินักแลฯ

จะเห็นได้ว่านอกจากการใช้ผงผสมลงไปในน้ำมันหอมเพื่อหุงเป็นสีผึ้งแล้ว ยังสามารถใช้ยัตินต์ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหเขียนลงในใบตาล แขน้ำมันหอมเพื่อหุงเป็นสีผึ้งได้ด้วย ในที่นี้ใช้ยัตินต์โสฬสมงคล ซึ่งเป็นยันต์อัตราเลขที่อยู่ในจัตุรัสกลแบบ 4×4

2) การทำแหวนพิรอดซึ่งเป็นการลงยันต์ในกระดาษ แล้วนำมาม้วน จากนั้น จึงถักเป็นแหวนเสร็จแล้วลงรักเพื่อให้คงทน หากใช้สวมแขนก็เรียกพิรอดแขน หากใช้สวมนิ้วก็เรียก พิรอดนิ้ว โดยพิรอดนี้บางครั้งต้องโรยผงวิเศษในกระดาษยันต์ เพื่อเพิ่มฤทธิ์อำนาจ ดัง คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก กล่าวไว้ ดังนี้

ผิจะทำเบญจขันธ์ทั้งห้าแหวนกระดาษแหวนเทพา ผาแลตายพร้าย
แลแหวนเครื่องทังปวงให้ย ดั่งอัตรานี้ลิ่ง ๓๗๕๔๖๕๑๔๕๒๖๕ ทำเป็น
ประทัดผูกมือแล เอาเบญจขันธ์ ๕ หานอัฐตรา ณี คาคได้ลับดังนี้ เป็น
ประทับถรณ์ นติ ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๔ ๕ ๒ ๘ ๕ ผิ ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๔ ๕
๒ ๘ ๕ ตราไว้ ผิจะทำแหวน กระดาษเอาลับเบญจขันธ์ลงแผ่นกระดาษแล้ว เอา
ลูน ๐ เลกกลับเป็นหัวแหวน แลจะทำเป็นหางพิรอดเสกตัวเอง ๑๐๘ ศกฺ ดีนัก
แล

3) การสร้างพระภควัมบดีหรือพระปิดตา ถือเป็นเครื่องรางที่มีมาแต่โบราณ จนถึงปัจจุบันความนิยมในพระปิดตายังไม่ได้ลดลงแต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จากความนิยมในการสร้าง พระปิดตาของวัดต่าง ๆ และมูลค่าของพระปิดตาบางสำนักที่สูงมาก เรื่องเกี่ยวกับพระปิดตามีกถาว่า เอาไว้ใน ขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างระดมบ่าวไพร่เพื่อออกตามนางวันทอง ดังนี้

จัดแจงแต่งตัวนุ่งยก	เข็มขัดรัดดอกแล้วโจงหาง
ผูกตัวเข้าเป็นพรวนลั่นเครื่องราง	พระปรอทสอดหว่างมวงคлов
ลูกไข่ตันทองแดงกำแพงเพชร	ไข่เป็ดเป็นหินขมิ้นผง
ตะกรุดโทนของท่านอาจารย์คง	แล้วอมองค์พระควัมล้าจิ้งจิง ⁷⁵

ในตอน ขุนแผนกับพลายงามทำพิธีปลุกเสกเครื่องราง ก่อนยกพลไปตีเมือง เชียงใหม่ ดังนี้

⁷⁵ เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน, หน้า 28.

จึงเอาพระควมที่ทำไว้
ในชั้นนั้นใส่น้ำมันหอม
พระนั่งขึ้นได้ในบัดดล

ใส่ชั้นสำริดประสิทธิ์มนต์
เสกพร้อมเป่าลงไปสามหน
น้ำมันนั้นทาหนทั้งทุบตี⁷⁶

จากตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าชาวไทยโบราณรู้จักเครื่องรางชนิดนี้เป็นอย่างดี โดยลักษณะของพระภควัมหรือพระภควัมบดินั้น ทำเป็นลักษณะพระสาวกทำอาการยกมือทั้งสองข้าง ปิดหน้า โดยมากจะใช้ไม้โพธิ์บ้าง ไม้รักบ้าง ไม้หิงหายบ้างแกะเป็นองค์พระ สูงโดยประมาณหนึ่งซัณนิ้วมือ นอกจากจะแกะจากไม้แล้ว ยังสามารถลงเป็นผ้าประเจียดใช้พกติดตัวได้เช่นกัน พระภควัมบดินี้ เชื่อว่ามีอำนาจทางด้านป้องกันศาสตราวุธ และใช้ในทางกำบังล่องหนได้เช่นกัน โดยอาราธนาใส่ผ้า โปกศีระชะไว้หรืออมไว้ในปากก็ได้ วิธีการสร้างพระภควัมบตีทำได้โดยนำเอาผลลัพธ์จากอัตราทวา ทสมงคที่หารด้วย 5 ไปลงไว้บนองค์พระโดยตรง ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนน ก ดังนี้

ประการหนึ่งท่านให้ลง พภควัมบตีขางละ ๔ พองค์ ศรี พอาระ
หันทั้ง ๔ พองค์แล ฯ เมื่อเพนวันจันก็ดี วันอังคานก็ดีทวารให้เอาขมีนอ้อย
มาต้มให้สุก ตากแดดให้แห้งแล้วตั้งใบศีรแล้วแกะไม้บดเป็นรูป พภควัมบตี
มือรัดออง แล้วจึงเอวลับนี้ ๓๕ ๖ ๙๓ ๖ ๓๙ ๖ ๕๗ อ้นลงพภควัมบตีใน
วัน ๗ ก็ดี แล้วประกอบไปด้วนเครื่องทั้งปวงอันปาริสุด เมื่อทำ ๆ ต่อหน้า
พเจ้า ตามนี้เทิด ..ลิ่ง ทั้งองค์ทั้งการรองคูลี ปลุกด้วยตรีนิสิงเห ๑๐๘ แล้ว
ลงรักซ์ปิดทองไว้ เมื่อจะมีที่ไป ห่อผาโปกหัวแล้วคงต่ออาวูททั้งปวง เป็น
ประเจียดก็ดี เป็นล่องหนไปทางปีก ทางเรือตีนกแล ทาไล่ ไคร่ยิง ปีนมาป็น
แตกแล

4) การทำตะกรุด ทำโดยนำยันต์ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไปจารยันต์ลงในวัสดุที่
แผ่นบาง เช่น ทองคำ เงิน ตะกั่ว ทองแดง ไบลาน กระจดาขหรือหนั่งสัตว์ แล้วใช้เป็นแผ่นยันต์ก็ได้ หรือ
ม้วนเป็นตะกรุดก็ได้ โดยทั่วไปตะกรุดมีการระบุประเภท โดยเรียกต่อด้วยชื่อยันต์ที่ลง เช่น ตะกรุดที่
ลงด้วยยันต์โสฬสมงค เรียกว่า ตะกรุดโสฬสมงค ตะกรุดที่ลงด้วยยันต์ตรีนิสิงเห เรียกว่า ตะกรุดตรี

⁷⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 68.

นินสิงเห การลงยันต์ในตะกรุดจะบังคับวันที่ใช้ลงยันต์เอาไว้ ส่วนมากจะให้ทำใน วัน 3 วัน 7 คือ วัน อังคารและวันเสาร์ ซึ่งผู้ศึกษาเลขยันต์เชื่อว่าเป็นวันแข็ง การใช้ตะกรุดมิได้มีแค่การพกติดตัวไป บางครั้งทำไว้เพื่อแช่น้ำมัน แล้วใช้แค่น้ำมันที่แช่ตะกรุด เชื่อว่ามีอำนาจต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก ดังนี้

ยันโสดมวงคนให้ลงแผ่นเงินแผ่นทองในวัน ๗ ๆ ไทเอาชาติหอรระ
คุณถาหมี่ไดเอาแทงผิงตีนิลอบแล้วโรยลงอักษรอยันนั้นเทิด ถ้าแลทำเปน กระ
ตุตไชยให้เอาครึ่งพอกนอกเทีช อนึ่งท่านให้เอายันโสดมวงคนแช่น้ำมันหอม
ไวยทาผิม แลให้ลงทั้งแผ่นยาม่วนเลย แต่ว่ายาให้กระลัตรีถือตองน้ำมันนี้ได้
ท่านตีคำไว้ ๕ ทองแลฯ

5) การทำประเจียด ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหมีการนำเอายันต์ในคัมภีร์ไปใช้ทำ ประเจียด ซึ่งทำด้วยผ้า โลหะหรือหนังสือ การลงอักขระเลขยันต์บนวัสดุเหล่านั้น เพื่อให้เกิดอำนาจ ทางอยู่ยงคงกระพัน หรือเมตตามหานิยม โดยใช้โพกศีรษะบ้าง ผูกแขนบ้าง หรือถ้าลงที่เสื้อจะเรียกว่า เสื้อยันต์ ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก ดังนี้

ลิติการิย์ ผิจทำพิไชยมงคนให้เปนประเจียดในโลหะ ไทเขียนรูปราช
สีด รูปหง ๑ เพชลูกักรรช้อยัน ๑ เทวดานั่งแท่นเดียกักร ๔ อัง ๑ พุทฺธรงเครื่อง
๑ มหายัก ๑ เทวดาถือหอกไม้ ๑ พหรมสีหน้า ๑ พวอาระหันนั่งภาวนาไต่
ต้นไม้กามพริก ๑ พวเจ้า ๕ พวอึ่งนั่งกำพูนัด ๑ แล้วตั้งอัฐตราลง ๑๒ ถาร เอา
กำลังอัฐตราตั้งดังนี้ คุณกักรร คุณ ตามอันดับกันทุกเมื่อแล้วเอา พวอาระหัน
ทั้ง ๘ ทารทุกเมื่อ เสดไวยตามอันดับกันถ้ามากกว่า ๘ เอา ๕ ทาร เสดตราไวย
ทีเดียวกรรนั้น แล้วเสด ๑๒ ถาร ให้นับเอาไนตราดวงหัวดวงหาง พิไชยมง
คน ๒ นั้นเทีช แล้วเอาเสดไนตราดวงพิไชยมงคน แก้วทองพิมงคน ให้รบ
ราชชริลงตามยาง(อย่าง) ไวนั้นเทิด แม่น ประเจียดให้ลงวัน ...จึงให้เอานังวัว
ปามา แลตายพรัยทาร์ให้มาทำดังนี้แล ทาร์ให้เอานังวัวมาทำกว้างแต่องคูลี
ให้ลงรักปิดทองเสยกอร แล้วจึงลงอักขระตามยางไวนั้นได้ ๓ หัว ๔ แล้วเอา
คาถานีเสก ปถม ๑๐๘ ๐๘ ทำตามไวนีเทิดฯ

6) การทำธง เป็นการลงอักขระเลขยันต์บนผืนผ้าที่ตัดเย็บเป็นรูปธง สมัยโบราณจะตัดเย็บเป็นธงสามชาย ใช้ติดกับไม้เพื่อนำขบวนทัพบ้าง โปกศีระบ้าง ผูกแขนบ้าง ในการทำธง ผู้ทำต้องเลือกสรรไม้พิเศษมาทำคันทง ซึ่งกำหนดให้ใช้ไม้กำจาย ไม้ตองแตก ไม้ชัยพฤกษ์ เป็นต้น ผ้าที่จะใช้ลงธงต้องเป็นผ้าบริสุทธิ์ ได้แก่ผ้าบังสุกุล ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก ใช้คำว่า ปลอดภัย หมายความว่า ปราศจากเจ้าของ ก่อนจะทำการลงเลขยันต์จะต้องมีเครื่องสังเวทเพื่อบูชาครู ธงนี้เชื่อว่ามีอำนาจทางมหาอำนาจ ทำให้ศัตรูหวาดกลัว ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน ก ดังนี้

ลิติการิยํ ฝิจํทำทังไซในอุฐตรา เอาตัวต้นตัวปลายบวกเข้า
ด้วยกรัรโดเปนแปดเปนพล่หานคราไว้ ใตตั้งอุฐตราลง ๘ ธาร ๆ บลเอา ๓ ๔
๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ คุณโดยอันดับกันสิ้นทัง ๘ ธารแล้วเอา **อรหํ** ทัง ๘ ทารท
ง ๘ ธารเสดตราไวอันดับกัน ทังแปดธารแล้วเอาลงในอัทจัก ๒ เบนปลาย
ทัง ๓ จักแล้วเอาคาถาณี นวภา ลังจักทัง ๓ เบนต้นทังดังนี้แล้วเอา มอ อู
อม ลังสุด ๆ ถาจะทำทังนี้เอาไม่กำจายไม่ต้องแตกก็ดี ไมฟาผากก็ดีไมไช
ยะพฤกก็ดีทำต้นทังดังนี้ ให้เอาผาผีบ้านอันรู้จักชื่อ เอามาทำ ๓ ชบแล้วจึง
ลงอักขรในทังนั้น ให้ปลอดภัยบริสุตแล้วเอาเข้า ๓ กะทงเทียน ๓ เล่ม
เครื่องเล่น แล้วให้เรียกชื่อเจ้าบ้านนั้น ด้วยคำถ่านี้ ๆ **จตุฤฎํ อหฺภูตาอ
วาท อากจจาหิ** แล้วว่าช่วยเราให้ชนแก่สัดตรู แล้วจึงลงอักขรนี้ แต่ใน
บ้านนั้น เมอลังสะงัดคั้นไปมา จึงเอาพคาถาณีเสก ๑๐๘ ไวเมื่อมีทีไปแห่ง
โดย ๆ ไปณะรังสังครามก็ดี แข่งเรือก็ได้วิ่งขว้ายก็ดี ชาระพัดทีได้ย ๆ
ออกชื่อเจ้าทงนี้แล้ว ไสหัวเรือไปไชไปปลหัว ^{ทาง}หน้า ให้เสกด้วยคำถ่าอุฐตรา ๗
ลวณินะ สัดตรูถาจะไปแห่งโดย ๆ ทงนี้เปนประเสริฐนุกแล

7) การทำเทียน ทำได้โดยลงยันต์ที่กำหนดในกระดาศ โดยมากจะเขียนชื่อผู้ที่ต้องการให้เกิดผลไว้ในยันต์ ไม่ว่าจะเป็นผลในทางดีคือให้เกิดความเมตตา รักใคร่ หรือผลในทางร้าย คือ ให้ศัตรูมีอันเป็นไป วิบัติ ป่วยไข้ ซึ่งการทำเทียนนี้ถือว่าการเจาะจง จึงต้องเขียนชื่อคนที่หวังให้ได้รับผลลงไป การเขียนชื่อต้องเรียกสุตรตามที่ตำรากำหนด ในแต่ละตำราอาจมีความแตกต่างกันไป จากนั้นนำไปควั่นเป็นเทียน โดยปกติจะกำหนดให้มีน้ำหนัก 1 บาท เมื่อจะใช้เทียนให้จุดเทียน

บูชาพระแล้วสวดคาถาตามที่กำหนด ส่วนใหญ่จะกำหนดให้สวดจนเทียนไหม้หมดเล่ม ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วน ก ดังนี้

สิทธิการียะยันตรีสิงเหนี้ ไห่ลิ่งไสเทียนเสกด้วยคาถา **อติปารมิตา**

๑๕ ถ้าจะให้ผู้ได้รักไห่ลิ่งซื่อผู้นั้น แล้วเอา พคาถานี้ลอมซื่อ เสกตามถวาย พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ จึงพิศถารณผู้มีซื่อ อันอยู่ในเทียนนิมารักขข้า ดังใจข้าคิดเทิด จำรงนิตย ด้วยคุณพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ เจ้าเปนที่ พึงแก่ข้านิตย ฯ ตามถวายแล้วรองเอาผ้งเทาไห่ของไห่กินชาระพัดทั้ง ปวงเสก ๕ ถ้าไห่เขากินหมี่ ได้ไห่แบ่งผ้งเปน ๕ สวน ๓ สวรรันนั้นคลุกเขาไห่ กิน ๓ วัน ๗ วัน ผู้นั้นมาถึงแล ฯ มาแล้วผ้งสวน ๑ ประสมได้ ๒ ไ่กินรักเรา แล เมื่อจเขียนซื่อนั้นว่า พคาถานี้เสยกอร ฯ **อตินามะ ปฏิจุธเมนามะ ๕** จึงเขียนเทิด ทำจะทำการทั้งนี้ไห่ได้วันจันจึงทำเทิด ฯ

คัมภีร์ตรีนิสิงเหมืองค์ประกอบหลายส่วน ผู้ที่ศึกษาคัมภีร์นี้อย่างแตกฉานสามารถนำ ความรู้ต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ ไม่เพียงผ้งที่สำเร็จในชั้นต่าง ๆ และยันต์อัตรเลข แม้แต่ตัวคาถาใน คัมภีร์ก็สามารถนำไปใช้ปลุกเสกเครื่องรางของขลังได้โดยตรง ถือว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ พระเกจิอาจารย์ ใช้คาถาที่มีอยู่ในคัมภีร์เล่มนี้ ไม่ว่าจะเป็ คาถาเสกอัตราทวาทสมงคล คาถาโสฬสมงคล ตลอดจน หัวใจต่าง ๆ ใช้ปลุกเสกพระพิมพ์และเครื่องรางของขลัง เชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์โดยประการต่าง ๆ คาถาที่มี ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ บางส่วนมีที่มาจากคัมภีร์ตรีนิสิงเห ผู้ที่ต้องการศึกษาเลขยันต์ไห่มีความแตกฉาน จึงจำเป็นต้องศึกษาคัมภีร์เล่มนี้ เช่นที่กล่าวไห่ไห่เสกด้วยคาถาอัตรฯ หมายถึง คาถาอัตรเลขทวา ทสมงคล เป็นต้น

จากการเปรียบเทียบคัมภีร์ตรีนิสิงเห ทั้งสามสำนวน จะเห็นได้ว่า การนำเอาผ้งที่ได้จากการ บวก ลบ คูณ ทหารอัตรทวาทสมงคลในชั้นต่าง ๆ ไปใช้นั้น ถึงแม้ว่าจะเป็นผ้งที่ได้ในการบวก ลบ คูณ ทหารเลขในชั้นเดียวกัน แต่คัมภีร์ตรีนิสิงเหแต่ละสำนวนกล่าวอุปเท่ห์วิธีการใช้เอาไห่แตกต่างกัน ดังนั้น เนื้อหาในส่วนนี้จึงมีเพียงเค้าโครงวิธีการตั้งทหารที่คล้ายกัน แต่เนื้อหาที่เป็นรายละเอียดขั้นตอนและ อิทธิคุณต่างกันออกไป ไม่สามารถเทียบเคียงกันได้ แสดงให้เห็นว่าในแต่ละสำนักที่มีการสืบทอดคัมภีร์ ตรีนิสิงเห มีความแตกต่างเป็นเอกเทศ ไม่ขึ้นแก่กัน

ตัวเลขต่าง ๆ ที่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเห มีที่มาจากแนวคิดคณิตศาสตร์ และความรู้เกี่ยวกับดวงดาว ซึ่งตัวเลขเหล่านั้นไม่ได้เกิดขึ้นมาโดยปราศจากหลักการ หากแต่มีความสัมพันธ์กัน สามารถอธิบายด้วยกลไกคณิตศาสตร์ การแทนเลขเหล่านี้ด้วยพระนามพระพุทธเจ้า ชื่อพระอรหันตสาวก ชื่อเทพต่าง ๆ เป็นการแทนค่าในระดับบุคคลาธิษฐาน และเลขจำนวนเดียวกันยังแทนด้วยชื่อธรรมต่าง ๆ ถือเป็น การแทนค่าในระดับธรรมาธิษฐาน นอกจากนี้ ที่มาของตัวเลขต่าง ๆ ยังใช้อธิบายแนวคิดทางปรัชญาและศาสนาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักพุทธปรัชญาที่ลึกซึ้งอย่าง นาม-รูป ธาตุ ชันด์ และนิพพาน อีกทั้งโบราณจารย์ผู้แต่งคัมภีร์ตรีนิสิงเห ใช้ระบบตัวเลขอธิบายเทียบเคียงสัจธรรมกับเลขศูนย์ นับว่าเป็นความคิดที่มีความลึกซึ้งอย่างมาก ดังนั้นคัมภีร์ตรีนิสิงเหจึงไม่ได้มีแต่เรื่องความเชื่อแบบไสยศาสตร์เท่านั้น แต่ยังมีแนวคิดที่เป็นเหตุเป็นผล ซึ่งได้รับอิทธิพลโดยตรงจากพระพุทธศาสนา ในบทต่อไปผู้วิจัยจะศึกษาบทบาทของคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่มีต่อสังคมไทยในประเด็นต่าง ๆ

บทที่ 4

บทบาทของคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่มีต่อสังคมไทย

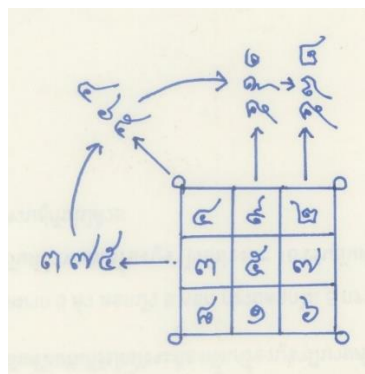
คัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นคัมภีร์เลขยันต์ที่มีบทบาทต่อสังคมไทยอย่างสูงนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากเป็นคัมภีร์ที่มีการสืบทอดในสำนักต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งองค์ความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหยังมีผู้นำไปใช้ในรูปแบบต่าง ๆ มาโดยตลอด บทบาทสำคัญของคัมภีร์ตรีนิสิงเหต่อสังคมไทยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน กล่าวคือ ด้านวิทยาการความรู้โบราณ ด้านศาสนาและความเชื่อ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ดังจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

4.1 ด้านวิทยาการความรู้โบราณ

เนื้อหาของคัมภีร์ตรีนิสิงเหประกอบด้วยองค์ความรู้ที่เป็นวิทยาการโบราณหลายด้าน ได้แก่ คณิตศาสตร์ โหราศาสตร์และดาราศาสตร์ เวชศาสตร์ และพิชัยสงคราม

4.1.1 ด้านคณิตศาสตร์โบราณ

ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 ว่าตัวเลขในอัตราทวาทสมงคลทั้ง 12 ตัวมีที่มาจาก ยันต์จตุโร หรือในทางคณิตศาสตร์ เรียกว่า “จัตุรัสกอล” แม้ว่าตัวเลขชุดดังกล่าวไม่สามารถแทนค่าลงในยันต์จตุโรได้โดยตรง แต่เกิดจากการถอดตัวเลขออกมา ตัวเลขแต่ละชุดจะบวกกันได้ 15 โดยถอดเป็นชุดแบบทักษิณาวรรต ดังเห็นได้จากแผนภูมิต่อไปนี้

รูปที่ 4.1 การถอดอัตราทวาทสมงคล จากยันต์จตุโร (จัตุรัสกอลแบบ 3x3)

“ยันต์จตุโร” หรือจัตุรัสกลแบบ 3×3 เป็นรูปแบบจัตุรัสกลที่แพร่หลายมากที่สุด และปรากฏในอารยธรรมโบราณที่รุ่งเรืองของโลกหลายแห่ง อาณาจักรอียิปต์เป็นหนึ่งในจำนวนอารยธรรมโบราณเหล่านั้น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยไม่สามารถสรุปได้ว่า ผู้แต่งคัมภีร์ตรีนิสิงเหได้รับอิทธิพลแนวคิดนี้มาจากแหล่งอารยธรรมอื่นใด หรือผู้แต่งคิดค้นขึ้นเอง ชุดตัวเลขในจัตุรัสกลแบบ 3×3 เป็นรากฐานของอัตราทวาทสมงคลโดยตรง จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาชุดตัวเลขนี้

ชุดตัวเลขในจัตุรัสกลแบบ 3×3 มีการอธิบายไว้ในหนังสือโบราณหลายเล่ม เช่น หนังสือ Three Books of Occult Philosophy Book II เขียนโดย Henry Cornelius Agrippa หนังสือเล่มนี้แปลจากภาษาลาตินเป็นภาษาอังกฤษ และพิมพ์เผยแพร่ เมื่อ ปี ค.ศ 1651 โดยกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลขหรือชุดตัวเลขกับดวงดาวและปรากฏการณ์บนท้องฟ้า โดยเชื่อว่ามีผลโดยตรงต่อชีวิตมนุษย์ และได้พัฒนาเป็นความรู้เรื่องเกี่ยวกับดวงดาว โหราศาสตร์ และไสยศาสตร์ ในส่วนวิชาไสยศาสตร์ โดยเฉพาะเลขยันต์ส่วนใหญ่อาศัยแนวคิดมาจากดวงดาวและกลุ่มดาวบนท้องฟ้า จัตุรัสกลก็เช่นกัน ในฐานะของยันต์รุ่นแรก ๆ ที่ปรากฏขึ้นในโลก ประกอบขึ้นจากโครงสร้างทางเรขาคณิตและตัวเลขพื้นฐาน ได้แก่ 1-9 ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือระบบเลขยันต์ในโลกโบราณมักจะมีมีความเกี่ยวพันกับคณิตศาสตร์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นตัวรูปแบบหรือแนวคิดที่อยู่ภายใน เพราะคณิตศาสตร์เป็นกลไกที่ใช้อธิบายความเป็นไปของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ส่งผลมายังโลก นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังมีบทบาทสำคัญยิ่งในวิชาดาราศาสตร์และโหราศาสตร์ด้วย

จัตุรัสกล (Magic Square)⁷⁷ หมายถึง ตารางที่มีจำนวนช่องในแนวดิ่งและแนวนอนเท่ากันเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส ภายในช่องจะบรรจุตัวเลขจำนวนเต็มช่องละหนึ่งตัวที่ไม่ซ้ำกับตัวเลข ในช่องอื่นๆ เริ่มจาก 1 จนถึงตัวเลขที่เท่ากับจำนวนช่องว่างในตาราง แต่ไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับเงื่อนไขสำคัญของจัตุรัสกลคือผลบวกของตัวเลขทั้งหมดในแต่ละด้านทุกด้านรวมถึงด้านทแยงมุมจะต้องเท่ากัน จัตุรัสกลแบบ 3×3 เป็นรูปแบบพื้นฐานที่สุด ภายในสี่เหลี่ยมจัตุรัสแบ่งออกเป็น 3 แถว

⁷⁷ จัตุรัสกลในทางคณิตศาสตร์ สามารถคำนวณค่าผลรวมในละด้าน รวมทั้งด้านทแยงมุมที่จะต้องเท่ากันเสมอ เรียกว่า “ค่าคงตัวกล” ซึ่งค่าคงตัวคำนวณได้จากสมการ คือ $n(n^2+1)/2$ และเมื่อแทนค่าด้วยขนาดของจัตุรัสเข้าไป จะได้ชุดเลขอนุกรม ดังนี้ 15, 34, 65... เป็นค่าคงตัวสำหรับตารางขนาด $n \times n$ หากปราศจากค่าคงตัวกลดังกล่าวแล้ว แทบเป็นไปได้เลยที่จะใส่ตัวเลขลงในจัตุรัสสำเร็จ.

และ 3 ตอนเกิดเป็นตาราง 9 ช่อง โดยทั่วไปคนจะคุ้นเคยกับจัตุรัสกลที่เป็นแบบสำเร็จดังที่เห็นกันอยู่ ซึ่งในคัมภีร์ตรีนิสิงเหใช้เป็นรูปสำเร็จดังที่ปรากฏใน ส่วนวน ข.

ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหมีการใช้จัตุรัสกลอื่นที่ไม่ใช่จัตุรัสกลแบบ 3x3 เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีจัตุรัสกลแบบ 4x4 ด้วย ซึ่งปรากฏลำดับเลขในคาถาชื่อว่า “โสฬสมงคล” ใช้สำหรับเสกเลขในชั้น พระอินทร์ถอดรูปไปหาชาวสวรรค์ทั้งปวง และใช้สำหรับลงเป็นยันต์ ในการทำสีผึ้ง เมื่อถอดออกมา จะได้ตัวเลขแบ่งออกเป็น 16 ตัว ดังนี้ 16 9 4 5 3 6 15 10 13 12 1 8 2 7 14 11 เมื่อนำตัวเลขดังกล่าวไปใส่ไว้ในตารางจะได้ ตัวเลขที่เรียงกันเป็นจัตุรัสกลแบบ 4x4 ดังError! Reference source not found. สิ่งนี้เป็นเครื่องยืนยันให้เห็นว่า ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห มีเรื่องคณิตศาสตร์โบราณบันทึกอยู่ และเป็นองค์ประกอบสำคัญของคัมภีร์

รูปที่ 4.2 ยันต์โสฬสมงคล

ที่มา: อรรถกฤษณ์ วิริยะบุรณะ, เพชรรัตน มหายันต์ 108, หน้า 49.

ข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ Simon de La Loubère ได้นำเอาจัตุรัสแบบ 3x3 ไปเผยแพร่ต่อชาวยุโรป โดยให้ชื่อว่า Siamese Method⁷⁸ ถึงแม้ว่าในจดหมายเหตุของเขาจะมีการกล่าวถึงจัตุรัสกลแบบอื่น ๆ แต่เขาไม่ได้กล่าวอย่างชัดเจนว่า ได้พบจัตุรัสกลแบบ 4x4 ที่กรุงศรีอยุธยา อย่างไรก็ตามมีหลักฐานสำคัญว่าเลขกลชุดดังกล่าวได้ปรากฏมีอยู่แล้วในช่วงเวลาใกล้เคียงกับที่ Simon de La Loubère เดินทางมายังอาณาจักรอยุธยา คือ แผ่นศิลาจารึกยันต์โสฬสมงคล 2 แผ่น

⁷⁸ Peter M. Higgins, Number Story: From Counting to Cryptography (New York: Copernicus, 2008), p. 54.

ของวัดหน้าพระเมรุ (ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติวังจันทร์เกษม พระนครศรีอยุธยา) เป็นไปได้ว่าเลขอัตราในจัตุรัสกลนั้นไม่ได้เรียงอยู่ในรูปแบบที่ Simon de La Loubère ค้นเคย เพราะการจัดเรียงในจารึกวัดหน้าพระเมรุนั้น จารึกกลเลขแบ่งออกเป็น 3 ชั้น โดยกลเลขชั้นในสุดเป็นจัตุรัสกลแบบ 3×3 ทัวไป กลเลขชั้นที่สองวางไว้โดยรอบเป็นเลขที่มาจากอัตราทวาทสมงคล 12 ตัว ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห และกลเลขชั้นนอกสุดเป็นกลเลขโสฬสมงคลหรือการเรียงเลขแบบจัตุรัสกลแบบ 4×4

รูปที่ 4.3 จารึกยันต์โสฬสมงคลวัดหน้าพระเมรุ

ที่มา: พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติวังจันทร์เกษม พระนครศรีอยุธยา

นอกจากจะมีการแทนค่าด้วยตัวเลขแล้ว ยังมีการแทนค่าตัวอักษรด้วยตัวเลขในจัตุรัสกลด้วย และมีการนำความรู้ดังกล่าวมาผูกเป็นยันต์ โดยใช้เลขจากจัตุรัสกลแบบ 4×4 สร้างเป็นกลยันต์ชื่อ “อริยสัจโสฬส” แสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์โบราณในยุคนั้น วิธีการนับอักษรแบบนี้เรียกว่า “วณนสังขยา” เกณฑ์ของวณนสังขยามีกล่าวไว้ใน คัมภีร์วชิรสารสังคหะ ดังนี้

ภฎยาทิมธพนตา นวสังขยา ปกิตติตา

ปาทิมนตา ปญจสังขยา สฎญญา วุตต สวา ญนา

อักษรมี ก, ฎ, ย เป็นต้น มี ฌ, ฐ, ฬ, เป็นที่สุด กำหนดให้ชื่อว่า

นวสังขยา

อักษรมี ป เป็นต้น มี ม เป็นที่สุด กำหนดให้ชื่อว่าปญจสังขยา

สระทั้งหลายและ ญ น เรียกว่า สฎญ⁷⁹

⁷⁹ พระสิริรัตนปัญญาเถระ เขียน แยม ประพันธ์ทอง แปล พระคัมภีร์วชิรสารัตถสังคหะ, หน้า 105.

จากเนื้อความที่ยกมานี้ แบ่งการนับอักษรออกเป็น 3 หมวด คือ หมวดนวงสังขยา นับ 9 มี 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ก ข ค ฆ ง จ ฉ ช ฌ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ต ถ ท ธ น และ กลุ่มที่ 3 ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ หมวดปัญจสังขยา นับ 5 ได้แก่ ป ผ พ ภ ม หมวดสุญ ได้แก่ ญ น อะ อา อิ อี อุ อู เอ โอ การแทนค่าในระบบวิณนสังขยา ให้อักษรตัวต้นเป็นเลขหลักหน่วย และอักษรตัวถัดไปแทนเลข ตั้งแต่หลักสิบขึ้นไป ให้อักษรตัวท้ายสุดเป็นหลักหน่วย และให้อักษรตัวที่อยู่หน้าถัดไปเป็นหลักร้อย และหลักพันตามลำดับ ดังนั้นยันต์อริยสัจโสฬส คือการถอดรหัสคาถา ซึ่งในที่นี้คือ *ตโย ธภาณาคติ เสยยาญเยยา โลกขยปทัง รโถภยาปโย* โดยใช้ระบบวิณนสังขยาแทนค่าตัวอักษรที่ประกอบเป็นคาถา จะได้ดังนี้

5 - แถวแรก ตโย จะได้เลข 16 ธ จะได้เลข 9 ภา จะได้เลข 4 ณา จะได้เลข

จะ ได้เลข 10 - แถวที่สอง ค จะได้เลข 3 ติ จะได้เลข 6 เสยยา จะได้เลข 15 ญเยยา

เลข 8 - แถวที่สาม โลก จะได้เลข 13 ขย จะได้เลข 12 ป จะได้เลข 1 ี จะได้

11 - แถวที่สี่ ร จะได้เลข 2 โถ จะได้เลข 7 ภยา จะได้เลข 14 ปโย จะได้เลข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ศณ	ธ	ภา	ณา
๑๖	๙	๔	๕
ค	ติ	เสยยา	ญเยยา
๓	๖	๑๕	๑๐
โลก	ขย	ป	ี
๑๓	๑๒	๑	๑
ร	โถ	ภยา	ปโย
๒	๗	๑๔	๑๑

รูปที่ 4.4 ยันต์อริยสัจโสฬส

ที่มา: เทพย์ สาริกบุตร, คัมภีร์พระเวทจัดตฤบรพ, หน้า 155.

ยันต์ที่ใช้ระบบวิณณสังขยาของทางภาคกลางที่ใช้ตัวอักษรและมีตัวเลขกำกับ เท่าที่ผู้วิจัยพบมีเพียงยันต์เดียวเท่านั้น คือ ยันต์อริยสังโสฬส นอกจากความรู้เรื่องจักร์สกลที่ปรากฏในรูปยันต์ หรือในคาถาเสกอัตรากิติ ในส่วนโครงสร้างที่ 4 มีการคูณ ทารอัตราทวาสมงคดตั้งที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 แสดงถึงภูมิปัญญาในทางคณิตศาสตร์ คัมภีร์ตรีนิสิงเหจึงเป็นคัมภีร์ที่สืบทอดศาสตร์โบราณถึงแม้ว่าจะไม่มีที่มาที่แน่ชัด แต่ก็นับได้ว่าเป็นคัมภีร์ที่มีบทบาทต่อองค์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์โบราณของไทย

4.1.2 ด้านความรู้เกี่ยวกับโหราศาสตร์และดวงดาว

ตัวเลขที่ปรากฏในยันต์จตุโรซึ่งเป็นยันต์สำคัญที่สุดยันต์หนึ่งในคัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นสัญลักษณ์แทนดวงดาวในระบบสุริยะในระบบเลขยันต์ของชาวไทยโบราณ ยันต์ที่ได้รับอิทธิพลจากจักร์สกลได้รับความนิยมและเชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์มาก เนื่องจากมีเลขพระเคราะห์ที่ถือว่าบันดาลความเป็นไปทั้งดีร้ายต่อสรรพชีวิต ใน คัมภีร์โลกธาตุ อธิบายถึงกำเนิดดวงดาวและกำลังของดวงดาวในระบบสุริยะไว้ดังนี้

เลขประจำพระเคราะห์ นามพระเคราะห์ทั้งหลาย เรียกกันต่าง ๆ ตามไวพจน์ เช่นอาทิตย์ วารวิบ่าง สุระบ่าง อักกะบ่าง เพื่อให้เป็นการยืมที่และสะดวกในการเขียน ท่านใช้เลขเป็นเครื่องหมาย เลขนั้นออกมาจากวารทั้ง ๗ ... ๑ อาทิตย์ ๒ จันทร์ ๓ อังคาร ๔ พุธ ๕ พฤหัสบดี ๖ ศุกร์ ๗ เสาร์ เพราะเมื่อวันที่ ๑ ในสัปดาห์เป็นวันอาทิตย์ เลข ๑ ก็ใช้เป็นเครื่องหมายของวันอาทิตย์ เป็นต้น พระเคราะห์อีก ๓ ต่อจากนี้ไปคือ ๘ ราหู ๙ เกตุ และ ๐ มฤตยู⁸⁰

การที่เลขอัตราทวาสมงคดทั้ง 12 ตัว ถอดมาจากยันต์จตุโรตามที่ได้อธิบายไปแล้วนั้น ตัวเลขพื้นฐานเหล่านี้ ยังใช้ในขั้นตอนการทำอัตราทวาสมงคดโดยใช้กำลังของดาวอัฐเคราะห์มาคำนวณตามที่อธิบายแล้วในบทที่ 3 “กำลังเวทดา” หรือ “กำลังดาว” ที่มีจำนวน 108 นี้มีความสำคัญและมีอธิบายใน คัมภีร์โลกธาตุ ดังนี้

⁸⁰ พระสารประเสริฐ, โลกธาตุ, หน้า 2.

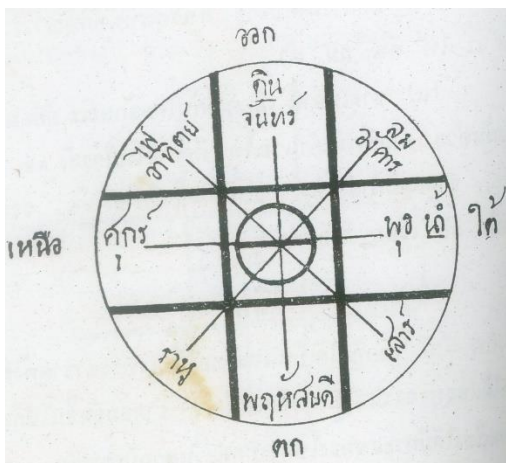
ในโศติศาสตร์แสดงนัยว่าด้วยธาตุทั้ง ๔ อันดาวเทวดาแปดดวงครองอยู่ เรียกว่าอัฐเคราะห์ และรวมกำลังทั้งหมดได้จำนวน ๑๐๘ ซึ่งนับถือกันว่าเป็น กำลังที่มีส่วนสัมพันธ์กับโลกและสิ่งมีชีวิตที่อุบัติในโลกทั้งสิ้น ดังนั้นตามความ เชื่อนี้ในการประกอบพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ของไทยโบราณอาศัยจำนวน ๑๐๘ เป็นเกณฑ์ เช่นการสวดคาถา ๑๐๘ คาบ การชกประคำภาวนาก็ต้อง ๑๐๘ จบ⁸¹

วิชาเลขยันต์ให้ความสำคัญต่อกำลังพระเคราะห์เช่นกัน การจัดกำลังพระเคราะห์ทั้ง 8 มีกล่าวใน คัมภีร์โลกธาตุ ซึ่งกำหนดให้มีเทวดาครองธาตุหมุนเวียนไปรอบจักรวาล ที่สำคัญโลก จะต้องได้รับกระแสธาตุจากดาวทั้ง 8 เป็นนิจ เพื่อสร้างระเบียบแบบแผนในกาลทั้งสาม โลกรวมทั้ง ธาตุที่หมุนเวียนอยู่นี้เรียกว่าโลกธาตุ ใน คัมภีร์โลกธาตุ กล่าวว่า

เมื่อยังไม่มีศาสตร์อื่น ๆ ดีกว่าโศติศาสตร์ ความคิดของมนุษย์เห็นว่า โลกเรานี้อยู่ใน จักรวาลซึ่งแรกเริ่มเดิมทีมีแต่ท้องฟ้าว่างเปล่า กลางหาวที่ว่างเปล่านั้น ถ้าจะให้ หมายรู้ด้วยลวดลาย ก็เขียนเป็นรูปคูนัย ...ท่านจึงสอนว่า ธาตุโย สุธัญโต ปสฺส จง เห็นธาตุทั้งหลายโดยความเป็นของสูญเสี่ยเถิด ในระวางจักรวาลนั้น บังเกิดธาตุขึ้น ๔ กอง คือ เตโชธาตุ ไฟ, ปฐวีธาตุ ดิน, วาโยธาตุ ลมและอาโปธาตุ น้ำ อยู่เรียง ประชิดกันโดยลำดับ และเป็นวงตามลักษณะของจักรวาล...เมื่อเกิดธาตุทั้ง ๔ แล้ว จึงเกิดเทวดาครองธาตุนั้น ๆ เรียกว่าพระเคราะห์ เมื่อธาตุอะไรอยู่ที่ทิศไหน พระ เคราะห์ก็เป็นอันครองทิศนั้นด้วย ...ธาตุทั้ง ๔ นั้นมีพระเคราะห์ครองธาตุละคู่ คือ ธาตุไฟ อาทิตย์และเสาร์ ธาตุดินจันทร์และพฤหัสบดี ธาตุลมอังคารและราหู ธาตุน้ำพุธ และศุกร์⁸²

⁸¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-15.

⁸² พระสารประเสริฐ, โลกธาตุ, หน้า 3-5.

รูปที่ 4.5 แผนภูมิธาตุและทิศที่ดาวอัฐเคราะห์สถิต ใช้นับกำลังดาว

ที่มา: พระสารประเสริฐ, คัมภีร์โลกธาตุ, หน้า 6

คัมภีร์โลกธาตุกำหนดกำลังของดาวอัฐเคราะห์เริ่มจากพระอาทิตย์ซึ่งถือว่าอุบัติก่อนพระเคราะห์อื่นทั้งหมด ถึงแม้พระอาทิตย์จะเป็นธาตุไฟ แต่ในทางโหราศาสตร์ถือว่าดวงดาวต่างๆ กำเนิดจากธาตุน้ำ พระอาทิตย์จึงถือกำเนิดจากทิศใต้ซึ่งเป็นธาตุน้ำ เมื่อถือกำเนิดแล้วจึงโคจรทักษิณาวรรตจนถึงธาตุไฟทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นระยะที่ 6 จึงมีกำลัง 6 ดังนั้นทิศที่พระอาทิตย์สถิตจึงเรียกว่า ทิศอีสาน แปลว่าทิศแห่งผู้เป็นใหญ่ อนึ่งพระเคราะห์อื่น ๆ นั้นแม้ถือกำเนิดจากทิศธาตุน้ำเช่นเดียวกับพระอาทิตย์ แต่ก็ไม่อาจมีแสงสว่างในตัวเอง จนกว่าจะเคลื่อนไปรับแสงจากดวงอาทิตย์เสียก่อนจึงมีกำลังและรูปลักษณะที่สมบูรณ์ พระเสาร์เมื่อโคจรไปรับรัศมีพระอาทิตย์เป็นระยะที่ 6 แล้วมาครองธาตุไฟทิศตะวันตกเฉียงใต้ จึงมีกำลัง 10 พระจันทร์ก็เช่นกันเมื่อโคจรไปรับรัศมีพระอาทิตย์เป็นระยะที่ 6 แล้วยังไม่สมบูรณ์ด้วยกำลังจึงต้องโคจรไปรับรัศมีจากพระอาทิตย์อีกรอบหนึ่งเป็นระยะที่ 14 แล้วสถิตทิศธาตุดินมีกำลัง 15 พระพฤหัสบดีเมื่อโคจรผ่านพระอาทิตย์สองครั้งเช่นกันเป็นระยะที่ 14 แล้วโคจรไปครองธาตุดินทิศตะวันตกจึงมีกำลัง 19 พระอังคารเมื่อรับรัศมีจากพระอาทิตย์เป็นระยะที่ 6 แล้วจึงโคจรมาครองธาตุลมทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นระยะที่ 8 จึงมีกำลัง 8 พระราหูเมื่อโคจรไปรับแสงพระอาทิตย์แล้วมาครองธาตุลมทิศตะวันตกเฉียงเหนือเป็นระยะที่ 12 ดังนั้นจึงมีกำลัง 12 พระพุธเมื่อโคจรผ่านพระอาทิตย์สองครั้งแล้วโคจรไปครองธาตุน้ำทิศใต้เป็นระยะที่ 17 จึงมีกำลัง 17 พระศุกร์เมื่อโคจรผ่านพระอาทิตย์สองครั้งเป็นระยะที่ 14 แล้วจึงไปครองธาตุน้ำทิศเหนือ

เป็นระยะที่ 21 จึงมีกำลัง 21 เมื่อรวมเลขกำลังดาวทั้ง 8 รวมกันจะได้ 108⁸³ อันเป็นเลขสำคัญแรกสุด ในการใช้คำนวณเลขทวารทสมงคลและอัตราทวารทสมงคล

นอกจากนี้ดาวอัฐเคราะห์ยังมีบทบาทสำคัญในการใช้คำนวณพระเคราะห์เสวยอายุ ซึ่งเป็นหลักการทำนายเบื้องต้นของวิชาโหราศาสตร์ โดยหลักวิชาโหราศาสตร์ถือผลดีและผลร้ายที่เกิดขึ้นกับชีวิตของผู้คนเกิดจากอำนาจของเทวดาประจำพระเคราะห์ซึ่งประจำอยู่ในจักรราศี โดยบุคคลเกิดวันใด พระเคราะห์จะเข้าเสวยอายุก่อน แล้วเวียนไปตามภูมิทิศทั้ง 8 โดยคิดกำลังพระเคราะห์เป็นจำนวนปี ในที่นี้เรียกว่า “เทวดามหาทักษา” เช่น คนเกิดวันอาทิตย์ พระอาทิตย์เข้าเสวยอายุก่อน 6 ปีนับจากแรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี จากนั้นพระจันทร์เข้าเสวยอายุ 15 ปี จากอายุ 7-15 ปี จากนั้นพระอังคารเข้าเสวยอายุ 8 ปี จากอายุ 22-29 จากนั้นพระพุธเข้าเสวยอายุ 17 ปี จากอายุ 30-46 ปี จากนั้นพระเสาร์เข้าเสวยอายุ 10 ปี จากอายุ 47-56 ปี จากนั้นพระพฤหัสบดีเข้าเสวยอายุ 19 ปี จากอายุ 57-75 จากนั้นพระราหูเข้าเสวยอายุ 12 ปี จากอายุ 76-87 ปี จากนั้นพระศุกร์เข้าเสวยอายุ 21 ปี จากอายุ 88-108 ปี หากมีอายุเกินกว่า 108 ปี ให้นับรอบใหม่

จะเห็นได้ว่าจำนวนปีที่เทวดามหาทักษาเข้าเสวยอายุเท่ากับกำลังของพระเคราะห์ และการที่พระเคราะห์เข้าเสวยอายุในแต่ละช่วงจะส่งผลต่อชีวิตแตกต่างกันออกไป⁸⁴ ดังนั้นดาวอัฐเคราะห์ถือว่ามีความสำคัญยิ่งในการบันทึกลความเป็นไปต่าง ๆ ในชีวิต ไม่เพียงวิชาโหราศาสตร์เท่านั้น ในวิชาเลขยันต์ โดยเฉพาะคัมภีร์ตรีนิสิงเห อัตรเลขที่เป็นหัวใจมีพื้นฐานมาจากเลขพระเคราะห์และกำลังพระเคราะห์ การที่คัมภีร์ตรีนิสิงเหเอาเลขพระเคราะห์และเลขกำลังพระเคราะห์ มาผนวกกับคณิตศาสตร์โบราณ สร้างองค์ความรู้ที่เชื่อว่ามีศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะของ “เลขศาสตร์” สามารถนำไปใช้ต่อยอดองค์ความรู้ และคนทั่วไปเชื่อว่าสามารถส่งผลผลดี-ร้ายต่อชีวิตได้

4.1.3 ด้านเวชศาสตร์โบราณ

การแพทย์แผนไทยโบราณ ที่ใช้สมุนไพรในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ มักมีพิธีกรรมร่วมด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษา คนไทยโบราณเชื่อว่า ความเจ็บป่วยไม่เพียงเกิดจากโรคภัย

⁸³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4-11.

⁸⁴ เทพย์ สาริกบุตร, บาง เสริมเสริมสุข และอรุณคินทร์ วิริยะบุรณะ, พรหมชาติ (กรุงเทพฯ: ลูก ส. ธรรม ภัคดี, 2521), หน้า 120.

โดยทั่วไป แต่ยังคงเชื่อว่าสามารถเกิดจากการถูกทำคุณไสยหรือเกิดจากการทำร้ายจากภูต ผี ปีศาจ ดังนั้นคัมภีร์ตรีนิสิงเหจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในพิธีกรรมเกี่ยวกับการรักษาอาการเจ็บป่วยประเภทนี้ เพราะคนไทยโบราณเชื่อว่าอานุภาพสำคัญของผงดตรีนิสิงเห คือ ใช้ป้องกันและรักษาอาการเจ็บป่วยจากการถูกคุณไสย เสน่ห์ยาแฝด หรือการถูกผีเข้าเจ้าสิ่ง รวมไปถึงการเจ็บป่วยทางด้านจิตใจ เช่น วิกลจริต บ้าคลั่ง แม้แต่การเจ็บป่วยแบบทั่ว ๆ ไปตำราเวชศาสตร์โบราณก็ยังคงใช้เลขยันต์ในคัมภีร์เล่มนี้ประกอบด้วย แสดงให้เห็นว่าผู้ที่ทำการรักษาโรคในอดีตต้องมีความรู้ในคัมภีร์เล่มนี้พอสมควร จึงจะสามารถทำการรักษาคนไข้เหล่านี้ได้

“คุณไสย” คือ "อาถรรพณ์ พิธีกรรมเพื่อทำร้ายมิตร โดยเสกสิ่งใดสิ่งหนึ่งเข้าไปในตัวหรือฝังรูปฝังรอย เรียกกันว่า กระทำคุณ, ผู้ถูกกระทำ เรียกว่า ถูกคุณ, คุณไสยก็ว่า"⁸⁵ ในแต่ละชุมชนอาจมีรูปแบบของคุณไสยที่แตกต่างกันออกไป คือการทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นโดยผิดแปลกจากกฎของธรรมชาติทั่วไป ได้แก่

- การเสกของเข้าตัว เพื่อให้เกิดความเจ็บปวด อาจจะเป็นหนังสือหรือวัตถุมงคล การใช้สลาเทียร ได้แก่ การเสกหมากให้เปลี่ยนรูปเป็นแมลงงูบินไปต่อยศัตรูทำให้ป่วยไข้หรือถึงแก่ความตาย หรือเสกให้แมลงงูจำแลงไปตกในเขียนหมาก ผู้ใดกินหมากนั้นจะรักใคร่หลงใหลดังที่ปรากฏใน ลิลิตพระลอ ดังนี้

ปู่เจ้าฟังแล้วไล่ แลนา ปู่จึงใช้สลาเทียร แลนา เติรวเวหาไปสู่ แลนา ตกลงอยู่รคน แลนา ปนหมากเสวยท่านไท้ แลนา ครั้นท่านได้หยิบเสวย แลนา บนานเลยลอรราช แลนา ใจจะขาดรอนรอน แลนา ถึงสายสมรพี่น้อง คิตบลุเลยข้อง ชุ่นแค้นอาตุร⁸⁶

- การฝังรูปฝังรอย ถือเป็นการทำคุณไสยมีสองประเภท คือ ประเภทแรกทำให้รักกัน และประเภทที่สองทำให้ชังกันโดย ถ้าจะทำให้รักกันจะปั้นรูปชายและหญิงหันหน้ากอดกันในท่ายืนด้วยดินเหนียว นำหุ่นดินเหนียวซึ่งมักใช้ดินจากรอยเท้าของคนผู้ที่จะถูกกระทำมัด

⁸⁵ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, หน้า 253.

⁸⁶ ลิลิตพระลอ พิมพ์ครั้งที่13 (กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา,2513), หน้า 19.

ด้วยสายสิญจน์ แล้วนำไปฝังดินส่วนใหญ่นิยมฝังตามป่าช้าหวังผลให้เกิดความลุ่มหลงมัวเมาในอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนการใช้ซึ่งกันนั้นจะปั้นรูปชายหญิงเปลือยกายหันหลังให้กัน บางครั้งเอาหนามหรือเข็มแทงที่อกชายหรือหญิงเอาไว้ ห่อด้วยใบเตาร้างหรือใบจาก คนโบราณเชื่อว่าพิธีกรรมดังกล่าวนี้จะสามารถทำให้ชายหรือหญิงที่ตกเป็นเป้าหมายจะเกิดการทะเลาะเบาะแว้ง พลัดพรากแตกแยกจากกันไป ดังที่กล่าวไว้ใน ขุนช้างขุนแผน ว่า

ครานั้นเถรวาดราชครู	พิเคราะห์ดูปริเปรมเกษมสันต์
หยิบสีผึ้งปากผีมามิชำนาญ	เอาเถ่าพรายประสานประสมพลัน
ลงอักษรเสกข้อมแล้วข้อมถม	เป่าด้วยอาคมแล้วจึงปั้น
เป็นสองรูปวางเรียงเคียงกัน	ชักยันต์ลงชื่อสีมาลา
อีกรูปลงชื่อคือพระไวย	เอาหลังติดกันไว้ให้ห่างหน้า
ปักหนามแทงตัวทั่วกายา	แล้วผูกตราสังมันขนันไว้
ทั้งลงยันต์พันด้วยใบเตาร้าง	ให้เถรจิวไปฝังป่าช้าใหญ่
แล้วปั้นรูปสร้อยฟ้ากับพระไวย	เอาใบรักซ้อนใส่กับเลขยันต์
เถรนั่งบริกรรมแล้วซ้ำเป่า	พอดีสองรูปเข้าก็พลิกผัน
หันหน้าคว่ำกอดคอปัสวัน	เอาสายสิญจน์เข้ากระสันไว้ตั้งตรา
รูปนี้จึงฝังไว้ใต้ที่นอน	ไม่ข้ามวันก็จะร้อนลงมาหา
แล้วเสกแป้งน้ำมันจันทน์ทา	ประสมด้วยว่านยาน้ำมันพราย
ครั้นเสร็จส่งให้เจ้าสร้อยฟ้า	ไปเกิดลีกาตะวันสาย
พรุ่งนี้ถ้ากระไรได้แยบคาย	ให้นางไหมขยายมาส่งเพล ⁸⁷

- การทำเสน่ห์ยาแฝด ซึ่งเป็นการปรุงยาผสมวัตถุอาถรรพ์บางอย่าง เพื่อให้เกิดความลุ่มหลง ไม่เป็นตัวของตัวเอง เพื่อหวังผลให้เกิดรักใคร่เสน่หา หรือมอบสิ่งที่ต้องการให้

⁸⁷ คุรุสภา, เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน , หน้า 284

- การใช้น้ำมันพรายเป็นการทำคุณไสย โดยใช้ไขมันจากซากศพมาประกอบพิธีกรรม ซึ่งนิยมเอาจากศพหญิงตายทั้งกลม เชื่อกันว่าสามารถทำให้เกิดความลุ่มหลงจนถึงขั้นบ้าคลั่งได้
- การปิดไส้บังฟัน การปิดไส้บังฟันกระทำโดยทำรูปสมมติของศัตรูด้วยดินเหนียวหรือต้นกล้วย ลงอาคมแล้วฟันด้วยมีด คนโบราณเชื่อว่าจะทำให้เจ็บปวดแสนสาหัสถึงเสียชีวิต

จะเห็นได้ว่าในสังคมไทยโบราณมีความเชื่อเรื่องการทำคุณไสยและมีพิธีกรรมระบุชัดเจนในเอกสารโบราณที่สืบทอดกันมา ในการรักษาผู้ที่ต้องคุณไสยเหล่านี้ ผู้ทำการรักษาจะต้องมีความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหติและต้องมีความเชี่ยวชาญเวชศาสตร์ ด้วยการรักษาจะมีทั้งยาต้มให้รับประทาน ยารม ตัวยาต้องลงอักขระที่กำหนดอย่างเคร่งครัด กันหม้อและปากหม้อจะปิดด้วยยันต์ตรีนิสิงเหบบ้าง ยันต์จตุโรบบ้าง เครื่องยาต้องลงอักขระซึ่งส่วนใหญ่มาจากคัมภีร์ตรีนิสิงเหเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ยาหม้อใหญ่ แก้วสารพัดคุณทั้งปวง ในตำราพรรณนาไว้ดังนี้ว่า

ลิตถิการิยะ จะกล่าวยาหม้อใหญ่แก้วสารพัดคุณทั้งปวง คุณผีปีศาจ พุดพราย คุณไส
ทุกประการ ถูกกระทำฝังรูปฝังรอย บ้าดีเดือด บ้าเลือดบ้าลม บ้าด้วยอาการต่าง ๆ
แลพรายเลือด พรายลม ผีในท้อง กะซัย ท่านให้เอาใบมะกรูด 56 ใบ ลงด้วยพุทศคุณ
ใบละ 1 ตัว ใบมะนาว 38 ใบลงด้วยพระธรรมคุณใบละ 1 ตัว ใบราชพริก(ราชพฤกษ์)
14 ใบลงด้วยพระสังฆคุณใบละ 1 ตัว ไพล (ไพล) 32 ชิ้น ลงด้วยอาการ 32 กระทือ 9
ชิ้นลงด้วย นะวะโรหระคุณ (นواهرคุณ) ข่า 33 แวน ลงด้วย ก ข จนจบ ชิง 4 แวน ลง
ด้วย นะมะพะทะ กระชาย 7 แวนลงด้วย สะทาวะปิปะสะอู (สะชะวิปิปะสะอู)
เปราะหอม 4 แวนลงด้วย อีสวาสุ บระเพ็ด (บอระเพ็ด) 3 แวนลงด้วย มะอะอู ใบ
มะกา 12 ใบลงด้วยตรีนิสิงเห (อัตราทวาทสมงคล) ขม้นอ้อย 5 แวน ลงด้วย นะโม
พุทธาเย ว่านน้า 7 แวนลงด้วย สังวิทาปุกะยะปะ ว่านมหาเมฆ 16 ชิ้นลงด้วย 16
พระองค์ ว่านนางคำ 3 แวนลงด้วยประจุชาติ โกฎทั้ง 9 สิ่งละ 1 บาท เทียนทั้ง 9 สิ่ง
ละ 1 บาท กฤษณา 1 ระย้อม 1 ไครเครือ 1 ลูกจัน 1 ดอกจัน 1 กระวาท (กระวาน)
1 การพลู 1ชะเอม 1 ลูกเอน 1 ลูกกล้วย 1 ลูกเร็ว 1 ชะลูด 1 การบูร 1 สะมูลแว้ง 1

มหาหิง 1 จันแดง 1 จันคะนา (จันทนา) 1 จันเทศ 1 ลูกสารพัดพิศ 1 ชิงแห้ง 1 ดอก
 บุญนาค (ดอกบุญนาค) 1 แฝกหอม 1 สค้าน 1 สมอทั้ง 3 แก่นสน ลักขี 1 ชะพลู 1 เจ
 ตะมูลเพลิง 1 ว่านกีบแรด (ว่านกลีบแรด) 1 ว่านร้อนทอง 1 ผาง 1 แกล 1 ค่าตัน 1
 (เช่า) แก่นพรม 1 แก่นรันทม (ลันทม) 1 แสมทั้ง 2 หัวหมู 1 หล้าพันงูแดง 1
 มะขามป้อม 1 กะเทียม 1 ดอกบัวชม (ดอกบัวขาบ) 1 บัวเผื่อน 1 สัตบุต 1 เกสรบัว
 หลวง 1 สารพี 1 พิกุล 1 สรรพยาที่ไม่ต้องลงน้ำจึงเอาหนักสิ่งละ 1 บาท ยานี้ต้องให้
 ผู้ชายต้ม อย่าให้หญิงถูกต้อง เมื่อจะต้มจงบูชาด้วย ข้าวตอก 3 กระทง รูป 3 ดอก
 เทียน 3 เล่ม บูชาโคนเสาเมื่อจะต้ม แล้วจงวงสายลินเปน 4 เหลี่ยม แล้วเอายันต์ตรีนิ
 ลิงเห็บที่สายลิน ทั้ง 8 ทิศ จงตั้งพิที่ท่าที่กลางแจ้ง เมื่อจะกินเสกด้วย สกัตะวา จน
 จบกินเถิด มีคุณไสอันใดหายทั้งสิ้น แลเอายันต์ชื่อว่า โสฬสนั้น ปิดปากหม้อเสียก่อน
 จึงต้ม...ยันต์ที่ลงปิดปากหม้อนั้นเรียกว่ายันต์โสฬศ มี 3 ยันต์รวมกันอยู่ วงนอกเรียก
 โสฬศ วงกลางเรียกตรีนิสิงเห วังในเรียกว่า จตุโร ถ้าแยกตรีนิสิงเหออกทำเปนยันต์
 8 ทิศ⁸⁸

การที่ความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหมีบทบาทสำคัญในด้านวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้เนื่องจากกล
 เลขในคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่เกิดจากการบวก ลบ คูณ หาร หลายขั้นตอน รวมถึงการแทนค่าด้วยตัวเลขซึ่ง
 มักแทนด้วยนามของพระพุทธรูปเจ้าบ้าง พระสงฆ์บ้าง เทพต่าง ๆ บ้างเชื่อว่ามีศักดิ์สิทธิ์ ทำให้
 คัมภีร์ตรีนิสิงเหมีความสำคัญต่อวิทยาศาสตร์และผู้ใช้คัมภีร์วิทยาศาสตร์อย่างยิ่ง

4.1.4 ด้านพิชัยสงคราม

คัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นคัมภีร์เพียงเล่มเดียวจากคัมภีร์ลพวง 5 เล่ม ที่อธิบายเรื่องเลข
 อัตรเลข กลเลข และหัวใจที่แทนค่าเลขที่ใช้ในระบบเลขยันต์ไทยโบราณมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการ
 เข้าใจเนื้อหาในตำราพิชัยสงคราม จากหลักฐานไม่ปรากฏว่ามีคัมภีร์เลขยันต์เล่มอื่น ที่อธิบายเรื่องเลข
 อัตรเลขและกลเลข มีเพียงการนำสิ่งเหล่านี้ไปใช้เท่านั้น ที่สำคัญหากปราศจากความเชี่ยวชาญในการ

⁸⁸ ตำราไสยศาสตร์ สมุดไทยขาว เส้นดำ. เลขที่ NPT007-013 (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร).

ทำเลขกลที่เป็นส่วนสำคัญในคัมภีร์ตรีนิสิงเหแล้ว ก็จะไม่สามารถเข้าใจการคิดคำนวณการจัดกลทัพบแบบต่าง ๆ ได้เลย

ในการศึกษาสงครามสมัยโบราณ ชาวไทยยึดหลักในตำราพิชัยสงคราม เพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ “ตำราพิชัยสงคราม” เป็นตำราที่รวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีการรบต่าง ๆ อาทิ การรุก การตั้งรับ การแปรขบวนทัพ การใช้อุบายทำลายข้าศึก เป็นต้น ตำราจำพวกนี้ในบางแห่งมักจะมีการเติมเนื้อหาที่เป็นความเชื่อทางด้านโหราศาสตร์เข้ามาประกอบ เช่น การดูฤกษ์ยามในการเคลื่อนทัพ การทำพิธีข่มขวัญข้าศึกและบำรุงขวัญฝ่ายตน ฯลฯ ตำราพิชัยสงครามเป็นตำราที่แม่ทัพนายกองสมัยโบราณรวบรวมขึ้นจากประสบการณ์ เพื่อเป็นคู่มือในการอำนวยความสะดวกให้หน่วยทหารมีชัยชนะเหนือข้าศึก โดยเฉพาะตำราพิชัยสงครามของไทย ซึ่งปรากฏหลักฐานว่าได้รวบรวมขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา ดังกล่าวไว้ในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับสมเด็จพระพนรัตน์ วัดพระเชตุพน ว่า “ศักราช ๘๖๐ ปีมะเมีย สัมฤทธิศกสมเด็จพระรามาธิบดีแรกให้ทำตำราพิชัยสงคราม⁸⁹ อย่างไรก็ตามตำราพิชัยสงครามมีการเพิ่มเติมเนื้อหาและยุทธวิธีเรื่อยมา ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมีการแก้ไขตำราพิชัยสงครามของไทย หลังจากที่พระองค์ทรงได้ศึกษาดำรงพิชัยสงครามตำรับมอญและพม่า⁹⁰ หลังจากนั้นสันนิษฐานว่ามีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมเนื้อหาในตำราพิชัยสงครามอีกหลายครั้ง และอาจมีการเพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนที่เป็นเลขยันต์และคาถาอาคม⁹¹ ฐานะของตำราพิชัยสงครามในยุคโบราณถือเป็นความรู้เฉพาะ สำหรับแม่ทัพ นายกอง หรือผู้ปกครองบ้านเมืองเท่านั้น ประชาชนทั่วไปไม่มีโอกาสได้ศึกษา ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า ด้วยเหตุนี้จึงมีการพบต้นฉบับตำราพิชัยสงครามอยู่กับคนทั่วไปน้อยมาก ส่วนใหญ่จะมีอยู่เฉพาะหัวเมืองสำคัญ น่าจะคัดลอกมาจากตำราพิชัยสงครามหลวง

ตำราพิชัยสงครามที่นำมาประกอบการศึกษาวิจัย ได้แก่ ตำราพระมหาพิชัยสงคราม ฉบับพบที่จังหวัดพัทลุง ประวัติต้นฉบับ เดิมเป็นสมบัติของพระยาอภัยบริรักษ์ (เนตร จันทโรจวงศ์) อดีตผู้ว่าราชการเมืองพัทลุง (พ.ศ. 2432-46) หลังจากพระยาอภัยบริรักษ์ออกจากราชการแล้วได้นำ

⁸⁹ กรมศิลปากร พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับสมเด็จพระพนรัตน์วัดเชตุพน (กรุงเทพฯ:กรมศิลปากร) 2517, หน้า 17.

⁹⁰ สมเด็จพระกรมพระยาดำรงราชานุภาพ, ตำนานหนังสือพิไชยสงคราม ในตำราพิไชยสงคราม, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2512), หน้า 1-3.

⁹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

ตำราดังกล่าวถวายให้ พระครูอริยสังวร (เอียด) อดีตเจ้าคณะจังหวัดพัทลุง ซึ่งในช่วงเวลานั้นจำพรรษาอยู่ที่วัดวัง ตำบลลำปำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ต่อมาพระครูอริยสังวรได้มอบให้นายทรง ผู้เป็นบุตรชายก่อนอุปสมบทของท่านไป และนายทรงได้ถวายตำราเล่มนี้ให้พระภิกษุหลาก วัดควนอินทร์นิมิต ตำบลท่ามิหรำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง⁹² เนื่องจากตำราพิชัยสงครามเล่มนี้มีประวัติความเป็นมาที่ชัดเจน ระบุปีที่คัดลอก พ.ศ. 2386 ตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หลังจากสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาศักดิพลเสพย์ได้ทรงชำระตำราพิชัยสงครามแล้ว 18 ปี⁹³ อีกทั้งตำราพิชัยสงครามฉบับนี้ได้ทำการทำการปริวรรตไว้เรียบร้อยแล้ว โดย ชัยวุฒิ พิชะกุล สถาบันทักษิณคดีศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2541 ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 ว่า ตำราพิชัยสงครามไม่ใช่เอกสารหลักที่ผู้วิจัยศึกษา ดังนั้นนำมาเป็นส่วนประกอบในงานวิจัยนี้เท่านั้น

การศึกษสงครามในสมัยโบราณจำเป็นต้องอาศัยความรู้ในตำราพิชัยสงคราม ผู้นำทัพจะต้องมีความเชี่ยวชาญในยุทธวิธีต่าง ๆ ตลอดจนพิธีกรรมเลขยันต์ที่กล่าวไว้ในตำรานี้ เพื่อบำรุงขวัญและกำลังใจให้แก่ไพร่พลในกองทัพ เนื้อหาสำคัญในตำราพิชัยสงคราม คือ การจัดกระบวนทัพ ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญในการรณรงค์สงคราม การจัดทัพแบบโบราณมีการใช้กลเลขในการคำนวณ เดิมทีกลเลขที่ปรากฏในตำราพิชัยสงครามไม่ทราบว่ามีที่มาอย่างไร หรือได้รับอิทธิพลแนวคิดจากคัมภีร์ใด โดยทั่วไปเข้าใจว่า ในสมัยโบราณผู้นำทัพจะต้องศึกษาตำราพิชัยสงครามให้เจนจบ แต่มีอาจทราบได้ว่า ก่อนที่จะศึกษาตำราพิชัยสงครามนั้น ผู้ศึกษาควรต้องมีความรู้จากตำราเล่มอื่นใดมาก่อนหรือไม่ หรือในขณะที่ศึกษาตำราพิชัยสงครามควรอ่านตำราอื่นใดประกอบ เพื่อที่จะทำความเข้าใจเนื้อหาในตำราได้ง่ายยิ่งขึ้น ตำราพิชัยสงครามมีเนื้อหาหลัก 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นยุทธศาสตร์การทำสงคราม ส่วนยุทธวิธีการทำสงคราม และส่วนไสยศาสตร์และโหราศาสตร์ที่ใช้ในสงคราม⁹⁴ อย่างไรก็ตาม ความรู้ในตำราพิชัยสงครามลดความสำคัญลง เนื่องจากในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระองค์ได้ปรับปรุงแบบกองทัพไทยตามอย่างชาติตะวันตก การศึกษาตำราพิชัยสงครามเพื่อการนำไปใช้งานจริงจึงไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป มีเพียง

⁹² เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

⁹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

⁹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

การศึกษาเชิงอนุรักษ์เท่านั้น เมื่อทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาส่วนต่าง ๆ ในตำราพิชัยสงคราม ผู้วิจัยพบว่าความรู้ในตำราเล่มนี้มีรากฐานความรู้ร่วมกับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ทั้งในส่วนกลเลข การแทนค่าตัวเลขและคาถาหัวใจต่าง ๆ รวมทั้งเลขยันต์ที่ปรากฏในตำราดังกล่าวด้วย ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าวนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนทัพ ในส่วนของคาถาและยันต์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกสงคราม ดังนี้

4.1.4.1 กลเลขที่ใช้ในการจัดกระบวนทัพ

การจัดกระบวนทัพแบบโบราณที่ปรากฏอยู่ในตำราพิชัยสงคราม เป็นรูปแบบที่อาศัยการคำนวณและกลเลขแบบโบราณ เมื่อศึกษาวิธีการคิดและรูปแบบพบว่ามามีที่มาจากยันต์สำคัญในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ได้แก่ จตุโร ตรีนิสิงเห และโสฬสมงคล ในเบื้องต้นจะมีการแทนค่าเลขและการคำนวณเสมือนเป็นการขยายรูปแบบของยันต์กลเลขให้กลายเป็นกลการจัดกระบวนทัพ โดยอาศัยความเชื่อมโยงกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เช่นที่กล่าวไว้ใน ตำราพิชัยสงคราม ว่า

พระอาจารย์เจ้าท่านกล่าวไว้ว่าพระสุสวัสดิ์เจ้า เมื่อจะเกณฑ์โยธา เป็นฝ่ายซ้าย ฝ่ายขวา เป็นฝ่ายหน้าฝ่ายหลัง ก็มาตั้งโลมนัสจักรอิฐฐาน ซึ่งจะเป็นทานเป็นประโยชน์ ให้ปราศจากโทษอันตราย ให้แคล้วหน้ายแลไพร่พล ให้เป็นมงคล คือกำแพงทั้งเจ็ดคือกรอบเพชรหุ้มห่อตน เพื่อจะให้ผจญแก่ข้าศึก เป็นพิลึกโอฟาร ชำนาญการณรงค์ยุทธา ครั้นจะขีดตาไว้วันทาอิฐฐาน ตั้งจิตลันดานให้มั่นคง โดยจำนงทัพตรีเสนา ครั้นขีดตา เส้นคือพระอาทิตย์อันมีฤทธิ์แข็งขัน เส้นสองคือพระจันทร์ชำนะการ เส้นสามนั้นคือพระอังคารให้ต่อยุทธ เส้นสี่คือพระพุธให้กำจัด เส้นห้าคือพระพระหัสให้ว่าจะอก เส้นหกคือพระศุกร์ดับไฟทุกข ๆ ยามเพลลา เศษเส้นเจ็ดคือพระเสาร์ยิ่งยืนสู้ เส้นแปดคือพระราหู อันมีตบะชำนะแก่งสงคราม เส้นทั้งสามให้ทำตามซึ่งกล่าวไว้เป็นประธาน ครั้นคุณหารให้รำลึก ตรองตริถึงคุณพระพุทธและพระธรรม พระอาจารย์สงฆ์เจ้า นั้นเป็นประธาน อิฐฐานโดยตำราว่า คาทารำลึกคุณท่านทั้งนั้นจงทุกการ บริบวนกะเกณฑ์แล้ว เขียนนามคุณแก้วไว้กับ

ตาทัพ สำหรับพระพิชัยสงคราม มิให้คร่ำขามเข็ด ก็ว่าจะสำเร็จซึ่งกองทัพ กลับ
ผันผ่อนมาสู่นครซึ่งเดิมตั้ง จงฟังฟังกล่าวไว้ว่าดังนี้⁹⁵

เนื้อหาจากตำราพิชัยสงครามในส่วนนี้กล่าวถึงการเกณฑ์พล มีการอาศัย
อำนาจดาวอัฐเคราะห์ จากนั้นใช้คุณแก้วสามประการได้แก่คุณพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ซึ่งไม่ต่าง
จากการทำอัตราทวารสมงคลที่เริ่มต้นด้วยเลขกำลังดาวอัฐเคราะห์บวกกันแล้วคูณด้วยคุณพระสงฆ์
เอาคุณพระธรรมมาหาร ได้เศษเป็นพระนวหรรษคุณอันเป็นคุณของพระพุทธรูปเจ้า (ดูในบทที่ ๓) ในลำดับ
ต่อมา มีการคำนวณและการแทนค่าเลขด้วยชื่อธรรมและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ดังนี้

อันทัพตรีเสนานาม เอามาซึ่งคุณพระพุทธรูป แลพระธรรมพระสงฆ์เจ้าเป็นที่พึ่ง อันเส้น
ขีดทั้งแปดนั้น คือเทพดาทั้งแปดพระองค์อันรักษาเราอยู่วันยาม อันขีดทัพเป็นแถว
ทั้งสามนั้น คือคุณแก้วทั้งสามประการ อันเป็นกระบวนทัพทั้งเก้า นั้น คือพระเนาวห
รรษคุณเป็นที่พึ่ง อันว่าพลพยุหะมากน้อยเท่าใดก็ดี สำคัญว่าคุณบารมีพุทธรูปเจ้า เมื่อผจญ
ด้วยมาราธิราชเป็นที่พึ่งอันว่าเอา... (๙) หาร คือพระเนาวโลกอุดรธรรม อันลัพท์ตั้ง
สามฐาน นั้นคือว่าเอาคุณพระไตรสรณาคม เอาสามคุณ นั้นคือ กุศล 1 อกุศล 1 อั
พยากฤต 1 อันเอา 2 หารคือรูปธรรม 1 นามธรรม 1 แลทัพตรีเสนาจบ

อันว่าทัพเบญจเสนา นำเอามาซึ่งคุณพระพุทธรูปเจ้าทั้ง 5 พระองค์ อันโปรดสัตว์ทั่วโลก
นั้นแล อันเส้นขีดตาทั้งสิบนั้น คือทศพิธทั้ง 10 อันว่ากระบวนทัพนั้นคือ เอาคุณพระ
บารมีทั้ง 10 แลคุณปัญญาศีลทั้ง 5 ประสมกันเป็น 15 ครบกระบวนทัพนั้นแลเชิงหาร
เอาธาตุทั้ง 4 ฉอรรณม์ 6 เบญจขันธ์ทั้ง 5 ประสมกันเป็น 15 เป็นพลทหาร ลัพท์ซึ่ง
ตั้งเป็น 5 ฐานนั้น ฐาน 1 คือพระธรรมเจ้า ฐาน 2 คือกุศลหนึ่ง อกุศลหนึ่ง ฐาน 3 คือ
ไตรสรณาคม ฐาน 4 คือ คุณบิดามารดา คุณพระอาจารย์ คุณพระมหากษัตริราช
เจ้า ฐาน 5 คือเบญจอินทรีแล อันว่าเอา 3 คุณนั้นคือ กุศล 1 อกุศล 1 อัพยากฤต 1
อันเอา 2 หารคือรูปธรรม 1 นามธรรม 1 แลพยุหะนั้นก็มากน้อยเท่าใดก็ดี คือว่าคุณ

⁹⁵ ชัยวุฒิ พิชยะกุล, ตำราพระมहाพิชัยสงคราม (พัทลุง: สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2541), หน้า 38.

พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้า เมื่อผจญด้วยมาราธราชนั้นต่อด้วยสงครามทัพเบญจเสนาจบ
เท่านั้นแลฯ

อันว่าทัพสี่เสนานั้นเส้นขีดดา ๑๒ เส้นนั้นคือเอานามอักษรคือ นะ ปะ ฎะ พะ ณะ
มะ ยะ ละ วะ สะ หะ ๑๒ ตัวนี้ ซึ่งมารดาให้บังเกิดอาไปธาตุแห่งบุคคลทั้งหลายนั้น
แลฯ

อันว่ากระบวณทัฬ ๒๑ นั้น คือว่าเอาคุณนามอักษร กะ ฆะ คะ ฆะ ณะ ณะ จะ ณะ ฆะ
ณะ ฎะ ฎะ ฐะ ฑะ ฒะ ฒะ ณะ ณะ ณะ ๒๑ ตัวนี้คือพระบิดาให้บังเกิดปฐวีธาตุ
แห่งบุคคลทั้งนั้น^{๑๖}

จะเห็นได้ว่ากลการจัตกระบวณทัฬแบบตรีเสนาและเบญจเสนาใช้การตั้ง
แบบเดียวกับการตั้งคุณหารในชั้นต่าง ๆ ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห การจัตทัฬแบบตรีเสนาใช้พระรัตนตรัย
เป็นตัวตั้ง คล้ายกับกลการตั้งคุณหารในชั้นมงคลเทพตรี ส่วนการจัตทัฬแบบเบญจเสนาใช้
พระพุทธรเจ้า 5 พระองค์เป็นตัวตั้ง คล้ายกับกลการตั้งคุณหารในชั้นพระเจ้า 5 พระองค์ สำหรับเลข
ต่าง ๆ ที่บอกเอาไว้ในการจัตกระบวณทัฬ มีแนวคิดเกี่ยวกับการแทนเลขในคัมภีร์ตรีนิสิงเห เช่น 2 คือ
รูปและนาม 3 คือ แก้วสามประการ 8 คือ เทวดาอัฐเคราะห์ 9 คือ พระนวลโลกกุตตรธรรม(ผู้ปวิรรต
เว้นเลขจำนวนนี้ไว้ แต่หากศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหจะทราบ ว่า เลขที่หายไปคือ 9) นอกจากนี้แล้ว ทัพ
สี่เสนาที่กล่าวถึงอักษรคุณมารดา หมายถึง อาไปธาตุก็เช่นกัน หากศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหก็จะทราบ
ได้ว่าอักษรทั้ง 12 ตัว แทนด้วยส่วนประกอบของร่างกายที่เป็นของเหลว 12 ชนิด จึงสมมติให้เป็น
ธาตุน้ำ(ดูเพิ่มเติมในบทที่ 3) กระบวณทัฬ 21 กล่าวถึงอักษรฝ่ายคุณบิดา 21 ตัว แทนอวัยวะของ
ร่างกายที่เป็นธาตุดิน มีลักษณะเป็นเนื้อ 21 อย่างจึงถือเป็นปฐวีธาตุ(ดูเพิ่มเติมในบทที่ 3) การอธิบาย
อักษรแทนอวัยวะในร่างกายที่ปรากฏในคัมภีร์ไสยศาสตร์ไทย เท่าที่พบมีเพียงคัมภีร์ตรีนิสิงเหเท่านั้น
ที่อธิบายไว้โดยละเอียด การจัตกระบวณทัฬในตำราพิชัยสงครามยังกล่าวถึงเลขบางจำนวนที่มีคุณ
พิเศษซึ่งไม่ต่างจากที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ดังที่ใน ตำราพิชัยสงคราม กล่าวว่า

^{๑๖}เรื่องเดียวกัน, หน้า 39.

อันว่าเอาโสฬสมงคลหาร คือว่าเอาธาตุทั้ง ๔ เบนจันท์ทั้ง ๕ อารมณฺ์ทั้ง ๖ จิต ๑ ผสมกันเป็น ๑๖ เป็นพลหาร ลัทธิ์นั้นตั้ง ๗ ฐาน ฐานหนึ่งคือพระเมรุ อันสถิต ฐาน ๒ คือพระจันทรพระอาทิตย์ ฐาน ๓ นฤมิตรคือโลกทั้งสาม ฐาน ๔ คือทวีปอันมีนาม ฐาน ๕ สงครามจะคือปัญจมหานที ฐาน ๖ อันมีชื่อว่าฉกามา ฐาน ๗ คือเขาลัทธิ์ปริภณฺ์ อันล้อมพระสุเมรุทั้ง ๗ ชั้น อันเอา ๕ หารนั้นคือเบญจจันท์ทั้ง ๕ คัดสงครามทั้งปวง แลซึ่งเอาลัทธิ์ตั้ง ๓ ฐานนั้น ฐานหนึ่งคือพระพุทธรเจ้า ฐานสองคุณพระธรรมเจ้า ฐานสามคือคุณพระสงฆ์เจ้า อันเอา ๓ คุณฐานกลางนั้นคือคุณพระไตรปิฎก อันพลพยุห์มากน้อยเท่าใดก็ดี คือว่าเอาคุณพระพุทธรเจ้าเมื่อผจญด้วยมาราธิราชเป็นที่พึง ทฬัฬเสนาจบเท่านี้

อันว่าทฬเนาเสนา อันเส้นขีดตา ๑๔ เส้นนั้นแล คือว่าคุณพระบารมีทั้ง ๑๐ รูปธรรม ๑ นามธรรม ๑ กุสลา ๑ อกุสลา ๑ ผสมกันครบ ๑๔ เส้นนั้นแล อันเป็นกระบวนทฬ ๒๗ นั้นคือ ว่าดาวนักขัตฤกษ์ อันสงแสงรุ่งเรือง อันรักษาโลกทั่วท้องพิภพ อันเอา ๒๕ หารคือ เอาคุณพระอภิธรรมทั้ง ๗ คัมภีร์ แลพระเนาโลก อุดรทั้ง ๙ แล นะโมพุธา ยะ ทั้ง ๕ ครูอาจารย์ธาตุทั้ง ๔ กุศลบุญโพธิสมภารหนึ่ง ประสมกันเป็น ๒๕ เป็นพลหาร อันลัทธิ์ตั้ง ๙ ฐาน ๆ หนึ่งคือพระคาสตา ฐาน ๒ สาวกชายชวา ฐาน ๓ ไตรตราพระปิฎกคัมภีร์ ฐาน ๔ คือจัตุฎทั้ง ๔ ฐาน ๕ อันมีคือพระฤษีทั้ง ๕ ตน ฐานหกยุบลฉพรรณรังสีชัชวาล ฐาน ๗ พิลดาร์ คือพระอภิธรรม ฐาน ๘ เลิศล้ำคือศีลทั้ง ๘ ในบุญ ฐาน ๙ พระเนาหรรคุณเสร็จบำเพ็ญพูน ประลิตธิล้วนทุกสถาน ฐาน ๑ เอา ๑ คุณ คือพระสมุทธรเป็นประธาน ฐาน ๒ เอา ๒ คุณ ชัยขามุคือว่ากุสลาอกุสลา ฐาน ๓ เอา ๓ คุณ คือไตรลักษณญาณพระทศพล ฐาน ๔ เอา ๔ คุณ ยุบลคือปัตถิตล พิภพ ทั้ง ๔ บมิกลา ฐาน ๕ เอา ๕ คุณนั้นหนาคือแม่น้ำทั้ง ๕ คงคายมนาพะเจียรวดีสรภูม มีมหิมทานที ฐาน ๖, ๗, ๘, ๙ นามคุณเหมือนกัน อันว่า ๕ หาร ทั้ง ๙ ฐานนั้นคือว่าเบญจจันท์เพชรทั้ง ๕ อันว่าลัทธิ์ตั้งเป็น ๓ ฐานนั้นหนา ฐานบนคือ มะ ฐานกลางคือ

อะฐานต์คำคือ อู๋อันเอาสามคุณฐานกลางนั้น คือพระไตรสรณาคมแลทัพนาวเสนา
จบบริบูรณ์เท่านี้⁹⁷

เนื้อความของตำราพิชัยสงครามในตอนนี้มีการใช้คำว่า “โสฬสมงคล” ซึ่งใช้เป็นตัวหาร ในที่นี้หมายถึงให้เอาเลข 16 หาร โดยอธิบายว่า โสฬสมงคลเป็นผลรวมของ ธาตุทั้ง 4 (ปฐวีธาตุ อาโปธาตุ วาโยธาตุและเตโชธาตุ) ชั้นทั้ง 5 (รูป เวทนา สัญญา สังขารและวิญญาณ) อารมณทั้ง 6 (หมายถึง รูปารมณ สัทธารมณ คัมถารมณ รสารมณ โสฬฐัพพารมณและธรรมารมณ) จิต 1 หากพิเคราะห์การเรียกเลข 16 ว่า “โสฬสมงคล” ซึ่งแปลว่ามงคล 16 มีแนวคิดเหมือนกับยันต์โสฬสมงคล ที่เลขทุกตัวในยันต์แทนค่าสิ่งมงคลบ้าง พระนามพระพุทธรูปเจ้าตลอดจนนามเทพเจ้าต่าง ๆ ส่วนในขั้นตอนการหารมีการตั้งเป็นฐานเช่นกัน โดยตั้งเป็น 7 ฐาน แต่ละฐานจะหมายถึงสิ่งต่าง ๆ ที่นำมาใช้แทนค่าเลขฐานนั้น ๆ ฐาน 1 หมายถึง พระสุเมรุ ฐาน 2 หมายถึง พระจันทร์และพระอาทิตย์ ฐาน 3 หมายถึง โลกทั้งสาม ฐาน 4 หมายถึงทวีปทั้ง 4 ได้แก่ อุตตรกฐทวีป ปุพพิเทททวีป อปรโคยานทวีป ชมพูทวีป ฐาน 5 หมายถึง แม่น้ำสำคัญทั้ง 5 สายในอินเดีย ได้แก่ แม่น้ำคงคา ยมุนา มหิสรภู และอจิรวตี ฐาน 6 หมายถึงฉกามาวจรหรือสวรรค์ทั้ง 6 ชั้น ฐาน 7 หมายถึง เขาสัตตบริภัณฑ์คือเทือกเขาที่เรียงเป็นชั้น ๆ ล้อมรอบเขาพระสุเมรุ ได้แก่ เขายุคนธร เขาอิสินธร เขากรวิก เขาสุทัสนะ เขาเนมินธร เขาวินันตกะและเขาอัสน์กัณณะ⁹⁸

ส่วนการจัดทัพแบบเนาวเสนาใช้เลข 14 ตั้งต้นสำหรับขีดตา เลข 14 ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห อธิบายว่า คือ พระสังฆคุณ แต่ตำราพิชัยสงครามอธิบายที่มาของเลข 14 ว่า มาจากบารมี 10 ประกอบด้วย ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมมะบารมี ปัญญาบารมี วิริยะบารมี ขันติบารมี สัจจะบารมี อธิษฐานบารมี เมตตาบารมีและอุเบกขาบารมี รูปธรรม 1 นามธรรม 1 กุศล 1 อกุศล 1 ส่วนกระบวนทัพทั้ง 27 หมายถึงกลุ่มดาวนักชัตฤกษ์ 27 กลุ่มดาวที่ใช้ในระบบโหราศาสตร์ และรายชื่อกลุ่มดาวเหล่านี้ปรากฏในไตรภูมิภิกขาด้วย ได้แก่ อุตตรภัทร 1 เรวตี 1 อัสน์ 1 ภรณี 1 กฤติกา 1 โรหิณี 1 มิคสิระ 1 อัทร 1 ปุณัพพสุ 1 ปุสสะ 1 อัสน์ 1 มาฆะ 1 บุพพผลคุณะ 1 อุตตรผลคุณะ 1 หัสตะ 1 จิตระ 1 สวาตี 1 พิสาขะ 1 อนุราระ 1 เชษฐะ 1 มูละ 1 บุพพาสาณะ 1

⁹⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 40.

⁹⁸ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์วรรณคดีไทย สมัยสุโขทัย ไตรภูมิภิกขา (กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2544), หน้า 121-213.

อุตราชาตม 1 ศรวณะ 1 ธนิษฐะ 1 ศตภิชซ์ 1 บุพพภัททะ 1⁹⁹ จะเห็นได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับดวงดาวที่มีอิทธิพลต่อทุกชะตาชีวิตนั้นได้รับการขยายให้กว้างขวางขึ้น โดยแรกเริ่มใช้ดาวอัฐเคราะห์ในการแทนค่าตัวเลขในการคำนวณพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม แนวคิดเรื่องการแทนค่าตัวเลขจากความเชื่อพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์-ฮินดูนั้นทั้งคัมภีร์ตรีนิสิงเห และตำราพิชัยสงครามไม่แตกต่างกัน

เนื้อหาในคัมภีร์ตรีนิสิงเหและเนื้อหาในตำราพิชัยสงคราม ล้วนให้ความสำคัญกับดาวอัฐเคราะห์ในระบบสุริยะ ทว่าในคัมภีร์พิชัยสงครามได้เพิ่มกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์ 27 กลุ่ม ที่มีความสำคัญในระบบโหราศาสตร์เข้าไว้ โดยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์ใช้ในการคำนวณฤกษ์ต่าง ๆ 9 ฤกษ์ ซึ่งถือเป็น ฤกษ์บน (ฤกษ์เบื้องสูง) ได้แก่ พลิตโทฤกษ์ มหัทธโนฤกษ์ โจโรฤกษ์ ภูมิปาโลฤกษ์ เทศาตรีฤกษ์ เทวีฤกษ์ เพชฌฆาตฤกษ์ ราชาฤกษ์และสมโณฤกษ์ การที่เรียกฤกษ์เหล่านี้ว่าฤกษ์บน เพราะอาศัยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์เป็นเครื่องกำหนดฤกษ์ และฤกษ์ทั้ง 9 ฤกษ์จะบ่งถึงความเหมาะสมในการประกอบพิธีต่าง ๆ ทั้งที่เป็นมงคลและอวมงคลหรือไม่ควรประกอบพิธีกรรมใด ๆ จากนั้นให้เอา 25 มาหาร โดยเลข 25 ในตำราพิชัยสงครามอธิบายว่า มาจาก จำนวนคัมภีร์ทั้ง 7 ของอภิธรรมปิฎก นวโลกกุตตรธรรม 9 ประการ พระพุทธเจ้าในภัทรกับ 5 พระองค์และธาตุทั้ง 4 รวมกันได้ 25 ตั้งหาร เป็น 8 ฐาน โดย ฐาน 1 หมายถึงพระพุทธเจ้า ฐาน 2 หมายถึงพระอัครสาวกชาย-ขวา ฐาน 3 หมายถึงพระไตรปิฎก ฐาน 4 หมายถึงมหาภูต(รูป) ได้แก่ ธาตุทั้ง 4 ฐาน 5 หมายถึงพระ ฤๅษี 5 ตน ได้แก่พระฤๅษีกัสสป พระฤๅษีนาคา พระฤๅษีนารอด พระฤๅษีอรชุน ฐาน 6 หมายถึงพระฉัพพรรณรังสีของพระพุทธเจ้าทั้ง 6 ประการ ได้แก่ สีนีละ(สีเขียวขาบ) ปีตะ(สีเหลือง) โรหิตะ(สีแดง) โอทาตะ(สีขาว) มัญชุญฐะ(สีแสด) ประภัสสร (สีเลื่อมพรายดั่งแก้วผลึก) ฐาน 7 หมายถึงคัมภีร์ในอภิธรรมปิฎก 7 คัมภีร์ ฐาน 8 หมายถึงศีล 8 (อุโบสถศีล) ฐาน 9 หมายถึง นวโลกกุตตรธรรม ฐาน 1 ให้เอา 1 คือ พระสมุทรรคุณ ฐาน 2 คือ กุศลและอกุศลคุณ ฐาน 3 ให้เอา 3 คือไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจัง ทุกขัง อนตตา คุณ ฐาน 4 ให้เอา 4 คือ มหาทวีปทั้ง 4 คุณ ฐาน 5 ให้เอา 5 คือมหานทีทั้ง 5 คุณ แล้วให้เอาอาหารมาหารทุกฐาน ซึ่ง 5 หมายถึงเบญจขันธ์ จะได้ 3 ให้ตั้งเป็นสามฐาน โดย ม เป็นฐานชั้นบน อ เป็นฐานชั้นกลางและ อุ เป็นฐานชั้นล่าง แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการสร้างองค์พระจากเลขศูนย์ ที่ได้จากผลหารอัตราทวาทสมงคลด้วย 5 ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก ดังนี้

⁹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 215-216.

6 ฉดเต สพพศตฺรวินาสสนติ จบแล้วถ้าแลมีคุณอิทธิฤทธิ์อันอื่น ตามอันรู้นั้นให้ สวดตามได้ แล้วให้ยึดพลไปสงครามมีชัยชำนะแล ถ้าจะยึดพลไปทุกเมื่อก็ดี ถ้าได้ทุก ที่ทุกครั้งมีสวัสดิ์ทุกเมื่อนั้นแล อันไว้พระคาถาในตาทัพนั้น ให้สวดภาวนา เมื่อเข้า นอนจงทุกเมื่ออย่าได้ขาด จึงจะกันภัยอันตราย ข้าศึกทั้งหลายทำร้ายมิได้เลย แลทัพ ๓ เสนา ๕ เสนา ๗ เสนา ๙ เเสนานั้นพลมากน้อยเท่าใดก็ดีให้ตั้งจิตเอาว่าคือคุณพระ บารมีพระพุทธเจ้า เมื่อผลบุญด้วยมาราธิราชมีชัยชำนะแล ให้สวดมนต์คาถาในตาทัพ อันไว้เวลานั้น ให้ทำเหมือนลัทธิเสนาณี พระคาถาซึ่งไว้แบ่งไว้แต่ตัวหนึ่งก็ดี วรรคหนึ่งก็ดี เผื่อบุคคลปัญญาอ่อนแลมักคราน ถ้าแลนายกองยกกระบัตร์เกียกกายปีกซ้ายขวา แล ไพร่พลทั้งนั้นสวดพระมนต์คาถาให้จบทุกบทแลทุกประการจงถ้วน บุคคลนั้นไซ้ร้ก็จะ ประเสริฐ กันโพบภัยศาสตราอาวุธทั้งหลายเป็นวิเศษนักแล¹⁰⁰

คาถาที่ใช้สำหรับภาวนาป้องกันอันตรายในตำราพิชัยสงครามที่ยกมานี้ เริ่มต้นด้วยการใช้คาถาที่เป็นหัวใจ ซึ่งมีลักษณะวิธีการถอดแบบเดียวกับคาถาหัวใจที่ใช้แทนค่าอัตรา ทวาทสมงคล คาถาหัวใจเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคาถาหัวใจที่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้งสิ้น เช่น ส วิ ธา ปุ ก ย ป ที่ถอดมาจากพยางค์แรกของชื่อของคัมภีร์อิทธิธรรมทั้ง 7 คัมภีร์ อิ สวา สุ คือ พยางค์ขึ้นต้น บทสวดสรรเสริญพระพุทฺธคุณ บทสวดสรรเสริญพระธรรมคุณและบทสวดสรรเสริญพระสังฆคุณ ม อ อู คือหัวใจพระรัตนตรัย จากนั้นเป็นคุณอักขระต่อกับคาถาโสฬสมงคล ซึ่งเป็นกลเลขสำคัญในคัมภีร์ ตรีนิสิงเห(ดูเพิ่มในบทที่ 3) คาถาอัตราทวาทสมงคล ซึ่งคาถาอัตราเลขชุดนี้ถือว่าเป็นส่วนหัวใจของ คัมภีร์ตรีนิสิงเห และได้นำมาใช้ในตำราพิชัยสงครามเช่นกัน วิธีการใช้คาถาหัวใจต่าง ๆ และคาถา อัตราเลขที่มีในคัมภีร์ตรีนิสิงเห แสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่คัมภีร์ทั้งสองมีความเกี่ยวข้องกัน โดยใช้องค์ ความรู้ร่วมกันหรืออาจมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้นเมื่อใช้ศึกษาร่วมกัน นอกจากนี้ยังมีคาถา จตุโร เป็นคาถาที่มาจากยันต์จตุโรซึ่งเป็นต้นกำเนิดของอัตราทวาทสมงคล คาถาสามบทหลังนี้ เป็น คาถาสำคัญที่มีอยู่ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนอุปเท่ห์นั้นเมื่อภาวนาพระคาถาดังกล่าวจะช่วยให้บังเกิดชัย ชนะต่อข้าศึกศัตรู และแคล้วคลาดปลอดภัยจากภัยอันตราย คาถาที่ให้ไว้เวลานั้นแม้ไม่ต้องเจริญทั้งหมด จะ

¹⁰⁰ ชัยวุฒิ พิชะกุล, ตำราพระมहाพิชัยสงคราม, หน้า 40-41.

ใช้เพียงบางส่วนก็ถือว่ามีความหมายเหมือนกัน ในตำราพิชัยสงครามยังมีคาถาที่ใช้หัวข้อธรรมอย่าง เช่น บารมี 10 ทศ ศีล 8 ดังที่กล่าวไว้ว่า

นายทัพนายกองเนาวเสนานั้น ให้ตั้งเบญจขันธ์ทั้ง ๕ ภาวนาพระบารมีพระพุทธเจ้า อันได้สร้างพระโพธิสมภารนั้นคือ ปฐมัม ทานบารมี ทุติยศีลปะบารมี ตะติยเนกขัมมะ ปาระมมี จะตุดถึงปัญญาบารมี ปัญจะมัจฉะวิริยบารมี ฉัตตะมัง ขันติบารมี ลัตตะมัง ลัจจะบารมี อัถตะมัง อะธิภูฐานะ ปาระมมีนะวะมังเมตตูปาระมมี ทะสะมังอุเบกขา ปาระมมี กุสะลาธัมมา อะกุสะลาธัมมา รุกขขันธา สังวิธาปุกะยะปะ อะสังวิลุโลปะสะพุ พะ นะโมพุทธานะ ปณะวิวาโปวาโยเตโซ ปาณาติปาตาเวระมะณีสิกขาปะทังสะมาธิ ยามี อะนันทาทานาเวระมะณีสิกขาปะทังสะมาธิยามิ กาเมสุมิจฉาจาธาเวระมะณี สิกขาปะทังสะมาธิยามิ มุสวาทาธาเวระมะณี สิกขาปะทังสะมาธิยามิ สุราเม ระยะมัชชะปะมาทัฏฐานาเวระมะณี สิกขาปะทังสะมาธิยามิ วิกาละโกชะนาเวระ มะณี สิกขาปะทังสะมาธิยามิ นัจจะคีตะวาทีสุกทัสสะนามาลาคันธะวิเล ปะนะทา ระณะมันถะณะวิภูสะนัญ ฐานาเวระมะณี สิกขาปะทังสะมาธิยามิ

แลให้นมัสการรำลึกนึกถึงคุณพระพุทธเจ้า คุณพระธรรมเจ้า คุณพระสงฆ์เจ้า สวาก ข้ายชวา และคุณพระอุปัชฌาย์อาจารย์เจ้า คุณพระมหากษัตริราชเจ้า แลคุณพระ ฤๅษีกัดสพ พระฤๅษีนาคา พระฤๅษีนารอด พระฤๅษีอรชุน ท่านทั้ง ๕ ตนแล ฉัพพรรณรังสีทั้ง ๖ ประการ แลแผ่นดินแผ่นดินฟ้า คือดาวนักษัตรฤๅษี ๒๗ พระ มหาสมุทร แลแม่น้ำทั้ง ๕ แฉว เป็นที่พึ่งที่รักษา แลให้นมัสการภาวนาทุกเวลาแลไฟร์ นั้นให้ภาวนา มะ อะ อุ จงถ้วนกัน¹⁰¹

คาถาสำคัญอีกบทที่อยู่ในตำราพิชัยสงครามระบุวิธีการใช้ให้ไพร่พล ภาวนาเพื่อความแคล้วคลาด ปลอดภัย โดยกรรมวิธีให้ตั้งเบญจขันธ์เสียก่อน ซึ่งการตั้งเบญจขันธ์หรือ การตั้งขันธ์ ๕ คือการจัดเครื่องบูชาครูอาจารย์ทางเวทย์มนต์ประกอบไปด้วย ดอกไม้ รูป เทียน ผ้า ขาว และใช้ใบตองทำกรวยทรงแหลม 5 กรวย บรรจุดอกไม้ รูป เทียน 5 คู่ ใส่ลงในกรวยทั้ง 5 แล้วจึง นำวางลงบนผ้าขาวที่วางรองรับอยู่บนพานหรือภาชนะ ขันธ์ 5 อาจเป็นสื่อแทนความหมาย เช่น พระ

¹⁰¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 42.

พุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คุณมารดาบิดา คุณครูอุปัชฌาย์ อาจารย์ หรืออีกนัยหนึ่งอาจหมายถึงการมอบกายใจต่อครูอาจารย์ ด้วยชั้น 5 เป็นองค์ประกอบของชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนา ได้แก่ รูป เวทนา สังขารและวิญญาณ ด้วยการปฏิบัติและฝึกฝนตามที่ครู อาจารย์สอนสั่ง จากนั้นให้ภาวนา บารมี 10 ทศ อันเป็นธรรมที่พระโพธิสัตว์ได้บำเพ็ญ เพื่อตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ถือว่าเป็นธรรมที่ยิ่งใหญ่ ใน พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ ให้คำจำกัดไว้ว่า “คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยิ่งยวด เพื่อบรรลุซึ่งจุดหมายอันสูงยิ่ง มี 10 คือ ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ อธิษฐาน เมตตา อุเบกขา”¹⁰²

จากนั้นเป็นการกล่าวถึง กุศล อกุศลและรูปชั้น 5 คาถาหัวใจพระอภิธรรม 7 คัมภีร์ ได้แก่ ส วิ ธา ปุ ก ย ป หัวใจพระนพคุณ 9 ประการ ได้แก่ อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ พ(ภ) หัวใจพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ ได้แก่ น โม พุ ท ธา ย ธาตุทั้ง 4 ได้แก่ ปถวี อาโป วาโย เตโช และศีล 8 หรืออุโบสถศีล จากนั้นให้ตามระลึกถึงพระรัตนตรัย คุณพระมหากษัตริย์ คุณพระพระฤๅษีและสิ่งมงคลต่าง ๆ แล้วให้ภาวนาคาถาหัวใจ ม อ อู ซึ่งในคัมภีร์ตรีนิสิงเหอธิบายไว้ว่าเป็น พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แนวคิดที่ปรากฏในคาถาเหล่านี้เหมือนกับที่แนวคิดในคัมภีร์ตรีนิสิงเห มีข้อน่าสังเกตที่ว่าแม้จะเป็นคาถาที่ใช้ในการศึก เพื่อป้องกันจากอันตรายในสงคราม เนื้อความในคาถามีการกล่าวถึงศีล มีการละเว้นจากการฆ่าสัตว์เป็นต้น ซึ่งในสงครามย่อมต้องล่วงสิกขาบทข้อนี้ ผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่าข้อสิกขาบทต่าง ๆ ที่ปรากฏในคาถามุ่งหวังเรื่องความศักดิ์สิทธิ์มากกว่าการประพฤติปฏิบัติให้เกิดอานิสงส์ของสิกขาบทนั้น ๆ

ในตำราพิชัยสงครามยังมีคาถาที่อยู่ในส่วนของเวทมนต์ไสยศาสตร์อีกหลายคาถา ที่นอกเหนือจากการใช้จัดกระบวนทัพ คาถาในส่วนนี้มีแนวคิดการประพันธ์คล้ายกับคาถาในคัมภีร์ตรีนิสิงเหเช่นกัน โดยเฉพาะการใช้ หัวใจต่าง ๆ ที่มีเนื้อความตรงกัน ดังเช่น เนื้อความใน ตำราพิชัยสงคราม กล่าวว่า นะ โม พุ ท ธา ยะ มะ อะ อู ยะ ธา พุ ท โม นะ อู อะ มะ ตะ สวา สุ สุ พุ ท ธัสสะ อะ สัน วิ สุ โล ปุ สะ พุ ภา ๓ ๗ คาบ ล้างหน้าจางทุกวันกันโพล่ภัยอันตรายให้จำเรินสวัสดิ์นิกแล¹⁰³

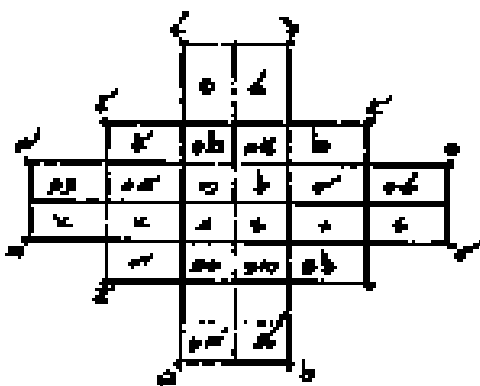
¹⁰² พระธรรมปิฎก, พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์, หน้า 111

¹⁰³ ชัยวุฒิ พิชะกุล, ตำราพระมหาราชพิชัยสงคราม, หน้า,98.

คาถาบทนี้เริ่มต้นด้วยหัวใจพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ หัวใจพระรัตนตรัย ทั้งอนุโลมและปฏิโลม ส่วนคำที่ปริวรรตไว้ว่า ต สวา สุ สันนิษฐานว่าเป็นหัวใจพระรัตนตรัย น่าจะปริวรรตผิด เพราะ ต กับ อี ที่เขียนด้วยอักษรขอมนั้นคล้ายกัน แต่ถ้าได้ศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเห และมีความเข้าใจเรื่องการถอดพยางค์ในที่เรียกว่า “หัวใจ” ที่มาบทสวดมนต์ หัวข้อพระธรรมต่าง ๆ และชื่อคัมภีร์สำคัญในพระพุทธศาสนา จะทราบได้ว่าที่น่าจะเป็นคำว่า อี มากกว่า ต เพราะ **อี สวา สุ** ซึ่งเป็นหัวใจของบทสรรเสริญพระรัตนตรัย โดยถอดเอาพยางค์แรกของบทสวดสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณและพระสังฆคุณ ส่วน **อ ส วิ สุ โส ปุ ส พุ ภ** เป็นคาถาหัวใจพระนวหรรค์คุณ (ดูเพิ่มในบทที่ 2) จะเห็นได้ว่าคาถาต่าง ๆ ในตำราพิชัยสงครามมักใช้หัวใจแบบเดียวกับที่มีในคัมภีร์ตรีนิสิงเห และความรู้ในคัมภีร์ดังกล่าวช่วยให้สามารถเข้าใจที่มาของคาถาหัวใจที่มีอยู่ในตำราพิชัยสงครามได้ดียิ่งขึ้น

4.1.4.3 ยันต์ที่ใช้ในการศึกสงคราม

ความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไม่เพียงแต่มีบทบาทด้านคาถาอาคมต่อตำราพิชัยสงครามเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในส่วนของยันต์ที่ใช้ในการศึกสงครามด้วย ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายยันต์ที่ใช้อัตราเลขทวาทสมงคล หรือบทเสกอัตราเลขในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ดังเช่น ยันต์พุทธจักร ที่มีลักษณะเป็นตาราง 16 ช่อง เดินด้วยกลม้าหมากรุก ในตารางใส่เลขลำดับ 1-16 ที่มุมยันต์กำกับด้วยเลขอัตราทวาทสมงคล เวียนทักษิณาวรรต จะเห็นได้ว่าต้นฉบับตามที่ ชัยวุฒิ พิชะกุล ปริวรรตไว้ นั้นเลขอัตราขาดไปหนึ่งตัว ได้แก่เลข 5 ที่มุมขวาล่าง

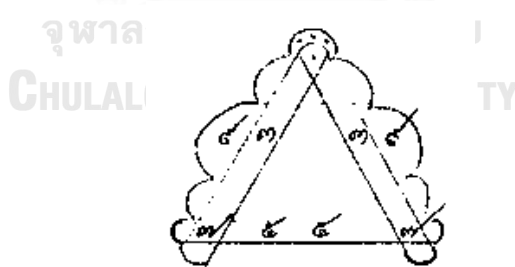

รูปที่ 4.6 ยันต์พุทธจักร

ที่มา: ชัยวุฒิ พิชะกุล, ตำราพระมหาพิชัยสงคราม, หน้า 103.

มีข้อพึงสังเกตบางประการเกี่ยวกับตำราเลขยันต์ ตำราเวทมนต์หรือตำราพิชัยสงครามซึ่งเป็นตำราที่เป็นความรู้เฉพาะ จะมีการอำพรางความรู้เอาไว้ โดยการจารึกไว้ไม่ครบ บ้าง จารึกสลับที่บ้าง จารึกผิดไว้บ้าง อาจเป็นเพราะผู้บันทึกตำราไม่ต้องการให้บุคคลภายนอกที่ไม่ได้รับสิทธิ์โดยตรงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ตำราเหล่านี้เป็นเพียงตำราที่บันทึกความรู้เอาไว้กันลืม หากปราศจากผู้ที่มีความรู้แนะนำโดยตรงก็ยากที่จะสามารถใช้ให้เกิดผลได้ สำหรับยันต์พุทธจักรนี้วิธีการนำไปใช้ใน ตำราพิชัยสงคราม กล่าวว่า “พุทธจักรเสกด้วยมนต์นี้ ๆ โอมจิตตั้งสัพพะ สัพพะ พุทธังรัตนังสวาทะฯ ล้อมด้วยตรีนิสิงหลงด้วยกระดาศ ตะกั่ว หัวขโมดก็ได้ ฯ”¹⁰⁴

ยันต์สำคัญอีกยันต์หนึ่งที่มีเค้าโครงจากคัมภีร์ตรีนิสิงเหปรากฎในส่วนการทำลูกกระสุนปืน การทำกระสุนปืนแบบโบราณนั้นต้องใช้ความรู้ทางเวชศาสตร์ เลขยันต์และเวทมนต์ประกอบกัน ไม่ใช่จะใช้ให้ใครก็ได้มาทำลูกกระสุน ขั้นตอนการทำลูกกระสุนปืนนี้มีการประกอบเครื่องยาต่าง ๆ เพื่อให้ลูกกระสุนมีอนุภาพต่างกันไป อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่อยู่ในเนื้อหาของส่วนนี้คือยันต์สำหรับห่อลูกกระสุนปืนซึ่งเมื่อวิเคราะห์รูปแบบยันต์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นยันต์ที่ได้จากการนำเอาอัตราทวาทสมงคลหารด้วย 5 ได้ผลลัพธ์คือ 7 5 0 3 9 0 9 3 0 7 5 เมื่อถอดอัตราผลหารในขั้นนี้จะได้ เลข 3 คู่หนึ่ง เลข 5 คู่หนึ่ง เลข 7 คู่หนึ่ง เลข 9 คู่หนึ่ง และเลขศูนย์สามตัว การที่คนโบราณเลือกใช้ยันต์นี้สันนิษฐานว่า ตามความเชื่อคนโบราณความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหปใช้สำหรับป้องกันภูตผีปีศาจและถอนทำลายอาถรรพ์เป็นหลัก

รูปที่ 4.7 ยันต์ห่อลูกกระสุนปืน ลงด้วยอัตราเลข คุณ 5 หาร 5

ที่มา: ชัยวุฒิ พิชะกุล, ตำราพระมหาพิชัยสงคราม, หน้า 119.

¹⁰⁴ ชัยวุฒิ พิชะกุล, ตำราพระมหาพิชัยสงคราม, หน้า. 103.

ยันต์ชื่อชุมนุมอนเป็นอีกยันต์ที่ใช้เลขอัตราทวาทสมงคลเดินกลม้าหมากรุกในตารางสี่เหลี่ยมกว้างสี่แถวยาวสามตอน แม้ว่ายันต์นี้ในตำราพิชัยสงครามจะไม่ได้ระบุไว้ว่ามีคุณทางด้านใด แต่รูปแบบของยันต์ใช้องค์ความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห เพียงแต่รูปแบบการวางตัวเลขต่างกันออกไป หากไม่มีความรู้ที่ได้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเหจะไม่มีทางทราบที่มาของเลขที่ใส่ไว้ในยันต์ได้เลย หรือแม้แต่การที่จะทราบได้ว่าจะต้องลงเลขตัวใดก่อนหลังก็เป็นไปไม่ได้ แสดงให้เห็นว่ายันต์ชื่อ “กันชุมนุมอน” นี้ผู้ที่ทำการลงยันต์จะต้องมีความรู้เรื่องเลขทวาทสมงคลมาก่อนจึงสามารถกระทำได้นอกจากนี้ยังมียันต์ในตำราพิชัยสงครามสองยันต์ใช้คู่กัน ตามที่กล่าวไว้ใน ตำราพิชัยสงคราม ว่า

ยันต์พระภควัมทั้งเจ็ดองค์ กับยันต์ที่อยู่ติดกันนั้น ทำทิตหมอน ถ้าไข้เจ็บให้ชน้ำกินอาบหายแล ให้เสกด้วยคาถานี้ ๆ สับเพ็ชชะสวาหับ โอมมะอะอุสับเพกัณชนันมันณะ ลีทีกการสวาหับ ๑๐๘ ที ๆ ว่าสับเพ็ชโย ๑๑ ที ว่าสัักกัตตรา ๙ คาบๆ โอมไชย ๆ สับเพสวาหับ สวาหาย ๆ โอมอะอุสับเพกัณชนันมันณะ สวาหาย ๆ กรบุนยมโหรตั้งจะชนะ อะสังสะกััง พัชะลู่ลู่คำ สรมิต จะมะมิจะคังถา ปักัญญะอุปันน่านัง มาวาโท โนเคนถ่านังตียา ปัญญะอุปันน่านัง วามาโทโนเคนุ ถ่านังตี¹⁰⁵

รูปที่ 4.8 ยันต์พระภควัม 7 องค์

ที่มา: ชัยวุฒิ พิชะกุล, ตำราพระมหาพิชัยสงคราม, หน้า 112.

เมื่อวิเคราะห์รูปแบบของยันต์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่ายันต์ด้านบนอาศัยกลเลขหลักสามชุดสร้างขึ้น โดยชั้นในสุดแบ่งเป็น 9 ช่อง ใส่เลข 7 ตัว คือ 2 9 4 5 6 1 8 ตัวเลขแถวกลางขาดหายไปสองช่อง เมื่อเปรียบเทียบกับยันต์จตุโรแบบปกติ ยันต์นี้น่าจะลงอัตราเลขจตุโร แต่ลงแบบกลับด้าน คือ 2 9 4 7 5 3 6 1 8 ทุกด้านของตารางจะบวกกันได้ 15 เช่นกัน การลงอัตราเลขกลับด้าน อาจเพราะไม่ต้องทำให้รู้ว่าลงด้วยกลเลขแบบใด ในทางไสยศาสตร์ หากรู้กลยันต์ที่ลงไว้ใน

¹⁰⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 140

วัตถุมงคล อาจทำการถอนอาคมในยันต์นั้น ๆ ได้ นอกจากนี้ การเรียนตำราเลขยันต์โบราณมีข้อพึงระวัง คือ การอำพราง โดย การเขียนไม่ครบข้าง การเขียนผิดข้าง การเขียนแบบไม่ให้อ่านได้บ้าง เพื่อปกปิดความรู้เอาไว้เฉพาะในสำนักของตน ในกรณีตำราพิชัยสงครามผู้บันทึกอาจไม่ต้องการให้องค์ความรู้ตกอยู่ในมือข้าศึกศัตรู จึงมีการเขียนพรางเอาไว้ ดังนั้นยันต์ด้านในที่ถูกต้องการจะเป็น จตุโรที่ลงกลับด้าน ถัดมาเลขชั้นกลางลงด้วยอัตราวาทสมงคล แต่มีการลงสลับกันไว้ดังนี้ 3 7 5 4 6 5 9 1 5 2 8 5 ในที่นี้ 9 กับ 1 สลับที่กัน ชั้นนอกสุดลงเลขอัตราโสฬสมงคล แต่มีสองอัตราสุดท้ายไม่ถูกต้องตามองค์ความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห ซึ่งในตำราดังกล่าวลงเลขไว้ดังนี้ 16 9 4 5 3 6 15 10 13 12 1 8 2 1 1 เลขโสฬสมงคลที่ถูกต้องคือ 16 9 4 5 3 6 15 10 13 12 1 8 2 7 14 11 อัตราโสฬสมงคลเป็นลำดับเลขที่ถอดมาจากลำดับเลขในยันต์โสฬสมงคล หรือจัตุรัสกลแบบ 4 x 4 จะเห็นได้ว่า หากปราศจากความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหแล้ว จะไม่สามารถแก้ไขตัวเลขเหล่านี้ให้ถูกต้องได้เลย อีกทั้งการศึกษาเลขยันต์โบราณหากลงเลขในยันต์ผิด ถือว่ายันต์นั้นไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถนำไปใช้ได้ให้เกิดผลได้ แม้กระทั่งเส้นยันต์กับตัวเลขหรือตัวอักษรต่าง ๆ ในยันต์ หากเขียนทับกัน ถือว่า ยันต์นั้นวิบัติ ไม่มีอาณุภาพหรือมีอาณุภาพลดลง อีกทั้งการเรียกสูตรตัวเลขต่าง ๆ ก็ไม่อาจกระทำได้ ยันต์นี้มีแต่บทเสกยันต์ ไม่มีวิธีการขั้นพื้นฐานในการเรียกสูตรเส้นยันต์และตัวเลขในยันต์ ทั้งนี้ผู้ที่ศึกษาดำราพิชัยสงครามฉบับนี้จำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเรื่องการทำยันต์และตัวเลขในยันต์ที่มีอยู่ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห จึงจะสามารถกระทำได้อย่างถูกต้อง

4.2 ด้านศาสนาและความเชื่อ

คัมภีร์ลพวงถึงแม้ว่าจะถูกจัดอยู่ในหมวดไสยศาสตร์ แต่ก็ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญทางพุทธศาสนา ทั้งตัวเนื้อหาของคัมภีร์และวิธีการทำการลพวง คือ การฝึกเขียนอักขระเลขยันต์ให้เกิดความชำนาญ ด้วยการเขียนอักขระยันต์ต่าง ๆ เขียนเสร็จแล้วลบ และเขียนยันต์ในอักขระยันต์เป็นลำดับตามเนื้อหาที่มีในแต่ละคัมภีร์ ถือเป็น การฝึกทักษะการเรียกสูตร เรียกนาม ทำให้เกิดความเชี่ยวชาญ สามารถจดจำกระบวนการต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว ดังนั้นการศึกษาวិชาเลขยันต์ให้แตกฉานจำเป็นต้องเรียนรู้จากคัมภีร์ลพวงเหล่านี้เป็นบาทฐาน เพื่อให้สามารถเข้าใจกระบวนการลงเลขยันต์แบบต่าง ๆ การศึกษาของชาวไทยแต่โบราณนั้นมีแบบแผนที่ชัดเจน โดยกำหนดให้ผู้ศึกษาต้องผ่านขั้นตอนการเรียนลพวงก่อนจึงจะเรียนตำราเลขยันต์อื่นต่อไปได้

การเรียนลบบทจะสร้างความเป็นเอกภาพของไตรทวาร (กาย วาจา ใจ) กล่าวคือ ความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวของการเรียงสูตรด้วยวาจา การเขียนอักขระ และการลากเส้นยันต์ด้วยมือ และใจที่จดจ่อต่อการลงอักขระทั้งปวงให้พอดีกับการท่องสูตรสนธิ และคาถา ไม่ให้เกิดความผิดพลาด เช่น เส้นยันต์กับตัวอักขระทับซ้อนกัน หรือรูปสัญลักษณ์ทับซ้อนกัน ซึ่งถือว่าการเขียนยันต์ในครั้งนั้นวิบัติไม่อาจใช้ได้ ดังนั้นการลบบทถือเป็นการหัดทำสมาธิเบื้องต้น นับว่าเป็นเครื่องล่อในการหัดทำสมาธิเป็นอย่างดี เพราะมิใช่แต่จะเขียนอย่างเดียว พอเขียนเสร็จบังเกิดขึ้นแล้วก็ลบบทบังเกิดเป็นขึ้นใหม่ต่อไปอีก เปรียบเสมือนอาการเกิดดับของนาม-รูป จนท้ายที่สุดถึงองค์พระและลบบทเข้าสู่ญานิพพาน อันแสดงถึงพระไตรลักษณ์ เปรียบได้กับการทำกัมมัฏฐาน พระเกจิอาจารย์โบราณใช้การฝึกลบบท เป็นอุบายขัดเกลากิเลสของสานุศิษย์ ในเบื้องต้น การศึกษาที่ต้องประกอบด้วยความเพียร อาจจะเป็นการหวังผลในอิทธิปาฏิหาริย์ เพราะตามอุปเท่ห์ที่ท่านกล่าวสรรเสริญไว้ว่าเมื่อทำได้สำเร็จถึงขั้นนั้นขั้นนี้ จะทำฤทธิ์ได้โดยสถานต่าง ๆ แต่เมื่อกระทำสำเร็จได้จริงจะสามารถเข้าใจถึงคำสอนบางประการที่มีในพุทธศาสนา ถือได้ว่าการเรียนลบบทนี้เป็นกุศโลบาย ทำให้เกิดความเข้าใจทั้งอักขระวิธี สัญลักษณ์ที่ปรากฏในเลขยันต์ต่าง ๆ รวมถึงคำสอนที่เป็นหัวข้อธรรมบางประการด้วย¹⁰⁶

นอกจากวิธีการในการลบบทแล้ว เนื้อหาในคัมภีร์ตรีนิสิงเหยังปรากฏแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ และพุทธปรัชญาที่ลึกซึ้ง มีการนำเอา พญาสัตว์หรือโพธิสัตว์ เทพต่าง ๆ ที่นับถือกันมาแต่โบราณ ตลอดจนนามพระอรหันต์และพระนามของพระพุทธเจ้าในการแทนความหมายตัวเลขต่าง ๆ ในอัตราทวารสมงคล นอกจากนี้ ยังมีการแทนความหมายด้วยหลักปรมัตถธรรม ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 เพื่อให้ผู้ศึกษาได้เรียนรู้หลักธรรมต่าง ๆ ผ่านขั้นตอนการลบบท จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามหลักไตรสิกขา หมายถึง ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา 3 อย่าง ได้แก่

- อธิศีลสิกขา สิกขาข้อนี้กล่าวไว้ในส่วนคุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเห ที่ระบุว่า ต้องเป็นผู้ดำรงอยู่ในศีล 5 หรือศีล 8 มิเช่นนั้นห้ามมิให้ถ่ายทอดความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหให้ ในข้อนี้สงเคราะห์เข้าใน สิกขาข้อแรก

¹⁰⁶ เทพย์ สาริกบุตร, พระคัมภีร์พระเวทฉบับตีพิมพ์ (กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรพิมพ์, 2501), น. 1.

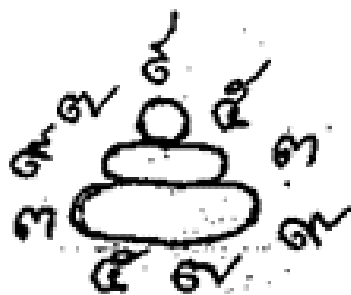
- อธิจิตตสิกขา สิกขาข้อนี้ถึงแม้ไม่ได้กล่าวเอาไว้โดยตรง แต่ขั้นตอนการเรียนลบบงเสมือนเป็นการฝึกสมาธิเบื้องต้น ตามที่กล่าวไปแล้ว อีกทั้งในการเรียน คัมภีร์ตรีนิสิงเห ในขั้นที่สูงขึ้นไป ผู้ศึกษาจะต้องมีสมาธิจิตขั้นสูง จนสามารถทำให้เกิด อธิวิธีเบื้องต้นได้ ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ข ดังนี้

เมื่อทำมาถึงนี้แล้ว ท่านให้ยกครู คือมีใบศรี ๓ สำหรับ หมากร ๕ คำ ดอกไม้ ๕ ดอก เทียน ๑๒ เล่ม (ไม่บอกน้ำหนัก) เงินติดเทียนเล่มละ ๑ บาท ผ้าขาวผืนหนึ่ง เอารองใบศรี แล้วให้ชุบตัวเสียก่อน คือให้อาบาตร ๕ ใบ ใส่น้ำทั้งหมด เอาดอกบัว หลวงใสในบาตร ๆ ละดอก ถ้าเป็นคฤหัสถ์ให้นุ่งขาวห่มขาวแล้วเสกด้วยพระคาถา พุทธนิมิตนี้

นลาอินทริย พุทธนิมิตต์ ปฏิมาณพุทฺโธ ธาตุพุทฺโธ กายพุทฺโธ นิสฺสุญฺญ พุทฺโธ นิสฺสโต ชิโวสุญฺญ น พุทฺโธ พุทฺธํ พุทฺธา พุทฺธํ น ธมฺโม ธมฺมา ธมฺมํ น สงฺฆो สงฺฆา ลังขํ รัชฺหรณํ จิตฺตํ นิพุทฺโธ ธาตุพุทฺโธ กายพุทฺโธ นิมิตฺตพุทฺโธ นิสฺสุญฺญ พุทฺโธ อิติ อธิวิธีพุทฺธ พุทธนิมิตต์ เสกจนให้ดอกบัวบานเอง แล้วเอารดหัวและอาบ จึงเรียนต่อไปเถิด

- อธิปัญญาสิกขา สิกขาข้อนี้มีอยู่ในส่วนการแทนค่าอัตราทวาทสมงคลด้วยปรมัตถธรรม ดังที่อธิบายไว้ในบทที่ 3 ผู้ศีกาคัมภีร์ตรีนิสิงเห จะได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอนในพุทธศาสนาด้วย นอกจากนี้ ยังมีบางขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้ศีกษาการลบบงสามารถเข้าใจธรรมสูงสุดที่เป็นแก่นของพุทธศาสนา เช่น การทำองค์พระ และสุญญนิพพาน และการแทนค่าอัตราทวาทสมงคลด้วยหัวใจ ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 3

คัมภีร์ตรีนิสิงเหมีการทำองค์พระ โดยอธิบายที่มาของส่วนประกอบที่นำมาสร้างเป็นองค์พระไว้ดังนี้ ให้นำเอาเลขอัตราทวาทสมงคล คือ ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕ จากนั้นนำมาหารด้วย ๕ ซึ่งเป็นวิธีการแบบโบราณจะได้ผลลัพธ์เป็น ๗ ๕ ๐ ๙ ๓ ๐ ๓ ๙ ๐ ๕ ๗ จากนั้นให้นำเอาศูนย์ทั้งสามตัวมาทำเป็นองค์พระ ดังที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน จ ว่า “ได้รับ ดังนี้ ๗ ๕ ๐ ๙ ๓ ๐ ๓ ๙ ๐ ๕ ๗ แล้วให้ ทำเป็น องค์พระ ดังนี้ ๗ ๕ ๐ ๙ ๓ ๐ ๓ ๙ ๐ ๕ ๗ ”

รูปที่ 4.9 การสร้างองค์พระจากเลข ๐ ทั้งสาม

ที่มา: คัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วนวน จ

จะเห็นได้ว่าการที่นำเลขศูนย์ทั้งสามมาสร้างเป็นองค์พระอาจจะสามารถอธิบายถึงพระธรรมกายของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งปวงได้ “ธรรมกาย” ในแง่พุทธปรัชญา นอกจากจะหมายถึงหมวดหมู่ของพระธรรมแล้ว ยังหมายถึงกายอันเกิดจากธรรมไม่มีเบื้องต้นท่ามกลางและที่สุด เป็นภาวะที่ไม่ขึ้นอยู่กับกาลและเทศะ¹⁰⁷ แสดงให้เห็นว่าพระพุทธเจ้าทุกพระองค์นั้นเสมอด้วยพระธรรม ถึงแม้ในแง่ของรูปกายพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์จะมีความแตกต่างกันในด้านสัดส่วน ความสูง แต่พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ล้วนมีธรรมกาย คือ การตรัสรู้ธรรมเดียวกัน อันได้แก่โลกุตตรธรรมมีพระนิพพานเป็นที่สุด ในคัมภีร์ฝ่ายมหายิมิกะได้อธิบายว่าธรรมกายคือ ความว่างจากกิเลสอาสวะ ดังนั้นธรรมกายจึงเท่ากับศูนย์ตา เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๖ พระนาคราชุนผู้ให้กำเนิดนิกายมหายิมิกะ เผยแผ่ปรัชญาศูนยตวาหิน ได้นำเสนอเรื่องศูนยตาโดยอธิบายว่า สิ่งทั้งปวงเป็นศูนยตา (สรวม ศูนยม)¹⁰⁸ การสร้างองค์พระจากเลขศูนย์นี้จึงเป็นการใช้ค่าทางคณิตศาสตร์เพื่ออธิบายคุณลักษณะของธรรมกาย อันเป็นกายที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกพระองค์ล้วนมีความเสมอภาคกัน นับว่าเป็นภูมิปัญญาของผู้รจนาคัมภีร์ที่ก่อปรด้วยอุบายธรรม

ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหมีการลบลองค์พระแล้วบังเกิดเป็นสุญสามวงซ้อนกันเช่นเดียวกันกับในคัมภีร์ปถมัง จากนั้นลบแล้วเกิดเป็นสุญนิพพาน ใช้บทเรียกสูตรว่า *นิพพานํ ปรมํ สุญญํ* (นิพพานเป็นสุญอย่างยิ่ง) การทำผงในชั้นท้ายสุดนี้แสดงให้เห็นมโนทัศน์ของโบราณจารย์ผู้รจนาคัมภีร์ตรีนิสิงเห

¹⁰⁷ Suzuki Daisetz Teitaro. Outline of Mahayana Buddhism (New York: Schocken Book inc,1970), p. 261.

¹⁰⁸ เสถียร โพธิ์นันทะ, ปรัชญามหายาน (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, 2541), หน้า 52.

เกี่ยวกับพระนิพพาน ว่า ว่างเปล่าจากความเป็นตัวตนหรือชั้น ๕ เมื่อพิจารณาจากขั้นตอนก่อนหน้าที่ทำเป็นรูปองค์พระจากเลขศูนย์ทั้งสาม แสดงความหมายถึงธรรมกาย (พระโลกุตรธรรม) จากนั้นทำเป็นศูนย์สามวงซ้อนกัน เรียกว่า สูญ มหาสูญ และปรมัตตสูญ แสดงภาวะของความว่างจนถึงว่างอย่างยิ่ง และสามารถตีความหมายว่า สูญทั้งสามวงอาจหมายถึงสูญญตาทั้งสามระดับ ได้แก่

ก. สูญวงแรก หมายถึงบุคคลสูญญตา คือ การเพิกถอนความยึดมั่นถือมั่นว่า สัตว์บุคคล ด้วยเหตุที่ปุถุชนยอมสำคัญว่า ชั้น 5 เป็นอัตตา แต่แท้จริงแล้วชั้น 5 มิใช่อัตตา เพราะไม่อาจรักษาคุณสมบัติเดิมเอาไว้ได้ ดังที่ท่านพระนาคเสนได้กล่าววิชันาปัญหาของพระยามิลินท์ ถึงความมีและไม่มีแห่งบุคคล ว่า “มหาบพิตรว่าเสด็จโดยรถ แล้วรถอยู่ที่ไหน งอนรถเป็นต้น เป็นรถหรือ ฯลฯ”¹⁰⁹ เมื่อวิเคราะห์ลงไปถึงรากเหง้าของความยึดถือต่อชั้น 5 สรุปลงในสังโยชน์ ๑๐ ประการ อันหมายถึงกิเลสที่ผูกพันสัตว์เอาไว้กับสังสารวัฏ อันได้แก่

1. สักกายทิฏฐิ ความเห็นในชั้น ๕ ว่าเป็นตัวตน
2. วิจิกิจฉา ความลังเลสงสัยในเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด
3. สิลัพพตปรามาส ความยึดมั่นในศีลพรตโดยขาดความเข้าใจ ในที่นี้แม้แต่การเข้าไปยึดติดถือกุศลธรรมเพื่อผลคือกามสุขตัญญิหรือเพื่อที่จะได้ตีเลิศกว่าบุคคลอื่น จัดเป็นสิลัพพตปรามาสทั้งสิ้น จะเห็นได้ว่าตราบเท่าที่จิตยังไม่หยั่งลงสู่ความเป็นจริงของปรมัตตธรรม ได้แก่ รูปและนามจนสามารถยังวิปัสสนาญาณในชั้นที่มีคจิตเบื้องต้นเกิดขึ้น ตราบนั้นการถือศีลพรตเหล่านั้นยังถือว่าไม่บริสุทธิ์
4. กามราคะ ความกำหนัดยินดีในกามคุณอารมณ์ (รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส)
5. ปฏิฆะ ความขัดเคืองใจ
6. รูปราคะ ความปรารถนาในรูปภพ
7. อรูปภพ ความปรารถนาในอรูปภพ
8. มานะ ความถือตัว
9. อุทัจจะ ความฟุ้งซ่าน
10. อวิชชา ความไม่รู้ในอริยสัจ

¹⁰⁹ พระปิฎกจุฬาลักษณ์, มิลินทปัญหา (ม.ป.ท., ม.ป.ท.), น. 17.

สังโยชน์ทั้ง ๑๐ ประการขาดสิ้นไปเพราะการหยั่งเห็นบุคคลสุญญตา ส่วนขั้นตอนในการหยั่งเห็นนั้นคือ การที่จิตดำเนินไปตามวิปัสสนาญาณนั่นเอง เช่น ในเบื้องต้น หากจิตกำหนดรู้รูปนามที่เกิดดับได้ รู้ว่าสิ่งนี้ไม่ใช่ตัวตน มีความไม่เที่ยง ผันแปรคงอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ จิตเข้าสู่นามรูปปริเฉทญาณหยั่งเห็นบุคคลสุญญตาในขั้นต้น เมื่อกระทำให้เจริญขึ้นไปย่อมสมบูรณ์ตามลำดับสามารถละสังโยชน์ทั้งหมดได้ บุคคลสุญญตาจึงสมบูรณ์โดยประการฉะนี้

ข. สุตฺตวาทที่สอง หมายถึง “มหาสุตฺต” คือ “ธัมมสุตฺต” การเพิกถอนความยึดมั่นถือมั่นในธรรมอันเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนยิ่งขึ้นไปอีก กล่าวคือบุคคลบางจำพวกแม้ไม่ยึดมั่นถือมั่นในสัตว์ บุคคล แล้ว แต่ยังเข้าไปยึดในธรรม เช่น ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เป็นต้น ว่าต้องมีอยู่จริง (อุปาทานในธรรม) แต่ในพระสูตรเถรวาทมีกล่าวไว้ใน อลคัทธิปัปมาทสูตร ว่า

ภิกษุทั้งหลายเราแสดงธรรมมีอุปมาด้วยท่อน เพื่อต้องการสลัดออก ไม่ใช่เพื่อต้องการยึดถือฉันนั้นแลเธอทั้งหลายรู้ถึงธรรม มีอุปมาด้วยท่อนที่เราแสดงแล้วแก่ท่านทั้งหลาย พึงละแม้ซึ่งธรรมทั้งหลาย จะป่วยการกล่าวไปใยถึงธรรมเล่า¹¹⁰

และใน คัมภีร์วิสุทธิมรรค กล่าวว่า

อริยสัจสองประการแรก (ทุกข์และสมุทัย) ว่างจากความเที่ยง ความงาม ความสุข และอตฺตา นิพพาน ว่างจากอตฺตา มรรคว่างจากความเที่ยง ความสุข และอตฺตา สุญญตาในจตุราริยสัจเหล่านี้ ด้วยประการฉะนี้¹¹¹

ข้อความที่ยกมาเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่า ในทรรศนะของพุทธปรัชญาเถรวาทนั้น ไม่ได้ต้องการให้ยึดถือในพระธรรม ด้วยเหตุที่พระธรรมเปรียบดังเครื่องชำระอาสวะกิเลส เมื่ออาสวะกิเลสสิ้นไปก็ไม่จำเป็นต้องยึดถือไว้ ในขั้นนี้เมื่อสามารถหยั่งเห็นบุคคลสุญญตาได้จริง ย่อมเห็นธัมมสุญญตาด้วย เพราะเมื่อไม่มีอุปาทานในตน และสิ่งอันเนื่องด้วยตน ก็ย่อมไม่มีอุปาทานในสิ่งอันตนได้สำเร็จหรือได้บรรลุด้วย ดังที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงกำหนดสรรพสิ่งและโลก โดยการรับรู้ทาง

¹¹⁰ ม.ม. (ไทย มจร.), 18/280/271-272.

¹¹¹ พระพุทธโกษาจารย์, คัมภีร์วิสุทธิมรรค ปัญญาภิเทศ, (กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2516), หน้า

อายตนะเป็นสำคัญ โดยมีวิญญาณเป็นผลของความรู้ เมื่อบุคคลยังเห็นบุคคลสุญญตา มองเห็นสิ่งทั้งหลายด้วยปัญญาจักขุโดยปราศจากอุปาทานว่าเป็นตัวตนแล้ว ก็ไม่มีทางที่จะมีอุปาทานในธรรมอภังคผลดวงที่สองนี้จึงแสดงธัมมสุญญตา

ค. สุญญางที่สาม หมายถึง “ปรมัตตสุญ” เทียบได้กับ “สุญญตา สุญญตา” ความสุญในสองส่วนแรก ได้แก่ บุคคลสุญญตาและธรรมสุญญตาก็ทรงสภาวะเป็นสุญญตาเช่นเดียวกัน จึงเกิดเป็นปรมัตตสุญ โดยอาการที่ไม่พึงเข้าไปยึดถือว่าเป็นความจริง หรือมีความจริงอยู่นอกเหนือไปจากสิ่งที่สุญเหล่านั้น หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง เมื่อเห็นว่าทุกสิ่งล้วนเป็นสุญญตาจึงเกิดวิกัลป์ทวิภูฏี (ความเห็นที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง) ว่า ถึงแม้ทุกสิ่งจะไม่มีอยู่จริง แต่สุญญตาจะต้องมีอยู่จริง ไม่อาจสูญไปด้วย จึงเกิดความยึดถือในสุญญตาขึ้น ดังนั้นการยังเห็นสุญญตาในสุญญตาได้ จึงถือว่าทวิภูฏีนั้นพ้นไปจากอุปาทานอย่างแท้จริง และทำยที่สุดจึงบรรลุแก่สุญญตาสัมบูรณ์ คือ พระนิพพาน จากขั้นตอนนี้ โบราณจารย์จึงเขียนรูป “สุญนิพพาน” ในขั้นตอนท้ายสุดของการลบผงดรีนีสิงเห เพื่อเป็นการแสดงแนวคิดของความว่างอย่างยิ่ง ความว่างที่พ้นไปจากการยึดถือทั้งปวง เป็นการแสดงคุณลักษณะของพระนิพพาน

จากมโนทัศน์เรื่ององค์พระและสุญญตาในคัมภีร์ตรีนีสิงเห แสดงให้เห็นว่าผู้ประพันธ์มีความรู้เกี่ยวกับสภาวะของสุญญตาในเชิงปรัชญาและสามารถอธิบายแนวคิดดังกล่าวผ่านรูปแบบทางสัญลักษณ์ โดยอาศัยกลไกทางคณิตศาสตร์เพื่อเทียบเคียงสุญญตากับเลขศูนย์ อีกทั้งบทเสกที่ใช้แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจที่ถูกต้องตามพระพุทธรูปทุกประการ

4.3 สังคมและวัฒนธรรม

องค์ความรู้ในคัมภีร์ตรีนีสิงเหมียบทบาทต่อสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากวิทยาการความรู้โบราณและเรื่องของพระพุทธศาสนาแล้ว องค์ความรู้ในคัมภีร์ตรีนีสิงเหยังตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายในชีวิตประจำวันของคนในสังคมไทยด้วย ได้แก่ พิธีกรรมเนื่องในการเกิด พิธีกรรมเกี่ยวกับเคหสถาน การสร้างศาสตราวุธ ตลอดจนพิธีกรรมที่ส่งผลต่อสังคม ได้แก่ พิธีฝังหลักพระนครหรือที่เรียกว่า พิธีนครถาน

4.3.1 เกี่ยวกับพิธีกรรมเนื่องในการเกิด

ยันต์ตรีนิสิงเหยังใช้ในพิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิดด้วย โดยชาวไทยโบราณจะลงยันต์ตรีนิสิงเหไว้ในยันต์แม่ชื้อ ซึ่งความเชื่อเรื่องแม่ชื้อนั้นเป็นความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ “แม่ชื้อ” หมายถึง เทวดาที่คอยดูแลรักษาเด็กทารก คนโบราณเชื่อว่าเด็กทุกคนที่เกิดมาต้องมีแม่ชื้อคอยดูแลทุกคน โดยแม่ชื้อจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามวันเกิดของเด็ก แม่ชื้อจะทำหน้าที่ปกป้องรักษาไม่ให้เด็กเจ็บไข้ได้ป่วย และจะอยู่กับเด็กตั้งแต่แรกคลอดออกจากครรภ์มารดาจนถึงอายุ 1 ปี จึงจะไปจากเด็กคนนั้น

รูปที่ 4.10 ยันต์แม่ชื้อ

ที่มา: เทพย์ สาริกบุตร บางเสมอเสริมสุขและอรุระคินทร์ วิริยะบุรณะ, ตำราพรหมชาติ, หน้า 185.

ในรูปยันต์แม่ชื้อทั้ง 7 วันนั้น ชาวไทยโบราณให้ลงเป็นยันต์สองด้าน ด้านหน้าให้ลงเป็นรูปแม่ชื้อประจำวันเกิดของเด็กชาย-หญิง ที่ด้านหลังลงเป็นรูปท้าวเวสสุวรรณหน้ายักษ์ หากเป็นพระโอรสหรือพระธิดาที่เป็นเชื้อพระวงศ์ ให้ลงเป็นรูปท้าวเวสสุวรรณหน้าเทพบุตรแทน แขนงไว้เหนือพระอุ้ง เพื่อป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ อันเกิดจากแม่ชื้อมารบกวน ที่ด้านข้างของรูปแม่ชื้อทั้งสองข้างลงยันต์ตรีนิสิงเหเอาไว้ เนื่องจากชาวไทยโบราณเชื่อว่าการที่เด็กมีอาการไม่สบาย เจ็บป่วยมีประการต่าง ๆ เกิดจากแม่ชื้อของเด็กมารบกวน ดังนั้นจึงมีการลงยันต์ตรีนิสิงเหเพื่อป้องกันการรบกวนจากแม่ชื้อ แสดงให้เห็นว่ายันต์ตรีนิสิงเหมีคุณวิเศษป้องกันได้แม้แต่เทวดาบางจำพวก ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าการลงยันต์ตรีนิสิงเหบนรูปแม่ชื้อ เป็นการป้องกันการเจ็บป่วย หรือการโดนทำร้ายจากคุณไสย ดังที่กล่าวไว้ในส่วนเวชศาสตร์โบราณ

4.3.2 เกี่ยวกับเคหสถาน

คัมภีร์ตรีนิสิงเหประกอบด้วยยันต์ตัวเลขแบบต่าง ๆ หลายยันต์ด้วยกัน ยันต์ตัวเลขเหล่านี้นำไปใช้เกี่ยวกับการสร้างและป้องกันเคหสถาน ชาวไทยโบราณให้ความสำคัญกับการปลูกสร้างบ้านเรือน ดังนั้นจึงมีพิธีกรรมหลายอย่างที่เกี่ยวกับการปลูกสร้างเรือน โดยจัดแบ่งการนำไปใช้งานอย่างชัดเจน สามารถแยกย่อยได้เป็นสองส่วนคือ ส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างบ้านเรือนและการป้องกันบ้านเรือน

ในการสร้างบ้านเรือนของชาวไทยโบราณ จะให้ความสำคัญกับตัวพื้นที่สำหรับการทำการปลูกสร้าง และฤกษ์ยามในการยกเสาเอก เสาโท ซึ่งต้องอาศัยความรู้เรื่องเลขยันต์เข้ามาประกอบในสมัยโบราณ ก่อนที่จะทำการปลูกสร้างบ้านเรือนจะต้องไปหาผู้พระภิกษุหรือฆราวาสที่มีความรู้เรื่องโหราศาสตร์และไสยศาสตร์ เพื่อทำพิธีดูสถานที่และให้ฤกษ์ยาม พร้อมกับลงยันต์สำหรับปิดเสาเอก ยันต์สำหรับปิดจั่ว ยันต์สำหรับปิดตามทิศทั้ง 8 ของบ้าน เพื่อป้องกันบ้านเรือนจากภัยอันตราย ยันต์ที่กล่าวมานี้ มาจากยันต์ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้งสิ้น ไม่เพียงแต่บ้านเรือนของประชาชนทั่วไป แม้แต่พระอารามสำคัญ เช่น วัดหน้าพระเมรุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็มียันต์สำหรับป้องกันภัยพิบัติไว้ที่พระอุโบสถเช่นกัน ดังปรากฏหลักฐานเป็นแผ่นศิลาที่เหลืออยู่ 2 แผ่น จารึกยันต์โสฬสมงคลใหญ่ โดยยันต์นี้แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ชั้นในสุด จารึกยันต์จตุโร ถัดมาล้อมรอบด้วยอัตราเลขทวาทสมงคล ชั้นนอกสุดล้อมรอบด้วยอัตราเลขโสฬสมงคล มีอักษรขอมล้อมสองชั้น ชั้นในอ่านได้ความว่า *อายนตุ โภจนโต อธิ ทาน สีลา เนกขมมปญญา วิริยญจ ขนติ สจจาธิฐฐานา สหเมตตุเปกฺขา สพพสตุ ตรุ ปลายนติ* ชั้นนอกอ่านได้ความว่า *สกุทส วชิราวุธี เวสสุวณฺณสส คทาวุธี ยมมนสส เนยยนาวุธี อลวทส ทุสววุธี* คาถาทั้งสองบทนี้เป็นคาถาทองป้องกันภัยอันตราย โดยเฉพาะภัยจากภูต ผี ปีศาจ คาถาบทแรกเป็นการกล่าวถึงบารมี 10 ทศ ที่พระพุทธเจ้าทรงได้บำเพ็ญมา ส่วนคาถาอีกบทกล่าวถึงอาวุธของเทพและยักษ์ 4 อย่าง คือ วัชระของพระอินทร์ กระบองของท้าวมเวสสุวัณ ดวงเนตรของพญายมและฝ่าวิเศษของอาฬวายุคยักษ์ ดังนั้นความเชื่อเรื่องแผ่นยันต์สำหรับลงปิดตามทิศต่าง ๆ ของบ้านเรือน ตลอดจนสถานที่สำคัญนั้นมิมีมาช้านานแล้ว

หลังจากสร้างบ้านเรือนเรียบร้อยแล้ว จะมีพิธีตั้งศาลพระภูมิ ชาวไทยโบราณมีความเชื่อเกี่ยวกับเทพารักษ์ที่ปกป้องคุ้มครองบ้านเรือนและสถานที่ต่าง ๆ เรียกว่าพระภูมิ เพื่อให้ผู้อยู่อาศัยมีความร่มเย็นเป็นสุข ในพิธีตั้งศาลพระภูมินั้น สิ่งที่สำคัญคือยันต์ที่ใช้ในพิธีเชิญพระภูมิขึ้นศาลและยันต์

สำหรับฝั่งในหลุมเสาศระภูมิ ยันต์ทั้งคู่ใช้ป้องกันสิ่งอัปมงคล ภัยธรรมชาติ รวมทั้งภัยจากมนุษย์ ไม่
ว่าจะเป็นสัตว์ร้าย คุณไสย ภูตผีปีศาจ ใน ตำราพรหมชาติ ได้กล่าวถึงคุณของพระภูมิดังกล่าวไว้ว่า “เมื่อผู้ใดได้
ประกอบทำพิธีให้ถูกต้องตามแบบแผนโบราณประเพณีเป็นอันดีแล้ว เทพซึ่งเข้ามาอยู่ในเจ็ดภายใน
ศาลพระภูมินั้น จะบันดาลให้ผู้ผู้นั้นอยู่เย็นเป็นสุข มีโชคลาภ เกิดความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพย์สินเงิน
ทองทั้งปวง”

การตั้งศาลพระภูมิตามแบบโบราณไม่ได้มีเฉพาะบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเท่านั้น ยังมีการตั้งศาล
พระภูมิเพื่อปกป้องสถานที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับชีวิตของผู้คน โดยกำหนดวัน เดือน และข้างขึ้น
ข้างแรมเอาไว้อย่างเคร่งครัด ดังที่ใน ตำราพรหมชาติ กล่าวว่า

วันที่ใช้ในการตั้งศาลพระภูมินั้น มีกำหนดไว้ดังนี้ วันพุธ วันพฤหัสบดี ให้ตั้ง
ศาลเคหสถาน บ้านเรือน ร้านค้าต่าง ๆ วันพฤหัสบดี วันศุกร์ ให้ตั้งศาล นา สวน วัด
วันอังคาร วันอาทิตย์ วันพฤหัสบดี ให้ตั้งศาลค้าขาย ประตู่ หอรบ วันเสาร์ ให้ตั้งศาล
บันได โขลนทวาร บานประตู่ วันจันทร์ วันพุธ ให้ตั้งศาลโรงพิธีป่าสาว...¹¹²

ในพิธีตั้งศาลพระภูมิ กำหนดให้ก่อนที่จะขุดหลุมตั้งศาลพระภูมินั้น จะต้องทำ
น้ำมนต์ธรรณสารประพรมบริเวณหลุมที่จะขุดเสียก่อน เพื่อเตรียมไว้สำหรับฝั่งแผ่นดินยันต์สำคัญ โดยใช้
คาถา “โองการธรรณสารน้อย” ประกอบด้วยคาถานมัสการท้าวสหัสบดีพรหม คือ โองการพินทุนาถ
อุปบนัน พรหมาสทปฐินาม อาทิกปเป สุธาคโต ปณจปทุม ทิสสวา นโมพุทธาน วรท¹¹³ และพระ
คาถาบทนมัสการครู 2 บท ที่มีในคัมภีร์ตรีนิสิงเห คือ สิริโร เม พุทธเทวณ จ นลาเต พรหมเทวตา หทย
นรายนกญแจว ทว หตเถ ประเมสุรา ปาเท วิสสนุกญแจว สุขา คงคาย ปลิทธิ เมฯ และ สิทธิกิจจ
สิทธิกรม สิทธิการिय ตถาคโต สิทธิเตโซ ซโยนิจจ สพพกมม ปลิทธิเมฯ (ดูเพิ่มในบทที่ 2)

ในการทำน้ำมนต์ ภาชนะสำหรับใส่น้ำมนต์นั้นให้ใส่ ใบเงิน ใบทอง ไนนาถ หรือจะ
ใส่ด้วยใบมะตูม ใบพรหมจรรย์ (บางแห่งเรียก ใบพรหม) ฝักส้มป่อย หญ้าแพรก ผิวมะกรูด ลงไปด้วย
ก็ได้ หลังจากประพรมน้ำมนต์ทั่วแล้ว จึงเริ่มทำการขุดหลุม เสร็จแล้วจะมีการตอกเข็มที่ทำจากไม้

¹¹² เทพย์ สาริกบุตร บางเสมเสริมสุขและอรุณคินทร์ วิริยะบุรณะ, ตำราพรหมชาติ (กรุงเทพฯ : ลูก ส.
ธรรมภักดี, 2521), หน้า 363.

¹¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 365.

มงคล 9 ชนิด ได้แก่ ไม้ชัยพฤกษ์ ไม้ราชพฤกษ์ ไม้สัก ไม้พุง ไม้กันเกรา ไม้ไผ่สีสุก ไม้ขนุน ไม้ทรงบาดาล ไม้ทองกลาง ไม้แต่ละชนิดจะมีทิศที่บังคับเอาไว้เฉพาะ โดยไม้ชัยพฤกษ์ให้ดอกเอาไว้ทิศเหนือ ไม้ราชพฤกษ์ให้ดอกเอาไว้ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ไม้สักให้ดอกเอาไว้ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ไม้พุงให้ดอกเอาไว้ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ไม้กันเกราให้ดอกเอาไว้ทิศใต้ ไม้ไผ่สีสุกให้ดอกเอาไว้ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ไม้ขนุนให้ดอกเอาไว้ทิศตะวันตก ไม้ทรงบาดาลให้ดอกเอาไว้ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ไม้ทองกลางให้ดอกเอาไว้ตรงกลาง ชาวสยามแต่โบราณถือว่าไม้มงคลทั้ง 9 ชนิดนี้มีคุณแตกต่างกันออกไป โดยไม้ชัยพฤกษ์ มีคุณทำให้มีโชค มีอำนาจวาสนา ไม้ราชพฤกษ์มีคุณให้ได้เป็นใหญ่เป็นโต ผู้คนยกย่องนับถือ ไม้สักมีคุณให้บังเกิดความศักดิ์สิทธิ์ มีฤทธิ์อำนาจ ไม้พุงมีคุณในการพุงฐานะ ให้มีความมั่นคง ไม้กันเกรา มีคุณเป็นเครื่องป้องกันภัยอันตราย ไม้ไผ่สีสุกมีคุณในการอำนวยความสะดวก สมบูรณ์ ยังให้เกิดความสุข ความเจริญ ไม้ขนุนมีคุณเกี่ยวหนุนฐานะ ไม่ให้ตกต่ำลง ไม้ทรงบาดาลมีคุณเหมือนดังมีผู้ดลบันดาลให้ ไม้ทองกลางมีคุณให้เกิดโชคลาภ มีเงินมีทอง มีความอุดมสมบูรณ์¹¹⁴ หลังจากดอกไม้มงคลเรียบร้อยแล้ว ให้นำเอา หัวแหวน เศษทอง เศษเงิน ซึ่งถือเป็นโภคทรัพย์ใส่ลงไปในหลุม จากนั้นให้นำแผ่นโลหะลงยันต์จตุโร ไว้กึ่งกลางหลุม ผู้ที่มีความรู้ในการตั้งศาลจะเรียกยันต์นี้ว่า “สิบห้าชั้นดิน” หมายถึง ผลรวมของเลขที่ลงไว้ในตารางยันต์บวกกันได้ 15 ใช้ฝังลงในพื้นดิน เมื่อยกเสาของศาลพระภูมิลงไปในหลุมต้องให้เสานั้นตั้งอยู่บนแผ่นยันต์จตุโรพอดี โดยยันต์จตุโรที่ใช้ในหลุมนั้นไม่เพียงลงด้วยอัตราเลขเหมือนเช่นยันต์จตุโรทั่วไป แต่ยังคงกำหนดบทเสกเอาไว้ โดยเฉพาะ โดยให้เสกด้วยคาถาสองบทนี้

โอมลัททิกมม อหฺสาลี เขตตพิชชปิโย ชยํ สพพโภาค อภิสสนฺติ ยาวชีวมปิ
 ภูณฺชเร โสธนฺปิ คเหตุตฺวา น ธนํ อทาลิ ทายโก ตํ ธนํ นิพพตฺตา สตฺตา อิเม อิจฺฉนฺติ
 เม นโม ตมปิ สตฺถานฺภาเวน สพพโภาค อภิสสนฺตุ เม อนฺรฺกฺขนฺตุ สพพทา สวาหุม

โอม ชยโย ชวนติมารกํ มนุสสาปิจา สพเพทฺวา จ คนธพฺพา ปุชฺชนฺติ ปลายน
 ติ ตมปิ ตสฺสา นฺภาเวน สพพสตฺตุโร สพพเสนา อปฺปกามุจ อม ทฺเร ทฺเร สวาหาย¹¹⁵

¹¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 383.

¹¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 367.

สำหรับพระคาถาทิ้งสองบทนี้หากวิเคราะห์ตามรูปแบบไวยากรณ์บาลี จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่ไม่ได้เป็นไปตามแบบแผนของภาษาบาลีมาตรฐาน มีการผสมมนต์ที่คล้ายกับธารณี¹¹⁶ของนิกายมหายานไว้ด้วย อย่างไรก็ตามยังมีแนวคิดในเรื่องการอาศัยพุทธานุภาพในการทำให้เกิดความปลอดภัยและชนะซึ่งหมู่มาร นำมาซึ่งทรัพย์สิน แสดงถึงแนวคิดของพุทธศาสนาที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการประพันธ์พระคาถา จากนั้นจึงยกศาลขึ้นตั้งบนหัวเสา รोजนได้ฤกษ์แล้วจึงอัญเชิญเจ็ดขึ้นสู่ศาล

“เจ็ด” คือ แผ่นไม้รูปทรงคล้ายใบเสมา เขียนหรือแกะเป็นรูปเทพารักษ์ นิยมประดิษฐานไว้ในศาลพระภูมิ โดยทำเป็นรูปเทวดาทรงพระขรรค์ ในส่วนของเจ็ดซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการยกศาลพระภูมิ เพราะเป็นตัวแทนของพระภูมิ โบราณจารย์ลงยันต์ตรีนิสิงเหที่ด้านหลังของเจ็ดนั้น โดยสูตรสำหรับลงยันต์ใช้สูตรสำหรับลงอัตราเลขทวาทสมงคลทั่วไป แต่มีคาถาสำหรับเสกโดยเฉพาะดังนี้

ตรีสิทธิเชยย ตรีนิปฎกา ธมมขนธา อานุกาเวน สดตโกชฌ์คเภา อานุกาเวน
 ปญจขนธา อานุกาเวน จตตุโลกपालา อานุกาเวน ฉกามาจจรา ตถา อานุกาเวน
 ปญจมหานทีโย อานุกาเวน เอกเมรुरาชา อานุกาเวน นวโลกุตตรธมมา อานุกา
 เวน ปญจปทุมมา อานุกาเวน ทเวจันโทสุริโยตถา อานุกาเวน อญฐอรหนตา อานุกา
 เวน ปญจพทุธา อานุกาเวน สทา โสถถี ภวนตุเม¹¹⁷

พระคาถาบทนี้เป็นพระคาถาที่มีเนื้อความเกี่ยวข้องโดยตรงกับอัตราเลขทวาทสมงคลในพระคาถาซึ่งตรงกับลำดับเลขในยันต์ตรีนิสิงเห แต่รูปแบบเชิงสัญลักษณ์มีความแตกต่างกันบ้าง ในเบื้องต้นของพระคาถาเป็นการอ้างคุณสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น บุคคล ข้อธรรมหรือสถานที่ ได้แก่ พระไตรปิฎก แทนเลข 3 โภชณงค์ทั้ง 7 ประการ แทนเลข 7 ชั้น 5 แทนเลข 5 ท้าวจตุโลกบาลทั้ง 4 แทนเลข 4 สวรรค์ 6 ชั้น แทนเลข 6 มหานทีทั้ง 5 สันนิษฐานว่ามาจาก เบญจสุทธคงคา ได้แก่ แม่น้ำคงคา แม่น้ำยมุนา แม่น้ำมทิ แม่น้ำสรภู และแม่น้ำอจิรวดี แทนเลข 5 พระสุเมรุ แทนเลข 1 พระนวลโลกุตตรธรรม แทนเลข 9 ดอกบัว 5 ดอก ซึ่งถือเป็นการบูชาปฐมอักษระ น โม พุ พุ ธา ย (ดู

¹¹⁶ คำสอนของพุทธตันตระ พระพุทธเจ้าและพระโพธิสัตว์จะมีมนต์หรือธารณีประจำพระองค์ เช่นมนต์ประจำองค์พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร คือ โอม มณี ปัท เม หุม.

¹¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 374.

เพิ่มในบทที่ 3) แทนเลข 5 พระจันทร์ พระอาทิตย์ แทนเลข 2 พระอรหันต์ประจำทิศทั้ง 8 แทนเลข 8 และ พระพุทธเจ้า 5 พระองค์ แทนเลข 5

เมื่อลงยันต์ตรีนิสิงเหที่หลังเจี๊วดแล้ว ให้ลงนามพระภูมิไว้ที่ด้านล่างของยันต์ นามของพระภูมิจะต้องสอดคล้องกับลักษณะของสถานที่นั้น ๆ โดยตำราตั้งศาลพระภูมิกำหนดให้ พระชัยมงคลเป็นผู้ดูแลเคสสถานบ้านเรือน พระนครราชเป็นผู้ดูแลประตูเมือง ป้อมค่าย บันได พระเทพนเป็นผู้ดูแลโรงช้าง ม้า โค กระบือ พระชัยศพลเป็นผู้ดูแลขุ้ง ฉางที่เก็บเสบียง พระคนธรรพเป็นผู้ดูแลโรงพิธีบ่าวสาว พระธรรมโหราเป็นผู้ดูแลไร่นา หุ่นข้าว ลานข้าว พระวัยทัตเป็นผู้ดูแลวัดวาอาราม พระธรรมิกราชเป็นผู้ดูแลเรือกสวน พืชพันธุ์ ัญญาหาร พระทาชธาราเป็นผู้ดูแลห้วย หนอง คลอง คู แม่น้ำ ลำธาร

ในการลงนามของพระภูมินั้น ลงด้วยสูตร นามนสมโส ยุตตโต ยุตตตถ แห่งนามะทั้งหลาย พระอาจารย์เจ้าพึงหมายถึงชื่อ (นามของพระภูมิ) เอหิธิน ธาเน ธาม วิกรังคะ เสร็จแล้วจึงเอากะแจะผสมน้ำมันหอมจุมเจิมที่เจี๊วด ขณะที่เจิมให้สวดคาถานี้ *ชยสิทธิ อาคนตวา* เมื่อเชิญเจี๊วดขึ้นสู่ศาล ให้ว่าคาถาอัญเชิญพระภูมิ ดังนี้ “*สิโรเม พระภูมิเทวาน์ สรณิ คจฉามิ ติตถัวา นิสินันวา สยานวา ทิววา รตติงวา ตปติ*” แล้วจึงทำการบรวงสรวงต่อไป¹¹⁸ ชาวไทยโบราณเชื่อว่า การตั้งศาลพระภูมิอย่างถูกต้องจะช่วยคุ้มครองป้องกันบ้านเรือนจากภัยอันตรายต่าง ๆ และช่วยให้ผู้อยู่อาศัยมีความสุข ในการตั้งศาลพระภูมิจะเห็นได้ว่า ผู้ที่ทำการตั้งศาลจะต้องมีความรู้เลขยันต์จากคัมภีร์ตรีนิสิงเห จึงจะสามารถตั้งศาลพระภูมิได้อย่างถูกต้อง

4.3.3 การสร้างคัสตราวุธ

คัสตราวุธถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชนชั้นปกครอง แต่โบราณคัสตราวุธแสดงถึงฐานะนักรบศักดิ์ของผู้ครอบครอง เช่น พระแสงขรรค์ชัยศรีที่จัดเป็นเครื่องราชกกุธภัณฑ์ การสร้างคัสตราวุธที่มีอนุภาพมากนั้นเป็นความเชื่ออย่างหนึ่งของชาวไทยโบราณ ซึ่งเชื่อกันว่าคัสตราวุธดังกล่าวสามารถทำลายอาถรรพ์ ทำลายภูต ผี ปีศาจ ถอนอาคมฝ่ายศัตรู ฟันแทงผู้ที่อยู่ยงคงกระพันให้บาดเจ็บได้ ความเชื่อดังกล่าวมีอยู่ในวรรณคดีเรื่อง *ขุนช้างขุนแผน* ตอน *ตีดาบฟ้าฟัน* ว่า

¹¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 375.

จะจัดแจงตีดาบไว้ปราบศึก	ครองตริกหาเหล็กไว้หนักหนา
ได้เสรีจสมอารมณ์ตามตำรา	ทำนวางไว้ในมหาศาสตราคม
เอาเหล็กยอดพระเจดีย์มหาธาตุ	ยอดปราสาททวารามาประสม
เหล็กขนันผีพรายตายทั้งกลม	เหล็กตริงโลงตริงปืนลมสลักเพชร
หอกลัมฤทธิ์กรีชทองแดงพระแสงหัก	เหล็กปฏักสลักประตู่ตะปูเห็ด
พร้อมเหล็กเบญจพรรณกล่มเม็ด	เหล็กบ้านพร้อมเสร็จทุกสิ่งแท้
เอาเหล็กไหลหล่อป้อพระแสง	เหล็กกำแพงน้ำพิฆัณฑ์เหล็กแร่
ทองคำลัมฤทธิ์นากอแจ	เงินที่แท้ชาติเหล็กทองแดงดง
เอามาสุมคุมควบเข้าเป็นแท่ง	เผาให้แดงตีแผ่แฮยผาง
ไว้สามวันซัดเหล็กนั้นเล็กกล	ยังคงแต่พองามตามตำรา
ซัดเหล็กครบเสร็จถึงเจ็ดครั้ง	พอกระทั่งฤกษ์เข้าเสาร์สิบห้า
ก็ตัดไม้ปลูกศาลขึ้นเพียงตา	แล้วจัดหาสารพัดเครื่องบัตร์พลี ¹¹⁹

และอีกตอนหนึ่งที่กำลังถึงการบรรจุตามอาวุธไว้ดังนี้

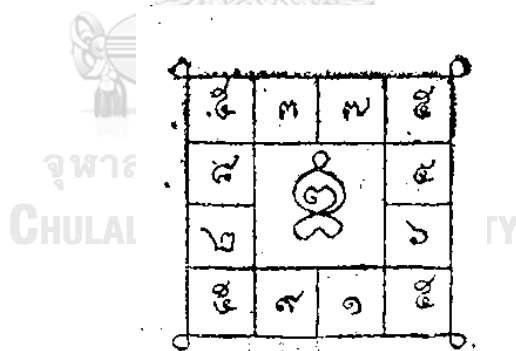
ด้ามนั้นทำด้วยไม้ชัยพฤกษ์	จารึกยันต์พุทธจักรที่เหล็กกัน
เอาผมพรายร้ายคู่ประจุพลัน	แล้วเอาชันกรอกด้ามเสียบัดดล ¹²⁰

การตีดาบฟ้าฟื้นซึ่งถือว่าเป็นศัตราวุธวิเศษ ระบุให้เอาเหล็กอาวุธต่าง ๆ เช่น เหล็กยอดพระเจดีย์มหาธาตุ เหล็กยอดปราสาท เหล็กขนันผีพราย เหล็กตริงปืนลมสลักเพชร เป็นต้น นำมาหลอมแล้วตีขึ้นรูปเป็นอาวุธ มีการตั้งปะรำพิธี ที่กันของดาบจารึกยันต์พุทธจักร ซึ่งเป็นยันต์ที่เชื่อว่ามีความหมายทางถอนและทำลายอาคม ตลอดจนข่มอาวุธต่าง ๆ ยันต์นี้ลงด้วยคาถา “ประจุขาด” คือ **พุทธ์ ปจจกขามิ ธมม์ ปจจกขามิ สงฆ์ ปจจกขามิ** เดินตาม้าหมากรุกในตาราง ยันต์ มีเลขอัตราทวารทสมงคลกำกับตามมุมยันต์ทุกมุม ที่ด้ามบรรจุผมผีพราย (ผมจากศพที่ตายจาก

¹¹⁹ คุรุสภา, เสภาขุนช้างขุนแผน, หน้า 359

¹²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 360

การจมน้ำ) และชั้นในที่น่าจะเป็นรังของชันโรง ซึ่งทำจากขี้ผึ้งผสมขี้ดินและยางไม้ ขนาดหอยโข่งหรือตะโหงกแก้ว ซึ่งมักจะเรียกผึ้งหอยโข่ง หรือผึ้งตะโหงกแก้ว ในบทกวีมีการอ้างถึงตำราศาสตร์าคมสันนิษฐานว่าขั้นตอนการตีตบฟ้าพื้นอาศัยเค้าโครงมาจาก “ตำรามหาศาสตร์าคม” ซึ่งเป็นตำราว่าด้วยการทำอาวูธิเศษ เดิมที่ตำราเล่มนี้เป็นสมบัติตกทอดของวัดประดู่โรงธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันต้นฉบับสูญหายไปแล้ว หลงเหลือเพียงฉบับปริวรรตของ เทพย์ สาริกบุตร ซึ่งคัดลอกจากต้นฉบับเดิม โดยมีได้แก้ไข พิธีการสร้างอาวูตามตำรานี้ให้ใช้เหล็กอาถรรพ์ต่าง ๆ ดังนี้ “ให้เอาเหล็กตริงปราสาท 1 เหล็กตริงค่าย 1 เหล็กตริงโลงผี 1 เหล็กยอดพระเจดีย์ 1 เหล็กประตูเมือง 1 เอาเหล็กสารพัดตริง เหล็กสารพัดบิน เหล็กสารพัดทัก เอาให้ได้ 108 อย่าง”¹²¹ ส่วนเครื่องใช้ในการตีเหล็กเพื่อทำอาวูจะมีการลงยันต์กำกับเอาไว้ ไม่ว่าจะเป็น ค้อน สุป ทั้ง คิม ตลอดจนพื้นที่ใช้ก่อไฟ ในบรรดายันต์สำหรับลงอุปกรณ์หลอมและตีเหล็ก มีอยู่ด้วยกันสองยันต์ที่เป็นความรู้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเห คือ ยันต์ลงสุบ ที่ลงอัตราทวาทสมงคลในตารางล้อมรอบตัวเทาะว (อักขระพิเศษที่นับถือว่าศักดิ์สิทธิ์ ลักษณะคล้ายตัว ธ สมัยสุโขทัย) ยันต์ลงทั้ง ลงด้วยอัตราทวาทสมงคล โดยชักยันต์เป็นรูปองค์พระ ส่วนการทำตามอาวูในตำราให้ทำตามด้วยไม้ (ในตำราไม่ได้ระบุว่าให้ใช้ไม้อะไร) แกะเป็นรูปท้าวเวสสุวรรณ ให้ใช้เลขลงตามจุดต่าง ๆ ดังนี้

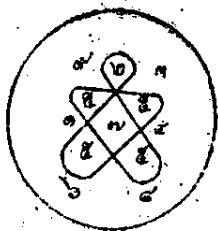

รูปที่ 4.11 ยันต์ลงสุบ สำหรับตีศาสตราวุธ

ที่มา: เทพย์ สาริกบุตร, *คัมภีร์พุทธศาสตร์าคม*, หน้า 515.

¹²¹ เทพย์ สาริกบุตร *พุทธศาสตร์าคม*, หน้า 520.

รูปที่ 4.12 ยันต์ลงทั้ง สำหรับตีศาสราวุธ

ที่มา: เทพย์ สาริบุตร, คัมภีร์พุทธศาสตร์าคม, หน้า 516.

ให้ลงเลข ๓ ที่ปาก เอาเลข ๗ ลงตาทั้งสองข้าง เลข ๕ ลงอก เลข ๔ ลงไหล่
ทั้งสองข้าง เลข ๖ ลงขาทั้งสองข้าง เลข ๕ ลงหลัง เลข ๑ ลงตาคู่มทั้งสองข้าง เลข
๙ ลงศีรษะ เลข ๕ ลงข้างซ้าย เลข ๒ ลงคอกทั้งสองข้าง เลข ๘ ลงตะโพกทั้งสอง
ข้าง เลข ๕ ลงข้างขวา อันนี้ลงด้ามมีด¹²²

การลงอักขระเลขตรีนิสิงเหบนด้ามไม้ที่แกะเป็นรูปท้าวเวสสุวรรณให้ลงด้วยเลขตรีนิสิงเหตามจุด
ต่าง ๆ คุณสมบัติของอาวุธนี้มีหลายประการดังที่กล่าวไว้ใน ตำรามหาศาสตราคม ว่า

อนึ่งจะให้เนื้อความศุขย์ท่านให้เอาไปจากมาแล้ว ท่านให้เอามีดปลุกตั้งว่ามา
นี้แล้ว ท่านให้นั่งผินหน้าไปทางทิศตะวันตก ทำเมื่อพระอาทิตย์ใกล้จะตกเวลาเย็น
จึงเอามีดลับไปจากให้เหล็ก ภาวนาพลาญด้วยคาถานี้ พุทธังปัจจักขาลิสฺสุญ ชัมมังปัจ
จักขาลิสฺสุญ สังฆังปัจจาลิสฺสุญ ฯ ครั้นไปจากเหล็กแล้วเอาไฟเผาเถิด แล้วจึงสาบาน
ตามปรารณาเถิด ทำ ๓ วัน ความศุขย์แล ทำ ๕ วัน สัตว์รูฉิบหาย ทำ ๗ วัน สัตว์ตาย
แล อนึ่งแม้จะเดินทางไกล จะใคร่รู้ว่าเราไปนั้นจะมีลาภหรือมีภัยประการใด ท่านให้
เอาเทียน ๙ เล่ม ฐูป ๙ เล่ม ดอกไม้ ๙ ดอก แล้วจึงเอามีดปลุกแล้วบูชาด้วยเข้า
ดอกดอกไม้ฐูปเทียนแล้วตั้งอธิษฐานขอจะใคร่รู้เถิด ครั้นถึงเวลากลางคืนเทพยดา
แลร้งบันดาล บอกเหตุบอกผลให้รู้ตามปรารณาแล แม้จะแก้คุณลมเพลมพัด ท่าน

¹²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 519.

ให้เอามีดมาทำเหมือนหนหลังแล้วเอามีด ลงสร้งน้ำในบาตรให้ได้ ๙ หน จึงว่าคาถาดังนี้ สัตถา ๆ ให้ได้ ๙ หน แล้วจึงเอาน้ำอาบกินหายแล อนึ่ง ถ้าจะทำเป็นกำบังให้นั่งในที่ลับแต่ผู้เดียว แล้วท่านให้เอามีดมาปลุกเสกแล้วท่านให้เอาใบชุมแสลง ๕ ใบ ลงด้วยคาถานี้ ปติลียะติฯ แล้วใส่พกไว้เอามีดวางบนตักเรา แล้วบูชาด้วยธูป เทียน ดอกไม้ แล้วให้ภาวนาดังนี้ รุปัง สุธัญญัง อนัตตา เมื่อจะทำ ๆ กลางคืน ภาวนากว่าเงาจะหาย ครั้นเงาหายแล้วเดินไปเถิดภาวนาอย่าให้ขาดคนมิเห็นเราเลย อนึ่ง แม้นจะรักษาใช้ ท่านให้เอาน้ำใส่บาตร ๙ บาตร แล้วเอาเทียน ๙ เล่มติดทุกบาตรแล้วจึงเอามีดปลุกเสกใส่ในบาตร ๆ ละ ๙ ที แล้วเอาน้ำในบาตรอาบกินหายแล¹²³

คนไทยโบราณเชื่อว่าศาสตร์อาถรรพ์ที่สร้างตามตำรานี้มีคุณวิเศษมากมาย ทั้งยังสามารถป้องกันและขับไล่ภูตผีต่าง ๆ รวมทั้งสามารถรักษาคุณไสยและการกระทำร้ายได้สารพัด ดังนั้นจึงเรียกศาสตร์อาถรรพ์นี้ว่า “มิดเทพศาสตร์อาถรรพ์” ในสมัยต่อมาพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงทางวิทยาคมหลายรูปก็เคยสร้างเอาไว้ เช่น หลวงพ่อรุ่ง ฆังสุวรรณโณ วัดหนองสีนวล ตำบลตาคี อำเภอบางบาล จังหวัดนครสวรรค์, พระครูนิวาสธรรมขันธ์ (เดิม พุทฺธสโร) วัดหนองโพ จังหวัดนครสวรรค์, พระครูวิมลคุณากร (ศุข เกสโร) วัดปากคลองมะขามเฒ่า อย่างไรก็ตาม หากปราศจากความรู้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเหก็ไม่สามารถสร้างอาถรรพ์ตามตำรามหาศาสตราคมได้เลย

4.3.4 พิธีฝังหลักพระนคร

การฝังหลักพระนครหรือหลักเมืองเป็นพระราชพิธีสำคัญในการสร้างบ้านเมืองสมัยโบราณ พิธีกรรมดังกล่าวมีบันทึกเอาไว้เป็นเอกสารโบราณ โดย เทพย์ สาริกบุตร ปรีวรตไว้ใน พระคัมภีร์พระเวท ฉบับจัดตฤนบรรพ ดังนี้

...โหรบูชาเทวดาแล้วเชิญหลักเมืองแลแผ่นศิลา ก้อนดิน ๔ ก้อน บาตรน้ำ บาตรทราย ไปสู่ที่ใกล้แห่งหลุม โหรทั้ง ๔ คน ถือก้อนดินคนละก้อน ยืนอยู่ที่ปากหลุมทั้ง ๔ ทิศ ครั้นถึงเพลพระฤกษ์โหรผู้ใหญ่อีกคนหนึ่ง จึงป้ายหน้า สุ่มบรพาทิศ แล้วกล่าวประกาศเป็นอุทิศเทพสังฆรณ์ ถามว่าท่านถือสิ่งอันใด โหรซึ่งยืนอยู่ฝ่ายบรพาทิศจึงบอกว่า ข้าพเจ้าถือก้อนดินก้อนนี้ คือปฐวีธาตु สาระวัฒน์จะ อาจะยัง

¹²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 522-524.

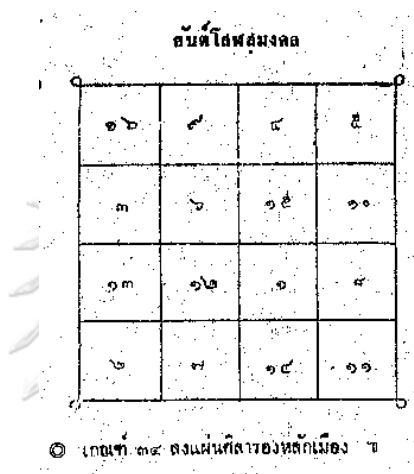
สรรพธัญญาหารแลพืชผลพฤกษาลดาชาติทั้งปวงต่าง ๆ ให้ผลผลิตงอกงามบริบูรณ์
ทั่วพื้นภูมิภาคในบริเวณจังหวัดพระราชอาณาเขตรทั้งสิ้น โหรผู้ใหญ่จึงบ่ายหน้าสู่
ทักษิณทิศ แล้วถามว่าท่านถือ ซึ่งสิ่งอันใด โหรซึ่งยืนอยู่ฝ่ายทักษิณทิศจึงบอกว่า
ข้าพเจ้าถือก่อนดินก่อนนี้คืออาโปธาตุ มหาวิณะ อาจจะยังทำฝนให้ตกต้องควรแก่
ฤดูกาล เป็นอุปการะแก่สรรพสิ่ง ธัญญาหาร แลพืชผลพฤกษาลดาวัลย์ สรรพมังดา
ชาติบริบูรณ์ทั่วบริเวณจังหวัด พระราชอาณาเขตรทั้งสิ้น โหรผู้ใหญ่จึงบ่ายหน้าสู่
ปัจฉิมทิศแล้วถามว่า ท่านถือซึ่งสิ่งอันใด โหรซึ่งยืนอยู่ฝ่ายปัจฉิมทิศจึงบอกว่า
ข้าพเจ้าถือก่อนดินก่อนนี้ อาจจะยังเสนามาตร์ราชจตุรงค์โยธาหารทั้งปวง ให้มีเด
ชานภาพ ปราบอริราชไพรีให้ปราชัย มิได้มาย่ำยีปิตาในบริเวณพระราชอาณาเขตร
ทั้งสิ้น โหรผู้ใหญ่จึงบ่ายหน้าสู่อุดรทิศ แล้วถามว่าท่านถือสิ่งอันใด โหรซึ่งยืนอยู่ฝ่าย
อุดรทิศจึงบอกว่า ข้าพเจ้าถือก่อนดินก่อนนี้ คือวาโยธาตุ อลังการวิณะ อาจจะยัง
พ่อค้าพาณิชย์ในนานาประเทศ ให้นำมาซึ่งสำเภานาวาบรรทุกระพวตฤลิ่งของ
เครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ อันเป็นของประดับพระนครให้บริบูรณ์ ในบริเวณ
จังหวัดพระราชอาณาเขตรทั้งสิ้น แล้วทิ้งก้อนดินทั้ง ๔ ลงไปในหลุมเป็นลำดับกัน
จึงวางแผ่นศิลาลงบนก้อนดิน แล้วเชิญหลักลงไปในหลุม ตั้งบนแผ่นศิลาแล้วกลบ
ดินกระทุ้งให้แน่น ห้ามมิให้กลบด้วยเท้า

ให้ประโคนตุรียงค์ดนตรี แตรลั้งซ์ ฆ้องไชยแลยิงปืนใหญ่ทั้ง 4 ทิศ แล้วประ
น้ำโปรยทราย เอาผ้าสีชมพูผูกห้อยทำขวัญหลักเมืองปิดยันต์ที่ปลายหลักต้นบนดิน
เจิมแป้งหอม น้ำมันหอม ห้อยพวงดอกไม้ มีกานนสามตำลึงได้แก่โหร แล้วอาราธนา
เทพยดาให้เข้าสิงในหลัก สำเร็จพระราชพิธีนครถานฝังหลักพระนครเพื่อให้เจริญ
พระราชศิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สกลลัศตฺรูกษัยไชยประสิทธิทุกประการแล¹²⁴

ในพระราชพิธีนครถานมีการกล่าวถึงแผ่นศิลาที่ใช้รองหลักเมือง เป็นยันต์ตัวเลข
เกณฑ์ 34 เมื่อวิเคราะห์ยันต์ดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเลขที่มาจากอัตราเลขโสฬสมงคล เขียนเรียงกัน

¹²⁴ เทพย์ สาริกบุตร, พระคัมภีร์พระเวท ฉบับจัดตฤฉบับรพ (กรุงเทพฯ : อุตสาหกรรมกรมการพิมพ์, 2521),
หน้า 97-98.

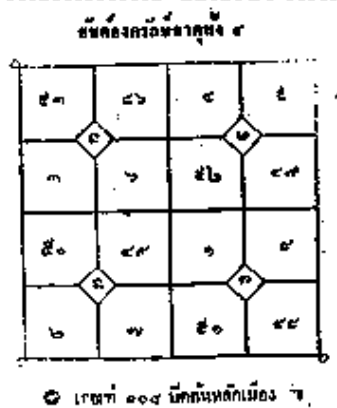
ในตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัส 16 ช่องที่เรียกในทางคณิตศาสตร์ว่า จัตุรัสกลแบบ 4×4 การที่กล่าวว่า “เกณฑ์ 34 ลงแผ่นศิลาทองหลักเมือง” เนื่องจากผลรวมของยันต์ตัวเลขนี้ทุกด้านจะได้เท่ากับ 34 รวมถึงด้านทแยงมุมทั้งสองด้านด้วย เลขโสฬสมงคลถือว่ามีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากตัวเลขต่าง ๆ แทนค่าพระนามพระพุทธเจ้า ตลอดจนเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (ดูเพิ่มในบทที่ ๒) ชาวไทยโบราณจึงนับถือตัวเลขชุดนี้ และใช้ประกอบในพิธีสำคัญหลายพิธี ในพระราชพิธีนครทานยังมียันต์ตัวเลขอีกยันต์หนึ่ง ในตำรากล่าวว่า “เกณฑ์ 108 ปิดต้นหลักเมือง”

รูปที่ 4.13 ยันต์โสฬสมงคล เกณฑ์ 34

ที่มา: เทพย์ สาริกบุตร, คัมภีร์พระเวทอัญญบรรพ, หน้า 100.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รูปที่ 4.14 ยันต์องค์ราชธาตุทั้ง 4 เกณฑ์ 108

ที่มา: เทพย์ สาริกบุตร, คัมภีร์พระเวทอัญญบรรพ, น. 100.

ยันต์นี้เป็นยันต์ที่มีตัวเลข 16 ตัว ได้แก่ 53 46 4 5 3 6 52 47 50 49 1 8 2 7 51 48 มีอักษรเสีตัวอยู่ในยันต์ อ่านว่า น ม พ ท คือ หัวใจธาตุ 4 ได้แก่ ดิน น้ำ ไฟ ลม มีข้อน่าสังเกตที่ว่า ยันต์ตัวเลขยันต์นี้ ผลรวมของทุกด้านเท่ากับ 108 รวมทั้งผลรวมในด้านทแยงมุมด้วย อย่างไรก็ตาม ยันต์นี้มีแนวคิดมาจากจักรัศกอล แต่มีความต่างกันตรงที่ว่า จักรัศกอลจะใช้ตัวเลขเท่ากับจำนวนช่องของ จักรัศกอลนั้น ๆ โดยเริ่มจาก 1 เสมอ เมื่อใส่ลงในตารางจะต้องได้ผลทุกด้านเท่ากัน แต่ยันต์นี้ไม่เริ่ม จากเลข 1 ผู้ที่ประดิษฐ์ยันต์นี้ต้องการผลรวมของทุกด้านที่จะต้องได้เกณฑ์ 108 เป็นหลัก ตัวเลข 108 นี้เป็นตัวเลขที่ถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์ เพราะมาจากกำลังดาวอัฐเคราะห์หรือกำลังพระรัตนตรัย (ดูเพิ่มใน บทที่ 3) เลข 108 นี้ยังเป็นเลขสำคัญในการตั้งค่านวนอัตราทวารวมคลอีกด้วย อย่างไรก็ตามผู้ที่ สร้างยันต์นี้ไม่ได้ใส่ตัวเลขลำดับตามจำนวนตาราง ตัวเลขที่เลือกมาใส่ในแต่ละช่อง ต้องการเพียงให้ ทุกแถวและตอนบวกกันได้ 108 เท่านั้น อีกทั้งจำนวน 108 ไม่ได้อยู่ลำดับเลขอนุกรมที่ได้จากสมการ การค่าคงตัวกล จึงไม่ถือว่าเป็นยันต์ที่มีลักษณะเป็นจักรัศกอลแต่อย่างใด ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า แนวคิดใน การสร้างยันต์อครักษธาตุทั้ง 4 ได้รับอิทธิพลมาจากยันต์อตราเลขทั้งสามยันต์ที่มีในคัมภีร์ตรีนิสิงเห แต่ไม่ได้ใช้หลักการของจักรัศกอลที่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเห น่าจะเป็นการประดิษฐ์ของโบราณจารย์ ผู้แต่งคัมภีร์นครถานเอง

4.3.5 การสร้างพระพิมพ์และเครื่องรางของขลัง

ในการสร้างพระพิมพ์แต่โบราณ มีการใช้ความรู้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเหด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสร้างเป็นพระพิมพ์หรือเครื่องรางของขลัง เช่น การสร้างพระพิมพ์ที่ทำจากผงวิเศษ หรือการ นำเอายันต์สำคัญตลอดจนอตราเลขหรือกลเลขไปลงพระยันต์สำหรับหล่อพระพุทธรูปที่สร้างจาก โลหะ และนำยันต์ต่าง ๆ ไปสร้างเป็นวัตถุมงคล ลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะอธิบายการประยุกต์ใช้ความรู้ จากคัมภีร์ตรีนิสิงเห ในการสร้างพระพิมพ์และเครื่องรางของขลัง ดังนี้

4.3.5.1 พระที่สร้างจากวัสดุที่ไม่ใช่โลหะ

การสร้างพระพิมพ์ต่าง ๆ เป็นวัฒนธรรมที่อยู่คู่กับคนไทยมาแต่ครั้งโบราณ ดังจะเห็นได้จากพระพิมพ์ที่บรรจุไว้ในพระเจดีย์จำนวนมาก การสร้างพระพิมพ์เหล่านี้ส่วนหนึ่งอาศัย ความรู้จากคัมภีร์เลขยันต์โบราณ การสร้างพระพิมพ์เพื่อบรรจุไว้ตามพระเจดีย์ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่ามี คติที่แตกต่างกันสองประการ ประการแรก ได้แก่ การสร้างพระพิมพ์เพื่ออุทิศไว้ในพระศาสนา ถือเป็น

อุเทสิกเจติย์ อีกประการหนึ่งเป็นการสร้างพระพิมพ์เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างที่เป็นไปตามความต้องการของคณะผู้สร้าง เช่น การสร้างพระพิมพ์เพื่อใช้ปกป้องพระนครจากภัยอันตราย ทั้งจากข้าศึกศัตรูและภัยธรรมชาติ ดังจะเห็นได้จากตำนานการสร้างนครทริภุชชัย ตามตำนานการสร้าง "เมืองลำพูน" หรือชื่อเรียกในอดีตคือ "เมืองทริภุชชัย" ในหนังสือ ตำนานมูลศาสนา กล่าวไว้ว่า

ในกาลครั้งหนึ่ง วันนั้นยังมีกุลบุตรทั้งหลาย 5 คน ๆหนึ่งชื่อ วาสุเทพ คนหนึ่งชื่อสุกกทันต คนหนึ่งชื่ออนุสิสส คนหนึ่งชื่อพุทธชฎิล คนหนึ่งชื่อสุพรหม กุลบุตรทั้ง 5 คนนี้ประกอบด้วยครัทธา ออกบวชในพระพุทธศาสนา แล้วเขาทั้งหลายมาร่ำพึงเห็นว่า วินัยสิกขาบททั้งหลายอันพระศาสดาทรงบัญญัติไว้นี้ ประกอบด้วยกิจอันละเอียดยิ่งนัก และเขาทั้งหลายเห็นว่าจะปฏิบัติตามได้ด้วยยาก จึงพร้อมกันสึกออกจากสมณเพศ แล้วมาบวชเป็นฤๅษีเข้าไปอยู่ในป่าหิมวันต์ ก็ได้สำเร็จปัญจจริยญาณและสมาบัติทั้ง 5 ตน¹²⁵

พระฤๅษีทั้ง 5 ตน ได้ปรึกษาหารือกันว่าจะช่วยกันสร้างเมืองนี้ขึ้นมา จากนั้นจึงตกลงกันว่าจะไปเชิญ พระนางจามเทวี จากเมืองละโว้ ให้เสด็จขึ้นมาครองเมืองทริภุชชัย เมื่อพระนางจามเทวีเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วก็โปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดขึ้นทั้งสี่มุมเมือง เป็นจตุรพุทธปราการ เพื่อสิริมงคลและปกป้องอริราชริปู และได้อัญเชิญพระฤๅษีทั้งสี่ ผู้อุปการะพระนครให้โดยเสด็จพระราชกุศล ในครั้งนั้นพระฤๅษีได้สร้างพระพิมพ์แบบต่าง ๆ บรรจุไว้ในพระสถูปของพระอาราม แต่ละทิศของพระนครทั้ง 4 ทิศ ซึ่งปรากฏหลักฐาน รูปสลักศิลาแลงพระฤๅษีทั้ง 4 ที่ได้ฐานมีจารึกอักษร ว่า

ด้านเหนือ คือ สุทเวทฤๅษี ผู้รักษาพระนครฝ่ายทิศเหนือ ด้านใต้ คือ สุกกทันตฤๅษี ผู้รักษาพระนครฝ่ายทิศใต้ ด้านตะวันออก คือ สุพรหมฤๅษี ผู้รักษาพระนครฝ่ายตะวันออก ด้านตะวันตก คือ สุมณนารถะฤๅษี ผู้รักษาพระนครฝ่ายตะวันตก¹²⁶

¹²⁵ กรมศิลปากร, ตำนานมูลศาสนา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อิมศิริ, 2482), หน้า 136

¹²⁶ ตริยัมปวาย, พระรอด พระเครื่องสกุลลำพูน (กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2503), หน้า 68.

การสร้างอารามทั้ง 4 ในปี พ.ศ.1223 เพื่อเป็นพุทธปราการปกป้องคุ้มครองพระนคร จากภัยพิบัติต่าง ๆ จตุรพุทธปราการ หรือ วัดสี่มุมเมือง ได้แก่

1. อาพัทธาราม (วัดพระคาง) เป็นพุทธปราการประจำทิศเหนือของพระนคร วัดนี้ปัจจุบันเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่เห็นเป็นของใหม่ที่สร้างบนรากฐานเดิม องค์พระเจดีย์มีการปฏิสังขรณ์ใหม่ แต่ยังคงรูปร่างคล้ายของเดิม การขุดพบพระเครื่องของวัดนี้ กระทำในปี พ.ศ. 2485 โดยเจ้าจักรคำขจรศักดิ์ พระเครื่องที่ขุดพบ คือ พระคาง และพระบาง เป็นต้น

2. อรัญญิกรัมมาราม (วัดดอนแก้ว) เป็นพุทธปราการประจำทิศตะวันออกเฉียงของพระนคร ปัจจุบันเป็นวัดร้าง การขุดพบพระเครื่องของวัดนี้ กระทำในช่วง ปี พ.ศ. 2484-85 เป็นช่วงเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม จึงมีการเสาะแสวงหาพระพิมพ์ เพื่อใช้ป้องกันภัยอันตราย พระพิมพ์ที่พบในครั้งนั้น คือ พระเป็ม พระบาง พระคาง พระฤ พระเลียง พระสาม พระสิบสอง พระเป็ย พระสิบแปด และพระกล้วย เป็นต้น

3. มหาสัตตาราม (วัดประตูลี) เป็นพุทธปราการประจำทิศใต้ของพระนคร การขุดพบพระเครื่องของวัดนี้ กระทำในช่วง ปี พ.ศ. 2417-35 การพบพระเครื่องของวัดนี้ คือ พระเลียง พระเลียงหลวง พระฤ พระสามและพระสิบสอง เป็นต้น

4. มหาวนาราม (วัดมหาวัน) เป็นพุทธปราการประจำทิศตะวันตกของพระนคร ปัจจุบันเป็นวัดที่มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่เช่นกัน การขุดพบพระเครื่องของวัดนี้ กระทำในช่วง ปี พ.ศ. 2435-45 พระพิมพ์ที่พบในครั้งนั้น คือ พระรอด และพระเครื่องอื่นอีก เช่น พระสาม พระสิบสอง พระกวาง เป็นต้น¹²⁷

ด้วยมูลเหตุการสร้างพระพิมพ์ เพื่อเป็นสิริมงคลและป้องกันพระนครจากภัยอันตราย คนโบราณมีความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระพิมพ์ ในยุคต่อมา มีการพัฒนาแนวคิดในการสร้างพระพิมพ์เพื่ออาราธนาติดตัว พระพิมพ์เหล่านี้มักจะพบลานเงินหรือลานทองจารึกประวัติผู้สร้าง กรรมวิธีการสร้าง คุณวิเศษและวิธีอาราธนา ดังเช่น พระพิมพ์ต่าง ๆ ที่บรรจุไว้ในเมือง

¹²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21-22.

กำแพงเพชร ซึ่งมีการค้นพบลานเงินจารึกกรรมวิธีการสร้าง และวิธีอาราธนา ถือว่าเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้สร้างพระพิมพ์ดังกล่าวมีจุดประสงค์ให้พระพิมพ์ที่สร้างมีอานุภาพนานาประการ และไม่ได้เป็นการสร้างเพื่อสืบทอดพระศาสนาเพียงอย่างเดียว ดั่งเนื้อความในจารึกลานเงิน กรุวัดพระบรมธาตุ เมืองกำแพงเพชร ว่า

(จารึกบนแผ่นลานเงินได้คัดจากสำเนาเดิมดังนี้) ณ ตำบลเมืองพิษณุโลก เมืองกำแพงเพชร เมืองกำแพงเพชร เมื่อพิชัย เมืองพิจิตรเมืองสุพรรณ ว่ามีฤาษี ๑๑ คน ฤาษีเป็นใหญ่ ๓ คน ฤาษีพิราลัยตนหนึ่ง ฤาษีตาไฟตนหนึ่ง ฤาษีดาววุดนหนึ่ง เป็นประธานแก่ฤาษีทั้งหลาย จึงปรึกษากันว่าเราทั้งนี้จะเอาอันใดให้แก่พระยาศรีธรรมมาโคกราช ฤาษีทั้ง ๓ จึงปรึกษาแก่ฤาษีทั้งปวงว่าเราจะทำด้วยฤทธิ์ ทำเครื่องประดิษฐานเงินทองไว้จะนี้ฉลองพระองค์จึงทำเป็นเมฆพัตร อุทุมพรเป็นมฤตย์พิศม์ อายุวัฒนะ พระฤาษีประดิษฐานไว้ในถ้ำเหวใหญ่หน่อย เป็นอานุภาพแก่มนุษย์ทั้งหลาย สมณชีพรามณาจารย์ไปถ้วน ๕,๐๐๐ พรรษา พระฤาษีตนหนึ่งจึงว่าแก่ฤาษีทั้งปวงว่าท่านจงไปเอาร่วงทั้งหลายอันมีฤทธิ์เอามาให้ได้ ๑,๐๐๐ เก็บเอาเกสรดอกไม้อันวิเศษที่มีกฤษณาเป็นอาทิให้ได้สัก ๑,๐๐๐ ครั้นเสร็จแล้วฤาษีจึงปาวร้องเทวดาทั้งปวงให้มาช่วยบดยาทำเป็นพระพิมพ์ไว้สถานหนึ่ง ทำเป็นเมฆพัตรสถานหนึ่ง ฤาษีทั้ง ๓ ตนนั้น จึงบังคับฤาษีทั้งปวงให้เอาร่วงทำเป็นผงปั้นเป็นก้อน ถ้าผู้ใดได้ถวายพระพรแล้ว จึงเอาไว้ใช้ตามอานุภาพเถิด ให้ระลึกถึงพระฤาษีที่ทำไว้ นั้นเถิด

ถ้าผู้ใดได้ไหว้ให้ถวายพระพร แล้วจึงเอาไว้ใช้ตามอานุภาพ ให้ระลึกถึงคุณพระฤาษีที่ทำไว้ นั้นเถิด ฤาษีได้อุปเท่ห์ไว้ดังนี้แม่อันตรรายลักเท่าใดก็ดีให้นิมนต์พระใส่ศิระษะ อันตรรายทั้งปวงหายสิ้นแล ถ้าจะเข้าการรณรงค์สงครามให้เอาพระใส่น้ำมันหอม เข้าด้วยนวหรรค์คุณ แล้วเอาใส่ผม คักดีลิตีตามปรารถนา ถ้าผู้ใดจะประสิทธิ์แก่หอคาบคาสตราอาวุธทั้งปวงเอาพระสรงน้ำมันหอมแล้วเสกด้วย อิติปิ โสภกุราติ เสก ๓ ที ๗ ที แล้วใส่ขันสำริด พิษฐานตามควาปรารถนาเถิด ถ้าผู้ใดจะใคร่มาตุคามเอาพระสรงน้ำมันหอม ใส่ใบพลูทาประสิทธิ์แก่คนทั้งหลาย ถ้าจะสง่าเจรจาให้คนเกรงกลัวเอาพระใส่น้ำมันหอม หุงขี้ผึ้ง เสกด้วย นวหรรค์คุณ ๗ ที ถ้าจะ

ค้าขายก็ดีไปทางบกทางเรือก็ดี ให้มีสการด้วยพาทูง แล้วเอาพระสรงน้ำมันหอม
 เสกด้วยพระพุทธรุณอติปิโส ภูกราติ เสก ๗ ที ประสิทธิ์แก่คนทั้งหลายแล ถ้าจะให้
 สวัสดิ์สภาพรทุกวันให้เอาดอกไม้ดอกบัวบูชาทุกวัน ถ้าจะปรารถนาอันใดก็ได้ทุก
 อันแล ถ้าผู้ใดพบพระเกสรก็ดีพระว่านก็ดี พระปรอทก็ดี (เข้าใจว่าเป็นพระเนื้อชิน
 เข้าปรอท)เหมือนกันอย่าประมาท มีอำนาจดั่งกำแพงล้อมกันภัยแก่ผู้นั้น ถ้าจะให้
 ความลู่ญให้เอาพระสรงน้ำมันหอม เอาด้าย ๑๑ เส้น (หมายถึงพระฤาษี๑๑ ตน)
 ชุบน้ำมันหอม แล้วทำไส้เทียนตามถวายพระ แล้วพิชฐานตามความปรารถนาเถิด
 ถ้าผู้ใดจะสรรหาวให้เขียนยันต์ใส่ไส้เทียนเถิด แล้วว่าไปจนจบ แล้วว่าพาทูง แล้วว่า
 อติปิโสการ มหาเขยย มงคล แล้วว่าพระเจ้า ๑๖ พระองค์ เอาทั้งคู กิริมิที กุรุมทุ
 กรมท เกเรเมเท ตามแต่เสกเถิด ๓ ที ๗ ทีวิเศษนัก ถ้าได้รู้พระคาถานี้แล้ว อย่า
 กลัวอันใดเลย ท่านตีค่าไว้ควรเมืองจะไปบศิกก็คุ้มได้สารพัดศัตรูแล¹²⁸

การสร้างพระพิมพ์เพื่อประโยชน์ในอาราธนาติดตัวการป้องกันอันตรายนี้
 ไม่เพียงแต่พระพิมพ์ที่พบที่เมืองกำแพงเพชรเท่านั้น ยังมีพระพิมพ์ที่พบในพระปรางค์องค์ใหญ่ วัด
 พระศรีรัตนมหาธาตุ เมืองสุพรรณบุรี มีลักษณะเหมือนพระพิมพ์ที่พบที่เมืองกำแพงเพชร และยังพบ
 จาริกลานทองเล่าถึงผู้สร้างพระพิมพ์ และกรรมวิธีการสร้าง ตลอดจนอุปเท่ห์ของพระพิมพ์ ดังที่กล่าว
 ไว้ในลานทอง ดังนี้

ศุภมาส 1265 สิทธิการิยะ แสดงบอกไว้ให้ครูมีฤาษีทั้ง 4 ตน พระฤาษีพิไลย
 เปนประธาน เราจะทำด้วยฤทธิทำเครื่องประดิษฐานมีสุวรรณเปนต้น คือ บรม
 กษัตริย์พระยาศรีธรรมโศกราช เป็นผู้มีศรัทธา พระฤาษีทั้ง 4 ตน จึงพร้อมกัน
 นำเอาแต่ว่านทั้งหลาย พระฤาษีจึงอัญเชิญเทพยดามาช่วยกันทำพิธีทำเปนพระ
 พิมพ์ไว้สถาน 1 แดง สถาน 1 ดำ ให้เอาว่านทำเปนผง พิมพ์ด้วยลายมือของพระ
 มหาเถรปิยทัสสีศรีสาสิบุตร คือเปนใหญ่เป็นประธานในที่นั้นได้เอาแร่ต่าง ๆ ชัดยา
 สำเร็จแล้วให้นามว่าแร่สังฆวานรได้หล่อเปนพิมพ์ต่าง ๆ มีอำนาจต่างกันเสกด้วย

¹²⁸ สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช, เสด็จประพาสต้น (กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2519), หน้า 81-

มนต์คาถาทิ้งปวงครบ 3 เดือนแล้ว ท่านเอาไปประดิษฐานไว้ในพระสถูปใหญ่แห่งหนึ่งในเมืองสุพรรณภูมิ ถ้าผู้ใดได้พบเห็นให้รีบเอาไปสักการบูชาเปนของวิเศษ แม้จะมีอันตรายประการใดก็ดี ให้อาราธนาพระพุทไ้ที่ค่ออาจคุ้มครองภัยอันตรายได้ทั้งปวง ถ้าผู้ใดจะออกมรณรังค์สงครามประสิทธิด้วยสารทตราวุธทั้งปวง เอาพระลงสรงน้ำมันหอมแล้วนึ่งบริกรรมพุทคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ 108 จบ พาหุง 13 จบ ใส่ขันสำฤทธิตั้งอธิษฐานเอาตามความปรารถนาเถิดให้ทาทั้งหน้าแลผผ คอหน้าอก ถ้าจะใช้ทางเมตตาให้มีสง่าเจรจาให้คนทั้งหลายเชื่อฟังยำเกรง ให้เอาพระนี้ไว้ในน้ำมันหอม เสกด้วยคาถาเนาว์หอระคุณ 13 จบ

พระพุทคุณ 13 จบ ให้เอาดอกไม้ธูปเทียนบูชาทำพิธีในวันเสาร์ น้ำมันหอม เก็บไว้ใช้ได้เสมอ ทาริมฝีปาก หน้าผาก แลผผ ถ้าผู้ใดพบพระตามที่กล่าวมานี้ พระว่านก็ดี พระเกสรก็ดี พระทำด้วยแร่สังฆวานรก็ดี อย่าประมาทเลย อนุภาพพระทั้ง 3 อย่างนี้ดุจกำแพงแก้วกันอันตรายได้ทั้งปวง แล้วให้ว่าคาถา คะเตสิก เกกะระณัง มะกาไชยมังคะลัง นะมะพะทะ แล้วให้ว่า กิริมิถิ กุรุมุถุ เกเรเมเถ กะระมะทะ ประสิทธิแล (ตัวอักษรคัดตามต้นฉบับเดิม)¹²⁹

จากข้อความที่จารึกบนลานเงินและลานทองที่พบแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่มีต่อพระพิมพ์ ที่มุ่งหวังผลในด้านความศักดิ์สิทธิ์และการคุ้มครองป้องกันอันตราย ดังนั้นกลุ่มผู้สร้างจึงพรรณนาตั้งแต่วัสดุที่มีคุณวิเศษต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างพระตลอดจนกรรมวิธีการปลุกเสก เพื่อให้ผู้ที่อาราธนาพระพิมพ์เหล่านี้ติดตัวไปมีความเชื่อมั่นว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ สามารถป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ ได้ การที่ผู้สร้างให้ความสำคัญกับมวลสารศักดิ์สิทธิ์ที่จะนำมาสร้างเป็นพระพิมพ์ ปรากฏสอดคล้องกับแนวคิดที่ปรากฏในคัมภีร์ตรีนิสิงเหและคัมภีร์ลพวงอื่น ที่กล่าวถึงคุณวิเศษของผงที่มีอนุภาพต่าง ๆ แต่ทว่า ในสมัยโบราณไม่มีหลักฐานระบุชัดเจน ว่า เป็นผงที่ได้จากคัมภีร์ลพวงคัมภีร์ใด อย่างไรก็ตาม ความนิยมในการสร้างพระพิมพ์ด้วยมวลสารศักดิ์สิทธิ์สืบเนื่องเรื่อยมาจนกระทั่งสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ดังเช่น พระพิมพ์ที่สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ได้สร้างขึ้น เพื่อบรรจุไว้

¹²⁹ พระมหาวิเชียร กลยาโณ และคณะ, พระผงสุพรรณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุพรรณบุรี (กรุงเทพมหานคร : มทพ., 2443) หน้า.14

ในพระเจดีย์วัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานครฯ ภายหลังได้มีการบูรณะพระเจดีย์ดังกล่าว จึงมีการพบพระพิมพ์ที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าพระสมเด็จจอร์ทัง ตริยัมปวาย ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพระเครื่อง ได้กล่าวไว้ใน หนังสือพระสมเด็จฯ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ว่า

นับว่าเป็นข้อสังเกตได้ประการหนึ่งว่า ไม่เพียงคณาจารย์ที่คร่ำเคร่งด้านพุทธาคมเท่านั้น ที่นิยมสร้างพระเครื่อง ๆ หากยังปรากฏว่า บรรดาพระเถรานุเถระผู้คงแก่เรียนในด้านปริยัติอีกเป็นอันมาก ที่แสดงตนเป็นพระเกจิอาจารย์สร้างพระเครื่องๆด้วย เช่นสมเด็จพระสังฆราช สุก ญาณสังวร วัดมหาธาตุ¹³⁰

อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นไม่มีการระบุชื่อผงวิเศษ ที่ใช้ในการสร้างพระสมเด็จจอร์ทัง หรือพระพิมพ์ที่สร้างขึ้นในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ดังเช่น พระพิมพ์ที่บรรจุไว้ในพระเจดีย์วัดจักรวรรดิราชาวาส (วัดสามปลื้ม) พระที่พบสร้างจากผงดินสอพอมน้ำมันงา แต่ก็ไม่ทราบว่าเป็นผงที่ใช้สร้างพระ เป็นผงวิเศษอะไร จวบจนการสร้างพระพิมพ์ของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) อดีตเจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตาราม พระพิมพ์ที่ท่านสร้างมีชื่อเสียงเกียรติคุณในหมู่นักนิยมสะสมพระเครื่องมาช้านาน พระพิมพ์ของท่านรู้จักกันทั่วไปในนาม พระสมเด็จวัดระฆัง มีบันทึกถึงวัสดุที่ใช้ในการจัดสร้าง โดยมีการระบุชื่อผงวิเศษทั้ง 5 คัมภีร์ ได้แก่ ผงปถมัง ผงอิฐเจ ผงตรีนิสิงเห ผงมหाराชและผงพุทธคุณ ว่าเป็นส่วนผสมสำคัญที่สุดในการทำให้พระพิมพ์ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) สร้างมีความศักดิ์สิทธิ์ นอกจากพระสมเด็จวัดระฆังฯแล้ว ท่านยังเป็นประธานในการจัดสร้างพระพิมพ์จำนวน 84,000 องค์ บรรจุไว้ในพระเจดีย์องค์ใหญ่ที่วัดใหม่อมตรส ในภายหลังได้มีผู้ลักลอบขุดเอาพระไป ทางคณะกรรมการจึงได้นำพระที่เหลืออยู่ออกให้ประชาชนบูชาในปี พ.ศ. 2500 พระพิมพ์ที่พบที่วัดใหม่อมตรสนี้รู้จักกันในชื่อ พระสมเด็จบางขุนพรหม นับจากการสร้างพระของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ชื่อของผงวิเศษ 5 คัมภีร์เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น รวมทั้งมีการเล่าเรียนสืบทอดองค์ความรู้กันต่อมา ในสมัยของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)เองท่านก็ได้ถ่ายทอดความรู้ในการลบผงให้กับผู้เป็นศิษย์ของท่าน จากคำบอกเล่าของพระธรรมถาวร (ช่วง) ผู้เป็นศิษย์ใกล้ชิดของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ที่บันทึกไว้ใน หนังสือพระสมเด็จฯ กล่าวว่

¹³⁰ ตริยัมปวาย, ปริวรรตอธิบายแห่งพระเครื่องฯ เล่ม 1 พระสมเด็จฯ, หน้า 154

เจ้าพระคุณสมเด็จ ฯ เป็นพระมหาเถระที่มีลักษณะเป็นปราชญ์ ประกอบด้วยสติปัญญาเฉียบแหลม มานะพากเพียร ไม่เพียงแต่จะเป็นผู้แตกฉานในด้านคันถธุระเท่านั้น ท่านยังทรงไว้ซึ่งวิทยาการด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น การปฏิบัติกัมมัฏฐาน โหราศาสตร์ และพุทธาคม เป็นต้น ท่านสำเร็จวงวิเศษ 5 คัมภีร์ คือ ผงอิฐเจ ผงปถมัง ผงมหาราช ผงพุทธคุณ และ ผงตรีนิสิงเห ผงวิเศษ (ทั้งห้า) นี้ เป็นการยากหนักหนาที่ผู้ใดจะเล่าเรียนให้สำเร็จและสามารถทำให้เกิดผลศักดิ์สิทธิ์ขึ้นมาได้ ผู้ที่สามารถเรียนให้เกิดผลได้จริง จะต้องประกอบด้วยความมานะพากเพียรอย่างแรงกล้าจริง ๆ และเจ้าพระคุณสมเด็จฯ ได้ใช้วิชาผงวิเศษห้าที่ท่านทำขึ้นมาผสมกับผงพุทธาคมอื่น ๆ ของท่าน ที่ได้เก็บไว้จากการเล่าเรียนพุทธศาสตร์ต่าง ๆ แล้วเอามาสร้างเป็นพระสมเด็จขึ้น¹³¹

ความนิยมในพระพิมพ์ที่สมเด็จพระพุฒาจารย์(โต พรหมรังสี) สร้างมีมากขึ้นเรื่อย จนในที่สุดได้กลายเป็นพระพิมพ์ที่สร้างด้วยผงที่มีมูลค่าการสะสมสูงที่สุด จึงเกิดกระแสนิยมในการใช้ผงวิเศษทั้ง 5 คัมภีร์ผสมในพระพิมพ์ที่สร้างขึ้นยุคต่อมา ไม่เพียงเท่านั้นการเล่าเรียนตำราลบบผงทั้ง 5 ปกรณ์ก็เป็นที่นิยมมากขึ้นด้วย เพราะความต้องการนำผงวิเศษไปสร้างเป็นพระพิมพ์และวัตถุมงคลต่าง ๆ แต่จากการสำรวจ ผู้วิจัยพบว่า ในขณะที่คัมภีร์ลบบผงอื่นยังมีผู้สืบทอดจำนวนมาก แต่ในกรณีคัมภีร์ตรีนิสิงเหมีผู้อยู่ผู้น้อยมาก มีความเสี่ยงที่องค์ความรู้นี้จะสูญหายไป ยกตัวอย่าง เช่น ในสำนักอาจารย์เทพย์ สาริกบุตร ซึ่งเป็นสำนักเรียนไสยศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการฝึกลบบผง ตัวอาจารย์เทพย์เองถือเป็นผู้เชี่ยวชาญการลบบผงท่านหนึ่งในยุคนั้น แต่ไม่ปรากฏว่ามีผงตรีนิสิงเหตกทอดในหมู่ลูกศิษย์ แสดงให้เห็นว่า ในสำนักเรียนไสยศาสตร์สำคัญ ความรู้ในการทำผงตรีนิสิงเหเป็นอันร้างรามาพอสมควร

4.3.5.2 พระที่สร้างด้วยโลหะ

การสร้างพระพิมพ์หรือพระพุทธรูปขนาดเล็กด้วยโลหะเพื่อใช้อารานาติดตัว นับว่าเป็นเครื่องป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ แม้ว่าในยุคโบราณ พระโลหะขนาดเล็กนี้พบน้อยกว่าพระพิมพ์ที่สร้างด้วยดิน อาจเป็นเพราะกระบวนการสร้างยุ่งยากและต้องใช้ความชำนาญมากกว่า ใน

¹³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 158.

บรรดาพระโลหะขนาดเล็กที่บรรจุไว้ในพระเจดีย์โบราณที่ได้รับความนิยม ดังเช่น พระยอดธง กรุอยุธยา พระนาคาม เมืองนครศรีธรรมราช นอกจากที่กล่าวมาแล้วยังมีพระศิลปะจีนโบราณ เรียกว่า “พระกริ่ง” พบตามแหล่งโบราณคดีหลายแหล่งด้วยกัน และมีจำนวนมากพอสมควร ในเวลาต่อมา พระโลหะขนาดเล็กที่กล่าวถึงนี้มีความต่งสูงในตลาดนักสะสมพระโบราณ เพราะเชื่อว่ามีคุณวิเศษประการต่าง ๆ จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ได้มีการสร้างพระโลหะตามแบบของโบราณ โดยหลักฐานปรากฏตั้งแต่ครั้งกรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ (พ.ศ. 2352-35) ร่วมสมัยกับสมเด็จพระพุทธเจ้าจารย์ (โต พรหมรังสี) ได้มีการหล่อพระขนาดเล็ก ได้แก่ พระกริ่งปวเรศขึ้น นับเป็นการสร้างประติมากรรมพระกริ่งครั้งแรกของพระสงฆ์ประเทศไทยเท่าที่มีหลักฐานพบในปัจจุบัน พระกริ่งปวเรศจำลองแบบจากพระกริ่งจีน อันเป็นประติมากรรมรูปพระไภษัชยคุรุพุทธเจ้า¹³² นอกจากนี้ยังมีการสร้างพระปฏิมาขนาดเล็กเรียกว่า พระชัยวัฒน์ ด้วย นับเป็นจุดเริ่มต้นของการรวบรวมตำราเลขยันต์สำหรับสร้างพระโลหะ ซึ่งภายหลังได้รวบรวมขึ้นจนสมบูรณ์ในสมัยสมเด็จพระสังฆราช (แพ ตีฆสเทว) วัดสุทัศน์เทพวราราม กรุงเทพมหานคร ดังที่กล่าวไว้ในบันทึก การหล่อพระพุทธรูปมาสโย ดังนี้

พระพุทธรูปปฏิมากร พระองค์ผู้ทรงนามว่า พระพุทธรูปมาสโยพระองค์นี้ พระยาประเสริฐสุเมถิก นามเดิม เพิ่ม นามสกุล ไกรฤกษ์ ได้สถาปนาขึ้น ก่อนที่จะหลอมหล่อเปนนองค์พระพุทธรูปปฏิมากร ได้จารึกลงเป็นอักษรถ้วนบ้าง ลงยันต์แทรกบ้าง ทุกส่วนทุกแผ่น อักษรและยันต์ที่จารึกลงรวมอยู่ในคุณพระรัตนไตรย์ทั้งสิ้น ดังนี้

๑. ขาติสมภพฝ่ายชนก ลงถมด้วย นะโมปถมธาตุ กับ สระ ๑๒ ในรัตนมาลา
๒. ขาติสมภพฝ่ายชนนีลงถมด้วย พยัญชนะ ๓๓ ในรัตนมาลา
๓. ขาติสมภพส่วนตัวผู้สถาปนา แบ่งส่วนอายุกำหนด ๑๐๐ เปนเกณฑ์ เป็นส่วนอดีต ๑ อนาคต ๑ คำนวณปีเดือนวันเวลาขาติสมภพกับปีปัตยุบัน เปนปัตยุบัน ๑ จึงคั้งเกณฑ์ขาติสมภพฝ่ายปัตยุบัน เปนปัตยุบัน ๑ จึงตั้งเกณฑ์สมภพส่วนตัวฝ่ายปัตยุบันแบ่งออกเปน ๓ ส่วนอีกครั้งหนึ่ง
๑. อดีต ลงถมด้วยพระยันต์ปถมัง ส่วนวิธีฝ่ายลบ

¹³² พระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่ง ตามความเชื่อของพุทธศาสนา นิกายมหายาน ประทับอยู่ ณ สุทธิไวฑูรย์ พุทธเกษตร มีการกล่าวถึงความเป็นมาของพระองค์ไว้ใน ไภษัชยคุรุมูลปนิธานสูตร.

๒. อนาคต ลงถมด้วยพระยันต์ปถมัง ส่วนวิธีฝ้ายเกิด

๓. ปัตยุบัน ลงถมด้วยพระยันต์ต่าง ๆ ที่เป็นส่วนอารักขากันภัยอันตรายแล
เป็นมงคลแล เปนที่ตั้งของความเจริญ

๔. ทองแดงบริสุทธิ์ ส่วนที่ทำเปน นวโลห แลทองแดงส่วนเพิ่มเติมให้เต็ม
ตามอัตราน้ำหนักนั้น ได้แบ่งออกเป็น ๑๐๘ ส่วนแล้วลงด้วยพระยันต์ ๑๐๘ แล้วลง
ถมด้วยพระยันต์นะปถมัง ๑๔ นะ ตามวิธีสำหรับหล่อพระไชย ครอบ ๑๐๘ ส่วนแล้ว
ลงด้วยอักษร พุทธคุณ, ธรรมคุณ, สังฆคุณ, ในรัตนมาลาครบทุก ๆ ส่วนอีกวาระ
หนึ่ง แล้วแยกส่วนออกตามกำลังนพเคราะห์ ๘ ส่วน ลงถมด้วยอักษร ในพระสุตันต
คาถาแล พระปริตต สำหรับพิธินวคหายุศม์ ครอบทั้ง ๘ ส่วน แต่ พระสูตรแล พระ
ปริตตสำหรับพระเกตุนั้น แยกลงถมในแผ่นโลหะที่เป็นส่วนปัตยุบันของผู้สถาปนา
รวมโลหะธาตุต่าง ๆ ที่ได้ลงถมแล้วนี้รวมในที่แห่งเดียวกัน แล้วแยกส่วนออกเป็น
๑๐๘ ส่วนอีก สมมติว่าเปนมงคล ๑๐๘ แล้วจึงแบ่งโลหะธาตุ ๑๐๘ ส่วนออกเป็น ๓
ส่วน ๆ หนึ่งสมมติว่าเปนธาตุฝ้ายชนก ลงถมด้วยอักษร ๒๑ อักษรครบทุกแผ่นโลหะ
ส่วนหนึ่งสมมติว่าเปนธาตุฝ้ายชนิกา ลงถมด้วยอักษร ๑๒ อักษรครบทุกแผ่นโลหะ
ส่วนหนึ่งสมมติว่าเปนธาตุฝ้ายบุตร คือผู้สถาปนา ลงถมด้วยอักษรพระเจ้า ๕
พระองค์ กับหัวใจพระสัตตปรภณาริธรรมทั้ง ๗ ได้อักษร ๑๒ ครอบทุกแผ่น กำหนด
ว่าเปนสมภพแห่งชาติตามวิธีในมูลกัมมัญฐานนั้นแล้ว จึงได้ทำพิธีเพื่อลิติตตามความ
ประสงค์สำเร็จแล้ว¹³³

การสถาปนาพระพุทธรูปปฏิมาและพระชัยวัฒน์ขนาดเล็กของพระยาประเสริฐ
สุนนกิจ ประกอบพิธีโดยสมเด็จพระสังฆราช (แพ ตีสุสเทว) วัดสุทัศน์เทพวราราม ในขั้นตอนการลง
พระยันต์ต่าง ๆ ในแผ่นโลหะเพื่อให้เป็นชนวนหลอมพระพุทธรูปปฏิมา จะเห็นว่าได้ใช้ความรู้จากคัมภีร์
ลอบพงเช่นกัน โดยเฉพาะ คัมภีร์ปถมัง คัมภีร์พุทธคุณ (รัตนมาลา) และคัมภีร์ตรีนิสิงเห เป็นหลักในการ
ประกอบพิธีลงพระยันต์และพิธีการบรรจุพระ การแบ่งโลหะที่ใช้หล่อพระออกเป็น 108 ส่วน ลงถม
ด้วยอักษรธาตุด ฝ้ายคุณบิดา 21 อักษร อักษรธาตุด ฝ้ายคุณมารดา 12 อักษร ซึ่งอักษรเหล่านี้แทน

¹³³พระยาประเสริฐสุนนกิจ, พิธีสถาปนา พระพุทธรูปปฏิมา (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่), หน้า 2-4.

ธาตุในกายซึ่งจัดเป็นธาตุดินและธาตุน้ำ(ดูเพิ่มในบทที่ 3) ส่วนธาตุฝ่ายบุตร คือผู้สถาปนา ลงถมด้วยอักษรพระเจ้า 5 พระองค์ กับหัวใจพระอภิธรรมทั้ง 7 คัมภีร์ นอกจากการลงแผ่นพระยันต์ที่เป็นโลหะแล้ว ยังมีพระยันต์ต่าง ๆ ที่ลงในผ้าแพรสำหรับบรรจฐานพระ ดังที่กล่าวไว้ว่า

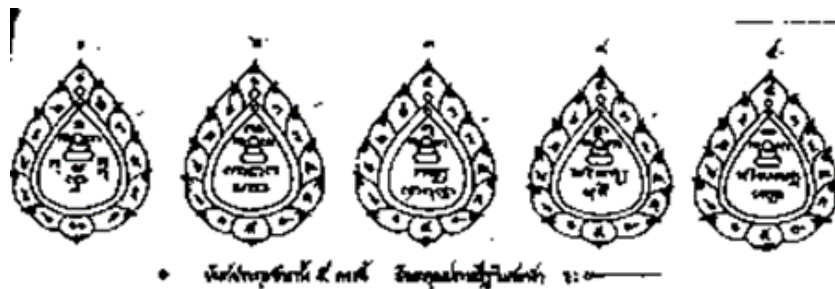
แพรสีเหลืองทอง นิยมว่าเปนสีพระเกตุ ลงด้วยพระยันต์นวลโลกุตตรธรรม
 แพรสีแดงปัทมราช นิยมว่าเปนสีพระอาทิตย์ ลงด้วย พระยันต์ปถมังพระเจ้า ๕
 พระองค์ แพรสีขาว นิยมว่าเปนสีพระจันทร์ ลงด้วยพระยันต์ปทุมจักร แพรสีชมพู
 นิยมว่าเปนสีพระอังคาร ลงด้วยพระยันต์รัตนไตรย์ แพรสีเขียว นิยมว่าเปนสีพระ
 พุศ ลงด้วยพระยันต์จตุราริยสังข์ แพรสีม่วงดำ นิยมว่าเป็นสีพระเสาร์ ลงด้วยพระ
 ยันต์พุทธคุณทั้ง ๗ แพรสีเหลือง (หงษาบาท) นิยมว่าเปนสีพระพฤษ์ ลงด้วยพระ
 ยันต์พระภควัมบดีทั้ง ๕ แพรสีส้มฤทธิ นิยมว่าเปนสีพระราหู ลงด้วยพระยันต์ชฎา
 มหาพรหม แพรสีน้ำเงิน (เลื่อมประภัสร์) นิยมว่าเปนสีพระศุกร์ ลงด้วยพระยันต์
 องค์กร์กับยันต์จตุโร¹³⁴

พระยันต์ที่ใช้ลงแพรสีสำหรับบรรจไว้ในพระพุทธรูปไม้อองคี่ใหญ่เหล่านี้เป็นของสมเด็จพระพนรัตน์ วัดป่าแก้ว กรุงเก่า ตกทอดมาถึงสมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก วัดพระเชตุพน ภายหลังสมเด็จพระอริยวงษาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (แพ ตีสสเทว) วัดสุทัศน์เทพวราราม ทรงได้คัดลอกพระยันต์ชุดนี้ต่อมา ทั้งทรงใช้ในการหล่อพระพุทธรูปไม้อองคี่ และพระชัยวัฒน์ของพระองค์ โดยเรียกพระยันต์ชุดนี้ว่า “พระยันต์ 108 และ นะปถมัง 14”¹³⁵ ยันต์ที่ใช้ลงผ้าแพรในการบรรจพระพุทธรูปมาสโย ใช้องค์ความรู้ที่ได้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเหหลายยันต์ด้วยกัน ดังเช่น ยันต์

¹³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า13-14.

¹³⁵ พระยันต์ 108 ประกอบด้วย พระยันต์ปทุมจักร 5 ดวง พระยันต์ภควัมบดี 5 ดวง พระยันต์ไตรสรณาคมน์ 3 ดวง พระยันต์พระนวลโลกุตตรธรรม 1 ดวง พระยันต์พระพุทธรุคณ 7 ดวง พระยันต์พระเจ้า 5 พระองค์ 5 ดวง พระยันต์จตุราริยสังข์ 2 ดวง พระยันต์รัตนไตร 1 ดวง พระยันต์จักรสิริโลก 9 ดวง พระยันต์มัญญุพระพุทธรุเจ้า 1 ดวง พระยันต์บารมี 30 ทัก 1 ดวง พระยันต์มหาละลวย 2 ดวง พระยันต์ปถมังพระเจ้า 5 พระองค์ 5 ดวง พระยันต์องค์กร์ 4 ดวง พระยันต์โสฬสมงคล 1 ดวง พระยันต์ขะณูสิ 1 ดวง พระยันต์จตุโร 1 ดวง พระยันต์ชฎาพระพรหม 1 ดวง พระยันต์นวลภา 25 ดวง พระยันต์วิปัสสิ 28 ดวง ส่วน นะ ปถมัง 14 ประกอบด้วย นะบังสมุทรา นะนาคบาท นะวชิราวุธ นะทณ นะกำงาย นะปรีชาทุกทิต นะครอบจักรวาล นะบังไตรภพ นะบังเมฆา นะสะท้าน(แผ่นดินไหว นะกำงัด นะปิด นะปิดอากาศและนะล้อม.

พระนวลโลกุตตรธรรม ยันต์ปทุมจักร ยันต์ชฎาพรหม ยันต์ที่กล่าวถึงนี้มีการใช้อัตราทวาทสมงคล หรือ หัวใจย่อพระคาถาต่าง ๆ ซึ่งล้วนต้องอาศัยความรู้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นบาทฐาน จึงสามารถเข้าใจวิธีทำและที่มาของยันต์ที่เป็นอัตราเลขและหัวใจได้

รูปที่ 4.15 ยันต์ปทุมจักร 5 ดวง

ที่มา: สมุดไทยดำ เส้นหารดาร ยันต์สำหรับหล่อพระชัยวัฒน์

ความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไม่เพียงมีความสำคัญในขั้นตอนการลงแผ่นชนวน และการลงแพรสิบรรจฐานพระเท่านั้น แม้แต่โรงพิธีสำหรับหล่อพระล้วนต้องอาศัยองค์ความรู้จากคัมภีร์เล่มนี้ โรงพิธีมีการกำหนดแบบแผนไว้อย่างชัดเจน โดยให้มีการจัดวางราชวัตรฉัตรธงทั้ง 4 มุม มีต้นกล้วยต้นอ้อยผูกรวมเอาไว้กับคันฉัตร มีการโยงสายสิญจน์ซึ่งโยงมาจากพระประธานในพระอุโบสถ ออกมาที่ด้านนอกล้อมรอบโรงพิธีสำหรับใช้ทำการหล่อพระของช่างตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ เพื่อเป็นการป้องกันภูตผีปีศาจตลอดจนเทวดามัจฉาที่จัญจะมาทำลายพิธี จึงกำหนดให้มีการแขวนยันต์อัตราเลข 10 ยันต์ไว้ 8 ทิศและด้านบนและล่าง ยันต์ทั้ง 10 ดวง ประทับหลังด้วยยันต์กำบังรถพระอิศวร ยันต์โสฬสมหามงคล ยันต์ตรีนิสิงเห ยันต์พระเสมา ดังที่กล่าวไว้ใน คัมภีร์พระเวทฉุภรพ ดังนี้

พระยันต์ลงแขวนทั้ง 10 ทิศนี้ ลงให้ได้ 10 ยันต์ ให้ประทับหลังยันต์ด้วยยันต์กำบังรถพระอิศวร ยันต์โสฬสมหามงคล ยันต์ตรีนิสิงเห ยันต์พระเสมา ประทับจงถ้วน 10 ยันต์เถิด แล้วเอาไปแขวนไว้ตามทิศเมื่อจะทำการพิธีทั้งปวง กันสรรพภัยวิเศษนักแล¹³⁶

¹³⁶ เทพย์ สาริบุตร, คัมภีร์พระเวทฉุภรพ, หน้า 151.

ยันต์ทั้ง 10 ดวงลงด้วยเลขจำนวน 16 ตัว มีองค์พระและอักขระหัวใจ พระพุทธเจ้า 5 พระองค์และรูปองค์พระอยู่กึ่งกลางยันต์ ชุดตัวเลขในตารางยันต์แต่ละดวง ผลบวกใน ตารางยันต์ได้เท่ากันทุกด้าน รวมทั้งในด้านทแยงมุมด้วย ถึงแม้ว่าผลบวกของแต่ละแถวและตอนของ ยันต์เหล่านี้จะบวกได้เท่ากันแต่ยังไม่จัดว่าเป็นยันต์ที่มาจากจักรศาสตร์ (ดูเพิ่มในบทที่ 3) แต่ยันต์กำบัง รถพระอิศวรมีการใช้เลขจากยันต์ จตุโรแต่วางตำแหน่งต่างกันออกไป โดยสลับเลขชุดบนล่างไม่ เหมือนยันต์จตุโรแบบทั่วไป รูปที่ทำยันต์มีการเขียนเลข 1- 7 เอาไว้ ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า เลขดังกล่าว ใช้แทนดาวสัปดาห์เคราะห์ ส่วนการเขียนโดยสลับชุดตัวเลข อาจเป็นเพราะต้องการให้ยันต์มีอำนาจ ในทางคุ้มครองป้องกัน อย่างไรก็ตามการสลับที่ตัวเลขในยันต์กำบังรถพระอิศวรไม่ได้ทำให้ค่าผลรวม ของเลขแต่ละด้านของยันต์เปลี่ยนไป แสดงให้เห็นว่าค่าผลรวมของเลขหรือที่ในทางคณิตศาสตร์ เรียกว่า “ค่าคงตัวเลขกล” มีผลต่อความเชื่อในด้านความศักดิ์สิทธิ์ในระบบยันต์ของไทย ยันต์อีกสาม ยันต์ที่ใช้ประทับหลังยันต์สำหรับแขวน คือ ยันต์โสฬสมหามงคลและยันต์ตรีนิสิงเหเป็นยันต์ที่มีที่มา จากคัมภีร์ตรีนิสิงเหโดยตรง ยันต์พระเสมาเป็นยันต์รูปภาพ มีเลขที่มาจากคัมภีร์ตรีนิสิงเหลง ประทับ อยู่ในรูปยันต์ ดังนั้นยันต์ชุดนี้จึงอาศัยองค์ความรู้ที่มาจากคัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นหลักทั้งสิ้น

4.3.5.3 การสร้างเครื่องรางของขลัง

เครื่องรางของขลังเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน ในบรรดาเครื่องราง ของขลังที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ตะกรุด มีลักษณะเป็นแผ่นโลหะบางๆ อาจทำด้วย ทองคำ เงิน นาก ตะกั่ว หรือโลหะผสมอื่น ๆ นำมาลงอักขระเลขยันต์ด้วยเหล็กจารให้เป็นเส้นลึกลงไปเนื้อโลหะ แล้ว ม้วนให้เป็นท่อกลมโดยมีช่องว่างตรงแกนกลางสำหรับร้อยเชือกติดตัว หากเป็นตะกรุดที่ใช้เดี่ยว เรียก ตะกรุดโทน หากใช้เป็นคู่ เรียกว่า ตะกรุดคู่ ส่วนที่ใช้มากกว่าสองดอกขึ้นไปเรียกตะกรุดชุด อาจมี 3 ดอก 5 ดอก 9 ดอก จนถึง 108 ดอก ตะกรุดที่ใช้ความรู้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเหและเป็นที่ยึดในหมู่นัก นิยมสะสมพระเครื่องและเครื่องรางของขลัง ทั้งกลุ่มที่นิยมในพุทธคุณและกลุ่มที่สะสมเชิงพาณิชย์ ได้แก่ ตะกรุดโสฬสมงคลของหลวงปู่เอี่ยม ปฐมนาม (พ.ศ.2359 - 39) อดีตเจ้าอาวาสวัดสะพานสูง จังหวัดนนทบุรี ตะกรุดของท่านถือว่าเป็นตะกรุดอันดับหนึ่งของนักนิยมสะสมเครื่องรางของขลัง สืบ ทอดมายังลูกศิษย์ คือ พระครูโสภณศาสนกิจ (กลิน จันทรสี พ.ศ. 2408 - 90) และหลวงปู่กลินได้ ถ่ายทอดความรู้นี้ให้แก่พระครูนนทกิจโสภณ (ทองสุข อินทสาโร พ.ศ. 2446 - 25) ภายหลังตกมา ทอดมายังนายเกรียงศักดิ์ เทศคมทรัพย์ ซึ่งเคยอุปสมบทอยู่กับหลวงปู่กลิน ที่วัดสะพานสูง ต่อมานาย

มนัส สิวาภิรมรัตน์ ได้คัดลอกต่อจากนายเกรียงศักดิ์ และมอบให้กับนายอธิโรจน์ เจริญจิรัฐาภรณ์ ในตำราที่มีสูตรลงยันต์โสฬสมงคล โดยลงเลขเป็นสามชั้น ชั้นนอกสุดลงด้วย เลขโสฬส โดยใช้สูตรลงดังนี้

สูตรลงโสฬส โสฬสมังคะลัญญะ ๑๖ นะมะนะอะ นอกอนะกะ กอออ
 นออะ นะอะกะอัง นะวะโลกุตตะระธัมมา ๙ อะระหัง สุคะโต ภาคะวา จัตตาโร
 มหาทีปา 4 จะกะกะสะ ปัญจะพุทธานามุณี ๕ นะโมพุทธานะ ติปิฏฐะกะธัมมัก
 ษัณธา ๓ มะอะอุ ฉ้อกามาวะจะราจะ ๖ จาตยาตุนิปะ ปัญจะทะเละกะวานิจจัง
 ๑๕ พุทธะสังมิ ปะลิสสะ อิกะวัตติ จะอะกะคะ ทัสสะลีสะมหันตะพะลัง ๑๐ เตชะ
 สุนะมะภูจะนาวิเว เตระสะธุดังคะวะรัง ๑๓ อหันติโก ภูตาทังเก ทีมะสังอังขุ ทวาระ
 สะปาฎิหาริยัง ๑๒ สังวิธาปุกะยะปะ อาปามะจุปะ เมรุเอกะเภกัญญะ ๑ มิ สุรา
 อัญฐะมทิตถิการะ ๘ พามานาอุกะสะนะทุ ทะเวจันโทจะสุริโยจะ ๒ พุทโธ สัตตะ
 โโพฌังคานะมุตตะมัง ๗ สะระวิปิปะสะอุ จตุตทัสสะจักกะวัตติจะ ๑๔ เวสสะพะสะ
 กาละมัจจุ อีสวาสุ สุสวาอิ เอกะทะสะวิษณุเทวา ๑๑ จิปีเสคิ คิเสปิจิ มะอะอุ สูตร
 ลงตรีนิสิงเห ตรีนิสิงเห ๓ มะอะอุ สัตตะนาเค ๗ สะระวิปิปะสะอุ ปัญจะเพชระณ
 ฑัญญะ ๕ อาปามะจุปะ จตุเทวา ๔ นะมะพะระ ฉวัชราชา ๖ อีสวาสุ สุสวาอิ ปัญ
 จะอินทะรานะเมวะจะ ๕ อาปามะจุปะ เอกะยักขา ๑ มิ นะวะเทวา ๙ อะสังวิสุโล
 ปุสะพะกะ ปัญจะพรหมาสะทะปะดี ๕ สะหะชะตะตรี ทะเวราชา ๒ พุทโธ อัญฐะอะ
 ระหันตา ๘ พามานาอุกะสะนะทุ ปัญจะพุทธานะนามิหัง ๕ นะโมพุทธานะ สูตร
 ลงจัตตุโร จัตตุโร ๔ นะมะพะระ นะวะโม ๙ อะสังวิสุโลปุสะพะกะ ทะเวโซ ๒ พุทโธ
 ตรีนิ ๓ มะอะอุ(มีรอยขีดฆ่า) สัตตะ ๗ สะระวิปิปะสะอุ ฉ้อจะ ๖ อีสวาสุ สุสวาอิ เอ
 กะ ๑ มิ อัญฐะ ๘ พามานาอุกะสะนะทุ ตรีนิ ๓ มะอะอุ ปัญจะพุทธานามุณี ๕
 นะโมพุทธานะ¹³⁷

เมื่อวิเคราะห์สูตรที่ใช้ลงตะกรุดโสฬสมงคล ตำรับหลวงปู่เอี่ยม วัดสะพานสูงจะเห็นได้ว่า การเรียงลำดับเลขโสฬสมงคลและเลขทวาทสมงคลเหมือนกับการเรียงเลขในคัมภีร์ตรีนิสิงเหทุกประการ แต่เลขในยันต์ชั้นในสุดคือยันต์จตุโรมีความแตกต่างกันในบางแห่ง เมื่อวิเคราะห์

¹³⁷ มนัส สิวาภิรมรัตน์, วิธีทำตะกรุดโสฬสมงคล ตำรับวัดสะพานสูง, (เอกสารไม่พิมพ์เผยแพร่).

ยันต์โสฬสมงคลที่ใช้ลงตะกรุดกลับลงได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากการถ่ายทอดด้วยวิธีขปาฐะในตอนแรกและการลอกต่อ ๆ กันมา คาถาที่ใช้ลงมีความแตกต่างกันเล็กน้อย (ดูในภาคผนวก) มีข้อน่าสังเกตที่ว่าโดยทั่วไปเลขโสฬสมงคลนั้นจะไม่มีการเติมคาถาหัวใจที่สอดคล้องกับตัวเลข แต่ในตำราลงตะกรุดโสฬสมงคลมีการเติมคาถาหัวใจต่าง ๆ ลงไปด้วย โดยให้มีจำนวนพยางค์ที่สอดคล้องกับอัตราเลข

4.3.5.4 เกรียญพระพุทธรูปและพระคณาจารย์

เกรียญรูปเหมือนเป็นวัตถุมงคลที่มีการใช้เครื่องจักรในการสร้างเพื่อให้ได้จำนวนเพียงพอต่อความต้องการของผู้ที่ต้องการบูชา ในเบื้องต้นการสร้างวัตถุมงคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพระพิมพ์หรือเครื่องรางของขลังประเภทตะกรุดและผ้ายันต์ทำด้วยมือ เมื่อมีความต้องการเพิ่มมากขึ้นย่อมไม่สามารถทำได้เพียงพอต่อความต้องการ จึงมีการใช้เครื่องจักรแทน โดยทำเป็นเกรียญ มีทั้งเกรียญพระพุทธรูปและเกรียญพระคณาจารย์ เกรียญพระพุทธรูปเกรียญแรกสร้างขึ้นในประเทศไทยคือ เกรียญพระพุทธรูปชินสีห์ วัดบวรนิเวศวิหาร สร้างขึ้นใน ปี พ.ศ. 2440¹³⁸ ส่วนเกรียญพระสงฆ์เกรียญแรกของประเทศไทย คือ เกรียญพระพุทธรูปวิริยากร วัดสัตตนารถปริวัตรกร จ.ราชบุรี สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2458¹³⁹ โดยปกติเกรียญเหล่านี้จะมีการประทับยันต์เอาไว้ ยันต์ตรีนิสิงเหและยันต์โสฬสมงคลเป็นยันต์ที่ได้รับความนิยมสูงมาก ในการนำไปประทับไว้บนเกรียญเหล่านั้น ดังเช่น เกรียญมงคลถาวร หลวงปู่ทอง วัดราชโยธา เกรียญหลวงปู่ขาว วัดหลักสี่ ปี พ.ศ. 2469 เกรียญหลวงพ่อยอดวัดหนองปลาหมอ ปี พ.ศ. 2471 เกรียญหลวงพอบุตร วัดใหม่บางปลากด ปี พ.ศ. 2489 เกรียญพระราชสังวรวิมล (โต๊ะ อินทสุวณโณ) ปี พ.ศ. 2510 เกรียญหลวงปู่เกรียญ วัดบางระโห่ง ปี พ.ศ. 2516

จากการศึกษาพบว่า คัมภีร์ตรีนิสิงเหมีอิทธิพลอย่างสูงต่อสังคมไทยหลายด้าน ที่เห็นได้ชัดคือ ด้านวิทยาการโบราณ ด้านศาสนาและความเชื่อ ด้านประเพณีและวัฒนธรรม ในเบื้องต้นการศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหจำกัดอยู่ในหมู่พระภิกษุสงฆ์และสานุศิษย์ที่เป็นผู้ชาย เนื่องจากทำการศึกษาเล่าเรียนกันภายในวัด และผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นพระสงฆ์ มีเพียงวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนที่

¹³⁸ อรรถวดี ศิริสิทธิไชย, เกรียญยอดนิยม อมตะแดนสยาม (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), หน้า 23.

¹³⁹ อรรถวดี ศิริสิทธิไชย, เกรียญยอดนิยม อมตะแดนสยาม ๓ (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), หน้า 43.

ปรากฏหลักฐานว่า ผู้หญิงมีความแตกฉานในคัมภีร์ลพวงและวิชาไสยศาสตร์ คือ นางทองประศรี ความรู้หลักในคัมภีร์ยังถูกนำมาใช้ในการสงคราม และการสร้างเครื่องรางของขลังที่มีคุณในการป้องกัน นอกจากองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับขนชั้นปกครองและพระสงฆ์แล้ว ยังเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวัน พิธีกรรมต่าง ๆ ในชีวิต การเกิด การตั้งศาลพระภูมิ รวมถึงการรักษาโรคร้ายไข้เจ็บ การรักษาคุณไสย ซึ่งล้วนแต่เกี่ยวข้องกับคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงนับได้ว่าคัมภีร์ตรีนิสิงเหมีบทบาทสำคัญมาโดยตลอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จนมาถึงการสร้างวัตถุมงคล ไม่ว่าจะเป็นการสร้างในวงจำกัดและขยายตัวในเชิงพาณิชย์ที่สร้างตามความต้องการของตลาด ล้วนแล้วแต่อิงอาศัยองค์ความรู้จากคัมภีร์ตรีนิสิงเห ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ไม่ว่าจะเป็น การใช้อัตราเลข หัวใจ คาถา ตลอดจนถึงพิธีกรรม อุปเทห์การใช้ และยังมีการใช้โดยอ้อม เป็นการใช้อรรถาธิบาย หัวใจ โดยปราศจากกรรมวิธีที่ถูกต้อง เพียงแต่ใช้รูปยันต์ หรือตารางเลขกลแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของคัมภีร์ตรีนิสิงเหที่มีต่อสังคมไทยมาโดยตลอดหลายศตวรรษ

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

คัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นคัมภีร์ที่มีความสำคัญต่อการศึกษาวิชาเลขยันต์ของชาวไทยโบราณ การศึกษาเลขยันต์มีแบบแผนที่ชัดเจน โดยจะต้องศึกษาคัมภีร์ลบบงเสียก่อน เพราะหากขาดความรู้พื้นฐานจากคัมภีร์ลบบง ก็จะไม่สามารถเข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบเลขยันต์ไทยได้ โดยเฉพาะคัมภีร์ตรีนิสิงเห ที่มีองค์ความรู้ประการทั้ง เลข กลเลข หัวใจ และสัญลักษณ์

คัมภีร์ตรีนิสิงเหเป็นคัมภีร์ลบบงที่พบต้นฉบับน้อยมาก อีกทั้งการสืบทอดองค์ความรู้ก็แทบจะไม่มีหลงเหลือ เนื่องจากต้นฉบับส่วนใหญ่เขียนด้วย ภาษาไทยโบราณ เนื้อหาในส่วนที่เป็นมนต์คาถา ใช้ตัวอักษรขอม ภาษาบาลี และตัวอักษรขอม ภาษาไทย ทำให้ยากต่อการอ่านให้เข้าใจได้โดยตลอด ดังนั้นจึงได้ดำเนินการปริวรรตและวิเคราะห์เนื้อหาคัมภีร์ตรีนิสิง ทั้ง 6 สำนวน โดยเกณฑ์เนื้อหา โครงสร้างแบ่งเป็น 5 ส่วน เพื่อให้ง่ายต่อผู้ที่ศึกษาค้นคว้าในโอกาสต่อไป โดยผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาของคัมภีร์ตรีนิสิงเหแต่ละสำนวนมีองค์ประกอบไม่เท่ากัน ซึ่งใช้ในการพิจารณาความสมบูรณ์ด้านเนื้อหาของแต่ละสำนวน ดังนี้

สำนวน ก เป็นสำนวนที่มีอายุเก่าแก่ที่สุด และมีความสมบูรณ์ของเนื้อหามากที่สุด ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ได้แก่ 1. การทำอัตราเลขทวาทสมงคล 2. ความหมายของอัตราเลขทวาทสมงคล 3. การคูณ หารอัตราทวาทสมงคล 4. อุปเทห์วิธีการนำเอาผงตรีนิสิงเหและยันต์ที่ได้ไปใช้

สำนวน ข เป็นสำนวนที่คัดลอกมาจากต้นฉบับเก่าของพระสมุห์เฉื่อย วัดสังเวช บางลำพู ได้มาจากหลวงคชริชฎ์(ไผ่) ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ส่วน ได้แก่ 1. คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาและบทนมัสการครู 2. การทำอัตราเลขทวาทสมงคล 3. การคูณ หารอัตราทวาทสมงคล 4. อุปเทห์วิธีการนำเอาผงตรีนิสิงเหและยันต์ที่ได้ไปใช้ คัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวนนี้จึงเป็นสำนวนเดียวที่มีเนื้อหาในส่วนคุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาและบทนมัสการครู

สำนวน ค เป็นสำนวนที่คัดลอกมาจากต้นฉบับของพระสมุห์เฉื่อย วัดสังเวช บางลำพู ได้มาจากหมอบุญ มีเนื้อหา 2 ส่วน ได้แก่ 1. การทำอัตราเลขทวาทสมงคล 2. การคุณ หารอัตราทวาทสมงคล อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าคัมภีร์ตรีนิสิงเหสำนวนนี้จะมีเนื้อหาเพียง 2 ส่วน แต่การทำอัตราทวาทสมงคลและการยกเลขเข้าในยันต์ไม่เหมือนสำนวนอื่นใด

สำนวน ง เป็นสำนวนที่ หลวงภักดีอดิศัย (ปาน วิมุกตกุล) บันทึกเมื่อ ปี พ.ศ. 2481 สามารถใช้เทียบเคียงเนื้อหากับ คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก ได้ เนื่องจากมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันมาก แต่น่าเสียดายที่ต้นฉบับขาดหาย ไม่สมบูรณ์ เหลือเนื้อหาเพียง 2 ส่วนเท่านั้น ได้แก่ 1. การทำอัตราเลขทวาทสมงคล 2. ความหมายของอัตราเลขทวาทสมงคล

สำนวน จ เป็นสำนวนของ พระครูพิศาลสมุทรคุณ(หลา สุขวโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดบางคนที ใน จังหวัดสมุทรสงคราม หนึ่งในพระเกจิอาจารย์ผู้มีชื่อเสียงของจังหวัดนี้ เป็นสมบัติตกทอดของวัด และเคยได้ถูกใช้งานจริงในสมัยของท่าน คัมภีร์ตรีนิสิงเหฉบับนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ได้แก่ 1. การทำอัตราเลขทวาทสมงคล 2. การคุณ หารอัตราทวาทสมงคล 3. อุปเทห์วิธีการนำเอาผงตรีนิสิงเหและยันต์ที่ได้ไปใช้

สำนวน ฉ เป็นสำนวนที่เคยเป็นสมบัติของผู้เป็นอาจารย์คนสำคัญของวงการการศึกษาเลขยันต์ของไทยถึงสามรุ่น คือ อาจารย์เจริญญ์ ไม่ทราบนามสกุล ศิษย์อาวุโสของอาจารย์เทพย์ สาริกบุตร มอบให้อาจารย์พิทยา ประทีปะเสน ต่อมาอาจารย์ชาติรี ศิววัฒน์ ได้ขอทำสำเนาไปอีกทอดหนึ่ง ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน ได้แก่ 1. การทำอัตราเลขทวาทสมงคล 2. การคุณ หารอัตราทวาทสมงคล 3. อุปเทห์วิธีการนำเอาผงตรีนิสิงเหและยันต์ที่ได้ไปใช้ อย่างไรก็ตาม วิธีการตั้งหารอัตราทวาทสมงคลที่มีในสำนวนนี้ ไม่พบในที่อื่นใดเลย เป็นการตั้งหารคล้ายกับวิธีการทำเลขฐาน

ถึงแม้ว่าคัมภีร์ตรีนิสิงเหทั้ง 6 สำนวน จะไม่ได้มีเนื้อหาที่เหมือนกันทุกประการ และไม่สามารถเทียบกันแบบคำต่อคำได้ เพราะการศึกษาแบบโบราณสืบทอดกันแบบมุขปาฐะภายในสำนัก ต่อมาเมื่อมีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์ ก็เขียนขึ้นตามความเข้าใจของผู้บันทึก เนื้อหาในคัมภีร์จึงมีลักษณะที่เป็นการบันทึกเนื้อหาสำคัญ เพื่อป้องกันการหลงลืมมากกว่าที่จะเป็นตำราที่มีความเป็นแบบแผน อีกทั้งองค์ความรู้ที่สืบทอดไปยังลูกศิษย์ของแต่ละสำนักมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน มีเพียงโครงสร้างและแนวคิดที่เป็นไปในทำนองเดียวกัน นอกจากนี้ ความรู้ในคัมภีร์นี้ บางส่วนเป็นความรู้ที่

สงวนไว้เฉพาะ เนื่องจากหากตกไปอยู่กับผู้ที่ไม่มีศีลธรรม อาจนำความรู้ไปใช้ในทางมิชอบ ดังนั้น เนื้อหาบางส่วนจึงถูกพรากเอาไว้ หากไม่ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงก็ยากที่จะเข้าใจได้ รวมทั้งเนื้อหาบางส่วนที่ถูกกลบไป โดยเฉพาะเนื้อความที่เป็นพิธีกรรมและคาถาสำคัญ เพราะไม่ต้องการให้ความรู้กระจายออกไป อย่างไรก็ตาม การแต่ง คัดลอกคัมภีร์ตรีนิสิงเห และการสืบทอด มีจุดมุ่งหมาย . เพื่อให้พระภิกษุและฆราวาส ได้ใช้เรียนและใช้ฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปใช้ในการทำยันต์ต่าง ๆ ได้ และ เพื่อเป็นคู่มือในการประกอบพิธีกรรม และสร้างเป็นเครื่องรางของขลัง ซึ่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนทั่วไป

คัมภีร์ตรีนิสิงเหมีความสำคัญมาก เป็นสิ่งที่สามารถยืนยันถึงพัฒนาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ของชาวไทยโบราณ ถือว่าเป็นบันทึกวิทยาการที่ทรงคุณค่าและมีบทบาทต่อสังคมไทยหลายด้าน ดังนี้

1. คุณค่าด้านคณิตศาสตร์โบราณ คัมภีร์เล่มนี้เป็นคัมภีร์ไสยศาสตร์เพียงเล่มเดียวที่มีการใช้ระบบคณิตศาสตร์ที่มีความซับซ้อน เช่น การใช้ค่าคงตัวกล ในการสร้างยันต์ตัวเลข และการหารที่มีลักษณะคล้ายกับการทำเลขฐาน

2. คุณค่าด้านความรู้เกี่ยวกับดวงดาวและโหราศาสตร์พื้นฐาน โดยเนื้อหาในคัมภีร์กล่าวถึงเลขที่ใช้แทนดวงดาวและเลขกำลังดาว นอกจากนี้ตำรายันต์ตรีนิสิงเหยังพัฒนามาจากรูปแบบดวงลัคนา ซึ่งมีที่มาจากเส้นทางของดวงอาทิตย์ ตามแนวเส้นสุริยวิถี

3. คุณค่าด้านไสยศาสตร์ อันเป็นความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติ การลงอักขระเลขยันต์ คาถาอาคม และการสร้างเครื่องรางของขลัง สิ่งเหล่านี้มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน คัมภีร์ตรีนิสิงเหแสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ของชาวไทยโบราณเป็นอย่างดี ตั้งแต่ชาวบ้านธรรมดาทั่วไป จนถึงชนชั้นปกครอง รวมถึงการสืบทอดความเชื่อดังกล่าวมาจนยุคปัจจุบัน

4. คุณค่าด้านอักษรศาสตร์ คัมภีร์ตรีนิสิงเหมีการใช้ภาษาที่มีลักษณะเด่น คือ ใช้ตัวอักษรขอม ภาษาบาลี ซึ่งชาวไทยโบราณถือว่า ตัวอักษรขอมเป็นอักษรศักดิ์สิทธิ์ และภาษาบาลีก็ถือว่าศักดิ์สิทธิ์เช่นกัน ดังนั้น คาถาที่ใช้ในคัมภีร์เล่มนี้รวมถึงคัมภีร์เลขยันต์อื่น ๆ จึงเขียนด้วยตัวอักษรขอม ภาษาบาลี ซึ่งทำให้ทราบถึงคตินิยมของคนสมัยนั้น ในส่วนของภาษาไทย คัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ก มีการใช้พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ รวมถึงคำศัพท์ต่าง ๆ แตกต่างจากภาษาปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึง

รูปแบบภาษาที่ชาวไทยโบราณใช้ นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์จำนวนมาก เช่น คาบ ผงดินสอ พิรอด หัวขอมต ฯลฯ ซึ่งมีการศึกษาค้นคว้าคำเหล่านี้บ่อยมาก ทั้งที่คำเหล่านี้บางครั้งปรากฏในวรรณกรรมไทย ซึ่งเป็นการยากที่จะเข้าใจ เมื่อศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหสามารถเข้าใจคำในวิชาเลขยันต์และไสยศาสตร์ได้ สิ่งเหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นคุณค่าด้านภาษาศาสตร์ของคัมภีร์ตรีนิสิงเหได้ดียิ่ง

5. คุณค่าด้านศาสนา คัมภีร์ตรีนิสิงเห แม้ว่าจะเป็นตำราเกี่ยวกับเวทมนต์ไสยศาสตร์ และการสร้างเครื่องรางของขลัง แต่มีการแทรกคำสอนด้านศาสนา ได้แก่ พระนามของพระพุทธเจ้า นามพระอรหันต์ ชื่อเทพเจ้าต่าง ๆ ทั้งที่มีในศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู หัวข้อพระธรรมคำสอนของพุทธศาสนา นอกจากนี้ เนื้อหาของคัมภีร์ยังมีแนวคิดเชิงปรัชญาของพุทธศาสนา เช่น เรื่องไตรลักษณ์ สุนทรียาและนิพพาน โดยอธิบายผ่านกลไกทางคณิตศาสตร์ และรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางด้านศาสนา ดังนั้นการศึกษาคัมภีร์ตรีนิสิงเหช่วยให้เข้าใจคำสอนทางศาสนาได้ดีพอสมควร อีกทั้งช่วยให้เข้าใจรูปแบบเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในยันต์ได้อย่างถูกต้อง

คัมภีร์ตรีนิสิงเห จึงเป็นวรรณกรรมตำราที่มีคุณค่า สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและวิถีชีวิตของผู้คนสมัยโบราณที่ผูกพันกับพระพุทธศาสนา เป็นการผสมผสานความเชื่อเรื่องผีและไสยศาสตร์ ซึ่งมีความแต่เดิมเข้ากับศาสนาที่เผยแพร่มาจากอินเดีย อย่างไรก็ตาม ในการผสมผสานดังกล่าว สัดส่วนของแนวคิดพุทธศาสนามีมากที่สุด มีผลให้คัมภีร์เล่มนี้สามารถใช้ศึกษาเล่าเรียนในสังคมชาวไทยพุทธได้จนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม องค์ความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหจะเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษขึ้นอยู่กับปัจจัย คือ ผู้ศึกษาที่จะต้องมีความรู้ที่ตรงตามที่คัมภีร์กล่าวไว้ กล่าวคือ ต้องเป็นพุทธมามกะ และต้องมีความรู้พุทธศาสนา จึงสามารถนำองค์ความรู้ในคัมภีร์ไปใช้ในทางที่ถูกที่ควร แต่ในขณะเดียวกันในคัมภีร์ยังปรากฏส่วนที่เป็นการใช้ในเชิงไสยศาสตร์ที่เป็นโทษต่อผู้อื่นได้ การที่จะควบคุมไม่ให้ผู้ศึกษานำความรู้ในคัมภีร์ตรีนิสิงเหไปใช้ในทางที่ผิด พุทธศาสนาจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง อีกทั้งใช้ความรู้เหล่านี้เป็นเครื่องมือเพื่อชักนำประชาชนให้เข้าหาศาสนา ต้องเข้าใจว่าเรื่องอิทธิฤทธิ์ประการต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ในคัมภีร์ มิใช่จุดมุ่งหมายสูงสุด เป็นเพียงวิธีการฝึกฝนจิตให้เกิดสมาธิเบื้องต้นเท่านั้น หากสามารถเข้าใจได้ตามที่กล่าวมานี้ ถือว่าเกิดประโยชน์มากกว่าโทษ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเผยแพร่สิ่งเหล่านี้สู่สังคมต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิชาเลขยันต์จำเป็นต้องอาศัยความรู้พื้นฐานจากคัมภีร์ลพพง คัมภีร์ลพพงแต่ละคัมภีร์มีองค์ความรู้สำคัญแตกต่างกันออกไป นอกจากคัมภีร์ตรีนิสิงเหแล้ว คัมภีร์ปถมังมีองค์ความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ และวิธีใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ คัมภีร์อิธะเจมีองค์ความรู้เรื่องอักขระและพยัญชนะในมนต์คาถาเกี่ยวกับการศึกษาไวยากรณภาษาบาลี คัมภีร์มหาราชมีองค์ความรู้เรื่องการทำยันต์ และการเรียกนามทั้งหลาย และคัมภีร์รัตนมาลา มีองค์ความรู้เรื่องพระพุทธรูปแบบพิสดาร และการใช้อักขระในบทสรรเสริญพระพุทธรูป อิติปิโสฯ คัมภีร์ทั้ง 4 ปกรณ์นี้เห็นควรได้รับการศึกษาอย่างละเอียดเช่นกัน เพื่อรักษาองค์ความรู้ไว้ไม่ให้สูญหายไปตามกาลเวลา และจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิชาเลขยันต์ไสยศาสตร์ หรือกระทั่งอาจให้ความกระจ่างเกี่ยวกับบรรณคดีไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่ออนุชนผู้ใคร่ศึกษาศาสตร์เหล่านี้ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ศิลปากร, กรม. พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับสมเด็จพระพนรัตน์วัดเชตุพน. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2517.

ศิลปากร, กรม. ตำนานมูลศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อิมศรี, 2482.

กวนจื่อ แซ่ตั้ง. หลักและทฤษฎีวงจ้อย. กรุงเทพฯ: จตุภาค, 2541.

กองทุนนิตศีกษาพุทธโฆษ. พระคัมภีร์บาลีกัจจายนมมูล. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ม.ป.ป.

โกษาจารย์, พระพุทธ. คัมภีร์วิสุทธิมรรค ปัญญาธิเทศ. ม.ป.ท., ม.ป.ป.

ขาบ โกวีโท, พระมหา. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร. สัมภาษณ์. 14 เมษายน 2561.

คัมภีร์พระปถมัง. สมุดไทยดำ เส้นดินสอขาว. เลขที่ 29 หมู่ 2. (ส่วนภาษาโบราณ หอสมุดแห่งชาติ).

คัมภีร์พระปถมัง. สมุดไทยดำ เส้นรดดาล. เลขที่ 30 หมู่ 2. (ส่วนภาษาโบราณ หอสมุดแห่งชาติ).

คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัด. ใน พระราชพงศาวดารกรุงเก่า ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, 2515.

ชัยวุฒิ พิชะกุล. ตำราพระมหาพิชัยสงคราม. พิมพ์: สถาบันทักษิณคดีศึกษา, 2541.

เซเดย์, ยอร์ช. ตำนานพระพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์, 2495.

ญาณโชติ. คัมภีร์ไสยศาสตร์ ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์, 2550.

ณัฐธัญ มณีรัตน์. สุกัญญา สัจฉายา (บรรณาธิการ). เลขยันต์: แผนผังอันศักดิ์สิทธิ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พิพิธภัณฑการเรียนรู้แห่งชาติ, 2553.

ณัฐธัญ มณีรัตน์. อิทธิพลของพุทธศาสนมหายานที่มีต่อระบบยันต์ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธศาสนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

ตำราราชานภาพ, สมเด็จพระพระยา. ตำนานหนังสือพิชัยสงคราม. ใน ตำราพิชัยสงคราม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2512.

- ตำราภาษานาภาพ, สมเด็จพระเทพฯ. เสด็จประพาสต้น. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ, 2519.
- ตำราตรีนิสิงเห. สมุดไทยดำ ตัวหนังสือขาว. เลขที่ 15 หมู่ 2. (ส่วนภาษาโบราณ หอสมุดแห่งชาติ).
- ตำราตรีนิสิงเห. กระจดาษฝรั่ง เส้นดินสอ. เลขที่ 454 หมู่ 2. (ส่วนภาษาโบราณ หอสมุดแห่งชาติ).
- ตำราตรีนิสิงเห. กระจดาษฝรั่ง เส้นดินสอ. เลขที่ 450 หมู่ 2. (ส่วนภาษาโบราณ หอสมุดแห่งชาติ).
- ตำราตรีนิสิงเห. กระจดาษฝรั่ง เส้นดินสอ. เลขที่ 452 หมู่ 2. (ส่วนภาษาโบราณ หอสมุดแห่งชาติ).
- ตำราตรีนิสิงเห. กระจดาษฝรั่ง เส้นดินสอ. เลขที่ 453 หมู่ 2. (ส่วนภาษาโบราณ หอสมุดแห่งชาติ).
- ตำราไสยศาสตร์. สมุดไทยขาว เส้นดำ. เลขที่ NPT005-015. (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร).
- ตำราไสยศาสตร์. สมุดไทยขาว เส้นดำ. เลขที่ NPT005-002. (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร).
- ตำราไสยศาสตร์. สมุดไทยขาว เส้นดำ. เลขที่ NPT005-013. (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร).
- ตำราไสยศาสตร์. สมุดไทยดำ ตัวหนังสือขาว. เลขที่ NPT005-008. (ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร).
- ตรีโยมป่วย. ปริวรรตอธิบายแห่งพระเครื่องฯ เล่ม 1 พระสมเด็จฯ. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: เพื่ออง
อักษร, 2515.
- ตรีโยมป่วย. พระรอด พระเครื่องสกุลลำพูน. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา, 2503.
- เทพย์ สาริกบุตร. พระคัมภีร์พระเวทฉบับปฐมบรรพ. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรพิมพ์,
2501.
- เทพย์ สาริกบุตร. พระคัมภีร์พระเวทฉบับทุติยบรรพ. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรพิมพ์,
2501.
- เทพย์ สาริกบุตร. พระคัมภีร์พระเวทฉบับตติยบรรพ. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรพิมพ์,
2501.
- เทพย์ สาริกบุตร. พระคัมภีร์พระเวทฉบับจัตตตะบรรพ. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรพิมพ์,
2501.
- เทพย์ สาริกบุตร. พระคัมภีร์พระเวทฉบับปัญจบรรพ. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรพิมพ์,
2501.
- เทพย์ สาริกบุตร. พระคัมภีร์พระเวทฉบับฉกฐะบรรพ. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรพิมพ์,
2501.
- เทพย์ สาริกบุตร. พระคัมภีร์พระเวทฉบับพิเศษ. กรุงเทพมหานคร: อุตสาหกรรมกรพิมพ์, 2501.
- เทพย์ สาริกบุตร. พระคัมภีร์พระเวทพุทธศาสตร์าคม. กรุงเทพมหานคร: ศิลปาบรรณาการ, 2516.

เทพย์ สาริกบุตร. พุทธาภิเษกฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: ทวีการพิมพ์, 2528.

เทพย์ สาริกบุตร, บาง เสมเสริมสุข และอุระคินทร์ วิริยะบูรณะ. พรหมชาติ. กรุงเทพฯ: ลูก ส. ธรรมภักดี, 2521.

ธรรมปิฎก, พระ (ป. อ. ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: เอส อาร์พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์, 2547.

ธรรมปิฎก, พระ (ป. อ. ปยุตโต). พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก, 2544.

บรรจบ พันธุเมธา. ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. (กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย และภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2514.

ปถมัง. สมุดไทยดำเส้นหรรดล เลขที่ 30 หมู่ 2. (ส่วนภาษาโบราณ หอสมุดแห่งชาติ).

ประคอง รุ่งเจริญ. สัมภาษณ์, 17 เมษายน 2561.

ประเสริฐศุกิจ, พระยา. พิธีสถาปนา พระพุทธปรมาสโย. ม.ป.ท.: ม.ป.ป.

ปิฎกจุฬายัย, พระ. มิลินทปัญหา. ม.ป.ท.: ม.ป.ป.

ผาสุข อินทรารุช. พุทธศาสนาและประติมานวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาโบราณคดี คณะ โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.ป.ท.

พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสังคายนาในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช 2530, เล่มที่ 33.

กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา, 2530.

พุทธโกษาจารย์, พระ. คัมภีร์วิสุทธิมรรค. แปลโดย มหาวงศ์ ชาญบาลี. กรุงเทพฯ: ธรรมบรรณาการ, 2535.

วชิรญาณวโรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, กรมพระยา. ประมวลพระนิพนธ์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระนาวชิรญาณวโรส ประวัติศาสตร์-โบราณคดี. กรุงเทพฯ: ศิวกร, 2514.

มนัส สีวาภิรมรัตน์. วิธีทำตะกรุดโสฬสมงคล ตำรับวัดสะพานสูง. ม.ป.ท.: ม.ป.ป.

มหาวิรวงศ์, สมเด็จพระ. สากลศาสนา. นครปฐม: มหามกุฏราชวิทยาลัย, ม.ป.ป.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญ ทัศน์, 2542.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์วรรณคดีไทย สมัยสุโขทัย ไตรภูมิภิกษา. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2544.

ลาอุแบร์, ซิมอน เดอ. จดหมายเหตุ ลาอุแบร์ ราชอาณาจักรสยาม. แปลโดย สันต์ ท. โกมลบุตร.

นนทบุรี: ศรีปัญญา, 2557.

ลิลิตพระลอ. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา, 2513.

วรรณสิทธิ ไวทยเสวี. คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ 1 จิตปรมัตถ์. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี, 2545.

วรรณสิทธิ ไวทยเสวี. คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ 2 เจตสิกสังคหวิภาค. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี, 2545.

วรรณสิทธิ ไวทยเสวี. คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ 5 วิถีมุตตสังคหวิภาค. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี, 2545.

วรรณสิทธิ ไวทยเสวี. คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ 6 รูปสังคหวิภาคและนิพพานปรมัตถ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี, 2545.

วรรณสิทธิ ไวทยเสวี. คู่มือการศึกษา พระอภิธรรมมัตถสังคหะ ปริเฉทที่ 6 รูปสังคหวิภาคและนิพพานปรมัตถ์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี, 2545.

วิเชียร กลยาโณ, พระมहा และคณะ. พระผงสุพรรณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ป., 2543.

วีระ ฐานวิโร, พระครูสังฆรักษ์. คู่มือ สมณะ-วิปัสสนากรรมฐาน มัชฌิมา แบบลำดับ ของสมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรมหาเถรเจ้า (สุก ไก่เถื่อน) วัดราชสิทธาราม. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท, ม.ป.ป.

สารประเสริฐ, พระ. โลกธาตุ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, 2538.

สมักร บุราวาศ. วิชาปรัชญา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ศยาม, 2544.

สิริรัตนปัญญาเถระ, พระ. พระคัมภีร์วิสุทธิสารัตถสังคหะ. แปลโดย นาวาอากาศเอกแยม ประพัฒน์ทอง. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

สุนทร ณ รั้งสี. ปรัชญาอินเดีย ประวัติและลัทธิ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

เสถียรโกเศศและนาคะประทีป. หิโตปเทศ. กรุงเทพมหานคร: ศยาม, 2538.

เสถียร โพธิ์นันทะ. ปรัชญามหายาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มิ่งมงคลราชวิทยาลัย, 2541.

องค์การคำครุสภา. สภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ไทย, 2510.

องค์การคำครุสภา. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ไทย, 2510.

องค์การคำครุสภา. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน เล่ม 3. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์ไทย, 2510.

อรรถวัติ ศิริสิทธิ์ไชย. เหรียญอศุณยม อมตะแดนสยาม. กรุงเทพฯ: จุปีตัส, ม.ป.ป.

อรรถวัติ ศิริสิทธิ์ไชย. เหรียญอศุณยม อมตะแดนสยาม 3. กรุงเทพฯ: จุปีตัส, ม.ป.ป.

ภาษาต่างประเทศ

A. K. Bag. Mathematics in ancient and medieval India. Varanasi: Vidya Vilas press, 1979.

Adrain Snodgrass. The Symbolism of the Stupa. 3rd printing. New York: Cornell University, 1991.

Anton Glaser. History of Binary and Other Nondecimal Numeration. Pennsylvania: Tomash Publisher, 1981.

Burton, Daid M. The History of Mathematics : An Introduction. New York: McGraw Hill, 2011.

Chandra, Lokesh. A Ninth Century Scroll of the Vajradhatu Mandala. New Delhi: Pradeep Kumar Goel, 1997.

Chandra, Lokesh. Dictionary of Buddhist Iconography Volume 1-15. Delhi: Rajkamal Electric Press, 2004.

Computer. New York: John Wiley & Sons, 2000.

Conze, Edward. Buddhist Wisdom Books: Containing the Diamond Sutra and the Heart Sutra. London: George Allen & Unwin, 1958.

E. Wood, Thomas. Mind only A Philosophical and Doctrine Analysis of the Vijnanavada. Delhi: Motilal Banarsidass Publishers Private Limited, 1994.

Georges Ifrah. The Universal history of numbers from prehistory to the invention of the computer. translated in English by David Bellos, E.F. Harding, Sophie Wood, and Ian Monk. Toronto: John Wisley and sons, 2000.

Ifrah, Georges. From One to Zero : A Universal History of Numbers. New York: Penguin, 1987.

Ifrah, Georges. The Universal History of Numbers : From Prehistory to the Invention of the

Kaplan, Robert. The Nothing that is : A Natural History of Zero. New York: Oxford University Press, 1999.

Mammitzsch, Ulrich H.R. Evolution of The Garbhadhatu Mandala. New Delhi: Pradeep Kumar Goel, 1991.

Maslow, A. H. A Theory of Human Motivation. Psychological Review, 50(4), Jul 1943.

Peter M. Higgins. Number Story: From Counting to Cryptography. New York: Copernicus, 2008.

Piyasilo. Mandala of the Five Buddhas. Selangor: Academic Art, 1989.

Saso, Michael. Homa Rites and Mandala Meditation in Tendai Buddhism. New Delhi: Pradeep Kumar Goel, 1991.

Snodgrass, Adrian. The Matrix and Diamond World Mandalas in Shingon Buddhism. New Delhi: Pradeep Kumar Goel, 1988.

Suzuki Daisetz Teitaro. Outline of Mahayana Buddhism. New York: Schocken Book inc, 1970.

TaKaKusu, Junjiro. The Essentials of Buddhist Philosophy. Delhi: Motilal Banarsidass, 1975.

Tylor, Edward B. Primitive culture : Researches into the development of mythology, philosophy, religion, art and custom. London: Bradbury, Evans and co., 1871.

Yamamoto, Chikyo. Mahavairocana-sutra. Delhi: Rajkamal Eletric Press, 2001.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ส่วน ก

(หน้าต้น) สิทธิการีย ถ้างทำตรีนิสิงเหท่านให้ตั้งกำหลังไหวตัวลงตรีอาที่ตย ๖ จัน ๑๕ อังคาน ๔ พุท ๑๗ พหิต ๑๙ สุก ๒๑ เสอา ๑๐ ราหู ๑๒ เอาประสมกัน ลับ ๑๐๘ ตรีกำลังเทวดา เอาคุณ พหสังข์ ๑๔ คุณได้ ๑๕๑๒ ดังนี้แล้ว จึงเอาคุณพหธรรม ๓๘ หานกลับดังนี้ ๓๙ เสกดังที่ ๓๐ เอาเสกหานกลับได้เสก ดังนี้ลับดังที่ ๑ เอาประสมกับเสกได้ดังนี้ ๑๐ เอา (หน้า ๒) บัยบวกกับ ๑๐๘ ดังนี้ ๑๑๘ แล้วจึงเอา ๙ หานลับดังนี้ ๑๓ ได้เสก ดังนี้ ๑ แล้วเอาเสกมาลบลับกับดังที่ ๑๒ ชื่อทศมิ่งคนแลฯ แล้วตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๔ หานลับเป็น ๓ แล้วตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๒ บวก เอา ๒ คุณ เอา ๔ หานลับเป็น ๗ ตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๒ ลับ เอา ๒ คุณ เอา ๔ หาน ลับเป็น ๕ ตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๔ บวก เอา ๔ หาน ลับเป็น ๔ ตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๒ คุณ เอา ๔ หาน ลับเป็น ๖ ตั้งทศ (หน้า ๓) มิ่งคนล่องเอา ๒ ลบ เอา ๒ คุณ เอา ๔ หาน ลับเป็น ๕ ตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๒ บวก ๔ หาน ลับ ๒ เอา ๔ หานลบบเป็น ๑ ตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๒ คุณ ๔ หาน ลับเป็น ๖ เอา ๖ คุณ เป็นดังที่ ๓๖ เอา ๔ หาน ลับ เป็น ๙ ตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๒ ลับ ๒ คุณ ๔ หาน ลับเป็น ๕ ตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๔ ลับ เอา ๔ หาน ลับนั้นเป็น ๒ ตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๒ คุณ เอา ๔ ลับ เอา ๔ หาน ลับเป็น ๘ ตั้งทศมิ่งคนล่องเอา ๒ ลับ เอา ๒ คุณ เอา ๔ (หน้า ๔)

(หน้าต้น) สิทธิการียะ ถ้างจะทำตรีนิสิงเหท่านให้ตั้งกำลั้งไว้ ตัวลงตรีอาที่ตย ๖ จันทร ๑๕ อังคาร ๔ พุท ๑๗ พหิต ๑๙ สุกร ๒๑ เสาร์ ๑๐ ราหู ๑๒ เอาประสมกัน ลับ ๑๐๘ ตรีกำลัง เทวดา เอาคุณพระสงฆ์ ๑๔ คุณได้ ๑๕๑๒ ดังนี้แล้ว จึงเอาคุณพระธรรม ๓๘ หานลบบดังนี้ ๓๙ เสก ดังที่ ๓๐ เอาเศษหานกลับได้เศษ ดังนี้ลับดังที่ ๑ เอาประสมกับเศษได้ดังนี้ ๑๐ เอา (หน้า ๒) ไปบวกกับ ๑๐๘ ดังนี้ ๑๑๘ แล้วจึงเอา ๙ หานกลับดังนี้ ๑๓ ได้เศษดังนี้ ๑ แล้วเอาเศษมาลบลับกับดังที่ ๑๒ ชื่อทศมงคลแลฯ แล้วตั้งทศมงคลล่องเอา ๔ หานลบบเป็น ๓ แล้วตั้งทศมงคลล่องเอา ๒ บวก เอา ๒ คุณ เอา ๔ หานลบบเป็น ๗ ตั้งทศมงคลล่องเอา ๒ ลบ เอา ๒ คุณ เอา ๔ หาน ลบบเป็น ๕ ตั้งทศมงคล ล่องเอา ๔ บวก เอา ๔ หาน ลบบเป็น ๔ ตั้งทศมงคลล่องเอา ๒ คุณ เอา ๔ หาน ลบบเป็น ๖ ตั้งทศ (หน้า ๓) มงคลล่องเอา ๒ ลบ เอา ๒ คุณ เอา ๔ หาน ลบบเป็น ๕ ตั้งทศมงคลล่องเอา ๒ บวก ๔ หาน ลบบ ๒ เอา ๔ หานลบบเป็น ๑ ตั้งทศมงคลล่องเอา ๒ คุณ ๔ หาน ลบบเป็น ๖ เอา ๖ คุณ เป็นดังที่ ๓๖ เอา ๔ หาน ลบบ เป็น ๙ ตั้งทศมงคลล่องเอา ๒ ลบบ ๒ คุณ ๔ หาน ลบบเป็น ๕ ตั้งทศมงคลล่องเอา ๔ ลบบ เอา ๔ หาน ลบบ นั้นเป็น ๒ ตั้งทศมงคลล่องเอา ๒ คุณ เอา ๔ ลบบ เอา ๔ หาน ลบบเป็น ๘ ตั้งทศมงคลล่องเอา ๒ ลบบ เอา ๒ คุณ เอา ๔ (หน้า ๔)

หาลับเป็น ๕ ตั้งคัมภีร์คณาลัง เอาเลขทั้งปวงคุณหานั้นเป็นตรีนิสิงเห ดังนี้แล ฯ ทั้งนี้กำลังที่ตรีนิสิงเห ๑๒ ปิดทั้ง ๑๒ นี้เป็น ๖๐ เป็นกำลังแลฯ ตรีนิสิงเห นั้น ครี สิ่ง ๓ ตัว ครีทอรอันเป็นโพธิสัตว์เจ้าตัว ๑ ครี กาลราชสัตว์ ๑ ครี ปลทอรรราชสัตว์ ๑ สัตตะนาเข ครี ทั้ง ๗ ตัว ครี ชัดพันตัว ๑ ครี ขางปาเลไลต์ตัว ๑ ครี โยยพัตตัว ๑ ครี ขางคิริเชกตัว ๑ ครี ขางคิริวันตัว ๑ ^(หน้า ๕) ครี ขางปัดไฉยนาเคนีตัว ๑ ฯ **ปญจพิสสสุนเมวจา** ครี พเพชลูทั้ง ๕ ครี ลทอม ๑ ครี พหัตตบตี ๑ ครี พอินสวน ๑ ครี พอุมาเทสวะตี ๑ ครี พณราย ๑ **จตุเทวา** ครี เทวดาทั้ง ๔ ครี จัตตุโลกกบาน ๑ ครี ท้าวทำศรัทธมหาราชองค์ ๑ ครี ท้าววิรุญหก ๑ ครี ท้าววิรุญปัก ๑ ครี ท้าวเวศสูวันมะหาราของค์ ๑ **นสสรราชา** ครี ^{MM} ทั้ง ๖ ครี ท้าวอังกบาลองค์ ๑ ครี ท้าวลาพิราของค์ ๑ ครี ท้าว ^(หน้า ๖) กระบี่นลราชองค์ ๑ ครี ท้าวญารณมูณี่ราชองค์ ๑ ครี ท้าวทศราของค์ ๑ ครี ท้าวมณิราชองค์ ๑ **นวเทวา** ครี ^{MM} ทั้ง ๙ พองค์ พ ๑ พ ๒ พ ๓ พ ๔ พ ๕ พ ๖ พ ๗ พ ๘ พ ๙ ฯ **ปญจพรมมาสหบดี** ครี พหรมทั้ง ๕ ครี ท้างสะหัมบตีมหาพรมองค์ ๑ ครี ท้าวจิตกระเทพพรมองค์ ๑ ครี ฤาษีองค์ ๑ ครี อันณะโคดมองค์ ๑ ครี เทพพรมภักบตีองค์ ๑ **ทเวราชา** ครี ^{MM} ทั้ง ๒ ครี พรามเทพองค์ ๑ ครี ท้าววิ... ^(หน้า ๗) มหาราของค์ ๑ **อตถอรหนตา** ครี พอรหันทั้ง ๘ ครี พโมกขะลาองค์ ๑ ครี พซารีปุดองค์ ๑ ครี พกัปปะเถรองค์ ๑ ครี พสามเนนองค์ ๑ ครี พสังกับตะสามเปนนองค์ ๑ ครี

หาลบเป็น ๕ ตั้งทศมกคลง เอาเลขทั้งปวงคุณหานั้นเป็นตรีนิสิงเห ดังนี้แล ฯ ทั้งนี้กำลังที่ตรีนิสิงเห ๑๒ ปิดทั้ง ๑๒ นี้เป็น ๖๐ เป็นกำลังแลฯ ตรีนิสิงเห นั้น คือ สิ่ง ๓ ตัว คือทอรอันเป็นพระโพธิสัตว์เจ้าตัว ๑ คือ กาลราชสัตว์ ๑ คือ ปลทอรรราชสัตว์ ๑ สัตตะนาเข คือ ทั้ง ๗ ตัว คือ ฉัทพันต์ตัว ๑ คือ ขางปาเลไลต์ตัว ๑ คือ โยยพัตตัว ๑ คือ ขางคิริเชกตัว ๑ คือ ขางคิริวันตัว ๑ ^(หน้า ๕) คือ ขางปัดไฉยนาเคนีตัว ๑ ฯ **ปญจพิสสสุนเมวจา** คือ พระเพชลูทั้ง ๕ คือ ลทอม ๑ คือ พระพหัตตบตี ๑ คือ พระอิศวร ๑ คือ พระอุมาเทวี ๑ คือ พระนารายณ์ ๑ **จตุเทวา** คือ เทวดาทั้ง ๔ คือ จตุโลกบาล ๑ คือ ท้าวทศรมหาราของค์ ๑ คือ ท้าววิรุญหก ๑ คือ ท้าววิรุญปัก ๑ คือ ท้าวเวศสูวันมะหาราของค์ ๑ **นสสรราชา** คือ พระทั้ง ๖ คือ ท้าวองค์บาลองค์ ๑ คือ ท้าวลาพิราของค์ ๑ คือ ท้าว ^(หน้า ๖) กระบี่นลราชองค์ ๑ คือ ท้าวญารณมูณี่ราชองค์ ๑ คือ ท้าวทศราของค์ ๑ คือ ท้าวมณิราชองค์ ๑ **นวเทวา** คือ พระทั้ง ๙ พระองค์ พระ ๑ พระ ๒ พระ ๓ พระ ๔ พระ ๕ พระ ๖ พระ ๗ พระ ๘ พระ ๙ ฯ **ปญจพรมมาสหบดี** คือ พระพรมทั้ง ๕ คือ ท้างสะหัมบตีมหาพรมองค์ ๑ คือ ท้าวจิตกระเทพพรมองค์ ๑ คือ ฤาษีองค์ ๑ คือ อันณะโคดม องค์ ๑ คือ เทพพรมภักบตีองค์ ๑ **ทเวราชา** คือ พระทั้ง ๒ คือ พระรามเทพองค์ ๑ คือ ท้าววิ... ^(หน้า ๗) มหาราของค์ ๑ **อตถอรหนตา** คือ พระอรหันต์ทั้ง ๘ คือ พระโมคัลลานะองค์ ๑ คือ พระสารีบุตรองค์ ๑ คือ พระกัปปเถรองค์ ๑ คือ พระสามเณรองค์ ๑ คือ พระสังกับตะสามเปนนองค์ ๑ คือ

พระนามเสนาองค์ ๑ ครี พระโรมานาคเสนาองค์ ๑ ครี พระอังกุลิमारองค์ ๑๑ **ปณจพุทธา นนามิห** ครี
 พระเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ **ตรีนิสิงเห แล** ตรีสิง ๓ ตัว จะได้แก่ตัวโดยบางครี ได้แก่ **ม อ อุ ม** นั้นครี สุด
 นั้น ^(หน้า ๘) ครีพระอะพิทาทั้ง ๗ คำภี นั้นครีพระวิไนทั้ง ๕ พระคำภี **สตุตนาเค** ครี ข้าง ๗ ตัว
 จะได้แก่ อักษรตัวโดยบาง ครี ได้แก่ **ส วิ ธา ปุ ก ย ป** ส นั้นครี พระสังคินี **วิ** นั้นครี พระวิพัง **ธา**
 นั้นครี **พระธาตูกถา ปุ** นั้นครี พระปุคคัลปนยัตติ **ก** นั้นครี พระกถาวัตถุ **ย** นั้นครี พระยมก **ป** นั้นครี
 พระปะการ อักษร ๗ คำภีอยู่ในคำภี ๆ พระสังคินี มีอักษร ๑๓๖,๐๐๐ พระวิพังมีอักษร ๒๓๖,๐๐๐
 พระธาตูกถามีอักษร ๔๔,๐๐๐ พระปุคคัลปนยัตติมี ^(หน้า ๙) อักษร ๔๔,๐๐๐ พระกถาวัตถุมีอักษร
 ๒๓๒,๐๐๐ พระยมกมีอักษร ๘๖,๐๐๐ พระปะการ มีอักษร ๑,๔๕๖,๐๐๐ **ปณจพิสสสุ นเมวจ** ครี พระ
 พิศลูกันทั้ง ๕ ครี จะได้แก่ อักษรตัวโดย ครีได้แก่ **ปา อ กุ มุ ส** อักษรทั้ง ๕ ตัว ได้แก่ สิ้นทั้ง ๕
 ครี ปานา ครี อทินนาทาน ครี กาเมสมิตธา ครีมุสา ครีสุรา ๆ **จตุเทวา** ครี เทวดา ๔ พระองค์ ครี จตุ
 โลกบาลี ทั้ง ๔ นั้น ได้แก่ อักษรตัวโดย ครี ได้แก่ **น ม พ ท** ^(หน้า ๑๐) **น** นั้นพระกุกุสัน **ม** นั้น พระโกนาคัม
พ นั้น พระกัสสพ **ท** นั้น ครี พระศรีสาทยะมุณี **น** นั้นปฏิวิทาทุยุไลทพ **ม** นั้นอาโปทาตุยุคาง **พ** นั้น
 เตโชทาตุยุนาถิ **ท** นั้น วาโยทาตุยุอุระฯ ทาตุมี ๒๑ เปน อักษร ๒๑ เกศา ครี **ก** โลมา ครี **ช** นัก ข้า
 ครี **ส** ตะใจ ครี **ง** มังสัง ครี **จ** นะหะโร ครี **ฉ** อัญญิ ครี **ช** อัญญิมินชัง ครี **ณ** วกักัง ครี **ญ** หัญญัง ครี **ณ**
ส ตะใจ ครี **ง** มังสัง ครี **จ**

พระนามเสนาองค์ ๑ คือ พระโรมานาคเสนาองค์ ๑ คือ พระอังกุลิमारองค์ ๑๑ **ปณจพุทธา นนามิห**
 คือพระเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ **ตรีนิสิงเห แล** ตรีสิง ๓ ตัว จะได้แก่ตัวใดบ้างคือ ได้แก่ **ม อ อุ ม** นั่นคือ
 สุด นั้น ^(หน้า ๘) คือพระอะภิธรรมทั้ง ๗ คัมภีร์ นั้นคือพระวินัยทั้ง ๕ พระคัมภีร์ฯ **สตุตนาเค** คือ ข้าง ๗
 ตัวจะได้แก่ อักษรตัวใดบ้าง คือ ได้แก่ **ส วิ ธา ปุ ก ย ป** ส นั่นคือ พระสังคินี **วิ** นั่นคือ พระวิวังค์
ธา นั่นคือพระ**ธาตูกถา ปุ** นั่นคือ พระปุคคละปะญญัตติ **ก** นั่นคือพระกถาวัตถุ **ย** นั่นคือ พระยมก **ป**
 นั่นคือ พระปะฐาน อักษร ๗ คัมภีร์อยู่ในคัมภีร์ ๆ พระสังคินี มีอักษร ๑๓๖,๐๐๐ พระวิวังค์มีอักษร
 ๒๓๖,๐๐๐ พระธาตูกถามีอักษร ๔๔,๐๐๐ พระปุคคละปะญญัตติมี ^(หน้า ๙) อักษร ๔๔,๐๐๐ พระกถา
 วัตถุมีอักษร ๒๓๒,๐๐๐ พระยมกมีอักษร ๘๖,๐๐๐ พระปะการ มีอักษร ๑,๔๕๖,๐๐๐ **ปณจพิสสสุ**
นเมวจ คือ พระพิศลูกันทั้ง ๕ คือ จะได้แก่ อักษรตัวใด คือได้แก่ **ปา อ กุ มุ ส** อักษรทั้ง ๕ ตัว ได้แก่
 สิ้นทั้ง ๕ คือ ปานา คือ อทินนาทาน คือ กาเมสมิตถา คือมุสา คือสุรา ๆ **จตุเทวา** คือ เทวดา ๔
 พระองค์ คือ จตุโลกบาล ทั้ง ๔ นั้น ได้แก่ อักษรตัวใด คือ ได้แก่ **น ม พ ท** ^(หน้า ๑๐) **น** นั้นพระกุกุสัน
ม นั้น โกนาคม **พ** นั้น พระกัสสพ **ท** นั้น คือ พระศรีสาทยะมุณี **น** นั้นปฏิวิทาทุยุไลทพ **ม** นั้นอาโป
 ทาตุยุคาง **พ** นั้น เตโชทาตุยุนาถิ **ท** นั้น วาโยทาตุยุอุระฯ ทาตุมี ๒๑ เปน อักษร ๒๑ เกศา คือ **ก**
 โลมา คือ **ช** นะชา คือ **ส** ตะใจ คือ **ง** มังสัง คือ **จ** นะหะโร คือ **ฉ** อัญญิ คือ **ช** อัญญิมินชัง คือ **ณ** วกักัง

คือ **ญ** หะทะยัง คือ **ฎ** ฆ ตะโจ คือ **ง** มังสัง คือ **จ**

นะทะโร ครี **ฉ** อัฎฐิ ครี **ช** อัฎฐิมินซัง ครี **ณ** วักกัง ครี **ญ** ทัฏยัง ครี **ฎ** ยักนัง ครี **ฐ** กิโละมะกัง ครี **ท** ปิหะกัง ครี **ฒ** บัพภาสัง ครี **ณ** (หน้า ๑๑) อันตั้ง ครี **ฎ** อันตักนังครี **ถ** อุทริยังครี **ท** กรีสัง ครี **ธ** ปัทโต ครี **ฬ** ปัทธา ครี **อ** ๗ อันณิรูป **พ** ธรรมคุณบิดา ๒๑ ธาตุंना ๑๒ เปนอักษร ๑๒ ปีตัง ครี **น** เสมหัง ครี **ป** บุปโภา ครี **ฝ** โลหิตตัง ครี **พ** เสโท ครี **ภ** เมโท ครี **ม** อัตสุ ครี **ย** อัตธา ครี **ร** เขโล ครี **ล** สิงตานิภา ครี **ว** ละสิกา ครี **ส** อักษร ๑๒ ตัวนี้เป็น น้ำัธรรม ครี **คุณพมารดาแลฯ** ฉวสสรธา ครี **พ** ทัง ๖ ได้แก่ (หน้า ๑๒) อักษร ๖ ตัวนี้ **จ ต ย ต น ป จ** นั้น เจ้าตุ่มมหาธาชิกา **ต** นั้น ครีท้าวว่ ดั้งธา **ย** นั้น ครี **ยามา ต** นั้น ครี **ดุฐสิกา น** นั้น ครี **นิ มาณระติ ป** นั้น ครี **ประณีมิต ๖** กามาทัง ๖ ชั้นแล เปนที่อยู่แห่งสมเด็จ**พ**จักรระพัตตราทริธาเจ้าแลฯ ครี **ข้างแก้ว ๑** ม้าแก้ว ๑ **นงแก้ว ๑** **พ** **ขันแก้ว ๑** **กำแพงแก้ว ๑** **แก้วมะณีไซต ๑** **ประสาทแก้ว ๑** ๗ **ปญจอนุทธา** **นเมว จ** ได้แก่ **รุ เว ส ส วิ** ครี **ขันทัง ๕** **เอก ยกษา** ได้ (หน้า ๑๓) **แก่ อุ นวเทวา** ได้แก่ **อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภ** **ปญจพฐมาสท** **บตี** ได้แก่ **สินทัง ๕** **ทเวธา** ได้แก่ **น ร** **อัตตอรหนตา** ได้แก่ **ปา อ อ มุ สุ วิ มา อุ** **ปญจพฐา** **นมา** **มิหิ** ได้แก่ **น โม พุ ฐา ย** **ตรี**นสิงเหม้ออักษรเท่านีแล ๗ **รูบั้ง** อันว่ารูป ๗ **โสฬสมข์ล อติ** ครี **โสลดมง** **คล ๗** **โลปกญ จ อสล** **ปสิสช ติกยมเวจ จ** เมื่อจะเอาผังดิน สอในตรีนสิงเท ให้ว่า **พ**คาถา **นี ๗** (หน้า ๑๔) **จึงลบผังเพ็ช** เป็นประสิทธิแล ๗ **คุณพพุทเจ้า ๕๖** **คุณพธรรมเจ้า ๓๘** **คุณพคังเจ้า ๑๕** ๗ **ตรีนสิงเท** **สตตนาเค** **ปญจพิสสสุ** **นเมว จ**

นะทะโร คือ **ฉ** อัฎฐิ คือ **ช** อัฎฐิมินซัง คือ **ณ** วักกัง คือ **ญ** หะทะยัง คือ **ฎ** ยักนัง คือ **ฐ** กิโละมะกัง คือ **ท** ปิหะกัง คือ **ฒ** บัพภาสัง คือ **ณ** (หน้า ๑๑) อันตั้ง คือ **ฎ** อันตักนังคือ **ถ** อุทริยังคือ **ท** กรีสัง คือ **ธ** ปัทโต คือ **ฬ** ปัทธา คือ **อ** ๗ อันนี้รูป **พ** ธรรมคุณบิดา ๒๑ ธาตุंना ๑๒ เป็นอักษร ๑๒ ปีตัง คือ **น** เสมหัง คือ **ป** บุปโภา คือ **ฝ** โลหิตตัง คือ **พ** เสโท คือ **ภ** เมโท คือ **ม** อัตสุ คือ **ย** อัตธา คือ **ร** เขโฬ คือ **ล** สิงคานิกา คือ **ว** ละสิกา คือ **ส** อักษร ๑๒ ตัวนี้เป็น น้ำัธรรม คือ **คุณพระมารดาแลฯ** ฉวสสรธา คือ **พระยา**ทัง ๖ ได้แก่ (หน้า ๑๒) อักษร ๖ ตัวนี้ **จ ต ย ต น ป จ** นั้น เจ้าตุ่มมหาธาชิกา **ต** นั้น คือ ท้าวตั้งธา **ย** นั้น คือ **ยามา ต** นั้น คือ **ดุฐสิกา น** นั้น คือ **นิมาณระติ ป** นั้น คือ **ประณีมิต ๖** กามา ทัง ๖ ชั้นแล เป็นที่อยู่แห่งสมเด็จ**พ**จักรพระพรตตราทริธาเจ้าแลฯ คือ **ข้างแก้ว ๑** **ม้าแก้ว ๑** **นางแก้ว ๑** **พระขรรค์แก้ว ๑** **กำแพงแก้ว ๑** **แก้วมะณีไซต ๑** **ประสาทแก้ว ๑** ๗ **ปญจอินทธา** **นเมว จ** ได้แก่ **รุ เว ส ส วิ** คือ **ขันทัง ๕** **เอก ยกษา** ได้ (หน้า ๑๓) **แก่ อุ นวเทวา** ได้แก่ **อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภ** **ปญจพฐ** **มาสทบตี** ได้แก่ **สินทัง ๕** **ทเวธา** ได้แก่ **น ร** **อัตตอรหนตา** ได้แก่ **ปา อ อ มุ สุ วิ มา อุ** **ปญจพฐา** **นมามิหิ** ได้แก่ **น โม พุ ฐา ย** **ตรี**นสิงเหม้ออักษรเท่านีแล ๗ **รูบั้ง** อันว่ารูป ๗ **โสฬสมข์ล อติ** คือ **โสฬสมข์คล ๗** **โลปกญ จ อสล** **ปสิสช ติกยมเวจ จ** เมื่อจะเอาผังดินสอในตรีนสิงเท ให้ว่า **พ**คาถา **นี ๗** (หน้า ๑๔) **จึงลบผังเกิด** เป็นประสิทธิแล ๗ **คุณพระพุทเจ้า ๕๖** **คุณพระธรรมเจ้า ๓๘** **คุณพระสงฆ์เจ้า ๑๕** ๗ **ตรีนสิงเท** **สตตนาเค** **ปญจพิสสสุ** **นเมว จ**

**จตุเทวา ฉวสสรราชา ปณจอินตรา นเมว จ เอก ยกข นวเทวา ปณจ พรหมาสหบดี ทเวราชา
 อตถอรหนตา ปณจพุทธา นนามิหิ** ฝิจะท่าเลกในตรีนีสิงเห ให้ตั้งอัฐตราในรูปตรีนีสิงเหนีลงแล ฯ
 ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๖ ๕ ตั้งคังนี้ให้ได้ ๑๒ ถาร ^(หน้า ๑๕) แล้ว จึงไว้ไซตามอุปะเทั้นเทียบ เมื่อแรกจะท่า
 เทียนหนัก ^๑ ตามถ่าวยพพุทิจ้า ตรงหน้าพประสิทิตแล แล้วเอาฝ้งดินส่อนั้นกุสิกวร กับน้ำมรรหอม
 เอาทลาตัวเองเสก ๑๐๘ ^๒ เอาไว้เป็นฝ้งประทิวเสก หากคามิได้เหลย แล้วเอาฝ้งไว้ไซตามอุปะเทสีฟไปย
 เทีย ฯ สิทธิการียะ ฝิจะท่าเบญจันทังห้า แห้วนกระดาศแห้วนเทพา ผาแลตายพรัายแลแห้วนเครื่อง
 ทังปวงให้ย ^(หน้า ๑๖) ตั้งอัฐรานี้ลง ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๖ ๕ ท่าเป็นประทัดผูกมือแล เอาเบญ
 จันทัง ๕ ทานอัฐตราณิศาคได้ลบัคังนี้ เป็นประทัดถารนี้ **นติ** ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๖ ๕ ฝิ ๓ ๗ ๕ ๔ ๖
 ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๖ ๕ ตราไว้ ฝิจะท่าแห้วน กระดาศเอาลบัเบญจันลงแผ่นกระดาศแล้ว เอาสุน ๐ เลกกลับ
 เป็นหัวแห้วน แลจะท่าเป็นหางพิรอดเสกตัวเอง ๑๐๘ ^๓ ดินักแล เอาฝ้งดินสอใส่ในกระดาศ ^(หน้า ๑๗)
 ห่อเทแห้วนนั้นแล ฯ พิจจะท่าแห้วนเป็นเครื่องทังปวงเอาเข้าฟ้าผาแลตายพรัายกิติ เงินทองตะกั่ว บริ
 สุคกิติ ขวานพาก็ติ ทังนี้ญอนได้ แลท่ารว่าแต่ตะกั่วโกดเอาหมีได้ท่าว่าหมีต้องตำราแล ให้ท่าแต่
 ตามกระบวรอยารูปแห้วนที่ท่าไว้ณเทียบ ให้เอาค้ำค้ำถ่านีเสก ฯ **อิตปิโส ภควา อรหิ สมมา สม
 พุทโธ อนตเว เตชาโสตาปติผล**

**จตุเทวา ฉวสสรราชา ปณจอินตรา นเมว จ เอก ยกข นวเทวา ปณจ พรหมาสหบดี ทเวราชา
 อตถอรหนตา ปณจพุทธา นนามิหิ** ฝิจะท่าเลกในตรีนีสิงเห ให้ตั้งอัฐตราในรูปตรีนีสิงเหนีลงแล ฯ
 ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๖ ๕ ตั้งคังนี้ให้ได้ ๑๒ ฐาน ^(หน้า ๑๕) แล้ว จึงไว้ไซตามอุปะเทั้น เทียนเมื่อแรก
 จะท่าเทียนหนัก ^๑ ตามถ่าวยพระพุทฐิจ้า ตรงหน้าพระประสิทิตแล แล้วเอาฝ้งดินส่อนั้นคลุก กับ
 น้ำมันหอมเอาทลาตัวเองเสก ๑๐๘ คาบ เอาไว้เป็นฝ้งประทิวเศษ หากคามิได้เหลย แล้วเอาฝ้งไว้ไซตามอุป
 เทสีฟไปเถิต ฯ สิทธิการียะ ฝิจะท่าเบญจันทังห้า แหวนกระดาศแหวนฟ้าผ่า แลตายพรัายแล
 แหวนเครื่องทังปวงให้ ^(หน้า ๑๖) ตั้งอัฐรานี้ลง ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๖ ๕ ท่าเป็นประทัดผูกมือแล
 เอาเบญจันทัง ๕ ทารอัฐรานี้ได้ลบัคังนี้ เป็นบรรทัดฐานนี้ **นติ** ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๖ ๕ ฝิ ๓
 ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๖ ๕ ตราไว้ ฝิจะท่าแหวน กระดาศเอาลบัเบญจันลงแผ่นกระดาศแล้ว เอา
 ศูนย์ ๐ เลกขลปเป็นหัวแหวน แลจะท่าเป็นหางพิรอดเสกตัวเอง ๑๐๘ คาบ ดินักแล เอาฝ้งดินสอใส่ใน
 กระดาศ ^(หน้า ๑๗) ห่อเทแหวนนั้นแล ฯ พิจจะท่าแหวนเป็นเครื่องทังปวงเอาเข้าฟ้าผ่าแลตายพรัายกิติ เงิน
 ทองตะกั่ว บริสุทธีกิติ ขวานพาก็ติ ทังนี้ยอมได้ แลท่าว่าแต่ตะกั่วโกฏีเอาหมีได้ท่าว่าหมีต้องตำราแล
 ให้ท่าแต่ตามกระบวรอยารูปแห้วนที่ท่าไว้ณเทียบ ให้เอาค้ำค้ำถ่านีเสก ฯ **อิตปิโส ภควา อรหิ สม
 มา สมพุทโธ อนตเว เตชาโสตาปติผล**

อนาคามีเตโชรที สิทธีเตโช ขยย สขุทสตรูวิ (หน้า ๑๘) **นาสสนติ** ๑๐๘ ^๖ แล้วเสกด้วยคำถ้ำอัฐ
 ตา ๑๐๘ ^๖ คึงแก่อาวุธชำระพัดแคล้วคลาดหอกดาบทั้งปวงแลญาสนเทเลย ชื่อจักณะร้ายแก้ว
 หาคามีได้เลย ประการหนึ่งท่านให้ลงพระภักควัมบตี ข้างละ ๔ พระองค์ ครีพระอ่าระหันทั้ง ๔ พระองค์
 แล ฯ เมื่อเพณวันจันท์ก็ดี วันอังคานกัดีทาร์ให้เอาขม้นอ้อยมาต้มให้สุก ตากแดดให้แห้งแล้วตั้งใบศิร
 แล้วแกะในใบตมเป็นรูป พระภักควัมบตี มีอรัตอง (หน้า ๑๙) แล้วจึงเอาลบนี่ ๗๕ ๖ ๙๓ ๖ ๓๙ ๖ ๕๗ อันลง
 พระภักควัมบตีใน วัน ^๗ กัดี แล้วประกอบไปด้วยเครื่องทั้งปวงอันปาริสุด เมื่อทำ ๆ ต่อหน้าพระเจ้า
 ตามนี้เทิด ถังทั้งองค์ทั้งถารสองคูลี ปลุกด้วยตรีนิสิงเห ๑๐๘ แล้วลงรักปิดทองไว้ เมื่อจะมีทีไป
 ห่อผ้าโพกหัวแล้วคงต่ออาวุธทั้งปวง เป็นประเจียดกัดี เป็นล่องหนไปทางบัก ทางเรือดีนักแล ทา
 ใส่ ใครยั้ง ปีนมาป็น (หน้า ๒๐) แดกแล ผิจะปิดตรา มาเอาพระห่อผ้าปะหาดคำ ให้หาอุปเทไปเทิด ใช้ได้
 พันหนึ่งแลฯ อะนัภักควัมแลฯ หัวแหวนแลฯ ...สิทธีการิยะผิจะทำ..ให้ตั้งอัฐตราตรีนิสิงหลงแล้วเอา
 ๓ หานเสก ๐ เสียเอาแต่ลบัดังนี้ ๑๒๕ ๑๕๕ ๐๖๕ ๐๙๕ ตราไว้ลงแหวนเครื่องแล ลูกแก้วลงภักควัม
 บตี ใช้ดุงเดียวกันแลฯ ผิจะทำรัตเพช ๑๕ ไชรให้ตั้งอัฐตราลงเอารัดเพช ๑๕ หาน อัฐตราเสก ๐ (หน้า
๒๑) เสียเอาแต่ลบัดังนี้ ๒๕๐๓๑๐๑๓๐๑๙ ไช ดังกันแลฯ สิทธีการิยะ ผิจะไชผั่งให้ท้าวสวรรคขึ้นเทว
 ดาโดยให้ตั้งอัฐตรา

อนาคามีเตโชรที สิทธีเตโช ขยย สขุทสตรูวิ (หน้า ๑๘) **นาสสนติ** ๑๐๘ คาบ แล้วเสกด้วยคาถาอัฐ
 ตา ๑๐๘ คาบ คึงแก่อาวุธชำระพัดแคล้วคลาดหอกดาบทั้งปวงแล อย่าสนเทเลย ชื่อจักรนารายณ์
 แก้วหาคามีได้เลย ประการหนึ่งท่านให้ลงพระภักควัมบตี ข้างละ ๔ พระองค์ คือพระอรหันต์ทั้ง ๔
 พระองค์แล ฯ เมื่อเพณวันจันท์ก็ดี วันอังคานกัดีท่านให้เอาขม้นอ้อย มาต้มให้สุก ตากแดดให้แห้ง
 แล้วตั้งบายศรีแล้วแกะในใบตมเป็นรูป พระภักควัมบตี มีอรัตอง (หน้า ๑๙) แล้วจึงเอาลบนี่ ๗๕ ๖ ๙๓
 ๖ ๓๙ ๖ ๕๗ อันลงพระภักควัมบตีใน วัน ^๗ กัดี แล้วประกอบไปด้วยเครื่องทั้งปวงอันบริสุทธิ เมื่อ
 ทำ ๆ ต่อหน้าพระเจ้า ตามนี้เถิดถง ทั้งองค์ทั้งฐานสูงคูลี ปลุกด้วยตรีนิสิงเห ๑๐๘ แล้วลงรักปิดทอง
 ไว้ เมื่อจะไปไหน ห่อผ้าเอาโพกหัวแล้วคงต่ออาวุธทั้งปวง เป็นประเจียดกัดี เป็นล่องหนไปทางบก
 ทางเรือดีนักแล ทาใส่ไว้ ใครยั้งป็นมา ป็น (หน้า ๒๐) แดกแล ผิจะปิดตา มาเอาพระห่อผ้าปะหาดคำ ให้
 หาอุปเทไปเทิด ใช้ได้พันหนึ่งแลฯ อันนี้ภักควัมแลฯ หัวแหวนแลฯ ...สิทธีการิยะผิจะทำ..ให้ตั้งอัฐตรา
 ตรีนิสิงหลงแล้วเอา ๓ หานเสก ๐ เสียเอาแต่ลบัดังนี้ ๑๒๕ ๑๕๕ ๐๖๕ ๐๙๕ ตราไว้ลงแหวนคือ
 องค์แล ลูกแก้วลงภักควัมบตี ใช้ดุงเดียวกันแลฯ ผิจะทำรัตเพช ๑๕ ไชรให้ตั้งอัฐตราลงเอารัดเพช
 ๑๕ หาน อัฐตราเสก ๐ (หน้า ๒๑) เสียเอาแต่ลบัดังนี้ ๒๕๐๓๑๐๑๓๐๑๙ ใช้กันแลฯ สิทธีการิยะ ผิจะ
 ไชผั่งให้ท้าวสวรรคขึ้นเทวดาโดยให้ตั้งอัฐตรา

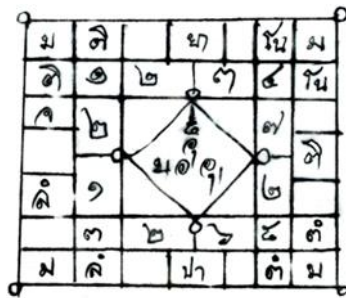

ถ้าจะทำให้คังกระพันให้อาผ้งทั้ง ๕ สะการประสมกันเข้าแล้วเอาคาถานี้เสกฯ **ปถม** ๑๐๘ ^๖ ทั้ง
 กินทั้งทาคังกระพันตีนักแลฯ สิทธิการิยะ ผิจ ทำโสดมวงคนให้อาตัวตันตัวปลาย บวกกันเข้าได้ ๘
 เป็นแกนตั้งแกนเอา ๒ คุณ ^(หน้า ๒๗) ได้ ๑๖ เป็น พัลหานคราไวตั้งกอร แล้วตั้งอัฐตราลง ๑๒ การเอา
 อัฐตราคุณตาม ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕ โดยอันดับกันทั้ง ๑๒ การ แล้วเอาพุมโสด ๑๖ หาน
 ทั้ง ๑๖ สะการ เสกไว้โดยอันดับกัน ถ้าเสกได้มีมากถึง ๙๑๑๐๑๑๑๒๑๓๑๔๑๕ให้อาลับพ ปะ
 ธิบเอา ๗ นี้หานลับลับเสียเสกตราไวที่โสดมวงคลตั้งกอรโดยอันดับกัน แล้วเอามาลงใน้ตรางโ
 ลดมวงคนตามกระบวนนั้น ^(หน้า ๒๘) เท็ดเอาค่าถาที่เสกหน้ามันแลฯ ยย์ **ปรสส อิตถิวา มาเรหิ สมิ**
เทหิ อาณุภาเวนสททาโทติ ปิยั มม ๑๐๘ ^๖ ทำเมื่อมีที่ไป วิเสคนักแลฯ เป็นจำเริญสวัตติมวง
 คนทุกเมื่อแลฯ หนึ่งทำรทำกระตุเสกด้วยมนต์นี้ **โอม อมรนิ ชินุตติเย มออุ อุอม อม อุ สิริพร**
หมาสวาท เสก ๓๒ ^๖ เอา อาการใน้ตัวเราแล **โสฬส มงคลญเจว** เอาอาการใน้ตัวเราแลเปนสิ่ง
 หนาฏคังท้นหอก ^(หน้า ๒๙) ตาบแล่นหล้าวแคล้วคลาดโพยไฟ้อันตรายแล จำเริญไพตาอายุบ่าบัดโรค
 ด้วยแลฯ

ถ้าจะทำให้คังกระพันให้อาผ้งทั้ง ๕ ประการประสมกันเข้า แล้วเอาคาถานี้เสกฯ **ปถม** ๑๐๘ คาบ
 ทั้งกินทั้งทาคังกระพันตีนักแลฯ สิทธิการิยะ ผิจ จะ ทำโสหสมวงคนให้อาตัวตันตัวปลาย บวกกันเข้า
 ได้ ๘ เป็นแกนตั้งแกนเอา ๒ คุณ ^(หน้า ๒๗) ได้ ๑๖ เป็น ผลหารตราไวตั้งกอร แล้วตั้งอัฐตราลง ๑๒
 ฐานเอาอัฐตราคุณตาม ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕ โดยอันดับกันทั้ง ๑๒ ฐาน แล้วเอาภูมิโสฬส
 ๑๖ หารทั้ง ๑๖ ฐาน เสกไว้โดยอันดับกัน ถ้าเสกได้มีมากถึง ๙๑๑๐๑๑๑๒๑๓๑๔๑๕ให้อาหลบ
 พระปริตเอา ๗ นี้หารลบเสียเสกตราไวที่โสหสมวงคลตั้งกอรโดยอันดับกัน แล้วเอามาลงใน้ตราง
 โสหสมวงคนตามกระบวนนั้น ^(หน้า ๒๘) เท็ดเอาค่าถาที่เสกหน้ามันแลฯ **ปรสส อิตถิวา มาเรหิ สมิ**
เทหิ อาณุภาเวนสททาโทติ ปิยั มม ๑๐๘ คาบ ทำเมื่อมีที่ไป วิเสคนักแลฯ เป็นจำเริญสวัตติมวง
 คนทุกเมื่อแลฯ หนึ่งทำนทำตระกรุดเสกด้วยมนต์นี้ **โอม อมรนิ ชินุตติเย มออุ อุอม อม อุ สิริ**
วิพรหมาสวาท เสก ๓๒ คาบ เอา อาการใน้ตัวเราแล **โสฬส มงคลญเจว** เอาอาการใน้ตัวเราแล
 เป็นสิ่งหนาถคังท้นหอก ^(หน้า ๒๙) ตาบแล่นหล้าวแคล้วคลาดโพยภัย้อันตรายแล จำเริญไปตามอายุ
 บ่าบัดโรคด้วยแลฯ

อันนี้ดวงลึงไสลด

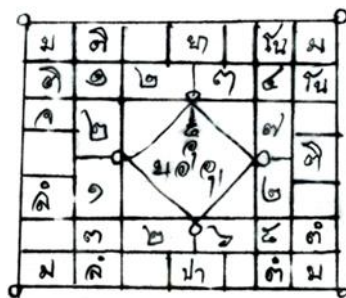

อันนี้ลึงหน้าไส

ลิตมิ่งคีน (หน้า ๓๐)

อันนี้ดวงไสพส

อันนี้ลึงหน้าไส

พสมงคล (หน้า ๓๐)

○ ยันโสลดมวงคนให้ลงแผ่นเงินแผ่นทองในวัน ^๗ ๓ ๆ ให้เอาชาติหอรระคุณถาหมีไดเอาแทงผ้งตีนีลบแล้วโรยลงอักษรย่นนั้นเทิด ถ้าแลทำเปนกระตุตไซให้เอาคร้งพอกนอกเทิช อนึ่งท่านให้เอายันโสลดมวงคนแข่น้ำมันหอมไ่วทาผม แลให้ลงทั้งแผ่นยาม่วนเลย แต่ว่าย่าให้กระสัตรีถือตองน้ำมันนี้ได้ ท่านตีค่าไว้ ๕ ทองแลให้แดงไปษริ เงิน ^๑ เมื่อจลงยันนี้แล (หน้า ๓๑) ยันโสลดมวงคนทำเมื่อเพงวันจัน ซี่ผ้ง ^๔ หุงด้วยขันสำริชแล้วเขียนยันโสลดลงทั้งหน้าทั้งหลัง ลงไปตามแชนงไ่วในขันนั้นแล้วเอาดอกบาญหมีรูโรย ๕ ดอก ตากให้แห้ง ฟินไม้รัก ๑๕ ดุน ไม้สัก ๗ ดุน แล้วเขียน **สพเพชมา พหุชมา** ลงไปรักซอน ๙ ใบ รongกอรเซา ๓ กอร ๆ ละ ๓ ใบ แล้วแดงเพดาร์กันเพด ^๓ ทอโรวจิงตี กอโรจิงทำการ เอาเทียนนั้ ^๑ เงินติดเทียน ^๑ (หน้า ๓๒) นั้งปนผ้ง เชิงบายหน้าไปบูรระกาเสกด้วยพคาถานี้ **ยัย์ ปุรุสส อิตถีวา** ๑๐๘ ^๗ ครันทอสามวันปรุงด้วยของหอมทั้งปวง เมื่อจใช้เสก ๗ ^๗ ด้วย**ยัย์ ปุรุสส อิตถีวา** สีปากเทิชดินักแลฯ

○ สิทธิการียะ ผิจทำทั้งใช้ในอัฐตรา เอาตัวตันตัวปลายบวกเข้าด้วยกรัโรโตเปนแปดเปนพล์หานคราไว้ให้ตั้งอัฐตราลง ๘ ถาร ๆ บลเอา ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ คุณโดยอันดับกันสิ้นทั้ง ๘ ถารแล้วเอา **อรท** (หน้า ๓๒)

○ ยันต์โสฬสมวงคนให้ลงแผ่นเงินแผ่นทองในวัน ^๗ ๓ ๆ ให้เอาชาติหอรคุณถาหมีได้เอาแทงผ้งตีนีลบแล้วโรยลงอักษรโรยยันต์นั้นเทิด ถ้าแลทำเปนตะกรุดไซให้เอาคร้งพอกนอกเทิด อนึ่งท่านให้เอายันต์โสฬสมวงคนแข่น้ำมันหอมไ่วทาผม แลให้ลงทั้งแผ่นยาม่วนเลย แต่ว่าย่าให้กระสัตรีถือตองน้ำมันนี้ได้ ท่านตีค่าไว้ ๕ ทองแลให้แดงไปษริ เงิน ^๑ เมื่อจะลงยันนี้แล (หน้า ๓๑) ยันต์โสฬสมวงคนทำเมื่อเพญวันจันทร ซี่ผ้ง ^๔ หุงด้วยขันสำริดแล้วเขียนยันต์โสฬสลงทั้งหน้าทั้งหลัง ลงไปตามแชนงไ่วในขันนั้น แล้วเอาดอกบานไม่รู้โรย ๕ ดอก ตากให้แห้ง ฟินไม้รัก ๑๕ ดุน ไม้สัก ๗ ดุน แล้วเขียน **สพเพชมา พหุชมา** ลงไปรักซอน ๙ ใบ รongกระเซ้า ๓ กอง ๆ ละ ๓ ใบ แล้วแดงเพดาร์กันเพศพญา ทอนไว้จิงตี ก่อนจิงทำการ เอาเทียนนั้ ^๑ เงินติดเทียน ^๑ (หน้า ๓๒) นั้งปนผ้ง เชิงบายหน้าไปบูรพาเสกด้วยพระคาถานี้ **ยัย์ ปุรุสส อิตถีวา** ๑๐๘ คาบ ครันถึงสามวันปรุงด้วยของหอมทั้งปวง เมื่อจะใช้เสก ๗ คาบ ด้วย**ยัย์ ปุรุสส อิตถีวา** สีปากเทิดดินักแลฯ

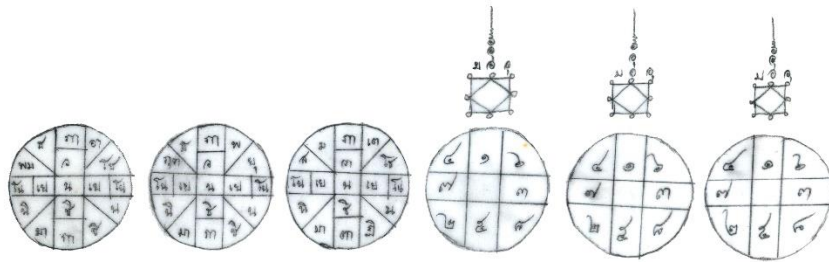
○ สิทธิการียะ ผิจจะทำทั้งใช้ในอัฐตรา เอาตัวตันตัวปลายบวกเข้าด้วยกระโรโตเปนแปดเปนพล์หารตราไว้ให้ตั้งอัฐตราลง ๘ ถาน ๆ บลเอา ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ คุณโดยอันดับกันสิ้นทั้ง ๘ ถานแล้วเอา **อรท** (หน้า ๓๒)

ทั้ง ๘ ทารทั้ง ๘ ธารเสดตราไวอันดับกัน ทั้งแปดธาร แล้ว
 เอาลงในอัทจัก ๒ เปนปลายทั้ง ๓ จักแล้วเอาคาถานี้ นวภา ลงจักทั้ง ๓ เปนต้นทั้งดั่งนี้แล้วเอา มอ
 อู อูอม ลงสุดฯ ถ้าจะทำทั้งนี้เอาไม่กำจายไม่ต้องแตกก็ดี ไม่ฟาผาก็ดีไม่ไชยะพุกก็ดีทำต้นทั้งดั่งนี้
 ให้เอาผาฝีบ่านอันรู้จักชื่อ เอามาทำ ๓ ชบแล้วจึง ลงอักษรในทั้งนั้น ให้ปลอดหวงบริสุทธิ์แล้วเอาเข้า
 ๓ (หน้า ๓๓) กะทงเทียน ๓ เล่ม เครื่องเส้น แล้วให้เรียกชื่อเจ้าบ้านนั้น ด้วยคำถ่านี่ ๆ **จตตุฎต์ อหังดาอ**
หว่าท อาคจฉาหิ แล้วว่าช่วยเราให้ชนแก่ศัตรุ แล้วจึงลงอักษรนี้ แต่ในบ้านนั้น เมื่อลงสะงัดคน
 ไปมา จึงเอาพระคาถานี้เสก ๑๐๘ ไ่วเมื่อมีที่ไปแห่งใด ๆ ไปณะรังสงครามก็ดี แข่งเรือก็ได้วิ่งขว้ายก็ดี ษา
 ระพัดที่ได้ย ๆ ออกชื่อเจ้าทั้งนี้แล้ว ไสหัวเรือไปซี่ไปบลหัว **หาง** ให้เสกด้วยคำถ่าอัฐตรา ๗ **หม้า**
 นิณะ (หน้า ๓๔) ศัตรุถ้าจะไปแห่งใด ๆ ทั้งนี้เป็นประเสริฐนักแล

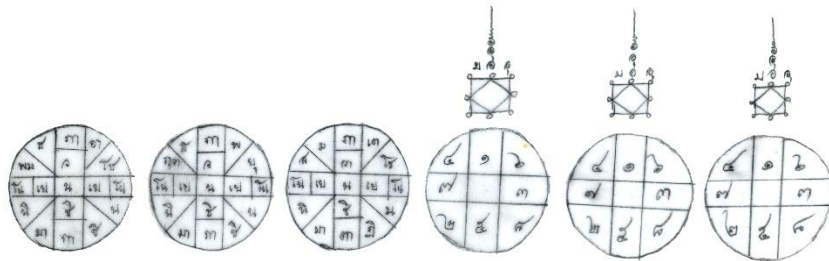

ทั้ง ๘ ทารทั้ง ๘ ฐานเสกตราไวอันดับกัน ทั้งแปดฐาน แล้วเอาลง
 ในอัฐจักร ๒ เป็นปลายทั้ง ๓ จักแล้วเอาคาถานี้ นวภา ลงจักรทั้ง ๓ เปนต้นทำดั่งนี้แล้วเอา มอ
 อูอม ลงสุดฯ ถ้าจะทำทั้งนี้เอาไม่กระจายไม่ต้องแตกก็ดี ไม่ฟาผาก็ดีไม่ไชยะพุกก็ดีทำทั้งต้นดั่งนี้
 ให้เอาผาฝีบ่านอันรู้จักชื่อ เอามาทำ ๓ บทแล้วจึง ลงอักษรในทั้งนั้น ให้ปลอดหวงบริสุทธิ์แล้วเอา
 เข้า ๓ (หน้า ๓๓) กระทงเทียน ๓ เล่ม เครื่องเช่น แล้วให้เรียกชื่อเจ้าบ้านนั้น ด้วยคาถานี้ ๆ **จตตุฎต์ อหัง**
ฎตาอหว่าท อาคจฉาหิ แล้วว่าช่วยเราให้ชนะแก่ศัตรุ แล้วจึงลงอักษรนี้ แต่ในบ้านนั้น เมื่อลงสะ
 งัดคนไปมา จึงเอาพระคาถานี้เสก ๑๐๘ ไ่วเมื่อมีที่ไปแห่งใด ๆ ไปสงครามก็ดี แข่งเรือก็ได้วิ่งควายก็
 ดี สารพัดที่ได้ย ๆ ออกชื่อเจ้าของนี้แล้ว ไสหัวเรือไปซี่ไปบนหัว **หาง** ให้เสกด้วยคาถ่าอัฐตรา ๗ คาบ
 นิณะ (หน้า ๓๔) ศัตรุถ้าจะไปแห่งใด ๆ ทั้งนี้เป็นประเสริฐนักแล

กลาง   ต้น   ปลาย ^(หน้า ๓๕) ๐ สิทธิการิยะ ผิจะท่ามะหาพิไชยสังครามให้เอา ๕ ในั้รัฐตราทั้ง ๔
 เปน พัล่ หารตราไว้ตั้งั้รัฐตรา ๑๕ ถาร ๆ บัล เอนีคูนเทิด ๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๑๒๑๓๑๔๑๕
 โดยอันดับกันทั้ง ๑๕ ถาร แล้วเอา ๒๔ หารทุกเมื่อ เสดตราไว้ ถ้าเสดโดยมีมาก เอา ๗ หารเสฎุ ตรา
 ไว้ตั้งก่อน เอาเสฎุชั้นบัลลงไนตามะหาพิไชยสังครามทั้ง ๑๕ ตามแต่ที่ล่ตัวจิงให้ลง ก ข จันจับ ถึง ห อ
 จันจับ ถ้าเขาลงตา ๑ ลงตา ๑ ทัด ^(หน้า ๓๖) ลงอักษรนี้ น โม่ พุท ธา ย จันจับ อ้อ ไว้ตา ๑ เอาตา ๑
 ค้างในลงอักษรอันนี้ ให้ทำอย่างไว้นั้นประเจียด แลลองหนาค่าหมีได้ เมื่อจะทำเรกดี จิงท่าเสกด้วย
 คาถานี้ ๑

**สมพุทเธอตวี สยจ ทวาท สยจ หสสทมมย จ สดตสทสธานี นนามิหสิรสาอหิ เศลั พุทธรณจ
 รมมย จ สัสมย จ อาทเรน นนามิหิ นมารานูภาเวน หนตวา สพเพ อุปุททเว อเนกา อนตรา
 ยา ^(หน้า ๓๗) ปี วินาสสนติ อเสโต ๑**

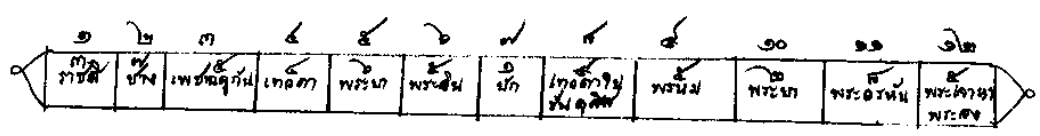

กลาง   ต้น   ปลาย ^(หน้า ๓๕) ๐ สิทธิการิยะ ผิจะท่ามะหาพิไชยสังครามให้เอา ๕ ในั้รัฐตราทั้ง ๔
 เป็น พละ หารตราไว้ตั้งั้รัฐตรา ๑๕ ฐาน ๆ บน เอนีคูนเถิด ๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๑๒๑๓๑๔๑๕
 โดยอันดับกันทั้ง ๑๕ ฐาน แล้วเอา ๒๔ หารทุกเมื่อ เสกตราไว้ ถ้าเสกได้มีมาก เอา ๗ หารเสช
 ตราไว้ตั้งก่อน เอาเสชชั้นบนลงไนตามะหาพิไชยสังครามทั้ง ๑๕ ตามแต่ที่ล่ตัวจิงให้ลง ก ข จนจบ
 ถึง ห อ จนจบ ถ้าเขาลงตา ๑ ลงตา ๑ ทัด ^(หน้า ๓๖) ลงอักษรนี้ น โม่ พุท ธา ย จนจบ อ้อ ไว้ตา ๑ เอา
 ตา ๑ ค้างในลงอักษรอันนี้ ให้ทำอย่างไว้นั้นประเจียด แลลองหนาค่าหมีได้ เมื่อจะทำฤกษ์ดี จิงท่า
 เสกด้วยคาถานี้ ๑

**สมพุทเธอตวี สยจ ทวาท สยจ หสสทมมย จ สดตสทสธานี นนามิหสิรสาอหิ เศลั พุทธรณจ
 รมมย จ สัสมย จ อาทเรน นนามิหิ นมารานูภาเวน หนตวา สพเพ อุปุททเว อเนกา อนตรา
 ยา ^(หน้า ๓๗) ปี วินาสสนติ อเสโต ๑**

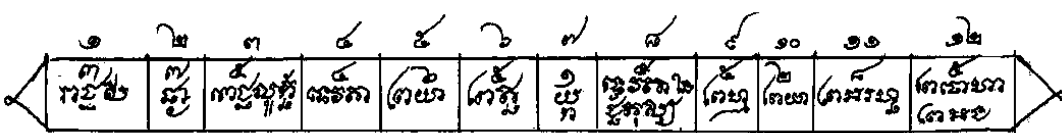

เอาในตราดวงหัวดวงหางพิไชยมงคน ๒ นั้นเทียบแล้วเอาเสดในตราดวงพิไชยมงคน แก้วทองพิมงคน ให้รบราชศรีลงตามยาง(อย่าง) ไวนั้นเทิด แม่น ประเจียดให้ลงวัน ๓^๗ จึงให้เอานั่งวัวปามา แลตายพรายท่ารให้มาทำดังนี้แล ท่ารให้เอานั่งวัวมาทำกว้างแต่องคูลี ให้ลงรักปิดทองเสี้ยกอร แล้วจึงลงอักษรตามยางไวนั้นได้ ๓ ห้า ๔ แล้วเอาคาถานี้เสก ปณัม ๑๐๘ (หน้า ๔๐) ^๗ทำตามไวนีเทิดฯ พิไชยมงคนแลฯ ...

๐สิทธิการีย์ ผิจทำเครื่องเพชรัตมหายันท่ารให้เอา เสดอัฐตราลงไนยันเพชรัตมคางหน้าแลฯ (หน้า ๔๑) ท่ารให้เอาหัวผีตายโหงวัน ๓^๗ มาทำเป็นลูกชัก ๔ อันแล้วเอาผงทั้ง ๔ อันในวัน ๓^๗ เพลาเที่ยงไปบายใหญ่ ข้าวห่มข้าวบายศรีสำหรับ ๑ ทูบ เทียน (รูปเทียน) ของหอมบูชา พการแล้ววางท่ง ๘ ทิต แล้วเสน (เช่น) ผีป่าซาจึงว่าให้ช่วยทุกท่งนี้ด้วยเทิด แล้วจึงลงอักษรไนยัน กรรนั้นแล้ว ปลุกด้วยมนต์กระนีฯ โอมดำเนิน พราม พสุกกุจึงจะปลุกพอยันจะสำแดงพณราย กุจึงถ่ายพยันตระท่งหลาย

เอาในตราดวงหัวดวงหางพิไชยมงคล ๒ นั้นเทียบแล้วเอาเสกในตราดวงพิไชยมงคล แก้วทองพิมงคล ให้ลบราชสีห์ลงตามยาง(อย่าง) ไวนั้นเทิด แม่น ประเจียดให้ลงวัน ๓^๗ จึงให้เอาหนึ่งวัวปามา แลตายพรายท่านให้มาทำดังนี้แล ท่านให้เอาหนึ่งวัวมาทำกว้างแต่องคูลี ให้ลงรักปิดทองเสี้ยก่อน แล้วจึงลงอักษรตามอย่างไวนั้นได้ ๓ ห้า ๔ แล้วเอาคาถานี้เสก ปณัม ๑๐๘ (หน้า ๔๐) ^๗ทำตามไวนีเทิดฯ พิไชยมงคนแลฯ

๐สิทธิการีย์ผะ ผิจจะทำเครื่องเพชรัตมหายันต์ท่าให้เอา เสกอัฐตราลงไนยันต์เพชรัตมคางหน้าแลฯ (หน้า ๔๑) ท่านให้เอาหัวผีตายโหงวัน ๓^๗ มาทำเป็นลูกชัก ๔ อันแล้วเอาผงทั้ง ๔ อันในวัน ๓^๗ เพลาเที่ยงไปบายใหญ่ ขาวห่มขาวบายศรีสำหรับ ๑ รูป เทียน (รูปเทียน) ของหอมบูชา พระกาลแล้ววางกระท่ง ๘ ทิต แล้วเสน (เช่น) ผีป่าซาจึงว่าให้ช่วยทุกท่งนี้ด้วยเทิด แล้วจึงลงอักษรไนยันต์ กันนั้นแล้ว ปลุกด้วยมนต์กระนีฯ โอมดำเนิน พระราม พระศุกร์กุจึงจะปลุกพระอยันจะสำแดงพระณารายณ์ กุจึงถ่ายพระยันตระท่งหลาย

ไห (ไห) ขึ้น(ขึ้น) โอมพระลูกปลุกๆ ลูกๆ สวาโหม สิทธิ (หน้า ๔๒) สะวาโหมฯ ๑๐๘ **ชัย** แล้วจึงเสกด้วยคาถา
 อัตร่า ๑๐๘ **ชัย** แล้วเสกด้วยพระคาถานี้ **อติปารมิตาศีลา อติสพพญุมาคตาอติโพธิมนุปรโต**
อติปิโส จ เตนโม ๑๐๘ **ชัย** เปนมหาวิเศษนักแลทั้งคังทั้น เบนลองหัน สิ่งหนาฏ แกขุนนางท้าว **พญ**
 ส้มขี้พราหมทั้งปวงแลฯ ออกุขร ынดฺ วิกริงขเรฯ ลังอักษรแลฯ (หน้า ๔๓) ๐ ยันลงเป็นทั้ง ๔ แล ฯ ....

(หน้า ๔๔)

๐ **อติปารมิตาศีลา ฯลฯอติปิโส จ เตนโมฯ น โม พุท ธา ยฯ อุณาโลมมกัสมิตนํ** **พ** คาลาลัง
 อุณาโลมแล ฯ สิทธิการิยะยันตรีสิ่งเหนื ไหล่งไสเทียนเสกด้วยคาถา **อติปารมิตา** **ชัย** ถ้าจะให้
 ผู้ใดรักไหล่งชื่อผู้นั้น แล้วเอา **พ**คาถานี้ล้อมชื่อ เสกตามถวาย **พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์** จึงพิศ
 ถารณผู้มีชื่อ อันอยู่ในเทียนนี้มารักข้าดังใจข้าคิดเทิด จ้านงนี้เทีย ด้วยคุณ **พระพุทธ**
พระธรรม พระสง เจ้าเป็นที่พึ่งแก่ข้า (หน้า ๔๕)
 นี้เทีย ฯ

ตามถวายแล้วรองเอาผงเทาใส่ของให้กินซารพัดทั้งปวงเสก **ชัย** ถ้าให้เขากินมิได้ ให้แบ่งผงเป็น ๕
 ส่วน๓ ส่วนนั้นคลุกเขาให้กิน ๓ วัน ๗ วัน ผู้นั้นมาถึงแล ฯ มาแล้วผงสวน ๑ ประสมได้ ๒ ให้กินรัก
 เราแลเมื่อจะเขียนชื่อนั้นว่า **พ**คาถานี้เสียกอร ฯ **อิตินาเม ปฏิฐเมนาเม** **ชัย** จึงเขียนเทิด ทำจะทำ
 การ

ไห (ไห) ขึ้น(ขึ้น) โอมพระลูกปลุกๆ ลูกๆ สวาโหม สิทธิ (หน้า ๔๒) สะวาโหมฯ ๑๐๘ **คาบ** แล้วจึงเสกด้วย
 คาถาอัตร่า ๑๐๘ **คาบ** แล้วเสกด้วยพระคาถานี้ **อติปารมิตาศีลา อติสพพญุมาคตาอติโพธิ**
มนุปรโต อติปิโส จ เตนโม ๑๐๘ **คาบ** เป็นมหาวิเศษนักแลทั้งคังทั้น เป็นล่องหน สิ่งหนาฏ แกขุน
 นางท้าวพระยาสมณชีพราหมณ์ทั้งปวงแลฯ ออกุขร ынดฺ วิกริงขเรฯ ลังอักษรแลฯ (หน้า ๔๓) ๐ ยันลงเป็น
 ทั้ง ๔ แล ฯ .... (หน้า ๔๔)

๐ **อติปารมิตาศีลา ฯลฯอติปิโส จ เตนโมฯ น โม พุท ธา ยฯ อุณาโลมมกัสมิตนํ** พระคาลาลัง
 อุณาโลมแล ฯ สิทธิการิยะยันตรีสิ่งเหนื ไหล่งไสเทียนเสกด้วยคาถา **อติปารมิตา** ๑๐ **คาบ** ถ้าจะให้
 ผู้ใดรักไหล่งชื่อผู้นั้น แล้วเอา พระคาถานี้ล้อมชื่อ เสกตามถวาย **พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์**
 จึงพิศฐานผู้มีชื่อ อันอยู่ในเทียนนี้มารักข้าดังใจข้าคิดเทิด จ้านงนี้เทียว ด้วยคุณ **พระพุทธ พระธรรม**
พระสงฆ์ เจ้าเป็นที่พึ่งแก่ข้า (หน้า ๔๕)
 นี้เทียว ฯ

ตามถวายแล้วรองเอาผงเทาใส่ของให้กินซารพัดทั้งปวงเสก ๗ ที ถ้าให้เขากินมิได้ ให้แบ่งผงเป็น ๕
 ส่วน๓ ส่วนนั้นคลุกเขาให้กิน ๓ วัน ๗ วัน ผู้นั้นมาถึงแล ฯ มาแล้วผงสวน ๑ ประสมได้ ๒ ให้กินรัก
 เราแลเมื่อจะเขียนชื่อนั้นว่า พระคาถานี้เสียก่อน ฯ **อิตินาเม ปฏิฐเมนาเม** ๗ ที จึงเขียนเทิด ถ้าจะ
 ทำการ

ทั้งนี้ให้ไว้วันจันจึงทำเท็ด ฯ **ตรีนิสิงเห** (หน้า ๔๖) สิง ๓ ตัว ครีทุกขังอะนิตจังอะนิตตา ครี **ม อ อุ สุตตนาเค** ขางทั้ง ๗ ครี โภคขังทั้ง ๗ **ปญจ พิสสสุ นเมว จ** ครี **พพุทิ** เจ้าทั้ง ๕ **พอง** ครี **น โม พุท ธา ย** ครี เทวดาทั้ง ๔ ครี จัตุริยะะ สรรจะทำมทั้ง ๔ ครี ทุกขสัดสมุทไทยสัด มัคสัดนิโรหสัด **ฉวสสรราชา** ^{พพ} ทั้ง ๖ อง ครี ราชชิกาไปถึงนิมิตวดีฯ **ปญจอินทรา น(เมว) จ** **พอิน** ทั้ง ๕ **พอง** ครี **น โม พุท ธา ย** (หน้า ๔๗) **เอก ยกษา** ยักนั้นครี **พพุทิ** เจ้าองหนึ่ง **นวเทวา** เทวดาทั้ง ๙ **พอง** ครี **พเนา** โลกอุดอรทั้ง ๙ ครี **อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภา ฯ** **ปญจ พรหมาสหบดีฯ** **พพ** ๕ **พ** อง ครี **น โม พุท ธา ย ทเวราชา** ^{พพ} ทั้ง ๒ **พอง** นั้นครี ^{พพ} อะทิสัตตรู หนึ่ง ^{พพ} สิทธิโสกราชองหนึ่ง ครังนั้นยกปะถมสังกยะนาย ฯ **อตถ อรหนตา** **พ** อาระหันทั้ง ๘ **พอง** นั้นครีสำมาทิกถิ ไปถึงสำมาถิ ฯ ปญจพุธา นนามิหิ **พพุทิ** (หน้า ๔๘) เจ้าทั้ง ๕ **พอง** ตรีสิง ๓ ตัว ครี อะโทโสอะโมโหอะโลโพ **สุตตนาเค** ครี เวทนา ๗ ตัวรบอารมณทั้งปวง ฯ **พิสสสุ** ครี ปันจะขันทั้ง ๕ **จตตุเทวา** ครี ทาตุทั้ง ๔ **ฉวสสรราชา** ครีอินทรีทั้ง ๖ ปันจะอินตรา ครี ประสาททั้ง ๕ **เอก ยกษา** ครี ดวงจิตร **นวเทวา** ครี เทวดาทั้ง ๙ **ปญจพรหมา** ครี อายุตณทั้ง ๕ **ทเวราชา** ครี รูปแล นามอาไสแก่กัน **อฏฐอรหนตา** ครี **เทว** (หน้า ๔๙) **ดา** อันรักสาในนาสิกทั้งสองคาง ๑ ละ ๔ ตัว **ปญจพุธา** ครี **พ** เจ้าทั้ง ๕ **พอง** ค แล

ทั้งนี้ให้ไว้วันจันทร์จึงทำเถิด ฯ **ตรีนิสิงเห** (หน้า ๔๖) สิงห์ ๓ ตัว คือทุกขังอนิจจังอนัตตา คือ **ม อ อุ สุตตนาเค** ขางทั้ง ๗ คือ โภชณงค์ทั้ง ๗ **ปญจ พิสสสุ นเมว จ** คือ พระพุทเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ คือ **น โม พุท ธา ย** คือ เทวดาทั้ง ๔ คือ จัตุริยะะ สรรจกรรมมทั้ง ๔ คือ ทุกขสัจสมุทัยสัจจ มรรคสัจจนิโรธสัจจ **ฉวสสรราชา** พระยา ทั้ง ๖ องค์ คือ ราชชิกาไปถึงนิมิตตฯ **ปญจอินทรา น(เมว) จ** พระอินทร์ทั้ง ๕ พระองค์ คือ **น โม พุท ธา ย** (หน้า ๔๗) ยักนั้นคือ พระพุทเจ้าองค์หนึ่ง **นวเทวา** เทวดาทั้ง ๙ พระองค์คือ พระเนาโลกอุดรทั้ง ๙ คือ **อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภา ฯ** **ปญจ พรหมาสหบดีฯ** พระพรหม ๕ พระองค์ คือ **น โม พุท ธา ย ทเวราชา** พระยา ทั้ง ๒ พระองค์นั้น คือ พระยา อทิตศัตตรูหนึ่ง พระยาสิทธิโสกราชองค์หนึ่ง ครังนั้นยกประถมสังคายนา ฯ **อตถ อรหนตา** พระอรหันต์ทั้ง ๘ พระองค์นั้นคือสัมมาทิฎฐิ ไปถึงสัมมาฯ ปญจพุธา นนามิหิ พระพุท (หน้า ๔๘) เจ้าทั้ง ๕ พระองค์ ตรีสิง ๓ ตัว คือ อโทโสอะโมโหอะโลโพ **สุตตนาเค** คือ เวทนา ๗ ตัวรบอารมณทั้งปวง ฯ **พิสสสุ** คือ ปญจขันธทั้ง ๕ **จตตุเทวา** คือ ธาตุทั้ง ๔ **ฉวสสรราชา** คืออินทรีทั้ง ๖ ปญจอินตรา คือ ประสาททั้ง ๕ **เอก ยกษา** คือ ดวงจิตร **นวเทวา** คือ เทวดาทั้ง ๙ **ปญจพรหมา** คือ อายุตนะทั้ง ๕ **ทเวราชา** คือ รูปแล นามอาศัยแก่กัน **อฏฐอรหนตา** คือ **เทว** (หน้า ๔๙) **ดา** อันรักสา ในนาสิกทั้งสองข้าง ๑ ละ ๔ ตัว **ปญจพุธา** คือ พระเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ แล

ม อ ก ข ร า ส ี ส

มออุ อาทิกมูล์ ตรีเทวาน์ มหาสาตรา อ อ ก ข ร า อ ง ค } พุทธา ยนุ ต์ ชายเต ๕ องค์พระอุอุ
อ อ อุ อ ก ข ร า ปา ท }

ม ม มนตรา อุ สพพ มหา มนตฺ ตรี นิ อ ก ข ร า นิสตฤโน ๕ อุณาโลม ปนุ น ชา ยเต
นวนาถ์ ทสเส สม ภโว ๆเสก อุณาโลมม ๆ อ ง ก าเร ลี โก อ ยมส ช์ เวย ยาว กร์ ภู ลิต ต์ (หน้า ๕๐)
สพพ พุทธา น์ พุท ธรตุ ค น กลนุ ทา ก เกช ช ยาดตรา ปราเชยย์เชยย จนุที ภวนุ ตู เม ๆ
ถ้าจะทำตัวตรีนี้สิงเห เอาผงดินสอไว้แล้วจึงเอาดอกบัว ๑ อยันตรีนี้สิงเหลงดอกไม้ทั้งปวงให้ได้
๑๐๐ จึงเป็นประสิทธิเป็นสะเนกก็ดี สะเดาะโชครถวน คือตาก็ดี ถ้าจะถอยออกก็ดีเอาผงดินสอมาอ้อม
แล้ว ภาวนา ๙ ^๗ ลุดสิ้นแลฯ ถ้าจะสกัดลูกสาวท่านก็ดีเอาผงดินสอมาอ้อม (หน้า ๕๑) จินไปแม้รตามไตก็
หมีรู้สึกตัวเลย อาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้ทำแต่วัน ๓ แลทำเส้นหะทาว ^๗ ทั้งลัยเอาผงดินสอมาห่อ
ชายผ้าไว้ แม้นโทษถึงตายภาวนาเอาควรมิตายเลย ถ้าจะทำให้อยู่แก่หอกดาบทั้งปวงเอาผงดินสอ
มาละลายนำ ถ้าจะทำให้อยู่แก่หอกดาบทั้งปวงเอาผงดินสอมาละลายนำก็ดีเสก ๑๑ ^๗ ค้งทน
ชาตรีแล ถ้าจะกำบังเอาผงดินสอมาอ้อมไว้ ภาวนาให้ได้ ๑๐๐ หนึ่งไป วันหนึ่งยังค้ำ หมีเห็นตัวเรา
เลย ถ้าจะทำมหา

ม อ ก ข ร า ส ี ส

มออุ อาทิกมูล์ ตรีเทวาน์ มหาสาตรา อ อ ก ข ร า อ ง ค } พุทธา ยนุ ต์ ชายเต ๕ องค์พระอุอุ
อ อ อุ อ ก ข ร า ปา ท }

ม ม มนตรา อุ สพพ มหา มนตฺ ตรี นิ อ ก ข ร า นิสตฤโน ๕ อุณาโลม ปนุ น ชา ยเต
นวนาถ์ ทสเส สม ภโว ๆเสก อุณาโลมม ๆ อ ง ก าเร ลี โก อ ยมส ช์ เวย ยาว กร์ ภู ลิต ต์ (หน้า ๕๐)
สพพ พุทธา น์ พุท ธรตุ ค น กลนุ ทา ก เกช ช ยาดตรา ปราเชยย์เชยย จนุที ภวนุ ตู เม ๆ
ถ้าจะทำตัวตรีนี้สิงเห เอาผงดินสอไว้แล้วจึงเอาดอกบัว ๑ อยันตรีนี้สิงเหลงดอกไม้ทั้งปวงให้ได้
๑๐๐ จึงเป็นประสิทธิเป็นเสนท์ก็ดี สะเดาะโชครถวน คือตาก็ดี ถ้าจะถอยออกก็ดีเอาผงดินสอมาอ้อม
แล้ว ภาวนา ๙ คาบ หลุดสิ้นแลฯ ถ้าจะสกัดลูกสาวท่านก็ดีเอาผงดินสอมาอ้อม (หน้า ๕๑) จินไปแม้้นตาม
ไตก็มีรู้สึกตัวเลย อาจารย์ท่านกล่าวไว้ให้ทำแต่วัน ๓ แลทำเส้นห่าน ๗ ที ทั้งหลายเอาผงดินสอมาห่อ
ชายผ้าไว้ แม้นโทษถึงตายภาวนาเอาควรมิตายเลยถ้าจะทำให้อยู่แก่หอกดาบทั้งปวงเอาผงดินสอมา
ละลายนำ ถ้าจะทำให้อยู่แก่หอกดาบทั้งปวงเอาผงดินสอมาละลายนำก็ดีเสก ๑๑ คาบ..ค้งทน
ชาตรีแล ถ้าจะกำบังเอาผงดินสอมาอ้อมไว้ ภาวนาให้ได้ ๑๐๐ หนึ่งไป วันหนึ่งยังค้ำ มิเห็นตัวเรา
เลย ถ้าจะทำมหา

จั้งจั้งก็ดีเอาผงดืบสอ (หน้า ๕๒) มาทาภาวนาไปหอกดาบลุยสิ้น ผันแทงหมี่ถูกให้อ่านำมรรดิบ ผงดืบ
 สอมาเสก ๑๙ ^๕ จั้งทังผงดืบสอลงในน้ำมรรก็ถูกขึ้นเป็นไฟอยู่บ่นนำมรรแล ถ้าจะดับไฟเสีย เอา
 ผงดืบสอกับนำมรรมาเสก ๓ ^๖ เทลงในน้ำมรรไฟนั้นดับแล ถ้าจะให้สตรีภาพรักเอาพลู ร่มใจสาม
 ใบเสกกับมากให้กินมาหาเราแล ทำผงดืบสอใส่ในปูนให้เสก ^๗ มรรใส่ดินสอ มรรรักเราแล ฯ (หน้า ๕๓)
 ถ้าจะให้คงกระพันชาตรี เอาผงดืบสอมาเสก ^๘ ถ้าจะปลุกเครื่องเช่นผงดืบสอมาเสกในใจ ๓ ผงดืบส
 อเสก ^๙ แลเครื่องก็ดี คาถาดี มีอยู่เลย ถ้าจะเป็นความเสกผงดืบสอ ทาตัวเราฉนี้แล ฯ ถ้าจะลุยไฟ
 ดำน้ำลงต่แก้ว เอาผงดืบสอทาแล้ว ลงเท็ดหมี่แพเลย ฯ สิทธิการियะ ถ้าจะทำตรีนิสิงเหให้ตั้งลงเอา ๒
 คุณ เอา ๒ หาร ให้ได้สองชื่อณรายเทพบุตรแบ่งภาคแล กลหนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเห (หน้า ๕๔)

○กลับไปหน้าเนิ่นเท็ด ญ่ท่านเอ๋ย ฯ (หน้า ๕๕)

ลงเอา ๓ คุณ ๓ หาร ให้ได้ ^๑ ชื่อมงคลเทพตรีกลหนึ่งให้ลง..... (หน้า ๕๖)
 ลงเอา ๔ คุณ ๔ หาร ให้ได้ ^๒ ชื่อเพชร ๔ ท่านแล ฯ กลหนึ่งให้ตั้ง ตรีนิสิงเห ลงเอา ๕ คุณ ๕ หาร
 ให้ได้ ^๓ ชื่อณรายแปลงรูปแล กลหนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเห ลงเอา ๖ คุณเอา ๖ หาร ให้ได้ ^๔ ชื่อ
 ดับสมุท แล กลหนึ่งให้ตั้ง ตรีนิสิงเห ลงเอา ๗ คุณ เอา ๗ หาร ให้ได้ ^๕ ชื่อเกราะเพชร กลหนึ่งให้ตั้ง

จั้งจั้งก็ดีเอาผงดืบสอ (หน้า ๕๒) มาทาภาวนาไปหอกดาบลุยสิ้น ผันแทงหมี่ถูกให้อ่านำมันดิบ ผงดืบสอมา
 เสก ๑๙ คาบ จั้งทังผงดืบสอลงในน้ำมันก็ถูกขึ้นเป็นไฟอยู่บ่นน้ำมันแล ถ้าจะดับไฟเสีย เอาผงดืบสอ
 กับน้ำมันมาเสก ๓ คาบ เทลงในน้ำมันไฟนั้นดับแล ถ้าจะให้สตรีภาพรักเอาพลู ร่มใจสามใบเสก
 กับหมากให้กินมาหาเราแล ทำผงดืบสอใส่ในปูนให้เสก ๗ ที มวนใส่ดินสอ มรรรักเราแล ฯ (หน้า ๕๓) ถ้า
 จะให้คงกระพันชาตรี เอาผงดืบสอมาเสก ๗ ที ถ้าจะปลุกเครื่องเส้นผงดืบสอมาเสกในใจ ๓ ผง
 ดืบสอเสก ๗ ที แลเครื่องก็ดี คาถาดี มีอยู่เลย ถ้าจะเป็นความเสกผงดืบสอ ทาตัวเราฉนี้แล ฯ ถ้า
 จะลุยไฟดำน้ำลงตะแก้ว เอาผงดืบสอทาแล้ว ลงเถ็ดมิแพเลย ฯ สิทธิการियะ ถ้าจะทำตรีนิสิงเหให้ตั้งลง
 เอา ๒ คุณ เอา ๒ หาร ให้ได้สองชื่อนารายณ์เทพบุตรแบ่งภาคแล กลหนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเห (หน้า ๕๔)

○กลับไปหน้านั้นเถ็ด นะท่านเอ๋ย ฯ (หน้า ๕๕)

ลงเอา ๓ คุณ ๓ หาร ให้ได้ ๗ ที ชื่อมงคลเทพตรีกลหนึ่งให้ลง..... (หน้า ๕๖)
 ลงเอา ๔ คุณ ๔ หาร ให้ได้ ๔ ที ชื่อเพชร ๔ ท่านแล ฯ กลหนึ่งให้ตั้ง ตรีนิสิงเห ลงเอา ๕ คุณ ๕
 หาร ให้ได้ ๕ ที ชื่อนารายณ์แปลงรูปแล กลหนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเห ลงเอา ๖ คุณเอา ๖ หาร ให้ได้ ๖
 ที ชื่อดับสมุท แล กลหนึ่งให้ตั้ง ตรีนิสิงเห ลงเอา ๗ คุณ เอา ๗ หาร ให้ได้ ๗ ที ชื่อเกราะเพชร กล
 หนึ่งให้ตั้ง

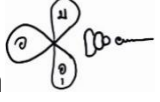
เอาบุรุษนาถ ๑ กฤษณา ๑ จันทน์หอม ๑ กะลำพัก ๑ ขอนดอก ๑ หัวขโมด ๑ หัวพราย ๑ ดอกรักซ้อน ๑ หัวขโมดหัวพราย เอาทากับเทาแม่มือเผาให้จางไม่เปนเทาแล้วบดกับดอกไม้ทั้งปวงนั้นแล้ว เสน เล้าเข้าเปลือก (หน้า ๕๗) เนื้อปลาเครื่องอาหารทั้งปวงให้มันแล้ว จงเอาผงดินสอใส่ลง เมื่อทำผงดินสอ นั้นเสก ๑๐๐ ที่ ทั้ง ๑๒ บทนั้น แล้วปรองสมกัน เขาก็ปิดอกบัวนั้น ให้เสก ๑๐๘ ปันเปนแผงไว้ เมื่อจะทำยานั้นให้บวด ๓ วัน แล้วให้อยู่แก่ สีน ^๕ จึงทำประสิทธิแลฯ ถาจ ให้ขุนนางท้าว^๗รัก เอา ผงดินสอห่อผ้าไปแมนโทษถึงตายหมีตายเลย ภาวนาในใจ ^๖ ๆ ถาจให้คงแก่หอกไมรวกทั้งปวง เอาเลาะละลาย (หน้า ๕๘) กินเสกให้ได้ ^๖ เอาพลูรวมใจ ๓ ใบ เอามาก (หมาก)แหงกลายเสก ^๖ เอาผง ดินสอประสมกับปูนแล้วเสก ^๖ แลว กวรเข้าด้วยกันให้หญิงกิน รักษาเราแล ๆ เอาผงดินสอ สลายเล่า กินตัวใหญ่แล ๆเอาผงดินสอใส่ขันสำริด เสก ^๖ (ที่) ใส่ทำหลางหน้า ถาเปนความ เราชนแล เอาผงดี นสอเสก ^๖ เขา ตีเทาใดหมีทุกเราเลย ถาจหุงขี้ผึ้งเอาจันทั้งสอง กฤษณาและ กะลำพัก ๑ น้ำมันร หอม ๑ ให้อยู่ (หน้า ๕๘) แต่วัน ^๗ ๓ เอาผงดินสอใส่ด้วยเสก ^๖ เปนเสนแก่ขุนนางท้าว^๗ทั้งปวง ให้ขุน นางรักสีเบื่องบล ให้ท้าว^๗รักษ ปากคางต่ำ ถาจจะให้หญิงรักษศรีแกมทั้งสองคาง ให้คนทั้งหลาย รักษาทาตาทั้งสองรักษน้กแล ถาจให้อยู่แก่หอกดาบอาวุธทั้งปวงทาหน้า แคงทั้งสองคาง แคล้ว ๑ คลาสแลฯ ถาจักรรสศรัทธาหน้า

เอาบุรุษนาถ ๑ กฤษณา ๑ จันทน์หอม ๑ กะลำพัก ๑ ขอนดอก ๑ หัวขโมด ๑ หัวพราย ๑ ดอกรัก ซ้อน ๑ หัวขโมดหัวพราย เอาเทาหัวแม่มือเผาให้ไหม้เป็นเถ้าแล้วบดกับดอกไม้ทั้งปวงนั้นแล้ว เช่นเหล้าข้าวเปลือก (หน้า ๕๗) เนื้อปลาเครื่องอาหารทั้งปวงให้มันแล้วจงเอาผงดินสอใส่ลง เมื่อทำผ งดินสอนั้นเสก ๑๐๐ ที่ ทั้ง ๑๒ บทนั้น แล้วปรองสมกัน เขาก็ปิดอกบัวนั้น ให้เสก ๑๐๘ ปันเป็นแผง ไว้ เมื่อจะทำยานั้นให้บวด ๓ วัน แล้วให้อยู่แก่สีล ^๕ จึงทำประสิทธิแลฯ ถาจ ให้ขุนนางท้าวพระยา รัก เอาผงดินสอห่อผ้าไปแมนโทษถึงตายหมีตายเลย ภาวนาในใจ ๘ ที่ ๆ ถาจให้คงแก่หอกไมรวก ทั้งปวง เอาละลาย (หน้า ๕๘) กินเสกให้ได้ ๑๐ ที่ เอาพลูรวมใจ ๓ ใบ เอามาก (หมาก)แหงกลายเสก ๗ ที่ เอาผงดินสอประสมกับปูนแล้วเสก ๗ ที่ แลว กวรเข้าด้วยกันให้หญิงกิน รักษาเราแล ๆ เอาผง ดินสอ ละลายเหล้ากินตัวใหญ่แล ๆเอาผงดินสอใส่ขันสำริด เสก ๗ (ที่) ใส่ทำล้างหน้า ถาเป็นความ เราชนะแล เอาผงดินสอเสก ๑๗ ที่ เขา ตีเทาใดมิถูกเราเลย ถาจจะหุงขี้ผึ้งเอาจันท์ทั้งสอง กฤษณา และ กะลำพัก ๑ น้ำมันหอม ๑ ให้อยู่ (หน้า ๕๘) แต่วัน ^๗ ๓ เอาผงดินสอใส่ด้วยเสก ๗ ที่ เป็นเสนแก่ขุน นางท้าวพระยาทั้งปวง ให้ขุนนางรักสีเบื่องบ ให้ท้าวพระยารักปากข้างต่ำ ถาจจะให้หญิงรักษศรีแกม ทั้งสองคาง ให้คนทั้งหลายรักษาทาตาทั้งสองรักษน้กแล ถาจให้อยู่แก่หอกดาบอาวุธทั้งปวงทาหน้า แข่งทั้งสองข้าง แคล้วคลาสแลฯ ถาจักกันศรัทธาหน้า

พุทธา ปนชายเต ... เทวา น ม พ ท อภุขรา ปนชายเต ให้ลงฐานทั้ง ๔ ได้ **พระ** แล้ว นะกุกกุสน
โท โมโกนาคมโน พุกุสสโป พุทโธ ธาพระโคตม ยพระอริยมตริ สีเกสส ปाप ชยย
...ให้เอาผงดินสอ ไปบรู้นอน ๗ สิ่ง ขอนดอก.... เมื่อจะปลูก ดูถูกจงดี ทำในโบต เทียนหนัก บด
แล้วปั้น.....

ไว้ใช้ตามอุปเทเทติต ถาตไหเปนเสน่ชैयाทาตัวเรา เมื่อจะทำให้เสก **อิธเจ ๕** ไตเหนหนาเรารัก
เราเรื่อยไป... ก็รักเราถึงอุ้มลูกมาเรา (หน้า ๖๓) ออกปาก ขอก็ได้แล เหนหนาเราไหลงไลไปมาแล ถ้าเปน
ความจให้สุนลง ชื่อ ให้สิ้นทั้งเรือน เอายาลลายลงแต่น้อย แล้วเอาเกลือ ๓ เมต มะกรูด ๓ ขึ้น
ส้มป่อย ๓ ฝัก ใส่ในยาธาชื่อให้ลบเสียให้หมด แล้ว

พิศถานตามแต่ปราภพหน้าแล ถ้าท้าว โกรธจลงโทษ เสียก็ตี เอาไปนาตก็ได้
ไปรักก็ได้ ลงยันนี้ ห้อยยาใส่ไว้ไตลันเทิต บอริก้าคาถานี้ **นเมตตา** ไมช่าไตเหนหน้าเรารักชดังลูกใน
อก (หน้า ๖๔) จให้เงินทองแล ฯ ถามีลูกเมียก็จให้แก่เราแล ถาจไหเปนจั้งจ้งเอายาเสกด้วย **อิธเจ ๑๐๘**
อติปารมิตตา ๑๐๘ อมยา เขาแล้ว บอริก้าคาถานี้ **อติมามนิสทุ** เดินบอริก้าไปเถิต ถาใครจจับก็ตี

พุทธา ปนชายเต ... เทวา น ม พ ท อภุขรา ปนชายเต ให้ลงฐานทั้ง ๔ ได้ **พระ** แล้ว นะกุกกุสน
โท โมโกนาคมโน พุกุสสโป พุทโธ ธาพระโคตม ยพระอริยมตริ สีเกสส ปाप ชยย
...ให้เอาผงดินสอ ไปบรู้นอน ๗ สิ่ง ขอนดอก.... เมื่อจะปลูก ดูถูกจงดี ทำในโบสธ เทียนหนัก บด
แล้วปั้น.....

ไว้ใช้ตามอุปเทเทติต ถ้าจะให้เปนเสน่ชैयाทาตัวเรา เมื่อจะทำให้เสก **อิธเจ ๓** คาบไตเห็นหน้าเรา
รักเราเรื่อยไป... ก็รักเราถึงอุ้มลูกมาเรา (หน้า ๖๓) ออกปาก ขอก็ได้แล เห็นหน้าเราไหลงไลไปมาแล ถ้า
เป็นความจให้สุนยลง ชื่อ ให้สิ้นทั้งเรือน เอายาลลายลงแต่น้อย แล้วเอาเกลือ ๓ เมต มะกรูด ๓
ขึ้นส้มป่อย ๓ ฝัก ใส่ในยาธาชื่อให้ลบเสียให้หมด แล้ว

พิศฐานตามแต่ปราภพนั้นแล ถ้าท้าวพระยาโกรธจลงโทษ เสียก็ตี เอาไปนาตก็ได้
ไปรักก็ได้ ลงยันนี้ ห้อยยาใส่ไว้ไตลันเถิต บริกรรมคาถานี้ **นเมตตา** ไมช่าไตเห็นหน้าเรารักดังลูกใน
อก (หน้า ๖๔) จะให้เงินทองแล ฯ ถามีลูกเมียก็จให้แก่เราแล ถ้าจะให้เปนจั้งจ้งเอายาเสกด้วย **อิธเจ**
๑๐๘ อติปารมิตตา ๑๐๘ อมยา เข้าแล้ว บริกรรมคาถานี้ **อติมามนิสทุ** เดินบริกรรมไปเถิต ถา
ใครจจับก็ตี

แห่งพินก็ตีเกิดเป็นจิ้งจกแล ถ้าจะไปทางไกลก็ตีพินตักก็ตีทาร์ให้เอาใบมหาโฆษทิ รมไปกัน เอาที่กิ่งตวันออก เมื่อจะไปเอานั้น ดอกไม้ทุบเทียนบูชา เสียกรจึงบังเงาเข้าไปลิดได้แล้ว จึงพิศถา (หน้า ๖๖) ว่าข้าบังเงาเขามาจะไปกลางแดดให้ร่มแก่ข้าพ ด้วยเทิด แล้วจึงลงยัน ลงแล้วจึงเอายาฝนทาไปให้เสกด้วย **อิธเจ ๕ อติปารมิตา ๕** เอาขี้ผึ้งสีปากทาไปโพธิ์ปกระหม่อมปอริกำคาคาณีนี **นภานส** ไปเทียะ หมิได้รอนเลย ถึงฝนตกหมิถูกรเราเลย เหมือนอยู่ในร่มแล ถ้าจะเล่นเบี่ยเอายาทาเงินบาทเสกด้วย**อิธเจ ๕ อติปารมิตา ๕** ไปเทียะยา ให้เงินบาทนั้นหายได้หมิเสียเลย ถ้าจะแปลงรูป (หน้า ๖๗) เอายาทาผานุงเสกด้วยคาถานี **นรานรทอิติราภาวอรทสวาสูอิ ๕** แล้วเอายามาเสกด้วยคาถานี **สาพุนุหุพุครติปรยอุอิวา** เสกผ้าทั้งตัวแล้วเอานุงเจ้าเทิด เตือนบวรกำคาคาณีนี **รมททกิริมิทิกุรุมุทุโกโรโมโป** ภาวนาเดินไปเทิดคนทั้งปวงไม่รู้จักเลย ถ้าผู้หญิงเดินมากกลางทางจะให้ตามเรามาเอายามาเค็กด้วย **อิธเจ ๕ อติปารมิตา ๕** ทาหน้ารอรเราแล้วเดินเข้าไปให้ใกล้แล้วจึงเอายาทิงให้ถูกตัวมัน ๆ (หน้า ๖๘) ตามเรามาแล อนึ่งท่านให้เอาไม้รักชอนมาแกะเป็นรูปพระภควัฒน์ แชน้ำมันหอม ปลุกด้วยคาถานีลุกขึ้นมาแล้วเอาน้ำมันทาตัวเราเป็นล่องหนก็ได้ กำบัง กำบังก็ได้เป็นเสน่ก็ได้ ถ้าจะให้เป็นจิ้งจกกลั่นใจเอาหลินแห่งอากาศอานคาธา ๑๑ ๕ เป่าไปกระที่บดินตะวาด หอกดาบตกจากมือ ถ้าเข้าจำจองไว้น้ำมัน ๙ ๕ รัดลงหลุดสิ้นแล ถ้าเซ้ง

แห่งพินก็ตีเกิดเป็นจิ้งจกแล ถ้าจะไปทางไกลก็ตี ฝนตกก็ตีทานให้เอาใบมหาโโพธิ รมไปกัน เอาที่กิ่งตวันออก เมื่อจะไปเอานั้น ดอกไม้รูปเทียนบูชา เสียก่อนจึงบังเงาเข้าไปลิดได้แล้ว จึงพิศฐาน (หน้า ๖๖) ว่าข้าบังเงาเขามาจะไปกลางแดดให้ร่มแก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด แล้วจึงลงยันต์ ลงแล้วจึงเอายาฝนทาไปให้เสกด้วย **อิธเจ ๕ อติปารมิตา ๕** เอาขี้ผึ้งสีปากทาไปโพธิ์ปกระหม่อมบริกรรมคาถานี **นภานส** ไปเถิด มิได้รอนเลย ถึงฝนตกหมิถูกรเราเลย เหมือนอยู่ในร่มแล ถ้าจะเล่นเบี่ยเอายาทาเงินบาทเสกด้วย**อิธเจ ๗ ที อติปารมิตา ๗ ที** ไปเถิดยา ให้เงินบาทนั้นหายได้มิเสียเลยถ้าจะแปลงรูป (หน้า ๖๗) เอายาทาผานุงเสกด้วยคาถานี **นรานรทอิติราภาวอรทสวาสูอิ ๕** ทีแล้วเอายามาเสกด้วยคาถานี **สาพุนุหุพุครติปรยอุอิวา** เสกผ้าทั้งตัวแล้วเอานุงเอาเถิด เดินบริกรรมคาถานี **รมททกิริมิทิกุรุมุทุโกโรโมโป** ภาวนาเดินไปเถิดคนทั้งปวงไม่รู้จักเลย ถ้าผู้หญิงเดินมากกลางทางจะให้ตามเรามาเอายามาเสกด้วย **อิธเจ ๗ ที อติปารมิตา ๗ ที** ทาหน้ารอรเราแล้วเดินเข้าไปให้ใกล้แล้วจึงเอายาทิงให้ถูกตัวมัน ๆ (หน้า ๖๘) ตามเรามาแล อนึ่งท่านให้เอาไม้รักชอนมาแกะเป็นรูปพระภควัฒน์ แชน้ำมันหอม ปลุกด้วยคาถานีลุกขึ้นมาแล้วเอาน้ำมันทาตัวเราเป็นล่องหนก็ได้ กำบังก็ได้เป็นเสน่ก็ได้ ถ้าจะให้เป็นจิ้งจกกลั่นใจเอาหลินแห่งอากาศอานคาธา ๑๑ คาบ เป่าไปกระที่บดินตะวาด หอกดาบตกจากมือ ถ้าเข้าจำจองไว้น้ำมัน ๙ คาบรดลงหลุดสิ้นแล ถ้าเขาจะ

ฆ่าเสียภาวณา ให้ได้ ๑๑ ^๗ ขาเราหมีได้เลย เสกน้ำล้างหน้ากันชำระพัดแล (หน้า ๖๙) ถ้าจะให้อยู่ไฟ
 ลวงตักัว ฉันท้ำมันมกรุดภาวณาไม่พองเลย ถ้าไฟไม่เสกเข้ากำปรายรอบเรือนไฟไม่มาไม่ถึงเลย ถ้า
 ถูกงูกัดมากสามคำเสก ๑๑ ^๗ ผ่นหาย ถ้าจะขัดปิ่น ให้บายหน้าไปบูรระภา เอาทาดินขัว ขึ้นบดดินท
 ร้าย แหวงตาเอาลิ้นแหวง อากาศ อารคาตาแตกหักแล ฯ ถ้าบุคคล์ผู้ใด ๆ ทำชาตตัวแล้ว ท่านให้
 เอาผงดินสอมาลองดูกับน้ำมันหอม เสกด้วย **อิธเจ** ๑๐๘ แล้วให้ลอง (หน้า ๗๐) ดิจัสตรีภาพดูหาแมนแห่
 มันตามเรามาแล ถ้าทำชาตตัวแล้ว ท่านให้ไซตามความปรารถนาเทิด อนึ่งท่านให้เอาขี้ผึ้งแดงขี
 ผึ่งเหลือง ประสมด้วยเครื่องทั้งปวงแล้วให้เอายันฉี่ ลงหน้าทึนลูกหิน แล้วจึงเอาภฤศ
 ณา ๑ กระลำพัก ๑ ขอนดอก ๑ จันททั้ง ๒ น่มต ๑ ภูมิเสน ๑ ลิ่นกา ๑ ตากา ๑ น้ำมันหอม ๑ ประสม
 ด้วยกันบดให้ละเอียด แล้วจึงประสมรกับขี้ผึ้ง เมื่อจะหุงนั้นให้ได้วัน ^๗ จิง (หน้า ๗๑) หุงๆ ในโบท
 ไ ทั ทำบายศรีสำหรับ ๑ แล้วจึงหุงเทิด เมื่อจะหุงนั้นจึงเอาผงดินสอมมาประสมกันกับขี้ผึ้ง
 แล้วจึงเสกด้วยพระคาถา ๑๓ ตัวแล้ว เสกให้ได้ ๑๐๘ ^๗ เปน เสน่ตินิก อนึ่งถ้ามูลนายโกรตนัก
 ให้เอาขี้ผึ้งทาลีนทาวี กอรจิงสีปาก ด้วยพระคาถา ๑๐๘ แล้วจึงไปหาเทิด เห็นเรารักดังลูกในอุธอร
 ของท่านแล ถ้าจะให้คนทั้งหลายรักเราดังว่า ยาดิกาพิน้องนั้น ท่านให้เอาขี้ผึ้งทาสีสะ (หน้า ๗๒) กอรจิงสี
 ปาก เสกด้วย พระคาถา ๑๑

ฆ่าเสียภาวณา ให้ได้ ๑๑ คาบ ฆ่าเราหมีได้เลย เสกน้ำล้างหน้ากันสารพัดแล (หน้า ๖๙) ถ้าจะให้อยู่ไฟลัว้ง
 ตะกัว ฉันท้ำมันมกรุดภาวณาไม่พองเลย ถ้าไฟไหม้เสกเข้ากำปรายรอบเรือนไฟไม่มาไม่ถึงเลย ถ้า
 ถูกงูกัดหมากสามคำเสก ๑๑ คาบ ผ่นหาย ถ้าจะขัดปิ่น ให้บายหน้าไปบูรพา เอาทาดินขัว ขึ้น
 บนดินข้าย แหวงตาเอาลิ้นแหวง อากาศ อ่านคาตาแตกหักแล ฯ ถ้าบุคคล์ผู้ใด ๆ ทำชาตตัวแล้ว
 ท่านให้เอาผงดินสอมาลองดูกับน้ำมันหอม เสกด้วย **อิธเจ** ๑๐๘ แล้วให้ลอง (หน้า ๗๐) ดิจัสตรีภาพดูถ้า
 แมนแห่มันตามเรามาแล ถ้าทำชาตตัวแล้ว ท่านให้ไซตามความปรารถนาเทิด อนึ่งท่านให้เอาขี้ผึ้ง
 แดงขี้ผึ้งเหลือง ประสมด้วยเครื่องทั้งปวงแล้วให้เอายันฉี่ หน้าลูกหิน แล้วจึงเอา
 ภฤศณา ๑ กระลำพัก ๑ ขอนดอก ๑ จันทรทั้ง ๒ ชมต ๑ พิมเสน ๑ ลิ่นกา ๑ ตากา ๑ น้ำมันหอม
 ๑ ประสมด้วยกันบดให้ละเอียด แล้วจึงประสมกันกับขี้ผึ้ง เมื่อจะหุงนั้นให้ได้วัน ^๗ จิง (หน้า ๗๑) หุงๆ ใน
 โบสถ ให้ทำบายศรีสำหรับ ๑ แล้วจึงหุงเทิด เมื่อจะหุงนั้นจึงเอาผงดินสอมมาประสมกันกับขี้
 ผึ้ง แล้วจึงเสกด้วยพระคาถา ๑๓ ตัวแล้ว เสกให้ได้ ๑๐๘ คาบ เปน เสน่ตินิก อนึ่งถ้ามูลนาย
 โกรตนัก ให้เอาขี้ผึ้งทาลีน ทาวี กอนจิงสีปาก ด้วยพระคาถา ๑๐๘ แล้วจึงไปหาเทิด เห็นเรารักดังลูก
 ในอุทรของท่านแล ถ้าจะให้คนทั้งหลายรักเราดังว่า ญาติกาพิน้องนั้น ท่านให้เอาขี้ผึ้งทาสีสะ (หน้า ๗๒)
 กอนจิงสีปาก เสกด้วย พระคาถา ๑๑

๗ แล้วจึงไปขอเงินเขา ครั้นเอา...นั้นแล้วเขาก็เอามาให้แก่เราแล อนึ่ง ถ้าจะให้เป็นมะหาละล้วย ให้
ลงยันกระนี้ลงใบชุมเห็ดเทศ แล้วจึงเอาขี้ผึ้งทาให้ทั่วแล้ว จึงเสกด้วยพระคาถานี้ ๖ แล้วจึงตั้งเพ
ดานภาวนาภาวนา ๑๓ ตัว ถ้าให้ขาดปากได้เลยซาระพัด ขอได้แล ถึงเขาอุ้มลูกอ่อนมาให้ปราณาก็
ได้แล อนึ่งถ้าเป็นความมิให้เข้าออกปากเจรจา (หน้า ๗๓) กับเราให้เอายันนี้ลงกระดาศ

แล้วจึงเอาขี้ผึ้งทาให้ทั่วแล้ว จึงเสกด้วย อิติปารมิตา ๑๗ ๗

ด้วย อิธเจ ๑๗ ๗ แล้วจึงจุกทวนไวเท็ช เมื่อจะเที่ยงความให้ภาวนาพระคาถานี้เทิด ออกปาก มิได้
เลย แก่เราแล ญาสนเทเลย เมื่อจะทำสิ่งใดๆ ให้ไว้คาร์บอนบอบแก่ครูบาอาจารย์ อย่าได้ประมาท ให้
พิศการตามแต่ปราณ ถ้าจะเสดะโชตรวนซาระพัดทำให้อาผงดินส้อมาเสกด้วยพระ (หน้า ๗๔) คาถานี้
๗ คี๋ล่งล้วยออกแล ฯ ถ้าจะเสกคไปหาลูกสาวท่านก็ดี เมื่อจะไปในั้นให้อาผงดินส้อมาเสก ๓๐
แล้วจึงอมไปเทิด ถึงแม้นตามไปอยู่ก็มีรู้สึกตัวเลย ตามแต่จะปราณเกิด ได้ทุกสิ่ง เมื่อจะเสกคไป
นั้นให้ได้ทำวัน ๗ ถ้าจะทำเสน่ห์ เข้าหาขุนนางท่านอาผงดินสอ นั้นมาเสก ๗ แล้วจึงห่อชายผ้าไปหา
แม้นว่าโทษ(ชายผ้า)ถึงตายก็มีตายเลย ให้ภาวนาพระคาถานี้แต่ในใจ แม้นว่าจะฆ่าเสียขามิได้เลยฯ
ถากกันสักครุ ให้อาผงมาใส่ขันสำริด จึงเสก ๑๑ ที แลทาบานเรอย ทำอะไรมิได้เลยฯ (หน้า ๗๕)

สมุทท ตม ภีร์ อโจรภยย์

คาบ แล้วจึงไปขอเงินเขา ครั้นเอา...นั้นแล้วเขาก็เอามาให้แก่เราแล อนึ่ง ถ้าจะให้เป็นมะหาละล้วย ให้
ลงยันต์กระนี้ลงใบชุมเห็ดเทศ แล้วจึงเอาขี้ผึ้งทาให้ทั่วแล้ว จึงเสกด้วยพระคาถานี้ ๖ แล้วจึงตั้ง
เพดานภาวนา ๑๓ ตัว ถ้าให้ขาดปากได้เลยซาระพัด ขอได้แล ถึงเขาอุ้มลูกอ่อนมาให้ปราณาก็ได้
แล อนึ่งถ้าเป็นความมิให้เข้าออกปากเจรจา (หน้า ๗๓) กับเราให้เอายันนี้ลงกระดาศ

แล้วจึงเอาขี้ผึ้งทาให้ทั่วแล้ว จึงเสกด้วย อิติปารมิตา ๑๗ คาบ

ด้วย อิธเจ ๑๗ คาบ แล้วจึงจุกทวนไวเกิด เมื่อจะเที่ยงความให้ภาวนาพระคาถานี้เกิด ออกปาก มิได้
เลย แก่เราแล อย่าสนเทเลย เมื่อจะทำสิ่งใดๆ ให้ไว้คาร์บอนบอบแก่ครูบาอาจารย์ อย่าได้ประมาท
ให้พิศฐานตามแต่ปราณ ถ้าจะเสดะโชตรวนซาระพัดท่านให้อาผงดินสอมาเสกด้วยพระ (หน้า ๗๔)
คาถานี้ ๗ ที คี๋ล่งล้วยออกแล ฯ ถ้าจะเสกคไปหาลูกสาวท่านก็ดี เมื่อจะไปในั้นให้อาผงดินสอมา
เสก ๓๐ แล้วจึงอมไปเกิด ถึงแม้นตามไปอยู่ก็มีรู้สึกตัวเลย ตามแต่จะปราณเกิด ได้ทุกสิ่ง เมื่อจะ
เสกคไปนั้นให้ได้ทำวัน ๗ ถ้าจะทำเสน่ห์ เข้าหาขุนนางท่านอาผงดินสอ นั้นมาเสก ๗ ที แล้วจึงห่อชาย
ผ้าไปหาแม้นว่าโทษ(ชายผ้า)ถึงตายก็มีตายเลย ให้ภาวนาพระคาถานี้แต่ในใจ แม้นว่าจะฆ่าเสียขามิได้
เลยฯ ถ้าจะกันศัตรุ ให้อาผงมาใส่ขันสำริด จึงเสก ๑๑ ที แลทาบานเรอย ทำอะไรมิได้เลยฯ (หน้า ๗๕)

สมุทท ตม ภีร์ อโจรภยย์

นานา อภฺรุตโต พุทฺโธ โส ภควา ธมฺโมโสภวา สงฺโมโส ภขวา พุทฺธิยฺตุ ธมฺ มํ ยฺตุ สงฺมํยฺตุฯ
 พฺคณานํ พฺเจาหามสมุทฺทหามทังลมหามทังฝนเปนที่ปราภฏฺดินักแลฯ อิติอรหํสมพุทฺโธสวาทฯ.
 พฺคณานํ เสกนําทคทนทังล้าวสนแลทํารตีก็ตีฆ่าก็ตีให้ภาวนาบริกรรมเกิต ทํานํทำหมีได้เลย ฯ
 จตตฺถุณิปาสิเสยยกฯ พฺคณานํเสกนําลายทาบาทอยู่กวานําทังลายฯ

๐ ยนฺ เต น ภคว ตา ธาน โลบ สุตตา อรห ตา สมมา สม พุทฺ ธี น ป ถ มํ ปาราชิ กํ
 กตถ ปญฺตตฺนฺ ติ เวสาลี ปยตตฺนฺ ติ กํ อารพฺพติ สุทินนํ กลนท ปุบพํ อารพฺพติ กิสมิํวตฺถ
 สิมฺนติ สุทินโน กลนทปฺตฺโต ปุราณ ทฺติย ภาย เมธุนํ ธมฺมํ ปฏฺิเสวิตสมิํ วตฺถ สิมฺนติฯ

นานา อภฺรุตโต พุทฺโธ โส ภควา ธมฺโมโสภวา สงฺโมโส ภขวา พุทฺธิยฺตุ ธมฺ มํ ยฺตุ สงฺมํยฺตุฯ
 พระคณานํ พระเจ้าห้ามสมุทฺทหามทังลมหามทังฝนเปนที่ปราภฏฺดินักแลฯ อิติอรหํสมพุทฺโธ
 สวาทฯ. พระคณานํ เสกนําทคทนทังหลาวแลนแลทํานตีก็ตีฆ่าก็ตีให้ภาวนาบริกรรมเกิต ทําน
 ทำหมีได้เลย ฯ จตตฺถุณิปาสิเสยยกฯพระคณานํเสกนําลายทาบาทอยู่ชวากหนามทังหลายฯ

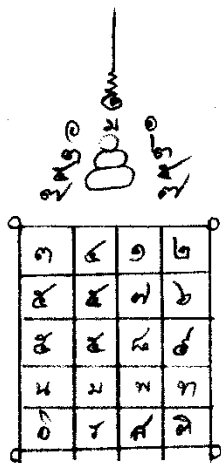
๐ ยนฺ เต น ภคว ตา ธาน โลบ สุตตา อรห ตา สมมา สม พุทฺ ธี น ป ถ มํ ปาราชิ กํ
 กตถ ปญฺตตฺนฺ ติ เวสาลี ปยตตฺนฺ ติ กํ อารพฺพติ สุทินนํ กลนท ปุบพํ อารพฺพติ กิสมิํวตฺถ
 สิมฺนติ สุทินโน กลนทปฺตฺโต ปุราณ ทฺติย ภาย เมธุนํ ธมฺมํ ปฏฺิเสวิตสมิํ วตฺถ สิมฺนติฯ

ภาคผนวก ข
ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ลำนวน ก

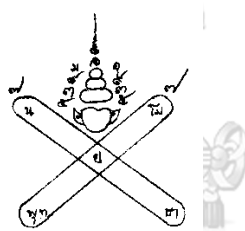

องค์ตรีนิสิงเห

องค์ตรีนิสิงเห เอา ๓ คุณ ๓ ทาร

องค์สดตนาเค เอา ๗ คุณ ๗ ทาร

องค์ปัญญาพิฆรณดู

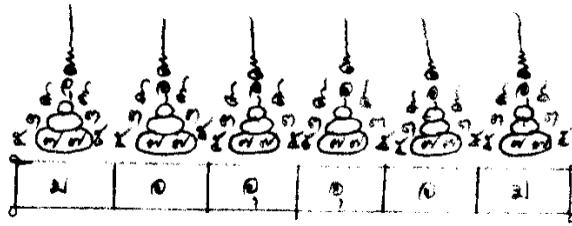
เอา ๕ คุณ ๕ ทาร

องค์จตุเทวา

เอา ๔ คุณ ๔ ทาร

องค์นิวัจนราชา เอา ๖ คุณ ๖ ทาร

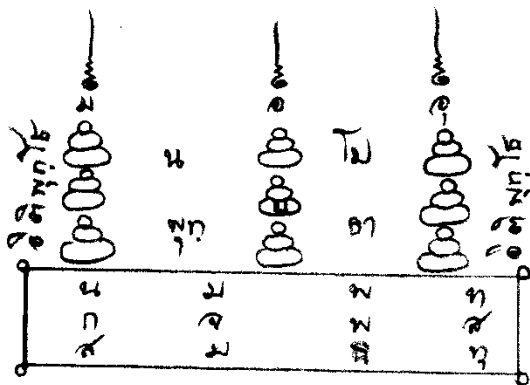
องค์พระอินทร์ เอา ๕ คูณ ๕ ทาร

องค์เอกยภัท เอา ๑ คูณ ๑ ทาร ซื่อกุมภัณฑ์ถอด

รูป

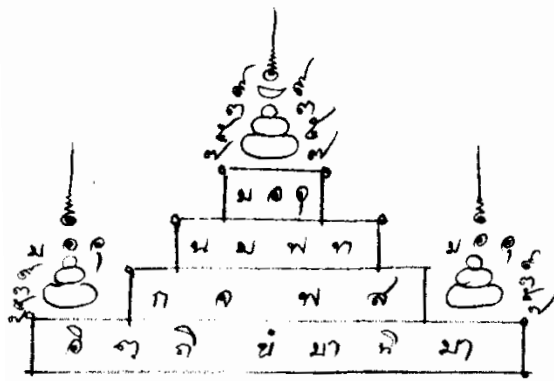
องค์นวโลกุตตรคุณ เอา ๙ คูณ ๙ ทาร

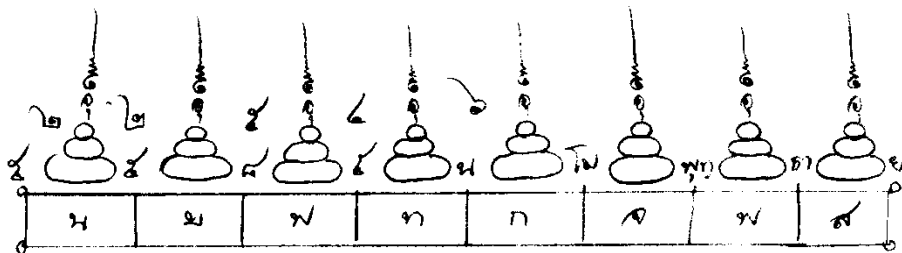
องค์พรหมลอุดรูป เอา ๕ คูณ ๕ ทาร

องค์พระ ๓๒ เอ้า ๒ คุณ ๒ หาร

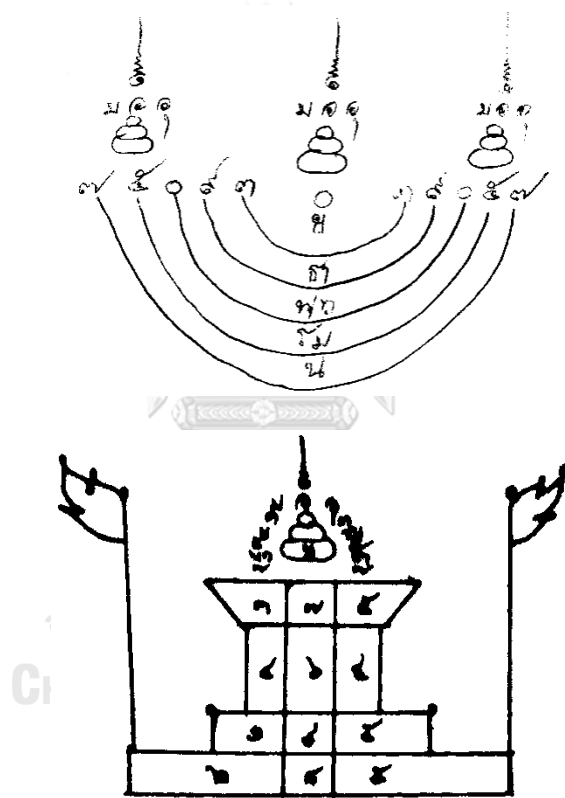
องค์พระอรหันต์ ๔ เอ้า ๔ คุณ ๔ หาร

พระคว่าองค์เดียวประทับทุกพระองค์ไปทั้ง ๑๒ พระองค์แล

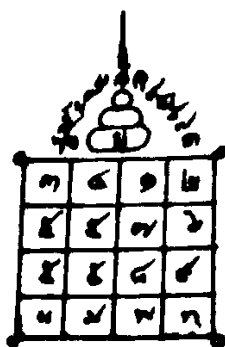
องค์ตรีนิสิงเห ๓ องค์นี้ ลงวงแหวนผ้าประเจียดและมงคก็ได้ ให้ลงพระเจ้า ๕ พระองค์ก่อน จึงชัก
ยันต์

ตราพระราชสีห์ สำหรับประทับทุก ๆ พระองค์แล

๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕

สิทธิการิยะ ถ้าผู้ใดจะเรียนตรีนิสิงเห ให้อาจารย์พิเคราะห์ผู้ที่จะเรียนนั้น ถ้าเห็นว่าเป็นผู้
ตั้งอยู่ในโอวาท รู้จักคุณแก้ว ๓ ประการ คุณบิดา มารดา และตั้งอยู่ในศีล ๕ ๘ แล้ว จึงสอนให้ ถ้า
ไม่ได้ตั้งว่านี้ อย่าสอนให้เลย เมื่อจะเรียนให้กล่าวคำนมัสการดังต่อไปนี้

พุทธ์ ชีวิต์ ยาวนิพพาน์ สรรณคจฉฉามิ ฅมมึ ฯลฯคจฉฉามิ สงฆึ ฯลฯคจฉฉามิ อิติปิโส ฯลฯ ภควาติ (กราบ
ลงหน ๑)

ทุติยมปิ พุทธ์ ชีวิต์ ยาวนิพพาน์ สรรณคจฉฉามิ ฅมมึ ฯลฯ คจฉฉามิ สงฆึ ฯลฯคจฉฉามิ สุวาก์ขาโต ฯลฯ
วิญญูหิติ (กราบลงหน ๑)

ตติยมปิ พุทธ์ ชีวิต์ ยาวนิพพาน์ สรรณคจฉฉามิ ฅมมึ ฯลฯ คจฉฉามิ สงฆึ ฯลฯคจฉฉามิ สุปฏิปนโน ฯลฯ
โลกสุสาติ (กราบลงหน ๑)

นโม ข้าจะไหว้พระสัพพัญญูตญาณอันเลิศแล้ว ประดุจดวงแก้ววิเชียร อันเพียรด้วยพระคุณ ๕๖ ข้าจะ
ขอยกนมัสการพระไตรปิฎกรัตนไตรยวรรณาอันเลิศพิเศษ มีคุณประภท ๓๘ ข้าขอนมัสการ
พระอัสสวางอริยสงฆ์ ผู้ทรงญาณอันเลิศล้ำ ทรงพระคุณ ๑๔ ประการ แก้วทั้งสามดวง ขอให้โชติช่วง
ผ่องใส ด้วยคุณพระศรีรัตนไตรย จงมาตั้งอยู่เหนือเกล้าของข้าพเจ้า ณ บัดนี้

ทีนี้ข้าจะขอนมัสการ พระอิศวร พระนารายณ์ พระชินเษร์ พระชินนัย พระอินทร์ พระพรหม พระยม
พระกาฬ แลท้าวจตุโลกบาลอันมีฤทธิ์ ขอจงมาช่วยข้าพเจ้าผู้จะกระทำการวิทยาคม ขอจงประสิทธิทุก
ประการ โอม ชัยยะ ชัยยะ ปสิทธิเม

นมสสิตตวา อีสสิทธิโลกนาถ์ อนุตตรั อีสสิทธิ จพนธน์ มหาสาตรา อหัง วณทามิต์ อีสสิ

วนทิตตวา อาจารย์ย โอนตรายั วินาสสนติ สิทธิกิจจัง สิทธิกมมัม สิทธิการียตถาคโต สิทธิเตโช ชโยนิจัง
สพพกมมัม ปสิทธิเม

วนทิตตวา สุกตนำณั พุทธธจ ธมมธจ สงฆธจ นโมพุทธานย ทิพพมนตัม ปวกุขามิ ยถาพล

สีโร เม พุทธเทวธจ นลาเต พรหมเทวดา หทยั นรายกณเจว ทว หตเถ ปรมเสสุรา ปาเท วิสสนุกณเจว
สุขา คงคาย ปสิทธิ เม

เสฏฐนติ โลกมhitำลววิวัธิ์ สุณณยั¹⁴⁰ (วำ ๓ หน)

วิธีทำ

ให้ตั้งคุณแก้วทั้ง ๓ คือคุณพระพุทเจ้า ๕๖ คุณพระธรรมเจ้า ๓๘ และคุณพระสังฆเจ้า ๑๔
เอาบวกเข้าด้วยกัน เป็น ๑๐๘ แล้วเอาทสกุศลกรรมบถ ๑๐ บวกอีก ได้ ๑๑๘ แล้วเอานวโลกุตตร ๙
หาร ได้ลัภ ๑๓ เหลือเศษ ๑ แล้วเอาไปลบ ๑๓ เหลือ ๑๒ เรียกว่า “ทวาทสมงคล”

ให้เอาทวาทสมงคลตั้ง แล้วเอา ๔ หาร ได้ลัภ ๓ คือ ตริณสิงเห (ม อ อุ (พระรัตนไตรย) เอาท
วาทสมงคล เอา ๒ คุณ ได้ ๒๔ เอา ๔ บวก เป็น ๒๘ แล้วเอา ๔ หาร ได้ลัภ ๗ คือ สตตนาเค (สั วิ ธา
ปุ ก ย ป หรือ ส ธ วิ ป ป ส อุ (พระอภิธรรม ๗ คัมภีร์หรือโพชฌงค์ ๗) ตราไว้

เอาทวาทสมงคลตั้ง เอา ๒ ลบเหลือ ๑๐ เอา ๒ คุณ ได้ ๒๐ แล้วเอา ๔ หาร ได้ลัภ ๕
คือปัญจเพ็ชรฉลุกรรม (ปา อ กามุ สุ (ศีล ๕) ตราไว้

เอาทวาทสมงคลตั้ง เอา ๔ บวก เป็น ๑๖ แล้วเอา ๔ หาร ได้ลัภ ๔ คือ จตุทวา (น ม พ ท
(ธาตุ๔) ตราไว้

เอาทวาทสมงคลตั้งเอา ๒ คุณ ได้ ๒๔ แล้วเอา ๔ หาร ได้ลัภ ๖ คือ ฉ้อวัตตราชา (จ ต ย ต น
ป(.....)¹⁴¹ ตราไว้

¹⁴⁰ เนื้อความเต็มมีดังนี้ เสฏฐั ติโลกมhitำ อภิวนทิตยคคัม พุทธธจ ธมมธจ คณมุตตมณ จ สตถุสส ตสส
วจนตถวรั สุพุทัง วุกขามิ สุตตhitตเมตถ สุนนธิกปปิเอตถ เสยยั ชิเนริตนเยน พุธา ลกนติตถจวาปี ตสส วจนตถสุโพธ
เนน อตถธจ ออกุขรปเทสุ อโมหกวาเว เสยยตถิโก ปทมโต วิวัธิ์ สุณณยัฯ

¹⁴¹ ฉกามาพจรสววรรคั ได้แก่ จาตุหมหาราชิกา ดาวตังส์ ยามา ตุสิต นิมมานนริตี ปรมนิมิตวสวัตตี

เอาท้าวทสมงคลตั้ง เอา ๒ ลบเหลือ ๑๐ เอา ๒ คุณน ได้ ๒๐ แล้วเอา ๔ หาร ได้ลัก ๕ คือ ปัญจอินตรา
นเมว จ (รุ เว ส ส วิ(ชั้น ๕) ตราไว้

เอาท้าวทสมงคล ตั้ง ๑๖ แล้ว หาร ๔ ได้ลัก ๔ เอาลักตั้ง แล้ว เอา ๔ หาร ได้ ๑ คือ เอกยทุกา (อุ
(พระธรรม)

เอาท้าวทสมงคลตั้ง เอา ๓ คุณน ได้ ๓๖ แล้ว เอา ๔ หาร ได้ลัก ๙ คือ อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ก (พระนว
หรรคุณ)

เอาท้าวทสมงคล ตั้ง เอา ๒ ลบ เหลือ ๑๐ เอา ๒ คุณน ได้ ๒๐ แล้วเอา ๔ หาร ได้ลัก ๕ ปัญจ
พรหมา (อา ปา มา จู ป (พระวินัย)

เอาท้าวทสมงคล ตั้ง เอา ๔ บวก เป็น ๑๖ แล้ว เอา ๔ หาร ได้ลัก ๔ เอาลักตั้ง เอา ๒ คุณน ได้
๔ แล้ว เอา ๔ หาร ได้ลัก ๒ คือ เทวราชา (น ร¹⁴² (.....)

เอาท้าวทสมงคล ตั้ง เอา ๒ ลบ เหลือ ๑๐ เอา ๓ คุณน ได้ ๓๐ เอา ๒ บวก เป็น ๓๒ แล้ว เอา
๔ หาร ได้ลัก ๘ คือ อัญจอรหันตา (อ อา อี อี อุ อุ เอ โอ (สระ)

เอาท้าวทสมงคล ตั้ง เอา ๒ ลบ เหลือ ๑๐ เอา ๒ คุณน ได้ ๒๐ แล้ว เอา ๔ หาร ได้ลัก ๕ คือ
ปัญจ พุทธา (นโมพุทธานัย (พระเจ้า ๕ พระองค์) สำเร็จเป็น ดังนี้ ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕ เมื่อ
ทำมาถึงนี้แล้ว ท่านให้ยกครู คือมีใบศรี ๓ สำหรับ หมาก ๕ คำ ดอกไม้ ๕ ดอก เทียน ๑๒ เล่ม เงินติด
เทียนเล่มละ ๑ บาท ผ้าขาวผืนหนึ่งเอารองใบศรี แล้วให้ชุบตัวเสียก่อน คือให้เอาบาตร ๕ ใบ ใส่ น้ำ
ทั้งหมด เอาดอกบัวหลวงใส่ในบาตร ๆ ละดอก ถ้าเป็นคฤหัสถ์ให้หนุ่มช้วนแล้วเสกด้วยพระคาถา
พุทธนิมิตนี้

นสาอินทริยพุทธนิมิตต์ ปฎิมาณพุทโธ ธาตุพุทโธ กายพุทโธ นิสฺสนุญ พุทโธ นิสฺสโต ชิโวสุญ
ญุ น พุทโธ พุทฺธ พุทฺธาพุทฺธ น ธมฺโม ธมฺมา ธมฺมํ น สงฺฆो สงฺฆา สังฆํ รัชฺชหรณํ จิตฺตํ นิพุทฺโธ ธาตุพุท
โธ กายพุทฺโธ นิมิตฺตพุทฺโธ นิสฺสนุญ พุทฺโธ อิติ อิทฺธิรฺทฺธิ พุทฺธนิมิตต์

เสกจนให้ดอกบัวบานเอง แล้วเอารดหัวและอาบ จึงเรียนต่อไปเถิด อนึ่งท่านให้ตั้งตริณีสิงเห
ลง เอา ๓ คุณน ๓ หารให้ได้ ๓ หน ให้ประทับด้วยยันต์นารายณ์ถอดรูป ยันต์ตราพระราชสีห์ และสัพ
เพชณา พุชชาด้วยทุก ๆ ครั้งแล้วเสกด้วยคาถา ภาควัมบตี ๓ คาบ* อิติปิโสถอยหลัง ๓ คาบ แล้วลงชื่อ

¹⁴² น ร คือ นาม รูป

ตามปรารถนา เอาผงทาตัวไปแห่งใด ๆ คนทั้งหลายเห็นเราว่างาม จะปรารถนาสิ่งใด ๆ ก็ได้ตามปรารถนา ถ้าทำได้เท่ากำลังวันยิ่งดี

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงหลง เอา ๗ คุณ ๗ หารให้ได้ ๗ หน ชื่อพระยาฉันทันต์ถอดรูป ให้ลงกวัมบตีองค์เดียว ๗ หน แล้วลงชื่อตามองค์พระตามปรารถนา หรือจะเขียนลงที่หน้าผากก็ได้ แล้วเสกด้วยคาถากวัมบตี ๓ คาบ หรือตามกำลังวันก็ได้ เมื่อเสร็จแล้วลบผัดหน้าไปเถิด คนทั้งหลายเห็นเรารักเราแล

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงหลง เอา ๕ คุณ ๕ หารให้ได้ ๕ หน ชื่อเพชรฉลุกรรมถอดรูป แล้วลงชื่อกลางยันต์ตามปรารถนา เสกด้วยคาถากวัมบตี ๕ คาบ อิติปารมิตาดิงสา อิติสพพญูมาคตา อิติโพธิมนุปปโต อิติปิโสจเตนโม ๕ คาบ นโม ๕ คาบ อิติปิโส-ภควาติ ๕ คาบ ประทับตราพระราชสีห์ ๕ คาบ แล้วเอาผงทาตัวเป็นเสน่ห์แก่คนทั้งหลาย เขาเห็นงามเหมือนเทวดา จะทำการอันใดก็ตีก็งาม

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงหลง เอา ๔ คุณ ๔ หารให้ได้ ๔ หนชื่อเทวดาถอดรูปให้ลงยันต์แล้วลงชื่อในองค์พระ เสกด้วยคาถาพระกวัมบตี ๔ คาบ ตัวเอง ๔ คาบ อิติปารมิตาดิงสา อิติสพพญูมาคตา อิติโพธิมนุปปโต อิติปิโสจเตนโม ๔ คาบ นโม ๔ คาบ อิจเจตโสคณหาภิถามสา ๔ คาบ ประทับตราพระราชสีห์ ๔ คาบ แล้วเอาผงทาตัวไปหาขุนนางท้าวพระยาสมณะชีพรามณ์และสตรี เห็นหน้าเรารักเราดังสามี

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงหลง เอา ๖ คุณ ๖ หารให้ได้ ๖ หนให้ลงยันต์ลงชื่อตามปรารถนา แล้วเสกด้วยตัวเอง ๖ คาบ คาถากวัมบตี ๖ คาบ อิติปารมิตาดิงสา อิติสพพญูมาคตา อิติโพธิมนุปปโต อิติปิโสจเตนโม ๖ คาบ เหมือนกันแล้วเอาผงทาตัว เข้าการรณรงค์สงคราม ตีปล้ำกันก็ได้ ไม่เจ็บไม่แตกไม่ฟกแวม และไม่แพ้เขาเลย ทั้งเป็นเสน่ห์ด้วย

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงหลง เอา ๕ คุณ ๕ หารชื่อพระอินทร์ถอดรูปไปหาชาวสวรรค์ทั้งปวง ให้ลงรูปพระ ๕ หน ลงชื่อกลางยันต์ตามปรารถนา แล้วเสกด้วยคาถากวัมบตี ๕ คาบ ตัวเอง ๕ คาบ เอาสพเพชนา พุชนา ประทับชื่อ แล้วเสกด้วย ๕ คาบ อิติปารมิตาดิงสา อิติสพพญูมาคตา อิติโพธิมนุปปโต อิติปิโสจเตนโม ๕ คาบ นโม ๕ คาบ อิจเจตโสทมหคณหาภิถามสา ๕ คาบ นะเมตตา โมกรุณา พุทธิปราณี ธาณินดี ยะเอ็นดู ๕ คาบ โสฬสมงคลยเจว นวโลกุตตรธมมตา จตตารโ จ มหาทีปา ปณจพุทธานามุณี ตรีปิฎก ธรรมกษณา ฉกามาวจรตถา ปณจทสภเวสจจํ ทสมํ สีลเมว จ เตรส

รุตงคา จ ปาฏิหารณ จ ทวาทส เอกเมรุ จ สุราอฏฐ ทเวจนทงสุริย์ สคคา สดตสมโพชมงคาเจว
 จุททสจกกวตติ จ เอกาทสวิสสนุราชา สพเพเทวาน์ ปลายนตุ ๕ คาบ ม อ อุ พรหมจิตต์ มนุษย์ชาย
 หลึงทั้งแผ่นดินมา มา นี้ อาคจฉาย อาคจฉายิ จิตต์ จงมารักกุกทุกผู้ทุกคน มออุเกลื่อนกล่นกันมา มอ
 อุบุชากูอย่าได้ขาด สพพบูชา มหาลามิ ฆวนตุเม ๕ คาบ ประทับตราพระราชสีห์ ๕ คาบ แล้วเอาผง
 ทาตัวเราขึ้นหาผู้หลึง ถึงแม้ไม่รู้จักเลยก็รัก และออกปากมิได้เลย

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๑ คุณ ๑ หารชื่อกุมภภัณฑ์ถอดรูปแผลงฤทธิ์เหาะ
 ข้ามฝั่งอนาดต ให้ลงพระภควัมบตี ๑ หน แล้วเสกด้วยคาถาพระภควัมบตี ๗ คาบ ตัวเอง ๑๑ คาบ อิ
 ติปิโส สอิสิโสปกาสอิ อิมินาทิพพมนต์ โสอิ อีสไตพุทธาปิตีอิ ๑๑ คาบ นโม พุทชาย ม อ อุ ย ธา พุ
 โมน อุ อ ม อิ สุวา สุ พุทชสส อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ก ๑๑ คาบ ประทับตราพระราชสีห์ ๑๑ คาบ แล้ว
 เอาผงไว้ทาตัว ศัตรูทั้งปวงเห็นหน้าเรารัก ทั้งเป็นตบะเดชะตั้งอิศวรนั้น

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเหลง เอา ๙ คุณ ๙ หาร ชื่อนพหุคุณทั้ง ๙ ถอดรูป ให้ลงพระภควัมบตี ๙
 หน ลงชื่อกลางยันต์ ๙ หน ๆ ละ ๙ จบ แล้วเสกด้วยคาถาพระภควัมบตี ๙ คาบ ตัวเอง ๙ คาบ อิ
 ติปารมิตาติงสา อิติสพพญูมากตา อิติโพธิมนุปปโต อิติปิโสจเตนโม ๙ คาบ นโม ๙ คาบอิชเจต
 โสทณห์คณหาทิกามสา ๙ คาบ โสพสมงคล¹⁴³ ๙ คาบ ประทับตราพระราชสีห์ ๙ คาบ แล้วเอาผงทา
 ตัวเป็นตบะเดชะด้วย จะปรารถนาสิ่งใด ๆ ได้แสนหนึ่ง ลงประเจียดคกงะพัน เอาผงหุงสีผึ้งเป็นเสน่ห์
 ดินัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคล) ลง เอา ๕ คุณ ๕ หาร ๕ หน ชื่อพระพรหมถอดรูป
 แผลงฤทธิ์ให้เทวดากลับ แล้วลงชื่อกลางยันต์ตามปรารถนา แล้วเสกด้วยคาถาพระภควัมบตี ๕ คาบ
 ตัวเอง ๕ คาบ อิติปารมิตาติงสา อิติสัพพญูมากตา อิติโพธิมนุปปโต อิติปิโสจเตนโม ๕ คาบ นโม
 ๕ คาบ นะอยู่ตาซ่าย โมอยู่ตาขวา พุทอยู่หน้า ธาอยู่หลัง ยะอยู่ขหม่อม นมิอิอิ ๕ คาบ มออุพรหม
 จิตต์-ฆวนตุเม ๕ คาบ โสพสมงคล ๕ คาบ นะเมตตา โมกรุณา พุทิปราณี ธาอินตี ยะเอ็นดู ๕ คาบ ปี

¹⁴³ คาถาทเพิ่มเติมดังนี้ โสพสมงคลถเวจ นวโลกุตตรธมมตา จตตารโ จ มหาทีปา ปณจพุทธานามุณี
 ตรีปิฎก ธมมกชนธา ฉกามาวจรตถา ปณจทสภเวสจจ ทสมิ สีสเมว จ เตรสรุตงคา จ ปาฏิหารณ จ ทวาทส เอกเมรุ
 จ สุราอฏฐ ทเวจนทงสุริย์ สคคา สดตสมโพชมงคาเจว จุททสจกกวตติ จ เอกาทสวิสสนุราชา สพเพเทวาน์ ปลายน
 ตูฯ

โยเทวมนุสสานิ ปิโยพฺรหฺมานมุตฺโตโม ปิโยนาคสุปฺณนํ ปิยินทฺริยนมามิหิ ๕ คาบ ประทับยันต์พระ
ราชสีห์ ๕ คาบแล้วเอาผงไว้สำหรับทาตัว ไปหาท้าวพระยาสมณะชีพรามณฺ์ ผุงประชาชนทั้งปวงเห็น
หน้าเรารักนั้ก ทั้งเป็นตบะเดชะด้วย ตามแต่จะใช้เถิด สำเร็จทุกประการ

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคฺล) ลง เอา ๒ คุณ ๒ หาร ชื่อพระยาสององค์พี่น้องถอดรูปไป
หานางทั้งปวง ให้ลงประทับพระภควัมบดี ๒ หน ถ้าทำตามกำลังวันได้วิเศษนั้ก ให้ลงชื่อกลางยันต์
เสกด้วยคาถาพระภควัม ๒ คาบ ประทับตราพระราชสีห์ ๒ คาบ แล้วเอาผงทาตัวไปหาสตรีรักเรายัง
นั้ก ถ้าพบผู้ใหญ่ทั้งปวงเห็นหน้าเรารักนั้ก เอาผงใส่น้ำมันหุงสีผึ้งสีปาก เป็นเสน่ห์แก่คนทั้งเมือง ถ้าจะ
ผูกไมตรีกับผู้ชายผู้หญิงทั้งปวงก็ดี ลูกค้าพาณิช สมณะชีพรามณฺ์และท้าวพระยาก็ดี เอาผงทาตัวก็ได้
ให้กินก็ได้รักเรา ถ้าจะมีที่ไปแห่งใด ๆ ให้เสกด้วย ปิโยฯลฯ และ ม อ อุ พฺรหฺมจิตต์ ฯลฯ ตามกำลังวัน
อย่าสนเท่ห์เลย

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห (ทวาทสมงคฺล) ลง เอา ๘ คุณ ๘ หาร ชื่อพระอรหันต์ทั้ง ๘ ถอดรูปแปล
ฤทธิ์ ให้ลงพระภควัมบดี ๘ หน ลงชื่อกลางยันต์ตามปรารธนา แล้วเสกด้วยคาถาพระภควัม ๘ คาบ
(เสก) ด้วย อิติปารมิตาดิงสา อิติสัพพัญญูมาคตา อิติโพธิมนุปฺตโต อิติปิโสจเตนโม ๘ คาบ ด้วยมนต์
นี้อีก โอมสิทธิการ นโมพุทฺธาย พระครูอาจารย์เธอจึงให้ภูมาสูบจิตมนุษย์หญิงชายให้กลัวกู เหมือน
เนื้ออันกลัวเสือ เหมือนงูอันกลัวครุฑ เหมือนเขียดอันกลัวงู สิงโห วิย อิติ เม จิตต์ ภาวนิตี สุมากลัวกู
เหมือนพระยาราชสีห์ เมื่อแผลงฤทธิ์แผดเสียงร้องก้องพงไพร สรรพมนุษย์สัตว์ใดแพ้แก่กูทุกคน พยค
โฆ วิย อิติ เม จิตต์ ภาวนิตี มาณพน้อยยอมสั่งอาวุธมาให้กูทั้งสิ้น ย มิงมาเหมือนกลัวกูใจจะขาดตาย
โอม สิทธิสุวาท สุวาทอม ๘ คาบ แล้วประทับตราพระราชสีห์ ๘ คาบ เอาผงไว้ทาตัวไปหาท้าวพระยา
นารีทั้งปวง จะปรารธนาส่งใด ๆ ก็ได้ทุกประการ เอาผงใส่น้ำมันสีผึ้งสีปาก และใส่หัวเป็นเสน่ห์ดีนั้ก
ถึงจะใช้การหนักเราก็มิได้ใช้ ให้เล่าเรียนเอาเถิดนั้ก

กลหนึ่งท่านให้ตั้งตรีนิสิงเห ลง เอา ๕ คุณ ๕ หาร ชื่อพระพุทธเจ้าทั้ง ๕ พระองค์ถอดรูปเข้ามาน
สมาบัติ เป็นมหาวิเศษนั้ก ให้ลงรูปพระ ๕ หน ทำให้ได้ ๕ หน ลงชื่อเอาตามปรารธนา แล้วเสกด้วย
คาถาพระภควัมบดี ๕ คาบ ด้วยตัวเอง ๕ คาบ ด้วย อิติปารมิตาดิงสา อิติสัพพัญญูมาคตา อิติโพธิ
มนุปฺตโต อิติปิโสจเตนโม ๕ คาบ อิติปิโส ๕ คาบ นะอยู่ตาซ้าย โมอยู่ตาขวา พุทฺธอยู่หน้า ธาอยู่หลัง
ยะอยู่ขหม่อม ๕ คาบ แล้วเสกด้วยมนต์นี้อีก โอม พระเจ้า ๕ พระองค์มาทรงอยู่ในเศียรเกล้าข้าพเจ้า

ณ วันนี้ ตัวข้าพเจ้าจะกระทำการอันใดขออย่ามีภัยอันตราย สรรพอุบาทว์จัญไรอย่าเข้ามาใกล้กาย
 ย ธา พุท โม น ขอให้วินาสสันติ ๕ คาบ น กำบังจิตต์ โม กำบังใจ พุท กำบังหน้า ธา กำบังหลัง ย หาย
 ตัวบัดนี้ ๕ คาบ พุทโธมงคลสุ สมภูโต นโม พุทธาย นะเมตตา โมกรุณา พุทปราณี ธา ยินดี ยะเอ็นดู
 ๕ คาบ แล้วประทับตราพระราชสีห์ ๕ คาบ เอาผงไว้ทาตัว ไปหาขุนนางท้าวพระยาสมณะชีพรามณ์
 และสตรีทั้งหลายตามแต่จะใช้เถิด ทำเป็นผ้าประเจียดก็ได้ คงกระพันชาตรีมหาวิเศษนัก เป็นยอดมหา
 มงกุฎอันประเสริฐ

เมื่อจะทำเอาเทียน ๕ เล่ม ข้าวตอกดอกไม้สิ่งละ ๕ บูชาพระพุท พระธรรม พระสงฆ์ และครูบา
 อาจารย์โดยเคารพ เงินติดเทียน ๒ สลึง ให้ทำดังนี้เหมือนกันทุก ๆ บท เมื่อจะทำให้บ้ายหน้าไปทิศ
 บูรพา ตามเทวดา ตามกำลังวัน วิเศษนัก ตามแต่จะใช้เถิด ประสิทธิ์ทุกอัน

คาถาสําหรับเสกตราพระราชสีห์

ราชสีห์ สิงหนาท นหนโต สิงหนาท พุทสุส สหสเสเตเชน มารเสนา ม อ อุ
 ชยํ

คาถาอิธเจ

อิธเจตโส ทพหิ คณหาหิ ถามสา

คาถาพระควัมปตี

ควัมปตี จ มหาเถโร หสสมานํ รูปิ ปมฺญจติ อพฺพุโธ ธมฺโม สงฺฆเ วิกริํจเร
 ควัมปตีสุสระปติชานํ

ภาคผนวก ค
ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ลำนวน ค

ท่านให้ตั้งตรีนิสิงเหไปจนถึง ปญจพุทธานามมहि ดังนี้ ๓ ๗ ๔ ๖
 ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕ และเมื่อจะลงเลข ให้เรียกสูตรทุกตัวไป แล้วให้เอา
 ปญจพุทธา (๕) ทาร ได้ลักดังนี้ ๗ ๕ ๐ ๙ ๓ ๐ ๓ ๙ ๐ ๕ ๗

ลบ ๗-๗ ต่อไป

รูป สิริสั ลบศูนย์หน้า เป็นเศียรพระ ดังนี้

ชาติ สมภโว ,, กลาง เป็นองค์พระ ดังนี้

โหติ สมภโว ,, หลัง เป็นฐานพระ ดังนี้

(เวลาทำจริงให้เขียนติดกันไปที่เดียว)

อ สั วิ สุ โล ปุ ส พุ ภา ลบ ๙ ทั้ง ๒ ตัว เอาลงในฐานพระ
 ส ธ วิ ปิ ป ส อุ ,, ๗ ,, ๒ ,, เอาลงในฐานพระ
 นโมพุทธานาย ,, ๕ ,, ๒ ,, เอาลงในพระเนตต์พระ
 ม อ อุ ,, ๓ ,, ๒ ,, เอาลงในพระโอษฐ์พระ
 จนนทงการวิชายเต ลงจันท์ครึ่งซีกบนเศียรพระ
 สุริยองการวิชายเต ลงสุริย์บนจันท์ครึ่งซีก
 อุณาโลมา องการวิชายเต ลงอุณาโลมบนสุริย์
 นโมพุทธานายกาโร โหติ สมภโว ลง นโมพุทธานาย ล้อมองค์พระ
 มออกาโร โหติ สมภโว ลง ม อ อุ ใต้ฐานพระ
 อุณาโลมา ปน ชายเต ลง อุณาโลม บน นโมพุทธานาย

สำเร็จเป็นรูป ดังนี้

คาถาสำหรับเสกองค์พระชั้นเดียว

พุทฺโธ อุมฺณาโลมฺเสฏฺโฐ นมามิหิ (๑๐๘ คาบ)

ลบนโมพุทฺธายต่อไป

นกุ กุสฺนุโธ สุณฺณโย ม อ อุ ลบ น

โม โถนา คมฺโน ,, ,, โม

พุทฺทสฺสโป พุทฺโธ ,, ,, พุท

ธา สิริส กยฺมุณี ,, ,, ธา

ย อริยเมตเตยโย ,, ,, ย

ลบ ม อ อุ (ถือนลบ อุ ไปหา ม) ต่อไป

อุ อุมฺณาโลมฺ สุณฺณโย ลบ อุ

อ อุมฺณาโลมฺ ,, ,, อ

ม อุมฺณาโลมฺ ,, ,, ม

ลบ อุ ต่อไป

อุมฺณาโลมฺ สุณฺณโย อุ อ ม ลบ อุมฺณาโลมฺทั้งหมด

ฐานพุทฺโธ สุณฺณโย อ สํ วิ สุ โล ปุ ส พุ ก ลบฐานพระ

องคพุทฺโธ ,, ส ธิ วิ ปิ ป ส อุ ลบองค์พระ

สี่สพุทฺโธ ,, น โม พุ ท ธา ย ม อ อุ ลบเศียรพระ

จนทอการสุณฺณโย อนิจจมรณํ สุณฺณโย ลบจันทร์

สุริย์เอาเหลือไว้ ทำไปจนถึงนิพพานจึงลบ

ตั้งไปใหม่อีก

ม อ อุ ตรีนิสิงเห ตั้งตั้งนี้ ๓

สํ วิ ธา ปุ ก ย ป ส ตตนาเค ,, ๗

ที ม สํ อํ ชุ ปญจเพชฺฐนเมว จ ,, ๕

น ม พ ท จตุทเวา ,, ๔

ป ท น ท ส ม นอิทฺธราชา ,, ๖

อา ปา ม จุ ป ปญจอินฺตวานเมว จ ,, ๕

มิ	เอกยักษา	„	๑
อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภา	นวเทวา	„	๙
ส ห ช ฎ ตรี	ปณฺจพรหมาสหมปติ	„	๕
พุทฺโธ	ทวารราชา	„	๒
พา มา นา อุ ก ส น เอ	อภูตฺธ อรหนตา	„	๘
นโมพุทฺธาย	ปณฺจพุทฺธา นมามีหิ	„	๕

เรียกสูตรกลับอีกครั้งหนึ่ง

ติริณิสฺสิงเห	มาบังเกิดเป็น	ม	อ	อุ
สตตนาเค	„	ส	วิ	ธา
ปณฺจเพชฺฌนเมว จ	„	ท	ิม	ส

(๑)	ที่อื่น	เป็น	ปา อ กามุ สุ	(๔)	ที่อื่นเป็นเป็น	อุ
(๒)	„	„	จ ต ย ต น ป.	(๕)	„	อา ปา ม จ
	ป.					
(๓)	„	„	รุ เว ส ส วิ	(๖)	„	น ก ¹⁴⁴
(๗)	„	„	อ อา อิ อี อุ อู เอ โอ.			

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹⁴⁴ ที่ถูกต้องควรจะเป็น น ร (นาม รูป)

จตุเทวา	มาบังเกิดเป็น	น ม พ ท
ฉอิทธิราชา	„	ป ท น ท ส ม.
ปญจอินทรานเมวจ	„	อา ปา ม จุ ป.
เอกยक्षा	„	มิ.
นวเทวา	„	อ ส วิ ส โล ปุ ส พุ ภา
ปญจ พรหมมาสสมาหปติ	„	ส ห ช ฎ ตรี
เทวราชา	„	พุทโธ
อภฺร อรหนตา	„	พา มา นา อุก ส น เ.
ปญจ พุทธา นนามิหิ	„	น โม พุท ธา ย.

	ล บ ม อ อ น โม พุทธาย ต่อไป	
นโมพุทฺธาย	ตรี นิสิงเห	ล บ ม อ อ มาบังเกิดเป็น
„	ส ตตนาเค	„ ส - ป ¹⁴⁵ „ ส ส ตต
„	ปญจเพชลู	„ ที - จุ ¹⁴⁶ „ ทีป. จ.
„	จตุเทวา	„ น ม พ ท „ จตุ.
„	อิทธิราชา	„ ป - ม „ มจฺจฺฐ.
„	ปญจอินท	„ อา - ป ¹⁴⁷ „ อาปญจ.
„	เอกยक्षा	„ มิ „ มิเอก.
„	นวเทวา	„ อ ส - พุ ภา ¹⁴⁸ „ อนว.
„	ปญจพรหม	„ ส ห ช ฎ ตรี „ สปญจ.
„	เทวราชา	„ พุทโธ „ พุทฺติ

¹⁴⁵ ย่อมาจาก ส วิ ธา ปุ ก ย ป คือหัวใจพระอภิธรรม 7 คัมภีร์

¹⁴⁶ ย่อมาจาก ที ม ส อ ชุ คือหัวใจพระสุตตันตปิฎก 5 คัมภีร์

¹⁴⁷ ย่อมาจาก อา ปา ม จุ ป คือหัวใจหัวใจวินัยปิฎก 5 คัมภีร์

¹⁴⁸ อ ส วิ ส โล ปุ ส พุ ภา คือ หัวใจ พระนวหรรษคุณ

„	อภฺรอรหนฺต	„	พา มา – น เอ ¹⁴⁹	„	พาอภฺร.
„	ปญฺจพฺุท	„	น โม พุท ธา ย	„	นปญฺจ.

ลบทมตติ – นปญฺจ ต่ไป

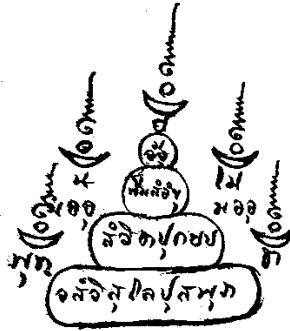
อหํ ราชสิงโห สโร	ลบ	มตติ	กลับเป็นส	
อหํ นาเค สเร	„	สสตุต	„	ที
อหํ เพชชฺลูเน เทวา สรา	„	ทีปญฺจ	„	ม
อหํ เทวา ชนา สรา	„	จตุ	„	อ
อหํ ราชา ปรีสา สรา	„	ปนิภฺร	„	ม
อหํ อินฺทสโรทหํสโร	„	อาปญฺจ	„	อ
อหํ ยกฺขาต เวสฺสวณฺณํ สรํ	„	มิเอก	„	ม
อหํ เทวํ มนุสฺसानํ สรํ	„	อนว	„	อ
อหํ พรุ หนํ จิตฺติ สรํ	„	สปญฺจ	„	อ
อหํ ราเชอหิกฺสลํ สโร	„	พุทฺติ	„	ที
อหํ อรหนฺตาสารํ สรํ	„	พาอภฺร	„	ล
อหํ พุทฺธ ธมฺมํ สงฺฆํ สรํ	„	นปญฺจ	„	นโมพุทฺธาย

ลบ ส – นโมพุทฺธายต่ไป

อรหํ เกสพุทฺโธ มามารูปพุทฺธสฺมิ	ลบ	ส	เป็นเกษพระดั่งนี้	○
อรหํ อตฺตธมฺโม ชาโต โหติ พทฺสปี	„	อ	„ องค์พระดั่งนี้	◡
อรหํ ธาตุทสฺสโสม โหติ สมภโว	„	อุ	„ ฐานพระดั่ง	◡

(เวลาทำจริงให้เขียนติดกันไปที่เดียว)

¹⁴⁹ พา มา นา อุ ก ส น เอ หัวใจพาหุง

สำเร็จเป็นองค์พระดังนี้

สูตรสำหรับซัดตัวอักษรลงในองค์พระ

นม เทวา มนุสสานัน มาบังเกิดเป็นตัว อ ลบ อ เป็น อ สี่- พุ ภา¹⁵⁰
ลงในฐานพระ.

สี่สดตนาคณาเค สพเพชน ,, สี่ ,, สี่ ,, สี่ วิ - ย ป¹⁵¹
ลงในองค์พระ.

ที่ปลงจเพชรอินทโร พรหมโม ,, ที ,, ที ,, ที ม สี่ อ ชุ
ลงในเกษพระ.

ม ราชสิงโห สิงหมานโน คโต ลบ ม เป็น ม อ อ.

กุกกุสนุโธ กุกกุพุโธ พุทธาย ปฏิสนธิ เอหิ มาบังเกิดเป็น น.

โมโกนาคมนโน ปฏิสนธิ เอหิ มาบังเกิดเป็น โม.

พุทธกสสโป พุโธ ปฏิสนธิ เอหิ มาบังเกิดเป็น พุ.

ธาโคตโม มุนิโย พรหม ปฏิสนธิ เอหิ มาบังเกิดเป็น ธา.

ย อริยมตตยโย หราชา มหราชอาณาจักร ปฏิสนธิ เอหิ มาบังเกิดเป็น ย.

ม จนทพรหม สุรจันทเทวา เทวปุตต์ เอหิ ลบ ม เป็น

อ สุริยสุณฺณ สุณฺณกาลิ เทวปุตต์ เอหิ ลบ อ เป็น

อ อุณฺณาโลกา อุณฺณาโลมา วิชทายโต ลบ อ เป็น

¹⁵⁰ ย่อมาจาก อ สี่ วิ สุ โล ปุ ส พุ ภา คือ พระนพพรคุณ

¹⁵¹ ย่อมาจาก สี่ วิ ธา ปุ ก ย ป คือ หัวใจสุดตันปิฎก

ม อ อุ สีสพุทโธ โหติ เป็น

พระคาถานี้เสกพร้อมทั้งหมด

เอหิ พุทธา พุทธสมิ นโมพุทชาย น กุกกุสนโธ โม พระโกนาคม
 พุท กสสโป ธา พระโคตม ย พระศรีอารีย มาอโส พรหมโม อินทโว
 ราชานो สีนโหนโถ เวสสวณโณ ยโกโห อรหนตสาวโก ทโมกโข โส มาอ-
 เพชลูกณณ มนุสสานิ อฏฐมุณิส เอหิ ยนต์ ตรินสิงหราชสีโห ปกาเสนโต พุทโธ
 โธมานิ ธมโมมานิ สงโฆมานิ สิทธิครุสิทธา จนทเวา สุณญอสุรา อสุริน
 โท ภหยัง จนท อุณณาโลมม ม อ อุจันท์ อสุรินโท สุณญุ กายสุณญา โสธาย
 ปิติอิ อรห อิติ.

คาถาสําหรับปลุก

นมพต สิงคโต ตรินสิงเห พุทธพุทโธ ปรมานอ จิตโต สีทเวา โสธาย
 นิमितตพรดโม อิทธิสิทธิ พรหมโม นิमितตสีโห พุทโธ นิमितต เทวนิมิตตา อินตรา
 นิमितโต นโมพุทชาย.

(ปลุกองค์ ๑๐๘ คาบ)

จุฬารูปพร้อมกันด้วยคาถานี้

พุทโธปฏิรูปุ มานพุทโธ ธาตพุทโธ กายพุทโธ สุณญพุทโธ สุณญรูปุ
 พรหมา พุทธา นิพพานิ ปรมตตสุณญุ นโมพุทชาย ย สุณญ ธา สุณญพุท พุท สุณญ
 โม โมสุณญ น อหิ สุณญปรมตตจิตต อนิจจ อนตตาทายาสุณญกาโร จนท
 อสุรินโท พรหมา อินทโร เทโว สุณญน มานิมิตตสุณญอ จิตโต นโม พุทโธ
 พุทเธ พุทชาย สุณญุ (คาถานี้ลบบองค์พระเหลือไว้แต่ยันต์)

คาถาเสกองค์พระชั้นเดียว

นุกกุสนธสาสตา โมคือพระโคนาคม ข้าจะไหว้นมัสการ พุท คือ
 พระกสสปิงหาร ธา เทพสมภาร พระสิริสากยมุณี ย คือพระศรีอริยโมตรี
 สิริกสสวา ผู้น้อมยงทรงทสพลเวหา อ ๆ ม อ ท วา อรม พระมุณินอินท

ชูลีนบนอบไหว้นมัสการ ฐุ ฐุดแลมหารณพพรรณรังสี จกกว่าเพสุ ทุกแหล่งหล้า
สพพทุกธวินาลวย สรพสวัสตี ภาวนตุ เม.

ลบนยันต์ต่อไป

ปฐุมิ ยนต์ อทฒโลโป จ อันว่าจะลบเสียซึ่งยันต์ครึ่งหนึ่งก็ตี

น กาโร โหติ สมภโว จงมาบังเกิดเป็น น.

ทุติยิ เสสยนต์ โลโป ฉ อันว่าจะลบเสียซึ่งเศษยันต์ก็ตี โม กาโร

โหติ สมภโว จงมาบังเกิดเป็น โม.

ลบนโมต่อไป

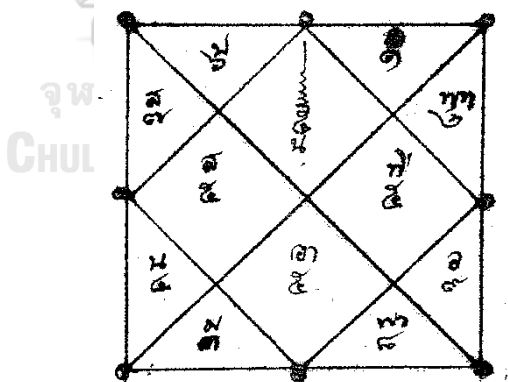
ปฐุมิ อชฒนโม โลโป จ อันว่าจะลบเสียซึ่งนโม ครึ่งหนึ่งก็ตี พุท กาโร
โหติ สมภโว จงมาบังเกิดเป็นพุท

ทุติยิ เสสนโม โลโป จ อันว่าจะลบเสียซึ่งเศษนโมก็ตี โธ กาโร
โหติ สมภโว จงมาบังเกิดเป็น โธ.

สำเร็จเป็นพุทโธ

ลบนพุทโธต่อไป

พุทโธ โลปเกยาย สุธญญนิพพาน อธิตจนิติ มาบังเกิดเป็นสุญญ ดังนี้ ....

สูตรตรีนิสิงเหอีกอย่างหนึ่ง

ม อ อุ ตรีนิสิงเห ให้เกิดเป็น ๓.

สั วิ ฐา ปุ ก ย ป สตตนาเค ,, ๗.

ปา อ กา มุ สุ ธญจเพชลุนเมวจ ,, ๕.

สั วิ ฐา ปุ ก ย ป สตตนาเค ,, ๗.

น ม พ ท จตุเทวา	„	๘.
จ ต ย ต น ป ฉจนราชา	„	๖.
ร ว เ ส ส วิ ปญจอินทร์านเมวจ	„	๕.
อุ เอกยภูเขา	„	๑.
อ ส วิ สุ โล ปุ ส พุ ภา นวเทวา	„	๙.
อา ปา ม จุ ป ปญจพหุมาสหปติ	„	๕.
น ก ¹⁵² เทวราชา	„	๒.
อ อา อี อี อุ อุ เอ โอ อฏฐอรหนตา	„	๘.
น โม พุท ธา ย ปญจพุทธานนามิหิ	„	๕.

สูตรสำหรับชักยันต์

(ชักยันต์นอก) จตุยนต์า มหายนต์า พุทธมพคค - วิกรังคเร

(ชักยันต์ใน) อนุปฏิภูฐานัน วุคตโยคโก อุทาหรณ์อันใดไปมิได้แล้ว

อาจารย์ให้สำเร็จด้วยสูตรนี้.

สูตรเรียกชื่อหญิง

เตอิตถิขยาไป ให้อิ้วนณและอูวณณ ชื่อ ๆ ล ๆ

สูตรเรียกชื่อชาย

นามานัน สมาสโย ยุตตตโย ยุตตตตแห่งนามทั้งหลายให้ชื่อ ๆ ล ๆ

คาถาเสกองค์ตรีนิสิงเห

ม อ อุ สิวปุตติกุลิ อนิจจํ

ม อ อุ „ ทุกขํ

ม อ อุ สิวปุตติกุลิ อนตตทา

เอาผงทาตัวเป็นเสน่ห์แก่คนทั้งปวง.

¹⁵² จำนวนอื่น เป็น น ร

ภาคผนวก ง
ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห สำนวน ง

○ สิทธิการิยะ ถ้าจะทำตรีนิสิงเห ท่านให้ตั้งกำลังเทวดาลง คือ อาทิตย์ ๖ ๆ ล ๆ ศุกร ๒๑ บวกกัน
เข้าเปน ๑๐๘ เอา ๑๔ คูณ ได้ตั้งนี้ ๑๕๑๒ เอา ๓๘ หาร ได้ลัก ๓๙ เศษ ๓๐ แล้วเอาเศษมาหารลัก
ได้ ๑ ยังมีเศษอีก ๙ เอาบวกเข้ากับเศษเปน ๑๐ จึงเอาไปบวกกับกำลัง ๑๐๘ ได้ ๑๑๘ เอา ๙
หาร ได้ลัก ๑๓ เศษ ๑ เอาเศษลบเหลือ ๑๒ ชื่อ ทวาทสมงคลแล

จึงตั้ง ทวาทสมงคล เอา ๔ หารได้ลัก ๓ ตราไว้

จึงตั้งทวาทสมงคลลงเอา ๒ บวกเอา ๒ คูณ เอา ๔ หาร ลักเปน ๗ ตราไว้

ตั้งลงเอา ๒ ลบเอา ๒ คูณ ๔ หาร ลักเปน ๕ ตราไว้ ตั้งลงเอา ๔ บวก ๔ หาร ลักเปน ๔ ตราไว้

ตั้งลงเอา ๒ คูณ ๔ หาร ลักเปน ๖ ตราไว้ ตั้งลงเอา ๒ ลบ ๒ คูณ ๔ หาร ลักเปน ๕ ตราไว้

ตั้งลงเอา ๔ บวก ๔ หาร ลักเปน ๔ เอา ๔ หารลักเปน ๑ ตราไว้

ตั้งลงเอา ๒ คูณ ๔ หาร ลักเปน ๖ เอา ๖ คูณ ๔ หารลัก เปน ๙ ตราไว้

ตั้งลงเอา ๔ บวก ๔ หาร ลักเปน ๕ ตราไว้¹⁵³

เอา ๔ บวก ๔ หาร ลักเปน ๒ ตราไว้¹⁵⁴

ตั้งลงเอา ๒ บวก ๒ คูณ ๔ หารลักเปน ๘ ตราไว้¹⁵⁵

ตั้งทวาทสมงคลลงเอา ๒ ลบ ๒ คูณ ๔ หาร ลักเปน ๕ ตราไว้ ตั้งเปนคัมภีร์ตรีนิสิงเหตั้งนี้แล ทั้ง
๑๒ บทนี้ ๖๐ เปนกำลังแล ๆ

ตรีนิสิงเห เปน สิงห์ ๓ ตัว คือ ธรรมราชสีห์ อันเปนโพธิสัตว์เจ้าตัว ๑ กาฬราชสีห์ตัว ๑ ปันฑุร
ราชสีห์ตัว ๑ เปน ๓ แล ๆ สัตตนาเค เปนข้าง ๗ คือ *พ*ฉัตรพันต์ตัว ๑ ข้างปาเลไลยก์ ๑ ข้าง
ไอยราพตตัว ๑ ข้างคีรีเมฆตัว ๑ ข้างคีรีวรรณ ตัว ๑ ข้างราลห ตัว ๑ ข้างปัจฉิมยาเคนทร์ตัว ๑ เปน
สัตตนาเคข้างทั้ง ๗ แล ๆ ปัญจเพ็ชุลูพเมว จะ คือ *พ*เพ็ชุลู (คิณ) ทั้ง ๕ คือ *พ*เพทยาธร ๑ *พ*พฤหศี
บตี ๑ *พ* อิศวรอังก์ ๑ *พ* อุมากควตองค์ ๑ *พ* นารายณ์องค์ ๑ เปน ๕ องค์ แล ๆ จตุเทวา คือ

¹⁵³ ที่ถูกต้องควรจะเป็น ตั้งลง เอา ๒ ลบ เอา ๒ คูณ เอา ๔ หารลักเปน ๕ ตราไว้

¹⁵⁴ ที่ถูกต้องควรจะเป็น ตั้งลง เอา ๔ ลบ ๔ หารลักเปน ๒ ตราไว้

¹⁵⁵ ที่ถูกต้องควรจะเป็น ตั้งลง เอา ๒ บวก ๒ คูณ เอา ๔ บวก ๔ หารลักเปน ๘ ตราไว้

จัตุโลกบาลทั้ง ๔ ท้าวอหิภูมิมหาราชองค์ ๑ ท้าววิรุฬหกองค์ ๑ ท้าววิรูปักษ์องค์ ๑ ท้าวกุเวรราชองค์ ๑ เป็น ๔ องค์ แล ๆ ฌวัสสราท คือพญาทั้ง ๖ ท้าวองค์มารราชองค์ ๑ ท้าวมหากบิลราช ๑ ท้าว nibลนีนราช ๑ ท้าวธตราช ๑ ท้าวยมราช ๑ ท้าวสามลราช ๑ เป็น ๖ องค์ ๆ ปัญจอิพรานเมวจะ พ อินทร์ทั้ง ๕ คือ สมเด็จพระอินทร์ ๑ พศุสีองค์ ๑ พยมราชองค์ ๑ พจิตภาคองค์ ๑ พอินทร์องค์ ๑ เป็น ๕ องค์ ๆ เอกยักษา คือ พยามาราธิราช องค์ ๑ นวะเทวา เทวดาทั้ง ๙ พพองค์ คือ พอาทิตย์ ๆ ล ๆ พเกตุ เป็นเทวดา ๙ พองค์ แล ๆ ปัญจพรหมมาสหปติ พรหมทั้ง ๕ คือ ท้าวสหบดีพรหม ๑ ท้าวประจิตเทพพรหม ๑ ท้าวพรหมสีห ๑ วัตตโคตมพรหมสีห ๑ ฤาษี ๑ เทวพรหมภควดี เป็น ๕ องค์ แล ๆ ทเวราชา พยาทั้ง ๒ คือ พรามเทพ ๑ ท้าววิมลเสนา ๑ เป็น ๒ องค์ แล ๆ อัฐอรหันตา พ อรหันต์ทั้ง ๘ คือ พสังกัจจามณเฑร ๑ พโมคคัลลาน ๑ พสารีบุตร ๑ พกัสสปเถร ๑ พ สาม สามณเฑร ๑ พ นาคเสน ๑ พ โรมานาคเฑร ๑ พองคุลิมาล ๑ เป็น ๘ องค์ ๆ ปัญจพุทธานามามีหิ คือ พพุทเจ้า ทั้ง ๕ พ องค์ มี พ กักกุสันโฑ เป็นต้นแล ๆ กำหนดอีกอย่าง ๑ ดังนี้ ตรีนิสิงเห สิงห์ ๓ ได้แก่ **ม อ อุ ม** นั้นคือ พ สุตระ **อ** นั้น คือ พ อภิธรรมทั้ง ๗ คัมภีร์ **อุ** นั้น คือ พวินัยทั้ง ๕ คัมภีร์ สัตตนาเค ทั้ง ๗ ได้แก่ **ส วิ ธา ปุ ก ย ป** ส นั้น คือ พสังคินี **วิ** นั้นคือ พ วิงค **ธ** นั้น คือ พ ธาตุกาวัตถุ **ปุ** นั้น คือ พ ปุคคัลบัญญัติ **ก** นั้น คือ พ กลาวัตถุ **ย** นั้น คือ พ ยมก **ป** นั้น คือ พมหาปฏิฐาน ๆ อักษร ๗ พ คัมภีร์อยู่ในหนังสือวิสุทธิธรรมคณัน

พสังคินี มีอักษร ๑๓๖๐๐๐

พวิงค มีอักษร ๒๓๖๐๐๐

พ ธาตุกาวัตถุ ,, ๔๔๐๐๐

พ ปุคคัลบัญญัติ ,, ๔๔๐๐๐

พ กลาวัตถุ ,, ๒๗๐๐๐

พ ยมก ,, ๙๖๐๐๐

พ มหาปฏิฐาน ,, ๑๔๕๖๐๐๐

ปัญจเพ็ชฌุนเมวจะ คือ พ วิศณุกรมทั้ง ๕ ได้แก่อักษร **ปา อ ก มุ** ส คือทั้ง ๕ มีปาณาเป็นต้น จ ตู เทวา คือจัตุโลกบาล ทั้ง ๔ ได้แก่ **น ม พ ท** น นั้นคือ พ กักกุสนท์ **ม** นั้น คือ พโคណาคมน์ **พ** นั้น คือ พ กัสสป **ท** นั้น คือ พศรีสัักยมุณี

น นั้นคือ ปถวี ธาตุดิน อยู่ใหล่

ม นั้นคือ อาโป ธาตุน้ำ อยู่คาง

พ นั้นคือ เตโช ธาตุไฟ อยู่บนากี

ท นั้นคือ วาโย ธาตุลม อยู่อุระ

ธาตุดิน ๒๑ เป็นอักษร ๒๑

เกสา คือ ก

โลมา ,, ข

นขา ,, ค

ทันตา ,, ฌ

ตโจ ,, ง

มส์ ,, จ

นหารู ,, ฉ

อัฐถิ ,, ช

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก จ

ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ลำนวน จ

นโมนมัสการ พระสรรเพ็ชดาญาณเป็นปิ่นปักหลักโลกา ข้าไหว้พระไตรสรณนา มีนามชื่อว่า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์คุณนัง ข้าตั้งไว้เหนือเศียรเกล้า พระอาจารย์เจ้าจึงกล่าวเฉลยไข บอกนามแกลงไว้ชื่อ ตรีนิสิงเห มีอุปเท่ห์อันเลิศไกรอาบป้องกันโพยภัยในแผ่นพิภพพาตรีเป็นศรีสวัสดิมงคล ประจัญภัยพาลให้ชนะแก่ศัตรูกาลเราท่าน นโมนมัสการ คุณพระทศพลญาณ ๕๖ คุณแลนา คุณพระธรรมอันปรีชา ๓๘ อันเลิศล้ำไตร คุณพระสงฆ์อันทรงพระวินัย ๑๔ ตั้งไว้คือแก้วทั้ง ๓ ประการ จึงเอาแก้วทั้ง ๓ เป็นประธาน ๑๐๘ โดยการ ตั้งกำลังเทวา ๘ องค์ จงเร่งตั้งลงอย่าได้นิ่งนาน พระ ๑ ๒ ๓ เร่งให้ตั้งลงพลันตั้งกำลังพระพุทฺธเลิศล้ำ ทั้งพระ ๕ ราชครู ทั้งพระ ๖ ๗ ๘ บวกเพิ่มกันมา ทั้งกำลังเทวา ๑๐๘ ด้วยกัน องค์พระอรหันต์ท่านจึงอภิปรายเราทั้งหลายอย่าได้นิ่งนาน เล่าเรียนไว้ให้เป็นแก่นสาร อย่าได้กินแห่งสนเทในใจ พระพุทธแลไซรัอ้ายแก่กัน

สมเด็จพระอรรษันต์จึงบรรชา จึงให้ตั้งคุณพระศาสดา ๑๐๘ บรรจง เจ้าคุณพระสงฆ์ ๑๔ คุณพลัน ให้ตัวเลขนั้น ๑๕๑๒ บอนานแล้วเอา ๓๘ ทารคือคุณพระธรรมเลิศไตร เศษเหลือ ๓๐ นั้นใช้คือคุณบารมีตึงสา ลับนั้นโดยตรา ๓๙ เป็นประธาน แล้วจึงกลับเอาพระปาระมีตึงสากัมมัญฐาน ๓๐ มาหาร ๓๙ คือลบก่อนอย่างนาน เศษนั้นอาจารย์ท่านว่า เนาวโลกอุดร ๙ ได้ลบบเลข ๑ แน่นอนคือองค์เอกจิตร ว่าเศษอาทิตย์บพิตรราชา เอามาบวกเพิ่มเข้าหากับพระนวลโลกอุดร ๙ เป็นทศกศลกัมบท กำหนดมา ๑๐ เอกกำลังเทวดาทั้ง ๘ พระองค์ตั้งลงอย่างนาน จึงเอาทศกศลกัมบทมาบวกเข้า ๑๑๘ โดยการ จึงเอาพระเนาวโลกอุดรมหารได้เศษ ๑ บอนานลบบนั้นบันดาล ๑๓ โดยจง เอาเลข ๑ ลบลงยังเหลืออยู่แค่ ๑๒ คือท้าวทะสะมมงคล ภาจนภัยอย่างหนึ่งนอนใจ ตั้งลงอย่าได้นาน เอาธาตุทั้ง ๔ มาหาร ลับนั้นได้ ๓ ท่านว่า

ตรีนิสิงเห อุปเท่ห์บังคับกลับเป็น ม อ อุ เลิศไซร ท่านให้ตั้งท้าวทะสะมมงคลลงฉบับไว เอา ๒ บวก ๒ คุณ เป็นมูลอันดับไป เอาธาตุทั้ง ๔ มาหารไป ลับนั้นเล่าใช้คือพระธรรมทั้ง ๗ คัมภีร์ เป็นที่โปรดสัตว์โลกด้วยปรมัตถเป็นเค้ามูล ตั้งท้าวทะสะมมงคลอย่าได้สูญ เอา ๒ ลบ ๒ คุณ แล้วเอาธาตุทั้ง ๔ มาหาร ลับนั้นบันดาลเป็นปัญจะ ๕ เพ็ชชลูกัน ให้ตั้งท้าวทะสะมมงคลลงพลันเอา ๔ บวก ๔ หาร ลับนั้นได้เป็น ๔ เทวา อาจารย์ท่านว่าเป็นจตุพรหมวิหาร ตั้งท้าวทะสะมมงคลลงอย่าได้นาน เอา ๒ คุณ ๔ หารลบบนั้นเป็น ๖ กามา คือลายลักษณ์พระยุคลบาททั้ง ๖ ให้เร่งตั้งท้าวทะสะมมงคลลงอย่าสูญ เอา

๒ ลบ ๒ คุณเอา ๔ มาหาร ลับนั้นอาจารย์ท่านว่าเป็นปัญจะอินตรา ตั้งทวะทวะสมงคล เอา ๔ บวก ๔ หาร ได้ลัษ ๔ บอนาน อาจารย์ให้ตั้งไว้เล่าจงเอา ๔ มาหาร ลับนั้นตั้งไว้แต่กาลอย่าได้ลัษ จึงได้ ลับนั้น ๑ คือ องค์เอกจิตรบอพิธราชา

ให้ตั้งทวะทวะสมงคลลงอย่าได้นาน เอา ๒ คุณ ๔ หาร ลับนั้นเป็น ๖ กามาจึงเอาพระยุคล ทั้ง ๖ ในคำภีร์วิปัสสนา เอาคุณกันกับลัษก่อนนั้นได้ ๓๖ โดยการ จึงเอาเลข ๔ มาหารลัษนั้นแปรการ เปน เนาวโลกภพไตร ให้ตั้งทวะทวะสมงคลลงจงฉับไว ให้เอา ๒ ลบ ๒ คุณเอา ๔ หารอย่าสูญลัษนั้น ไพบุณเป็นชั้นปัญจะ ๕ พรหมาบตี แล้วตั้งทวะทวะสมงคลลงเอา ๔ ลบ ๔ หารทำตามทำนองได้ลัษ นั้น ๒ คือทเวราชา ตั้งทวะทวะสมงคลลงอย่าสงกา เอา ๒ บวก ๒ คุณอย่ามาให้สูญ เอา ๔ บวก หนุนเพิ่มพูนกันไปเอา ๔ มาหาร คือ ธาตุดินน้ำลมไฟ จงเร่งหารทำตามตำราลัษนั้นพระอรหันทาทั้ง ๘ พระองค์ ตั้งทวะทวะสมงคลลงตามประสงเอา ๒ ลบ ๒ คุณเอา ๔ หาร ลับนั้นใช้เป็นปัญจะ ๕ พุทธานะمامิหงฯ ทำมาทั้งนี้ชื่อปฏิสนธิตรีนิสิงเหฯ อรหิ ชื่อองครักษ์น้อย ทำให้เป็นต้วจตุโรคู่กันแลฯ ที่ ๑ เอา ๔ หาร อย่าสูญ เอา ๖ บวก ๒ คุณ ที่ ๓ เอา ๒ ลบ เป็นสูญ เอาสอง(คุณ) เป็น ๒๐ทุกฐาน ที่ ๔ เอา ๔ บวก ๔ หาร ตามคำรา ที่ ๕ เอา ๒ คุณ ๔ หารอย่าสูญ ที่ ๖ เอา ๒ ลบ ๒ คุณ ที่ ๗ เอา ๔ บวก ๕ หาร ทำเปนๆ ถ้าลัษนั้นเปน เอกา ๑ ที่ ๘ ท่านว่า เอา ๒ คุณ ๔ หารเหมือนกันถึงที่ ๙ เอา ๒ ลบ ๒ คุณ ที่ ๑๐ จุดสูญเร่งคุณ เอา ๔ ลบ ๔ สิบแปดโดยการ ผลหารจำพวก เอา ๒ บวก ๓ คุณ เอา ๔ บวกหนุนเพิ่มพูนไปเอา ๔ หาร ได้ลัษอัฐฐาอรหันทาทั้ง ๘ พระองค์ ๑๒ ประสงจำนงที่จับเอา ๒ ลบ ๒ คุณ ๔ หารอย่าสูญลัษนั้นไพบุณเป็นปัญจะพุทธานะمامิหงฯ สิทธิการियะ จะกล่าวอุปเท่ ดี นิสิงเห ถ้าแลจะสู้ข้าศึกมากเท่าใดก็ดี ทำร้าย เรามิได้ ให้ตั้งสติ เสกน้ำมัน ให้เอาผงตรีนิสิงเหใส่ลง แล้วเสก ๑๐๘ คาบ เทรดลงไฟดับแล ถ้าจะทำกำบัง เอาดินสอบังมาผสมกับดินสอพอง

ทำต้วตรีนิเหให้ได้ ๑๐๘ จึงเอาผงทาต้ว เป็นกำบัง ถ้าจะทำ ท่านให้เอามะกล่ำทั้ง ๕ ใบไม่รู้ นอน ๑ ทรงบาดาล ๑ หิงหาย ๑ เอามาประสมทำผงดินสอ ใหวำวัน ๓ วัน ๗ ตั้งไปสี่สำหรับ ๑ ทำผงไว้ใช้ ตามอุปเท่นั้นเกิด ถ้าจะทำเป็นล่องหน ทำสีหน้า อย่างพรหม ให้พิจารณาทำเกิด พระราชาสี ทุกทีแล ให้ทำผงจตุโร เอาผงมาผสมกัน ให้ทำ ๑๖ ที เข้ากันกับตรีนิสิงเห ชื่อ เกราะเพ็ชแล ทำแล้ว อดไป ถ้าจะให้มิเดชมก ให้ทำเพ็ญวันวันครุไว้ใช้ ตามกล่าวมานี้เกิด ฯ อุปเท่ตรีนิสิงเห จะให้เป็น จังงเศก ถ้าจะให้เป็นมหาละลาย สรรพเศกแป้ง น้ำมัน กันข้างกันเสือดवाद ถ้าเปนความ ท่านให้ เอา ส้มป่อย ๗ ฝัก มะกรูด ๗ ชื้น ใบเงิน ใบทอง ใบหมากผู้ ใบหมากเมีย ใบกระทืบยอด ใบ

มะขาม ใบผักกระเฉด ใบระงับ ญาแพรกเผือก ใบมะตูม ทำสหัส ให้เอาชื่อศัตรูพันใส่กระดาดเข้า เป็นไส้เทียน จึงเขียนชื่อศัตรู ลงแผ่นอิฐ

ก็ได้แผ่นหินก็ได้ แศกกว่าจะสิ้นเทียน เมื่อจะเศก สหัส ด้วยน้ำเครื่องยา ให้เอาอิฐลงนั่ง ครั้นแล้ว จึงเอาอิฐ ไปทิ้งน้ำเสีย จึงมาบ้านเกิด ให้เอายอดตองอ่อน กลม ๆ ยังมีได้คลี่ นั้นมาเขียน ชื่อ ศัตรู นั้น ให้สิ้นเศก แล้วให้ วัวกิน อิฐฐานว่า ถ้าวัวพูดได้ ศัตรูมีง ว่าความแก่กูได้ แลให้ล้าลึงถึง คุณพระรัตนไตร แลเทวดา ที่อยู่ในพระคานานั้นเกิด ๆ กลหนึ่ง ถ้าใครรู้จัก เศก ตรีนิสิงเห ตั้งอัตร

๓

ตราดังนี้ ๕ นี้ว่าถึง เพ็ชฌกัณ เอาผงนั้นเศกด้วย **สิโรเมพุทธเทวณ จาลฯ สิทธิเม** เศกผง ครั้นถึง

๗

๔

๑

หมู่ ๖ ว่าถึงชั้น พระอินตรา เอาผงเศกด้วย **กาส เกวา** ครั้นถึงหมู่ ๙ ชั้นพรหม เอาผงเศกด้วย **ทิกา**

๕

๕

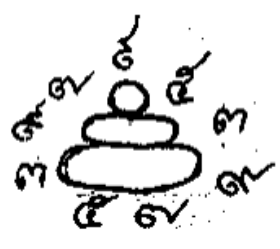
๒

การ เศกผง ครั้นถึงหมู่ ๘ ว่า ถึงพระเจ้าห้าพระองค์ เอาผงเศกด้วย **นการโร กุกุสนโทลาฯปญจ**

๕

พุทธา นามามิ เศก ๑๐๘ จงทุกชั้นแล ๆ ชั้นเพ็ชฌกัณใช้ เมื่อทำการชั้นพระอินตรา ให้อยู่คง แก่ อารุททั้งปวง ชั้นพรหม เป็น ดำเนิน เสน่หา

ชั้นสุด พุทธา เข้าฌรงสงคราม แคล้วคลาด อารุท แล ๆถ้าจะทำ โลกุตระ ให้ตั้ง ตรีนิสิงเห เอา ๖๐ หาร ได้ลับ ดังนี้ ๖ ๒ ๕ ๗ ๗ ๓ ๒ ทำเป็น ๕ ๕ จึงเอา ๑๑ บวกกลับ แล้ว เอา ๓ คุณ เอา ๗ หาร ได้ ลัก ดังนี้ ๓ ๗ ๕ ๔ ๕ ๖ ๕ องคพระ ๙ ๕ ๙ ชื่อ โลกุตระ ทำแล้ว ให้ทำ ๑๐๘ เอาผงไว้ใช้ ๆ ๑ ๓ ๖ ๐ ๘ ๐ ๐ ๐ ๐ คุณแล้วให้ตั้ง ตรีนิสิงเลง ๓ เอา ๓ คุณ ได้ ๙ ตั้ง ๙ ลงเอา ๗ คุณ ไป จนถึง ปัญ จะ พุทธา นามามิหัง เอา ปัญจะพุทธา หารแล้ว เอาผงไว้ใช้ ๆ อนึ่งให้ตั้งตรีนิสิงเลง ตามสูตร ดังนี้ ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕ ลงแล้ว เอาปัญจะพุทธา คือ ๕ คุณ แล้ว หาร ได้เลข ลับ ดังนี้ ๓ ๗ ๕ ๔ ๖ ๕๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕ แล้ว จึงเอา ๕ หาร ลงไปอีก ได้รับ ดังนี้ ๗ ๕ ๐ ๙ ๓ ๐ ๓ ๙ ๐ ๕ ๗ แล้ว ให้ ทำเป็น องคพระดังนี้ ๗ ๕ ๒ ๙ ๓ ๒ ๓ ๙ ๒ ๕๗ แล้วจึงเอาไปยันต เหว ทั้งปวง แล้ว ลบ เอา ผง ไว้ใช้

ถ้าจะทำ เป็นองค์พระ ๓ องค์ ซ้อนกัน ก็ได้ ให้เอา ๕ คุณ ๕ หาร ทำเหมือนกัน ดังนี้ จึงยก
 เอาองค์พระทั้ง ๓ องค์ ซ้อนกัน เอา สุณ กลาง เป็น ปาก เอา สุณ ทั้ง สอง เป็น ตา สอง ข้าง เอา
 เลข ๓ ทั้ง สอง มาเป็น หู ทั้งสอง ข้าง เอาเลข ๕ ทั้งสอง มาเป็น มือทั้งสอง เอาเลข๗ ทั้งสอง มา
 เป็นบาทา ทั้งสอง ข้าง เอาเลข ๙ มาเป็น เกตุ เปนฐาน ดังรูป นี้ ลงตะกรุด ผ่า ประเจียด ก็ได้ลง
 กระจดาษปิดประตูเรือน กันผี ปิศาจ ภูตพลาย โจร เมื่อคุณ หาร ทำ ตัว ให้ แศก จง ทุกที่ ๓ คาบ ๗
 คาบ ด้วย สสูตร นั้น ประสทิท ทุกประการ แล ฯ

**จตุโร นวโม ทเวโซ ตรีนิ ปญจ สตต อฏฐุ เอก ฉสมภโว ตรีนีสิงเห สตตนาเค ปญจเพชฉล
 นเมว จ จตุเทวา ฉวตตราชา ปญจอินตรามทีทฎิกา เอกยทุกขา นวเทวา ปญจพรมุมาสหบดี ทเว
 ราชา อฏฐุอรหนตา ปญจพุทธา นนามิหิ**

ตรีนีสิงเหน้อยและใหญ่ เมื่อจะเสกอะไรจงเสกคู่กันแลทุกสิ่งแล อุปเท่ตรีนีสิงเห ให้ตั้ง ตรีนีสิง
 เห ลงทั้งนั้น เอา ๓ คุณ ๓ หาร ให้ได้ ๓ ที ชื่อ มงคลเพ็ชชาตรี อย่าสนเท่ เลยให้ ตั้ง ตรีนีสิงเห ลง เอา
 ๕ คุณ ๕ หาร ให้ได้ ๓ ที ชื่อ เกราะเพ็ชชาตรี ให้ ตั้ง ตรีนีสิงเห ลง เอา ทั้ง นั้นมา คุณกัน ให้ได้ ทุกตัว
 ตามกันลง มาแล้ว เอา ๗ หาร ให้ได้ ๖ ที ชื่อ เพ็ชส์ีด้าน แล ให้ ตั้งจตุโร ลง ๔ ๙ ๒ ๓ ๕ ๗ ๘ ๑ ๖
 ดังนี้ เอา ๔ คุณ ๔ หาร ให้ได้ ๗๖ ที ๑๙ ที ชื่อ นรายแมลงรทธิ ฯ เมื่อทำคุณ หาร สำเร็จ แล้ว ฟังล
 เอาผง ไวโซ่ ตามอุปเท่ นี้เถิด ถ้าจะผสมผงนั้น ให้เอาดอกบัวหลวงให้เอายัน ตรีนีสิงเห ลงทุกดอกบัว
 ดอกไม้ ๑๐๐ ตากแห้ง บดให้จดังดี ผสมกับผงดินสอ เมื่อจะทำตัว เอาผงดินสอนั้น ให้ทำวัน ๓ วัน ๗
 แล้วให้เสก ๑๐๑ คาบ ด้วยพรพคาถานั้น จึงประสทิท ให้รักษาศีล กินบวช ตั้ง มงคล จงดี บูชา จึงทำ
 เถิด ถ้ากัน ศัตรู เอาผงทาตัว แศก ๙ คาบ ทำร้าย เรามิได้เลย ถ้า เสดาะไซ่กรวน สรรพทั้งปวง เอา
 ผงมาอม แศก ๙ คาบ พ่นผง ลงไป หลุดสิ้น แล ถ้าจะให้เปนเสน่ห์ แก่ท้าวพระยา แลผู้ใหญ่ ให้เอาผง
 ห่อผ้าไปเสก ๘ คาบ แม้โทษ ถึงตาย ก็มีตาย แลให้คงแก่ หอก ดาบ เอาผงละลายสุรากินแล อนึ่ง
 ให้เอาผงดินสอละลายน้ำมันหอม แศก ๑๐๘ กิน แล ทาตัว อยู่คง แล ถ้าเป็นความเอาผงใส่ขันสำ
 ริฤทธิ ทำน้ำมนต์ แศกล้างหน้า เราชนะนะ แล ถ้ามีผี เข้า เอาผงมา เป่านัดถูจุมุก บ้าง ทาตัวมันบ้าง ผี

ออก แล ถ้าจะหุงเป็นสีผึ้ง๓ สี ขาว แต่ง เหลือง หนัก ๕ เอาผักแพวแดง ๑ จัน ๑ กริสนา ๑ การบูร ๑ พิมเสน ๑ สิ่งละน้อย บดผสม ผงดินสอ หุงด้วยน้ำมันหอมหุง วัน ๓ วัน ๗ อันต้องหุง หนึ่ง แล มหาสิทธิโชค อัมมฤตโชค เริกดีจึงหุงแล ให้ทำโนบถ เอาไม้รัก ทำไม้กวอน ๆ ไป ภาชนะนาไป กว่าจะ แลแล้ว ครั้นเอามาเสกอีก ๑๐๘ เป็นเสน่ห์ ทั้งปวงแล ฯ ถ้าต้องคุณกระทำ จงเอาผงใส่ในขันน้ำ ๆ ตัก กลางสายน้ำ เสดก ๑๐๘ กินบ้าง ทาตัวบ้าง ถ้ามีลงก็รัก แลถ้าเป็นไข้ เอาผงใส่ขันน้ำ เสดก ๑๐๘ กินแก้ แล หรือ คลอดลูกมือออก กินบ้างทาบ้าง ก็ออก แล แม้ผีเข้า ไล่มือออกก็ออก แล ถ้าจะลงฟ้าประเจียด เอาผงใส่ขันน้ำหมึก ลงเถิด ถ้าเข้าณรงสงคราม เอาผงใส่ผ้า ผูกเป็นหัวพีรอดเศก ๑๐๘ ประพรหม พล ช้าง ม้า กันอาวุธทั้งปวง แล เอาผงละลายน้ำอ้อย เสดก ๑๐๘ ในโอ่งน้ำรัก เราสิ้นทั้งเรือน แล วัควาย เจ็บ เอาผงใส่น้ำ เสดก ๑๐๘ ให้มันกินบ้าง รดบ้าง หายแล ประพรหม ของที่ขาย ๆ ดีแล ฯ

ตรีนิสิงเหตฯจตุโร สิริโรเมพุทธเทวญฺจ ลลาเค พรหมเทวตา หทยะ นรากญฺเจว หตเถ ว ปรเม สุรา ปาเท พิสนุกญฺเจว สพพกมมา ปสิทธิเม พระคาถาธรรณีสาร ทำการสิ่งใด ๆ กลัวจัญไร เอา มะกรูด ส้มป่อย กล้วยแพรก กล้วยาคา ทำน้ำมันต์อาบ หรือสะหัวบ้าง ประพรหมบ้าง กันเสนียด จัญไร ทั้งปวง แล ฯ

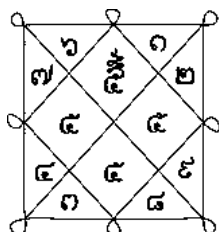
ภาคผนวก ฉ

ต้นฉบับคัมภีร์ตรีนิสิงเห ลำนวน ฉ

○ กำลั้งเทวดาทั้ง ๘ วัน แล้วเอาได้ลัภ ๑๐๘ แล้วตั้ง ๑๐๘ นี้ลงเอาแล้ว คุณพระสงฆเจ้า ๑๔ นั้นมาคุณ ได้ลัภ ๑๕๑๒ แล้วเอาคุณ พระธรรมเจ้านั้นมาหาร ได้ลัภ ๓๙ เศษ ๓๐ แล้วเอาผล ลัภมาตั้ง เอาเศษ ๓๐ นี้หาร เศษเหลือ ๙ บวกกับผงลัภได้ ๑๐ แล้วตั้งคุณพระพุทเจ้า ๕๖ คุณธรรมเจ้า ๓๘ คุณพระสังฆเจ้า ๑๔ บวกกันได้ ๑๐๘ แล้วเอา ๑๐ ที่ทำกำลั้งเทวดานั้นมาบวก ได้ ๑๑๘ แล้วเอานวหคุณ ๙ หาร ๑๑๘ ได้ลัภ ๑๓ เศษ ๑เอาเศษ ๑ นี้ไปลบลัภ ๑๓ นั้น คงเหลือ ๑๒ คือ ทวาทสมงคล แล้วตั้งทวาทสมงคล เอาธาตุทั้ง ๔ หาร ได้ลัภ ๓ คือ ตรีนิสิงเห ตั้งทวาท สมงคลลง เอา ๒ บวก แล้วเอา ๒ คุณ แล้วเอาธาตุทั้ง ๔ หาร ได้ลัภ ๗ คือ สัตตนาเค แล้วตั้ง ทวาทสมงคล ลง เอา ๒ ลบ แล้วเอา ๒ คุณ ได้ลัภ ๒๐ แล้วเอาธาตุทั้ง ๔ หาร ได้ลัภ ๕ คือ ปัญจ เพชลุ กัน เจวะ แล้ว ตั้ง ทวาทสมงคลลง แล้ว เอา เทวดา ทั้ง ๔ บวก ได้ลัภ ๑๖ แล้วเอาธาตุทั้ง ๔ หาร ได้ลัภ ๔ คือ จตุเทวา ๔ แล้ว ตั้ง ทวาทสมงคลลง แล้ว เอา ๒ คุณ เอาธาตุทั้ง ๔ หาร ได้ลัภ ๖ คือ น้อรธา ๖ แล้ว ตั้ง ทวาทสมงคลลง แล้ว เอา ๒ ลบ แล้วเอา ๒ หาร ได้ลัภ ๕ คือ ปัญจ อินทราหมหิทธิคุณ ตั้ง ทวาทสมงคลลง แล้ว เอา เทวดา ๔ บวก ได้ ๑๖ แล้วเอา ๔ หาร ได้ลัภ ๔ แล้ว เอาลัภตั้ง เอาธาตุ ๔ หาร ได้ลัภ ๑ คือ เอกยักขาแล้ว ตั้ง ทวาทสมงคลลง แล้วเอาเทวดา ทั้ง ๖ บวกได้ ๑๘ แล้ว เอา ๒ คุณ ได้ ลัภ ๓๖ แล้วเอา ธาตุทั้ง ๔ หาร ได้ลัภ ๙ คือ เนาว เท วาแล้ว ตั้ง ทวาทสมงคลลง แล้วเอา ๒ ลบ แล้วเอา ๒ คุณ แล้ว เอา ธาตุ ๔ หาร ได้ลัภ ๕ คือ ปัญจพรหมาสหบดีแล้ว ตั้ง ทวาทสมงคลลง แล้วเอา ๒ คุณ ได้ลัภ ๒๔ แล้วเอาธาตุ ๔ หาร ได้ ลัภ ๖ แล้วเอาลัภ ขึ้นตั้ง แล้วเอา ๒ บวก แล้ว เอา ธาตุ ๔ หาร ได้ลัภ ๒ คือ ทเวราชาแล้ว ตั้ง ทวาทสมงคลลง แล้วเอา ธาตุ ๔ บวก ได้ ๑๖ แล้วเอา ๒ คุณ ได้ ๓๒ แล้วเอา ธาตุ ๔ หาร ได้ลัภ ๘ คือ อัดละ อรหันตาแล้ว ตั้ง ทวาทสมงคล ลง เอา ๒ ลบ แล้วเอา ๒ คุณ เอา ๕ หาร ได้ลัภ ๕ คือ ปัญจพุทธานามิหิ จบห้องประณม แต่เท่านี้แล.

มะ อะ อุ ตรีนิสิงเห ๓ ฯ สัต ตะ วิ ปี ปะ สะ ตุ สัตต นา เค ๗ ฯ อา ปา มะ จุ ปะ ปัญจ เพช หลุ กัน เจน เม ว จ ๕ ฯ นะ มะ พะ ทะ จัตตุ เทวา ๔ ฯ จต น ต ย ปุ (จ ต ย ต น ป) น้อ วัตตราธา ๖ ฯ รุ เว ส ส วิ ปัญจอินทรา มนิตุฑิตา ๕ ฯ อุ เอ กะ ยัก ขา ๑ ฯ อะ สัง วิ สุ โล ปุ สะ พุ ภา เนาว เทวา ๙ ฯ ปา อะ กา มุ สุ ปัญจพรหมาสหบดี ๕ ฯ น ร ทเวราชา ๒ ฯ ปา อ อ มุ สุ วิ มา

อุ อัดละอรหันตา ๘ ฯ นะ โม พุท ธา ยะ ปัญจพุทธานนามิหัง ๕ ฯ ๕ ตัวนี้ ให้ ทางเลข อุ ณา
 โลม ขมวดด้วย ยัน ตัง สัน ตัง วิ กริ่ง คะ เร เส้นทแยง มุม กริ่งด้วย จดยันตัง สันตัง วิ กริ่ง คะ เร
 กริ่งขมวด ๔ มุม เส้นในด้วย สนิธิ ยัน .. น สัน ตัง วิ กริ่ง คะ เร

ทับหลัง

ตรีนิสิงเห ตั้ง เอา ๕ หาร ได้ลัก เป็นดังนี้ แล้ว ๕ หาร ผลลักต่อไป นี้ ห้อง ทูติ ยะ
 เลข โลโป จ อัน ว่า จะ ลบ เลขทั้งหลาย สำหรับลบเลข ห้อง ทูติ ยะ

๕ / ๓๗ ๕ ๔ ๖ ๕ ๑ ๙ ๕ ๒ ๘ ๕

๕ / ๗ ๕ ๐ ๙ ๓ ๐ ๓ ๙ ๐ ๕ ๗

๕ / ๑ ๕ ๐ ๑ ๘ ๖ ๐ ๗ ๘ ๑ ๓

๕ / ๓ ๐ ๐ ๓ ๗ ๒ ๑ ๕ ๖ ๕

๕ / ๖ ๐ ๐ ๗ ๔ ๔ ๓ ๑ ๓

๕ / ๑ ๒ ๐ ๑ ๔ ๘ ๘ ๖ ๕

๕ / ๒ ๔ ๐ ๒ ๙ ๗ ๗ ๓

๕ / ๔ ๘ ๐ ๕ ๙ ๕ ๗

๕ / ๙ ๖ ๑ ๑ ๙ ๓

๕ / ๑ ๙ ๒ ๒ ๔ ๑

๕ / ๓ ๘ ๔ ๔ ๙

๕ / ๗ ๖ ๙ ๓

๕ / ๑ ๕ ๔ ๑

๕ / ๓ ๐ ๙

๕ / ๖ ๕

๕ / ๑ ๓

๕ / ๕

ห้อง ๓ ต่อ

ถ้าจะทำองค์พระ ให้ตั้งตรีนิสิงเห ลงแล้ว เอา ๒ คุณ แล้ว เอา ๒ ทาร แล้ว ๕ ทารต่อ ผล
 ถ้านั้นอีก ได้สัก ๗ ๕ ๐ ๙ ๓ ๐ ๓ ๙ ๐ ๕ ๗ เป็นองค์พระ ๗ ปละมัง รุปัญจ ศิริสังข์ สูญ ญะ โล
 โป จะ อันว่าจะลบสูญปละมังรูปัญจจะ ศิริสังข์ สูญ ณะ กา โร โห ติ สัม ภา โว ติ ณะ พุทธาปนะ วิ ษา
 ยะ เต ๐ ๗

ทุติยัง ชา ตัง พุทโธ สูญ ญะ โล โป จะ อันว่า จะลบสูญ ๗ ทุติยัง ชา ตัง พุทโธ สูญญะ กา
 โร โหติ สัมภาโว หัตถะพุทธาปนวิชายเต ๐ ๗

ตติยัง โหมิ สัมภาโว สูญญะ โลโป จ อันว่า จะลบสูญ ๗ ตติยัง โหมิ สัมภาโว สูญญะ
 กาโล โหติ สัมภาโว บาทะพุทธาปนวิชายเต ๐ ๗

ปละมัง สัตตะ โลโป จ อันว่า จะลบสัตตะ ๗

ปละมัง สัตตะ กาโร โหติ สัมภาโว หัตถะพุทธา ปนวิชาย เต ๗ ลบ

ปละมัง ปัญ จ โลโป จ สัมภาโว หัตถะปัญจะ ปนวิชาย เต ๗ ลบ

ปละมัง ปัญ จ โลโป จ สัมภาโว หัตถะปัญจะ ปนวิชาย เต ๗ ลบ

ปละมัง เนวะ โลโป จ สัมภาโว หัตถะเนวะ ๗

ปละมัง เนวะ โลโป จ สัมภาโว หัตถะเนวะ ปนวิชาย เต ๗ ลบ

ปละมัง ตรีนิ โลโป จะ อันว่า จะลบ ตรีนิ ๗

ปละมัง ตรีนิ กาโร โหติ สัม ภา โว หัตถะ พุทธา ปานะ วิชา ยะเต

ทุติยัง สัตตะ โลโป จะ อันว่าจะลบ สัตตะ

ทุติยัง สัตตะ กาโร โหติ สัมภาโว ปาทะ พุทธา ปนวิชา ยะเต

ทุติยัง ปัญ จ โลโป จ อันว่าจะลบ ปัญ จ

ทุติยัง ปัญ จ กาโร โหติ สัมภาโว อันว่าจะลบ ปัญ จ

ทุติยัง เนวะ กาโร โหติ สัมภาโว อันว่าจะลบ เนวะ

ทุติยัง เนวะ กาโร โหติ สัมภาโว บาทะ พุทธะปนวิชายเต

ทุติยัง ตรีนิ กาโร โหติ สัมภาโว อันว่าจะลบ ตรีนิ

ทุติยัง ตรีนิ กาโร โหติ สัมภาโว บาทะ พุทธะปน

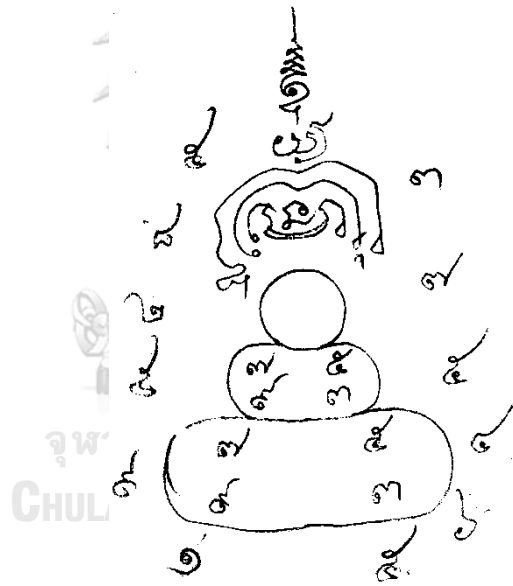
น กุกกุสันทะ อาจารย์ยะ ๗ ลงตัว นะ

โมพระโกนาคม เข้าโหร นมัสการ ฯ ลงตัว โม
 พุทธะกัสสปปะ สังหาร ฯ ลงตัว พุท
 ธา พระสัมมาร ศรีสากมุนี ฯ ลงตัว ธา
 ย พุทสิอริยไมยตรี สีสำแดง เกษดา ชูโฉม ลงตัว ยะ
 เทวา จงออก พระราชมุนีแก้ว อัญชูลี ข้าไหว้ นมัสการ ฯ ลงตัว ฯ
 อุ คือ องค์ โภธิสมภาร ฯ ลง ตัว อุ ฉ้อพรรณรังสี จักรา...สุ ทุกแหล่งหล้า
 สารพัด สตรู วินาศสันติ ภาวันตุ เต-เม ลง อุณาโลม

แล้วเสกองค์พระ เสก อุ เข้ามาก่อนแล้ว

ฉ้อพรรณรังสี แล้วเสกด้วยสูตร ทุกสูตร

แล้วประจุ ฯ แล้วเสกด้วยสูตร ทุกสูตร

พุทธะ โลโป จ อันว่าจะลบซึ่งพระพุทเจ้า

องการะ วิชายนเต อันว่าจะตั้งซึ่งองค์การสูตร

อังกการะ โลโป จะ อันว่าจะลบองค์การ ฯ

จุลละ สุนฺญะ วิชายนเต อันว่าจะตั้งซึ่งสุนฺ

จุลละ สุนฺญะโลโป จ อันว่าจะลบ จุลละ สุนฺ ฯ

จุลละ มหาสุนฺญะ วิชายนเต จะลบจุลละมหาสุนฺ

จุลละ มหาสุณฺญ วิชายนฺเต จะลบบมหาสุณฺญ

นิพพานัง อาทินฺนติ ปะระมํสุณฺญํ

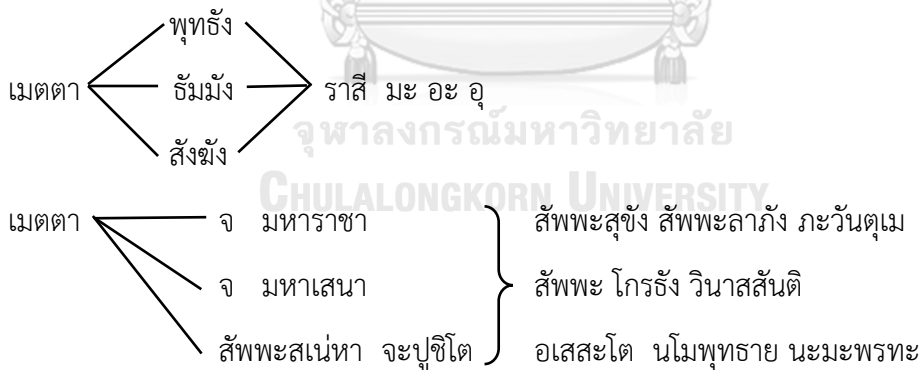
๔	๓	๒
๓	๕	๓
๘	๑	๖

จตุโร ยันตัง สันตัง วิกริงคะเร

จตุโร ๔

นมกะยะ ธสสาโส นิพพานังสุณฺยสัง ทททยัง สีวัง เอกฉานัง ปรายัตตรา พุทธทานกั คัจ
ฉะอมุมหิ โอกาเสติภาหิ เสกแม่ ๓ เสกผงขับสารพัตทั้งปวง

อุ ปะ เพ เวร มะ ตี ชานัง อะ รู ปะ เพ เวร มะ ตี รา คัง ปุ รุส สะ อิตถิ กา มะ นิ รา คัง
เย เย ปะ สัน ธิ มัง จักขุ โส ตัง กา ยะ ยิ สะ มะ พัต สัง หัททะ ยัง ชันทั้ง คันธัง อาคัจฉายะ
อาคัจฉาหิ อมัตตะโก วิริยะ อาคัจฉาหิ เสกแม่ ๖ แล ๘ เสกผงเป็นเสนห์

นะชาลิตติ นะมะนะอะ นอ กอ ณะ กะ กอง ออ นอ อ นะอะกริง

อิตปิโสวิเสเสออิ อเสเสพุทฺธาเมออิ อินาเมพุทฺธะตังโสอิ อีสตังพุทฺธะปีติอิ ฯ เสก แม่ ๙ ทำ
ผงใส่น้ำมนต์ เป็น เมตตา

กะ ระ มะ ทะ กิ ริ มิ นิ กุ รุ มุ ทู เก เร เม เท เสก แม่ ๔ เสกผงทาดัว อยู่คง

อิ โส ติ คณิตโสวา ภา อะ ทะ ระ วา หัง สัมถะ วิปัสสนานัง ภาวนา นะ วิ โฟ จะ รั้ง
กัมมทานัง ปวักขามิ พุวิทั้ง ปีย ภา กัม มัง อิทถิ ริทถิ เจ ตะ โส จะ ปะ ระ จิตตะ วิชา มานา ปุพ

เพณีนว สานุสสันติ สัพพะ รักขันติ สัพพะทา โธภาโส ปิติ ปัสสันติ อาทิมกโข อัสเสทัง อะโห สุ
 ชัง ยานัสสุ อุปัสทานัง เมตตา กรุณา มุทุตา อุเปกขา นิกันติ จักวาฬ นิพพานัง ปรมมัง สุขัง
 กะระณี เมตตะ ภูตา เมตตา กรุณา มุทุตา อุเปกขา จิตตป ปัตติ ชัย มหาชัย ๆ นามะ สัตถุวัง
 นโมโจรัง ไมตรี จิตตัง นามะราชาโตวา ยานะ กรณิ สัพพาสี วิรูปักเข อุทเท อัปเป ยโตหัง ยัน
 ทุนนัตตัง สัพพะพุทธะ นกาโร ปิตา ปาปิง โม กาโร มาตา ปาปิง พุทธะ กาโร ญาติ ปาปิง ธา
 กาโร เมตตา ปาปิง ย กาโร สัพพะ สัตถุ วินาศสันติ จิตตัง ๆ ชัย ๆ นาริจักรวัตติราชา ไมตรี จิต
 ตัง มโนชัยยะ พัตตริ เมตตา กรุณา มุทุตา อุเปกขา อุเมตตา จะ มหารราชา อะ เมตตา จะ
 มหาราชามะ เมตตา จะ มหาเทวี ศหะบอดี เสนามนตรี เศรษฐี เมตตา อะโห อนิจจาอะ ตะสัง
 ขาราติ สุขะโต สุขะฐานัง สุขะระโหติ นิพพานัง ณะระนัง สุขัง ๆ เสกลูกประจำ แล ทำน้ำมนต์
 เป็นเมตตา แล

สุญญัง นิพพานัง ปรมัตถะ สุญญัง ณะมาภิณะนิพุตติง ณะ จะ ณะ สะ สุญญัง นิพพานัง ๆ
 เสก แม่ ๕ เมื่อเป็นความ เสกผงใส่น้ำมนต์ สูญหาย แล

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-สกุล	นายณัฐธัญ มณีรัตน์
วันเดือนปีเกิด	30 ธันวาคม พ.ศ. 2517
วุฒิการศึกษา	ศิลปศาสตร์บัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (พ.ศ. 2544) ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (พุทธศาสนศึกษา) คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. 2549) อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ภาษาบาลี-สันสกฤต และพุทธศาสนศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2560)